

95-2-24

~~Mr. S. J. Gay~~
~~1000 22 0474~~
~~1000 22 0474~~
~~1000 22 0474~~

12-9

Ampl *Montilla*
E P I T O M E

DE STATV

RELIGIONIS, ET DE
priuilegijs, quibus à summis Pon-
tificibus est decoratus,

1580
Auctore P. F. Joanne de la Cruz
Talabricensi, sacri Ordinis
Prædicatorum.

Reuerendissimo Priori Prouinciali His-
paniæ eiusdem Ordinis, dicatum.

Fig. 2 *Or. 4*
AVE

CRUX   SPES
28. N. 02 *215*

VICINA

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Ex officina Cosmæ Delgado,
Anno M. DC. XIII.

~~Ante el honor de la~~
~~Real Audiencia de~~

S.^{ra} Ag.^{ta} de Montilla.

Ex.^{ta} M.^{ta} C.^{ta}

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

Don Juan de Montilla

TASSA.

EStá tassado por los señores del Consejo este libro, intitulado *Epitome de statu Religiosis*, a quatro maravedis cada pliego, como parece por la tasa original, ante Hernando de Vallejo escriuano de Camara, su fecha en Madrid a 8. de Octubre de 1613.

ERRATA S.

FOlio 17. linea 1. denotatione, le-
ge de denotatione, & li. 25. ex-
pendenda, le. expendendi, f. 26. li.
11. haberi, le. habere, f. 25. li. 3. præi-
ti, le. prælati, f. 27. li. 22. feudo, le.
fundo, f. 49. li. 27. regulariū, le. sæ-
culariū, f. 31. li. 6. hadetur, le. habe-
tur. f. 44. li. 25. prælata, le. prælato.

f. 72. li. 1. minime, le. Minimi, f.
127. li. 4. non recantur, leg. reuo-
cantur.

*Librum hunc vidi, & cum suo
archytypo contuli, quem Sacra
Cesarea Maiestatis Senatus,
idemque gravissimus approba-
vit, & cum eo qui typis excusus
est, exemplar esse voluit, omnia
qua in eo sunt adeo, verè & fide-
liter impressa, ut præter ea quæ
à me proxime sunt emēdata nul-
la unquam in re ab exemplari
suo discedat. Datum Matrili,
die sexta mensis Octobris, anni
1613.*

*Lic. Franciscus Murcia
de la Llana.*

CEN-

CENSURA.

DE Mandato nostri Reuerendissimi Magistri Prioris Provincialis Fratris Ioseph Góçalez, vidimus Epitome de statu religionis & de priuilegijs, quibus a summis Pontificibus est decoratus, compositum a R.P.F. Ioanne de la Cruz, & inuenimus in eo doctrinam securam & veram, ac pro bono & defensione sacrarum religionum, non solum vtilem, sed etiam necessariam, si quidem breuiter & compendiose priuilegiorum & exemptionum quibus status religiosus illustratur notitiam præbet. Datis in nostro Con

uentu Sancti Thomę de Madrid,
26. die Iunij, anni 1613.

F. Joānes de la Puente M. *F. Augustinus Spinola M.*

*Facultas Reverendissimi Pro
uintialis auctori facta.*

NOs frater Ioseph Gonçalez, sa
cre Theologię professor, ac
Prouintię Hispanię Ordinis Prę
dicatorum Prior Prouintialis, fa-
cultatem concedimus fratri Ioan
ni de la Cruz, habitanti in nostro
Conuentu S. Thomę de Madrid,
vt pręmissis quę sacrum Conci.
Trid.

Trid. & prægmaticæ istorum Reg-
norum circa impressionem libro-
rum disponunt, possit prelo man-
dare quoddam Epitome de statu
religionis & depriuilegijs, quibus
a summis Pontificibus est deco-
ratus, cum a personis doctissimis
& valde grauibus nostre sacrę Re-
ligionis quibus hoc opus commis-
simus sit approbatum. Datis in
nostro Conuentu S. Thomæ de
Madrid, 18. die Iunij, anni 1613.

F. Joseph Gonzalez
Prior Prouintialis.

Censura operis.

DE Mandato supremi Senatus Regij accurate, vidi Epitome de statu religionis & de privilegijs, quibus a summis Pontificibus est decoratus, cōpositum a P. Fr. Ioanne de la Cruz ex sacro Ordine Prædicatorum, & nihil in eo inueni fidei catholicæ, aut verè sapientiæ dissonum quin potius accuratam in explicandis summorum Pontificum & Conciliorum decretis diligentiam, solidam ac veram patrum & doctorum doctrinam ad vnguē enucleatam cœlestem religionis statum eiusque privilegia, quibus

quibus a Sede Apostolica illustratur pro virili ab erroribus hæreticorum vindicatus, quæ omnia distinctè, clarè & subtiliter, in hoc aureo opere ab auctore traduntur, non sine incredibili facilitate & fœlicitate quare vt typis præloque mandetur in Theologorum gratiam & magnam religiosorum utilitatem omnino censui, apud Matritum 16. mensis Iulij, anno 1613.

*Gundisalvus Sanctius Luzero
sacra Theologiae Doctor.*

LICENCIA.

Tiene el P. F. Juã de la Cruz
de la Orden de Predicadores
privilegio por diez años, para
poder imprimir y vender un li-
bro intitulado *Epitome de statu
religionis & de privilegijs. qui-
bus a summis Pontificibus est
decoratus*, con prohibicion que
ninguna persona los pueda im-
primir, ni vender sin su licẽcia,
como consta de su original, des-
pachado en San Lorenzo en diez
de Agosto de 1613.

SAPIENTISSI-

mo Magistro Prouinciali sacri
Ordinis Prædicatorū Prouin-
tiæ Hispaniæ dignissimo, exi-
mioque Philippi Tertij Hispan-
niarum Regis Concionatori, at-
que Confessori benemeritissimo
Principis Hispaniarum, patri fra-
tri Ioseph Gonçalez, suus filius
frater Ioannes de la Cruz,
perpetuam fœlicitatē
exoptat.

*Consuetū est præsul digni-
sime volēribus suas lucu-
brationes in lucē prode-
re pro eorū patrociniū patronos
eligere, huius opusculi materia,
Et si ita gravis sit, stylus tamen
humilis*

humilis, & auctor humilimus
auxilium vestre Reuerendissi-
me implorat, cui religionum pri-
uilegia defendere valde pro-
prium est, ut pote qui inter om-
nes religiosos literis & religio-
ne praeſtas in insigni Valeoletano
Cœnobio nutritus, & Catho-
licissimis Hispaniarum Regi-
bus & Principibus ad munera,
ita honorifica euectus, quamuis
enim cœlestis Rex cum officijs
simul & sufficientiam pro illo-
rum exercitio conferrat, Reges
tamen terra cum cuncti poten-
tes minime sint ad sufficiētiam
pro officijs eligendorum maxi-
me

*me attendunt, ista autem in te
cum tāto cumulo reperitur quā
tum par est pro talium mune-
rum exercitio ad laudem & glo-
riam Dei, totiusque nostra Re-
ligionis decus. Vale.*

AD LECTOREM.

IN Isto opere summa qua
potero breuitate referrā
religiosorum priuilegia,
tam circa spiritualia & sacramen
ta, quam etiam circa temporalia,
& quia plurima priuilegia sunt re
uocata, maxime in Conci. Trid.
ut ostendemus: & ex non reuoca
tis multa idē omnino concedant,
ex istis quæ clarius & efficacius il
lud tribuūt in medium proferrā:
cum nostrę intentionis sit, ut hoc
opus præmanibus a religiosis ha
beat, in quo sui status, obliga
tionem & potestatem, tam in or
dine ad se, quam in ordine ad sæ
culares, sibi a iure, aut priuilegio
com-

competentem facile videre possint: bullas autem & viuæ vocis oracula in isto opere citata inuenies authenticata in bullario Reuerendi admodum patris fratris Manuelis Rodriguez, & pro alijs multis & necessarijs ibi deficientibus citantur aliorum auctorum compendia quæ licet authenticata, ibidem non sint: valent saltem pro foro conscientiæ.

LIBER

For the first time in the
history of the world
the people of the world

are united in a common
struggle for the
abolition of the
system of slavery
and the
establishment of
a new system of
justice and
equality for all
people.

1111

LIBER PRI- mus, de statu Reli- gionis.

PROLOGVS.

IN ISTO Libro explicatur in quo consistat status Religionis, & ad quæ Religiosus ex vi sue professionis obligetur, qualiter suis superioribus, vt patribus, vt iudicibus, & vt prælatis subdatur, & quanta sit istorum superiorum potestas, tam ex iure communi, & particulari suarum legum, quã etiam ex priuilegijs eisdem cõpetentibus ad gubernan-

De statu in communi.

nandum, & puniendum, ad ligandum,
& soluendum subditos suos in utroque
foro.

C A P. I.

De statu in communi.

DV B. I. Quid sit status, prima con-
clusio: status est dispositio conue-
niēs homini secundum modum suæ na-
turæ, (vt pote cum libertate, & non
coacte) cui obligatur homo cum qua-
dam immobilitate, & firmitate. Dici-
tur cui homo obligatur, quia licet lai-
cus faciat omnia, quæ facit Religiosus
non tamen est in statu Religionis: cum
non exerceat illa ex obligatione, & di-
citur cum quadam firmitate, & immo-
bilitate. Quia sicut incorporalibus,
quod facile mutatur, non est stabile, &
quod mouetur, non stat, sic in spiritua-
libus: ista tamen firmitas, & immobili-
tas causatur per solemnitatem voti, si-
cut & contractus ciuilis firmatur per
solemni-

Liber I. Cap. I. 2

solemnitatem iuris: vnde viduitas, & virginitas, quæ non sunt voto firmatæ non sunt status, nec etiam Clericatus, cum ex illo ad coniugium possit Clericus retrocedere. Quauis enim, qui est in vno statu possit ad statum altiore ascendere, sicut Religiosus licite ad Episcopatum ascendit, non tamen potest a statu Religionis ad inferiorẽ statum retrocedere. Prædicta doctrina est cõmunis Thomistis cū D. Tho. & Caie. 2.2.q. 183. art. 1.

Si arguas quia potest Episcopus retrocedere ad statum Religionis: ergo est licitus transitus à superiori ad inferiore statum.

Ad hoc argumentũ respõdetur, quod Episcopus dū manet Episcopus, vt pote cum cura animarũ nõ potest fieri monachus, si tamẽ nõ valens suorum subditorum salutem procurare, & suis ouibus proficere ob impedimenta statim anobis numeranda, tollatur ab eo cura animarum, ex qua constituitur in statu

De Statu in communi.

Episcopali, & ad quam retinendam, nō obligatur ex voto, poterit tunc fieri monachus, pro cuius maiori explicatione, Not. ex D. T. 2. 2. q. 185. ar. 4. quod dñ Episcopus suis ouibus prodelle potest, non potest Episcopatum deferere ob quietem etiā contēplationis. Paulus enim ad Ephes. 1. ob necessitatem subditorum a cōtemplatione beatitudinis se differri patienter tolerauit. Ob aliquas tamē causas potest Episcopus de licētia Papę Episcopatū deferere, & Religionem intrare, & harum prima causa sit ob defectum conscientię, vt si sit homicida, aut symoniacus. Secunda, ob defectum corporis, aut salutis, vt si sit senex. Tertia, ob defectum scientię requisitę. Quarta, ob irregularitatem. Quinta, ob defectum subditorū, quibus Episcopus prodelle non potest. Sexta, quando ex alicuius prælacione graue oritur scandalum, n si aliās scandalum oriatur ex malitia volentium fidem, & iustitiā calcare: reclusis tamen prædictis

Liber I. Cap. I. 3

dictis causis erit peccatum mort. illa dispensatio nec erit valida, quia Episcopus iure diuino astringitur curæ animarum, sed Papa non potest dispensare in iure diuino nisi iuxta voluntatem veri domini, quæ talis presumitur esse, ut cum causa legitima dispenses, seu declaret ius diuinum non obligare tunc, & alias non, ergo.

Dubium secundum, an in Ecclesia sit diuersitas statuum. Prima conclusio, in Ecclesia est diuersitas statuum, ut Episcoporum, & Monachorum, sicut & diuersitas officiorum, ut prædicatorum, & Doctorum, ita D.T. 22. q. 184. art. 2. hoc enim pertinet ad Ecclesiæ perfectionem: sicut enim in naturalibus perfectio, quæ est in Deo simpliciter, nõ potest esse in creaturis nisi multipliciter: Sic perfectio gratiæ, quæ in Christo sicut in capite adunatur, a deius mēbris diuersimode redundat, ut sic corpus Ecclesiæ perfectum sit. Vnde dicitur de Christo ad Ephe. 4. ipse scilicet Xps dedit, quosdã

A 3

Aposto.

De statu in communi.

Apostolos alios vero Euāgelistas, alios autē Pastores, & Doctores ad consummationem sanctorum, & hoc ita expeditum ad necessitatem actionū Ecclesiæ, quæ ut expeditius exercentur, & sine cōfusione, debent ad eas diuersi homines deputari, tum etiam ad dignitatē & pulchritudinē Ecclesiæ, quæ in quodam ordine consistit. vnde 3. Reg. 10. videns Regina Saba omnem Sapientiam Salomonis, habitacula seruorum, & ordines ministrantium, non habebat ultra spiritum.

Secunda conclusio: differentia status sumitur ex ordine ad perfectionē prout vnus status est altero perfectior, differentia tamen officiorum sumitur ex ordine ad diuersas actiones, differentia vero graduum sumitur per respectum ad ordinē pulchritudinis Ecclesiasticę prout in eodem statu, & officio vnus est altero superior, vnus præest, & alter est subditus, ita D. Tho. 2. 2. q. 184. art. 3.

Tertia conclusio status large sumptus

Liber I. Cap. I. 4

tus diuiditur in incipientes, proficiētes
& perfectos ita D.T. ar. 4.

Dubium tertium, quis status sit per-
fectior, prima conclusio, status Epis-
coporum est omnium perfectissimus, ita
D.T. ar. 7. & oppositum est erroneum,
quia Episcopi obtinent locum Apoſto-
lorum, sed eſſet erroneum negare ſta-
tum Apoſtolorum eſſe alijs ſtatibus
perfectiorem ſecundum illud 1. co. 12.
quosdam poſuit Deus in Eccleſia pri-
mum Apoſtolos, &c. Et idem Apoſ-
tolus ad Ephes. 4. ait, nos ſumus primi-
tias ſpiritus habentes. Secundo ad ſta-
tum Episcopi requiritur vitæ perfe-
ctio, vt ait D.T. 2. 2. q. 185. art. 1. ad 2. &
conſtat ex illo Ioa. 21. vbi Chriſtus an-
tequam Petro Paſtorale officium cō-
mitteret, ab eo quæſiuit an ipſum plus
ceteris Apoſtolis diligeret. Secundo E-
piscopi munus eſt, alios etiam Religio-
ſos ad perfectionem adducere: ad ſtatū
autē Religioſi non requiritur vitæ per-
fectio, ſed Religio eſt via ad perfectio-

De statu in communi.

nem unde Christus Matth. 19. non dixit adolescenti, si es perfectus, sed si vis perfectus esse vade, & vende, & ratio istius differentię est, quia secūdum Dion. de Eccles. Hierar. cap. 6. perfectio pertinet ad Episcopum active sicut ad perfectiorem, ad Monachum autem passive sicut ad perficiendum, requiritur vero, quod sit perfectus, qui alios debet ad perfectionem adducere, non sic autem, qui debet ad perfectionem adduci.

Si argum. qui vouit Religionem debet prius intrare Religionem, quā accipere Episcopatum, ut diffinitur, in cap. per tuas. de voto, ergo status Episcopi nō est perfectior. Ad hoc respōd. q̄ quādo perfectio vnius rei includit alterius rei perfectionem, & alias sunt incompatibiles, qui vouet, quod est minus satis implet votum, si omissa re minore faciat maiorem, ut si vouisti perpetuo feruire hospitali, imples votum intrando Religionem, ut habetur in ca. scripturę de voto. at Episcopatus etiā si sit status perfectior

Liber I. Cap. I. 5

fectior compatitur secum statum Religionis, & sic in dicto casu prius ille debet fieri Monachus.

Secunda conclusio, status Religiosi est perfectior quam status curati, ita D. T. 22. q. 184. art. 8. & pt. quia Religiosus habet obligatam totam vitam ad opera perfectionis, scilicet ad castitatem, &c. at curatus nec ratione ordinum obligatur ad opera externa perfectionis, ut ad castitatem, sed ex statuto Ecclesiæ Latine, ut patet in ca. placuit d. 32. & ca. cū in præterito d. 84. nec etiam sunt curati in statu perfectionis ob curam animarū, quia status perfectionis inducit obligationē perpetuam ad opera perfectionis, sed curatus non est obligatus ad perpetuam curam animarum, potest enim illam deferere, & transire ad Religionē etiam inconsulto Episcopo, ut dicitur in ca. due sunt 19. q. 2. ergo. Secundo: etsi cura animarum sit quid perfectius quā ea ad quæ tenetur Religiosus, tamē ista cura non convenit curato cum obliga-

De Statu in communi.

tionem perpetua, ut dixi nec convenit ei principaliter sicut Episcopo, sed sicut coadiutori, & instrumento Episcopi, & sic ei non omnia, sed quædam peculiariora circa curam animarum comitantur.

C A P. II.

De Statu Religionis.

DV B. I. Quid sit status Religionis. Prima conclusio: status Religionis est quidam modus vivendi totum hominem Divino cultui applicans sub aliqua regula abducendo eum a curis seculi retardantibus a perfecta charitate & unione cum Deo, ita colligitur ex D. Tho. 2. 2. q. 186. art. 2.

Secunda conclusio: status Religionis est a Christo institutus, quia status iste consistit in observantia trium votorum scilicet obedientie castitatis, & paupertatis, sed vota ista sunt a Christo instituta, de paupertate enim dicitur Matth.

.19 si vis

Liber I. Cap. II. 6

19. si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & de obedientia subditur, ibi, & veni sequere me: de castitate etiam ibidem dicitur, sunt eunuchi, qui se castrauerunt, idest, amputauerunt vsum, & potestatem venereorum, non per abscisionem membri corpoream, sed per votum castitatis) propter Regnum Dei.

Dub. II. an Religio importet statum perfectionis. Prima conclusio affirmatiua, ita D. T. 2. 2. q. 186. art. 1. quia omnis perpetua traditio in finem charitatis ordinata constituit statum perfectionis, sed talis est Religio, vt constat, ergo, vbi nota, quod traditio hominis ad Deum alia est interior per charitatem, & ista est perfectio essentialis Christianæ vitæ, & finis omnium præceptorum, & consiliorum, alia est exterior, per quam homo solemniter dedicatur diuino cultui, & ista est veluti medium ad dictum finem assequendum, ex quo sequitur.

**Secunda conclusio, Religiosus non
tenetur**

De Statu Religionis.

teneretur habere perfectionem charitatis sed teneretur tendere ad illam ita D.Th. ar.2. & pater, quia status Religionis est disciplina, quedam qua aliquibus exercitijs ad perfectionem devenitur, sed qui operatur ad finem, non est affectus finem necessario, sed tantum requiritur, quod ad eum tendat, ergo satisfacit Religiosus tendendo in finem charitatis medijs taxatis in sua regula, & sic qui assumit statum Religionis, & nō habet animum mutandi vitam secundum illum statum aut si iam professus mutet illum animum peccat mort. cum sit simulator in re graui contra virtutem Religionis imo, si tantum habet animū seruandi tria vota essentialia, & alia obligantia in sua regula sub peccato mort. peccat venialiter, cum firmet animum contra spirituales profectum, & ponat obicem Spiritui Sancto, ne eum per media præstātissima ducat, ad perfectionē.

Dub.III.an essentia Religionis consistat in tribus votis scilicet obedientiæ casti-

Liber I. Cap. II. 7

castitatis, & paupertatis. Prima cōclusio, voluntaria paupertas est primū fundamentum ad perfectionem charitatis acquirendum, & ad statum Religionis ita D.T. 2.2. q. 186. ar. 3. patet ex illo Matth. 19. si vis perfectus esse vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, ac si dicat ab hoc debes incipere, si vis tendere ad perfectionem. Secundo status Religionis est quoddā exercitiū & disciplina, qua devenitur ad finē charitatis, & eius perfectionem, sed ad hoc oportet abstrahere omnino affectum a rebus temporalibus per voluntariam paupertatem. ut enim ait Agust. lib. 83. quæst. q. 36. nutrimentum charitatis est diminutio cupiditatis, perfectio nulla cupiditas, & lib. 10. confe. capit. 23. loquens Agust. cum Deo, ait minus te amat, qui tecum aliquid amat, quod nō propter te amat.

Secunda conclusio perpetua continentia requiritur ad statum Religionis ita D.T. art. 4. quia ad statum Religionis

De statu Religionis.

nis requiritur abstractio impedientium hominē ne totaliter feratur in Dei seruitium, sed vsus copulæ carnalis retrahit hominem ne totaliter feratur in Dei seruitium tum ob vehementiā delectationis, tum etiam ob sollicitudinem circa gubernationem vxoris, filiorum, & temporalium pro illorum victu: ergo. Ex hoc patet Cōmendarios de Sāctia go, de Alcantara, & de Calatrava, non esse propriè Religiosos, ita D. Th. 2. 2. q. q. 186. ar. 4. ad 3. & cōmuniter Thomistè cōtra Nauar. & alios quos refert Manuel Rod. in qq. regul. q. 1. art. 6. to. 1. quia isti non vouent absolutam, & omnimodam castitatem, cum ducant vxores, vnde nec gaudent priuilegio cap. si quis suadente diabolo. vt ait Caic. ver. excommunicatio, nec ipsi mutando habitum manēt excommunicati: secus est de comendatarijs militensibus, cū solemniter voueant perpetuam, & omnimodam castitatem, obedientiam, & paupertatem. Verū est, quod Alexander 3.

Bula

Bula vnica vbi approbat Religionem Santilacobi de Spati cum voto coniugali statuit, quod qui manus violentas iniecerit in fratres, vel sorores dicti ordinis manet excommunicatus, quo etiam priuilegio gaudent per communicationem suorum priuilegiorum alij commendatarij aliorum ordinum militarium.

Quarta conclusio ad statum Religionis requiritur, quod paupertas, castitas, & obedientia cadant sub voto, ita Di. Tho. ar. 6. quia Religiosi sunt in statu perfectionis, vt dixi cap. 1. dubio tertio, sed ad statum perfectionis requiritur obligatio ad ea quę sunt perfectionis, quę obligatio fit per votum, ergo cum status Religionis consistat essentialiter in paupertate, castitate, & obedientia, & hec sint opera perfectionis externa status Religionis ad hec debet religiosus cum voto obligari.

Quinta conclusio predicta tria vota paupertatis, obedientię, & castitatis debent esse sollemnia per professionem expressam, vel tacitam ad certam regulam seu

De statu Religionis.

seu Religionē a sede Apostolica approbatam, ut ait Bonifa. 8. cap. unico de voto, & vo. redep. & ut ista professio valeat, debet fieri in manibus illius, qui potest proficentem tali Religioni incorporare, ut cum communi sententia tenet Panormit. in cap. correctū de reg. iur. & Silu. ver. Religio. 8. num. 14.

Ex dictis patet, quod licet Greg. 13. Bu. 26. declaret patres Societatis Iesu, etiam simplici voto castitatis astrictos esse vere, & proprie Religiosos, & irritet matrimonium cum illo simplici voto celebratum, adhuc tamen est differentia inter istos, & alios Religiosos voti sollemnis, quod isti essentialiter, & ex iure divino sunt inhabiles ad matrimonium, tum quia, illorum votum a tēpore Apostolorum habet istam vim irritandi matrimonium, nec extat aliqua lex Ecclesiastica, quæ illam vim ei tribuat, tum etiam, quia per istud votum sollemne totaliter homo Deo traditur, et consecratur per internam volūtatē iuxta doctrin-

Liber I. Cap. II. 9

doctrinam D.Th.2.2.q.88. ar.7. at Religiosi Societatis, voti simplicis, ex iure Ecclesiastico prædicti decreti Greg. 13. sunt inhabiles ad matrimonium, et sic in omni sententia posunt dispensari per Ecclesiam ad matrimonium contrahendū imō in dicto decreto Greg. habetur, quod ex causa rationabili possunt dicti Religiosi voti simplicis a Ministro generali dimitti, et votis istis liberari, si tamen isti sine licentia Ministri generalis recedant sunt apostate, et excommunicati, vt ibidē decernitur.

Sexta conclusio inter illa tria vota Religionis votum obedientiæ est præstantius ita D.Th. ar.8. quia per votum obedientiæ offertur Deo maius bonum scilicet propria voluntas ratione cuius, quod fit ex obediētia est magis acceptum Deo, quā id quod fit ex propria voluntate vnde ieiunium ex propria voluntate factū non acceptatur a Deo. Esai. 58. vbi interrogantibus quibusdam ieiunantibus quare ieiunauimus, et non aspexisti respon-

B der

De statu Religionis.

det Deus: quia in die ieiunij vestri invenitur voluntas vestra. Secūdo quia sub voto obedientiae continentur alia vota, & ceremoniae regulares, & sic in professione fratrum praeicatorū sola obedientia expresse promittitur.

Dubium quartū an religiosus peccet mort. transgrediendo vota, & alia contenta, in sua regula. Prima cōclusio Religiosus tenetur sub peccato mort. ex genere servare tria vota essentialia, alia tamen sub peccato veniali, nisi sub formali precepto, & in virtute sanctae obedientiae mandetur ita D. Tho. 2. 2. q. 186. ar. 9. Imō vt ipse D. Tho. notat in nostro predicatorum ordine, nō obligamur etiam sub peccato veniali ad constitutionum observantiam, vt in eisdem disponitur: nisi ad vota, & expresse mandata in virtute Spiritus Sancti, & sanctae obedientiae nisi, vt ait D. Tho. ad primum, ad sit negligentia mortalis, vel venialis, aut contemptus, & tunc ad erit negligentia,

Liber I. Cap. II. 10

tia, vt ibi explicat Caiet. quando supposito, quod vadis V. g. ad matutinas, vadis negligenter, tunc peccas venialiter negligenter eundo, quia etiã si non tenearis, sub peccato ire ad matutinas, si tamen vadis debes a te excutere omnem negligentiam sicut etiã si hodie non tenearis orare, si tamẽ ores debes a te orare. Contemptus autẽ tunc aderit (ait D. Tho. ad tertiũ, & ibi Caiet. quando quis renuit se subijcere legi, hoc est non vult facere, quod lex iubet ex eo, quod illud sibi iubetur, & cõtemptus iste ex suo genere est peccatũ mort. cũ opponatur directẽ obediẽtiã, quẽ obligat sub peccato mort. ex genere, qui tamen habet animum, & consuetudinem ob iram concupiscentiam, aut aliam causam violandi legem, non est contemptor formaliter, vt ait D. Tho. ad 3.

Secunda conclusio Episcopi & Monachus, vt ait D. Tho. 2. 2. q. 88. art. 11. ad. 4. tenetur sub peccato mort. ad tria

De Statu Religionis.

vota essentialia prædicta, sicut alij Religiosi, nec liberatur a voto paupertatis, quidquid Manuel Red. cum alijs incaute dicat in su. 2. p. ca. 70. nu. 5. quia Episcopus iste manet Religiosus iusta dicta: cū status Religionis non repugnet, statui Episcopi, & aliās status Religionis essentialiter cōsistat, in tribus votis paupertatis scilicet castitatis, & obedientiæ.

Ex dictis patet primo, quod Episcopus Monachus de nullis bonis testari potest, cum non habeat proprium. Ita communiter, cum D. Tho. 2. 2. q. 185. ar. 6. & 8. Soto. 10. de ius. q. 5. art. 7. & Cob. cap. 1. de test. num. 18. alij tamen Episcopi posunt, de suis bonis patrimonialibus testari, non tamen de bonis Ecclesiasticis, aut intuitu Ecclesiæ acquisitis: sed ista in dominio Ecclesiæ conseruentur: vt dicitur in ca. quorūdam de test. Et licet in cap. cum in officijs de testa. idem statuatur de Clericis, sed iam lex ista non est in usu in
his

Liber I. Cap. II. 11

Hispania, sed de omnibus bonis testatur Clerici, & in eorum bonis succedunt eorum consanguinei abintestato, ita lib. 5. nouæ Recp. tit. 8. l. 13.

Secundo sequitur Episcopum Monachum teneri portare habitum suæ Religionis, cum habitus iste sit obligationis signum, ita D Tho. ar. 8. imò in 8. Synodo generali actione 8. cap. 27. præcipitur, Episcopis Monachis, sub pæna depositionis, ne vestem monasticam deponant.

Tertia conclusio Episcopus Monachus, & si non teneatur ad obseruantias sue Religionis officio Pontificali repugnantes: cuiusmodi sunt solitudo silentium, aut vigilie graues, quibus impotens redderetur, ad execuendum Pontificale officium: tamen tenetur, ad obseruantias non impediennes Pontificale officium: quales sunt ieiunia abstinentia a carnibus, &c. In quibus tamen potest secum in necessitate dispensare, sicut prælati Religio-

De voto paupertatis.

num secum in necessitate dispensant. ita D. Thom. 2. 2. q. 185. ar. 8. Secundo in constitutionibus ordinis Prædicatorū d. 2. ca. 13. in glos. habetur, quod prouinciales, in suis Prouincijs morantur, Episcopos ordinis, vt in vestibus abstinentijs, & alijs non impediētibz Pontificale officium ordini se conforment: aliās non concedant, eis fratres in foccios, & concessi reuocentur. Hæc devotis Religionis in cōmuni de inceptis agemus de illis in speciali.

C A P. III.

De voto paupertatis.

NO T. Quod Religiosus per votum paupertatis abdicat, a se dominium cuiusvis rei temporalis, & peccat mort. ex genere tale votū violando: in individuo tamen peccabit mort. vel venialiter, eo modo quo peccat, qui cōtrectat rem alienam inuito Domini.

Domino rationabiliter, & sic quæ est, materia gravis ex obiecto pro furto: eadem erit, gravis pro constituendo peccato mortali cōtra votum paupertatis.

Dubiū primum an Religiosus possit habere peculium. Not. quod peculium est habere aliquid deputatum, & sequitur statū ab alijs ad vtendū illo, vel iure Dominijs possidendo, & defendendo illud, vt proprium, vel iure solius administrationis ad illud, scilicet administrandū, vel distribuendū secūdū leges, & cōditiones sibi præfixas; vel iure vsusfructus tantū, qui est facultas vtendi re, & fructibus eius in propriam, & etiam aliorum vtilitatem: salua tamen substantia rei fructifere: vel solius vsus, qui est facultas vtendi re ad vsus proprios tantum.

Prima conclusio, Religiosus nō potest, etiam de licentia Papæ habere peculium irreuocabile, quod scilicet saltem a Papa non possit reuocari, & li-

De voto paupertatis.

mitari, in quos vult vsus. ita Siu. Ver. Abbas 4. §. 3. & Lud. Lopez 1. p. c. 154. quia Religiosus per votum paupertatis abdicauit a se omne dominium, & proprietatē quam importat prædictū peculium irreuocabile.

Secunda conclusio licitum est, Religiosis habere, pecunias in communi depositas ad vsus sibi a Prælato concessos, aut concedendos: ita Lud. Lop. & patet ex vsu nec sic habere pecunias inducit, proprietatem cū sint per Prælatū reuocabiles, & limitabiles pro vsibus sibi placentibus. Vbi Not. Primo quod si Religiosus habet licentiā distrahendi aliquas pecunias in quos vult, vsus potest etiam in actus illicitos consumere illas: vt ait Medina in su. in 7. præcepto §. 29. cuius sententia est, communiter vsu recepta: licet alij oppositum sentiant, satis probabiliter, & forte verius, quia cum prælatus non sit, dominus sed dispensator bonorum Religionis, & non dissipator

tor

tor non potest concedere licentiam
expendendi pecunias, nisi pro vlibus
licitis: & sic licentia ab eo data religio
so iusta facultatem concedentis vide
retur esse interpretanda.

Not. secūdo, quod secundū victoriā
communiter receptum (de quo Lud.
Lop. non peccat, Religiosus mort. re-
tinendo pecunias in cela, & non in cō
muni deposito, dum tamen habeat, a-
nimū expendēdi eas de licētia Prælati.
Et intelligitur, hoc duplici limitatio
ne prima, quod intelligitur hoc stādo
in natura voti paupertatis & secluso
speciali præcepto si circa hoc impona
tur. Secūda, quod nō retineatur, pecu-
nia in cela, vel alibi extra cōmune de-
positū animo celādi illā prælato: imo
si Religiosus quādo a Prælato fit scru-
tinium, aliquid in cela, vel alibi reten-
tū celaret, peccaret, mortaliter ex ge-
nere: imo magister Vandelus censet,
esse peccatū mor. etiamsi res celata sit
levis, sed rei veritas est, q̄ etiā in istis
præ-

De voto paupertatis.

præceptis sicut, & in alijs naturalibus & positiuis, quod ex suo genere est, peccatum mort. fit veniale ob leuitatē materiæ.

Dubium secundum an liceat Religiosis habere census, & redditus annuales.

Prima conclusio, ante Conc. Trid. licebat religiosis de licentia suorum prælatorum habere, tales census etiam ad distrahendum in usus sibi placētes dum prælatus non reuocaret, vel limitaret, talem licentiam ita Silu. Naua. & alij quos refert, & sequitur Ludo. Lo. quia istud peculium cum sit a prælato reuocabile non inducit, proprietatem.

Secunda cōclusio, etiam post Cōc. Trid. non peccant, Religiosi habentes census, & redditus annuos: non tantū loquendo de redditibus sibi, a sibi ipsis legatis in testamento ab eisdem cōdito ante professionem, aut a parentibus, siue alijs sibi relictis: sed etiam loquen-

Liber I. Cap. III. 14

loquendo de redditibus eptis ex bonis a Religioso iam professo acquisitis, & quorum dominium tranfierat iam in communitatem, potest enim cōmunitas redditus illius census nomine tamen communitatis fundati concedere Religioso, in premium sui laboris, vt constat ex vsu sapiētissimorum, & timoratorum. si obijcias, quia in Cōc. Trid. ses. 25. ca. 2. statuitur, non licere Religiosis vtriusque sexus bona mobilia, vel immobilia quouis modo acquisita, vt propria possidere: sed ista superiori tradantur, & conuentui incorporarentur. Et iterum dicitur sic, non liceat, superioribus Religiosorum bona stabilia Religiosis cōcedere, etiā vsum fructuum, vsum, vel comendam: vbi per bona stabilia intelliguntur, bona immobilia, & cēsus. Ad hoc resp quod loquitur Concilium de redditibus nō habendis etiam quantum ad vsum, vt proprijs, & irreuocabilibus, per Prælatos, & sine eius licentia distrahendis, inten-

De voto paupertatis.

intendit enim Conc. tolerare, a Religiosis dominium, & proprietatem, ut constat, ex titulo dicti cap. qui est de paupertatis voto integerrime servando: & si aliud intendat, illud decretum: non est cum tanto rigore receptum ob multas necessitates Religiosorum, quibus ex bonis communitalis non subueniuntur etiam iuxta suum statum, & Religiosam paupertatem, quod maxime verum habet in monialibus, ita Ludo. Lop. cap. 154. ubi citat Naua. & Manu. Rod. in su. to. 1. cap. 90. num. 9.

Dub. Tert. an possit Religiosus, sine licencia, sibi donatum recipere. Not. duplicem esse licentiam, aliam expressam, & formalem aliam virtualem seu interpretatiuam, & ista explicatur dupliciter primo quando subditus certo scit, quod si petat licentiam a Prælato non sibi denegabitur, sed simul scit, Prælatum vele, quod nihil fiat sine eius licencia expressa, & ista virtualis licencia ad nihilum valet, cum illa enim

nim

Liber I. Cap. III. 15

nim non potest Religiosus ex ~~ita~~ a cō
uentu. Secundo quando per signa pro
babilia credo, quod si ego faciam ali-
quid V.g. emam librum, aut aliquid do-
nem, hoc prælato placebit: & de hac
interpretatiua licencia loquimur quo-
cies dicimus, illam sufficere: ita Lu-
do. Lop. tom. 1. capit. 156. & Manue.
Rodrig. in summa 1. part. capit. 31. nu-
mer. 3. Prima conclusio, et si sit,
prouabilis sententia Victorix affe-
rentis posse Religiosum seclusa specia-
li prohibitione circa hoc recipere ali-
quid sine Prælati licencia: dum tamen
habeat, animum petendi licētiam quā-
do expendit, illud prouabilius tamē
videtur, illud non posse recipere, sine
prælati licencia saltem interpretatiua:
quia talis receptio sicut, & datio eius-
dem rei est, translatiua dominij: ergo
& est interdicta Religioso cum per
votum paupertatis reddatur, in capax
dominij.

Secun-

De voto paupertatis

Secunda conclusio, Religiosus accipiendo, sine licentia aliquid communitalis, aut rem alteri Religioso applicatam, peccat mort. ex genere: cum accipiat, alienum inuito domino rationaliter. Ex paruitate tamen materiæ erit peccatum veniale, vt si a communitate accipiat, sibi gallinam: secus esset, si donaret eam extraneo.

Tertia conclusio. Religiosus accipiēdo ab amico prandium, aut alia comestibilia, non peccat: ad hoc enim præsumitur habere licentiam a prælato interpretatiuam. Et idem est de Religioso existente cum licencia extra conuētū, qui habet consequēter licenciā interpretatiuā recipiendi sibi oblata.

Dubium quartum, an possit Religiosus sibi applicata distrahere sine licentia. Prima conclusio, Religiosus emens, vendens, cōmutans, aut donās, aliquid communitalis, vel sibi applicatum: sine licencia saltim interpretatiua peccat mort. ex genere. Quia in istis

Liber I. Cap. III. 16

ris actibus cum sint, translatiui domini-
nij habet, se vt Dominus, & vsurpat, al-
terius dominium poterit, tamen com-
modare librum, aut aliam rem: sine ex-
pressa licencia: quia per commodatũ
non transfertur dominium.

Secunda conclusio, Religiosus po-
test dare, alteri Religioso sui conuen-
tus librum valentem quinque argen-
teos, aut aliud simile. ita Ludo. Lopez
r.p.q. 156. concl. 3. imo Manu. Rodr.
in fu. r.p. ca. 90. nu. 11. tenet, posse, da-
re librum valentem quinque aureos.
Item potest Religiosus commutare,
libros cum alijs libris etiam seculariũ
equę bonis: vt ait Lud. Lop. conclu. 4.
quia ad omnia prædicta præsumitur,
ad esse licentia prælati interpretatiua:
si aliàs nõ stet, specialis prohibitio præ-
lati in contrarium. Imo vt ait Ludo.
Lop. iuxta istam interpretatiuam licen-
tiam, Religiosus iter agēs ex pecunijs
sibi datis in eleemosynam, aut aliter
acceptis, potest expendere, cum cõsan-
gui-

De voto paupertatis.

guineis etiam diuitibus: vsque ad decem aureos, aut eorum valorem. Hæc enim donatio non censetur, prodiga: sed rationabilis, in rati habitione Prælati fundata.

Dub. quintum, quantā licentiam potest, Prælati regularis, sibi & subditis concedere, ad donandum extraneis. Prima conclusio Prælati regulares possunt sibi, & suis concedere, licentiā donandi vsque ad decem aureos: de bonis sibi applicatis pro causa pia, & rationabili V. g. pro pauperibus, pro nuptiis cognatorum, pro gratificatione beneficiorum, pro cultu diuino, & similibus: non tamen possunt amplius insumere, sine licētia Prouincialis, aut alterius similis, vel superioris Prælati. Ita Cordo. in sum. q. 54. & Lud. Lop. in instruct. nego. ca. 40. Et ita (ait ista) præceptum est, fratribus ordinis Predicatorū in capitulo pisano. Et hoc ita seruant Prælati timorati & docti. Et intelligitur conclusio de donatione in
ter

Liber I. Cap. III.

ter viuos, non denotatione causa mortis: hæc enim in multis equiparatur testamento, quod Prælati regularis cōdere nō potest. ita Nau. li. 3. cōf. 6. tit. de dona. & Mæn Rod. in su. 1. p. c. 90. n. 7.

An verò prædicti prælati possint concedere licentiam ad prædicta hospitibus sui ordinis, ad hoc secunda cōclusio sit negatiua, ita Lud. Lop. in su. 1. p. c. 156. in fine, quia in constitutionibus fratrum Prædicatorum d. 1. ca. 14. habetur, quod Religiosus non expendat pecunias sine licentia sui Prælati: sed Prælati vnius conuentus nō est propriè Prælati hospitum in suo cōuētū existentium, etiam si in aliquibus ex dispositione dictarum constitutionum, & ordinationū superiorum hospites eis subdātur, ergo.

Ter. cōc. Religiosus extra suū cōuētū cū licētia existēs, cēsetur habere interpretatiuā licentiā ad expēdendū pecunias nō tantū pro vñibus in itinere necessarijs: sed etiā quoties instat, necessitas

De voto paupertatis.

aut utilitas expendendi aliquid necesse ad est, prælatus potest, cum interpretatoria licentia, quæ tunc etiam præsumitur ad esse illud expendere.

Hæc dicta sint de Religiosis intra ordinem degentibus: nam alijs ex Parælicencia ab ordine exemptis, vt Episcopis, aut alijs beneficiatis solet, Papa amplioren concedere licenciã, vt scilicet ex redditibus suorũ benefitorũ vel ex aliter acceptis possint inuita, vel morte ad pia opera prolibito dispensare hætenus dicta procedunt stãdo in natura voti paupertatis, & secularis specialibus prohibitionibus, summorum Pontificum, aut aliorum prælatorum.

Nouissime Clem. VIII. in motu qui incipit, Religiose Congregationis, edito 3. calendas Iulij anni 1594. multa vetat Religiosis vtriusque sexus exceptis militaribus: circa largitionem manuum: quæ tamen omnia, exceptis pœnis, ibi impositis continentur, in
iure

Liber I. Cap. III. 18

iure communi antiquo , vt notauimus.

Primo inter dicitur, Religiosis etiã Prælatis, & conuentibus: ne per se aut per alios, etiam in directo, aliquid liberaliter, vel munera donent. exceptis leuibus exculentibus, & poculentis, & ad deuotionem pertinentibus munusculis: & adhuc ista leuia nomine conuentus largiantur, & vbi superiori de consensu conuentus, videbitur, expedire. Et quidem donatio liberalis vetatur, Religiosis in ca. nulli liceat, & cap. si quis de rebus Eccles. non alien. & c. cum ad monasterium de sta. Monac. & donatio leuium nomine conuētus facienda habetur etiam, in ca. tua nuper de his quæ fiunt, a Prælato, sine consensu capituli.

Not. Primo, pro explicatione: quod in hoc decreto sola liberalis donatio vetatur, quæ secūdū. D. T. in. 1. d. 18. q. 1. ar. 2. est datio irredibilis compensationem non intendens. Et sic bene

De voto paupertatis.

possunt Religiosi cum licentia suorum
Prælatorum eleemosynas facere, festa
celebrare, expendendo aliquid pro
musica, &c. remunerare, & gratifica-
re obsequia, & beneficia recepta a Me-
dico, aduocato, aut ab alijs. Hæc enim
& similia non sunt propriè donatio-
nes, sed satisfactiones. Secundo not.
quod donatio indirecta, in hoc decre-
to vetita, dicetur, V.g. si conuentus re-
mittat liberaliter, & nō titulo eleemo-
synæ, aut alio iusto titulo, legitimam
Religiosi iam hæreditatam, aut alia de-
bita, aut si Religiosus mutuet, animo
non repetendi mutuum.

Tertio Not. res leues esse in dupli-
ci differētia: aliæ sunt ita parvæ quod
nullam merentur recompensationem
vt calculus benedictus, modicus panis
& ad ista dispensandum non est ne-
cessaria dicta licentia: aliæ sunt æsti-
mabiles, & recompensabiles, siue sint
comestibilia sicut vna caia de conser-
ua si-

Liber I. Cap. III. 19

ua siue sint res ad deuotionem pertinentes: sicut vna imago, vnas horas, &c. & de his præcipitur, quod dentur nomine, & consensu conuentus. Et licet in isto decreto, tantum fiat mentio de leuibus comestibilibus, & ad deuotionem pertinentibus: idem etiam dicendum est de leuibus alterius generis sicut vna caja de cuchillos, &c. quoties enim in aliqua regula excipiuntur aliqui casus, consequenter manent excepti similes casus. Ita in Clemen. exiui de paradiso §. deinde, & est communis sententia iuristarum Bart. in cap. 2. de coniugio leproforum, Feli. in cap. Pastoralis. imo licet lex (dicunt isti) limitaret exceptiones dicendo, exceptis istis tantum casibus, adhuc exceptio est extendenda ad similes casus, sicut in leg. final. C. de reuocandis donationib. statuitur, quod per solas quinque causas potest reuocari donatio, & tamen glossa cum

De voto paupertatis

communi sententia, tenet posse reuocari, per aliâs similes causas: & ratio est, quia cum lex non possit excipere omnes casus exceptione dignos: ponit aliquos loco exemplorum. Et si obijcias communem regulâ iuris, quod casus exceptus firmat regulam in nō exceptis. Inreligitur de casibus nō exceptis, qui aliâs sunt dissimiles exceptis.

Secundo vetatur in dicto decreto Religiosis, etiam prælatis, ne ista dona inter se largiantur, nisi rerum minimarum, & cum licentia superioris in scriptis. Et quidem ista largitio vetatur Religiosis in locis supra citatis ad adipiscenda officia, & dignitates. Exceptio verò minimarum cum prælati licentia habetur, in capit. Exijt qui seminat de verborum signific. §. de vilibus.

Not. primo quod pro assignanda materia leui in hoc non datur certa regula: sed iuxta regulas prudentiæ attentis

tis circumstantijs loci, temporis, personæ, & finis erit statuenda. Secundum Naua. in ca. non dicatis n. 25. Quod enim respectu vnius personæ, & in vno loco, vel tempore est paruum, respectu alterius personæ, &c. est magnum: & quod in se est paruum, respectu aliquius finis potest esse magnum: sicut de ferre triticum, aut alia extra Regnum, in se est quid paruum: sed in ordine ad bonum reipub. erit magnum: & sic pro assignanda materia leui sunt duę regulæ.

Prima est, considerare finem istius legis vetantis donationes extra ordinem ad fugienda multa damna, ex dissipatione patrimonij Christi proueniētia, & vetantis donationes inter Religiosos, ne praua ambitione impulsipro consequendis in Religione gradibus & dignitatibus alter alterius gratiam aucupetur. Et sic secundum hoc licet Religiosus furando, aut sine licentia donando quatuor argenteos V. g.

De voto paupertatis.

peccet mortaliter contra iustitiam, aut contra votum paupertatis (si ista materia, ut suppono sit gravis pro furto, vel pro voto paupertatis) non tamen erit materia gravis pro virtute liberalitatis: nec eam donando Religiosus dissipatur patrimonium Christi, aut dignitas aucupatur: & sic nec peccatur contra istam legem. Ista doctrina approbatur a Naua. tract. de Dat. & promiss. ubi explicando decretum Bonif. 8. prohibentis data, & promissa ad aliquid gratis, vel ex iustitia obtinendum, ait, non satis esse dare rem, quæ si defraudetur, esset peccatum mortale. Nam tali personæ potest dari verbi gratia, equus ut recte iudicetur, tale donum eum non obcæcandum, qui est finis dictæ legis. Et confirmatur hoc ex cap. & si quæstiones, de Simonia. ubi Papa scribit cuidam Episcopo. Ne timeat incidisse in symoniam per hoc, quod eius frater dedit equum Cardinali; qui eum consecrarat: quia præ-

præter quam quod ibi nullum interfuit pactum: equus erat donum nimis paruum respectu talium personarum, nec censetur Cardinalem ex hoc ad illud inclinatum.

Secunda regula pro conoscenda materia leui istius legis est grauitas pænarum impossitarum pro eius transgressoribus: & secundum hoc, omnis donatio quæ non punitur pænis istius legis, & si aliàs sit ista lege vetita, ut pote, si non sit cum licentia superioris & nomine, & consensu conuentus, reputatur leuis. Vbi nota, quod, ut pœna sit iusta debet proportionari culpæ, & cum lex ista, ut pote, a Christi Vicario lata, sit sancta, & illius pænæ grauissimæ, non est extendenda ad minima, verbi gratia, ad vnum libellum, & similia, quia ad ista non se extendit ratio legis: imo licet istorum largitio sine licentia Prælati sit aliàs peccatum mortale cōtra votū paupertatis: tamē respectu istius legis, & in ordine ad finē

De voto paupertatis.

illius erit tantum culpa levis cum sit, donum leue, nec puniatur, pœnis istius legis. Quæuis enim lex intendit, punire peccata, quæ sunt graua in ordine ad eius finem.

Tertio præcipitur, Religiosis ne cū aliquo benefactore, vel præfule etiam ex eodem ordine assumpto, occasione trāsitus, aut ad memoriam accepti beneficij gratique animi testificationem aut quauis occasione pecunias insumāt honorifice, laute, & oppipare, pro eorum receptione, pro conuiuijs, pro exhibēdis spectaculis etiam Pij: nisi reuera pro diuino cultu, & veris pauperum necessitatibus, habita in hoc necessitatis ratione, & ex consensu superioris. vel aliās in rebus licitis, nec vetitis per capitula Prouincialia, aut Generalia. Ista etiam sumptuum prohibitio, sicut & conuiuia, & fersæ, habetur in ea comesationes, & ea multis, & ea non liceat. d. 44.

Not. primo. Hic tantū vetari, sumptus

tus excessiuos, dū dicitur honorifice, oppipare, & laute. Vnde non est hic vetitum inuitare aliquem sine ista prophanitate, & multo minus, quod fit in Religionibus quando infestis suorum patronorum inuitant alios Religiosos, & personas deuotas. Sic enim fraternitas conciliatur, & plebs edificatur. Et quod infumitur in festis, monumētis, & Eucharistię solemnijis, & pauperum hospitio seruata in hoc modestia Religiosa: iam excipitur, in ista lege. vbi etiam habetur, quod si diuites occasione transitus, vel ex deuotione, aut necessitate, ad Religiosorum loca diuertant, communi refectorio sint contenti.

Secundo notatur circa illud grati animi testificationem hoc esse intelligendum, quod non disipent bona Religionis sumptibus excessiuis hoc colore gratificationis, quod cōtiget, quoties vellint, gratificare aliquod obsequium parui momenti, vt si alicui donem

De voto paupertatis.

nem, quia exhibet mihi consuetam reuerentiam: non tamen intendit lex ista tollere verum titulum gratificationis, ita necessarię ad hominum cōuictum, & fundatę in lege naturali: si enim Religiosi non essent grati suis benefactoribus, nullus eisdem benefaceret.

Quarto in isto decreto inhabilitantur recipientes aliquid contra illius tenorem ad illud retinendum, nec absoluantur, dum non restitunt, si commode possunt: sin minus si non præstant cautionem de restituendo. ita etiam habetur in Clem. 1. de rebus Ecclesię non alie. & præcipitur in dicto decreto, quod ista restitutio fiat conuentui, de cuius bonis facta est donatio, & si donatio non sit facta de bonis conuentus, fiat restitutio conuentui, in quo Religiosus qui donauit, est professus, & si donatio sit facta nomine conuentus, aut Prouintię, aut ordinis: restituatur donatum communi mensę eius cuius nomine datum est: ita quod
nec

nec donator, nec cōuentus valeat restitutionem remittere, vel concedere, quod pauperibus erogetur, & hoc etiam habetur sic in ca. abbati. d. 54. Ex dictis patet legem istam loqui de donationibus factis ex bonis, quorum cōmunitas Religiosorum est domina, cū præcipiat, quod restitutio fiat communitati.

Quinto. Ponuntur grauissimæ pænæ pro transgressoribus. Primo perpetua infamia. Secunde. Priuatio (ipso facto) vtriusque vocis, dignitatum, graduum, munerum, & officiorum. Tercio. Inhabilitas ad ista & similia. Quarto. Aliæ pænæ furti, & symoniæ, & quæ continentur in iure, & institutis Religionum contra proprietarios.

Not. Primo. Quod cum istæ pænæ ponantur transgressoribus istius legis (quæ est de largitione munerum, vt patet ex eius titulo) non incurruntur a recipientibus, sed a solis largientibus dicta munera.

Not.

De voto paupertatis.

Not. Secundo, quod nomine officij vel dignitatis intelliguntur officia habentia honorem cum superioritate, ut sunt Prioratus: non tamen intelligitur officium Lectoris, Predicatoris, vel confessoris. Ita declaravit Sixt. Quint. in motu qui incipit ad Romanum spectat Pontificem edicto duodecimo calendis Nouembris anni millesimi, quingentesimi, octogessimi octauī pro explicando suo proprio motu contra illegitimos ubi eos eodem tenore priuat officijs dignitatibus, &c.

Not. tertio circa illud ipso facto, &c. quod ante sententiam declaratoriam non tenetur reus subire poenam poenaliū consistentem in actione, & passionē ut exilium, vel poenam pecuniariam: immo nec poenam consistentem in sola passione, ut poenam mortis, aut abscissionis membri, etiam si lex dicat ipso facto, & absque alia declaratione, sint priuati suis bonis, suo officio, &c. Hoc enim sic debet intelligi, ipso facto absque

Liber I. Cap. III. 24

abſque alia declaratione ſcilicet pœ-
næ, non tamen abſque alia declaratio-
ne culpæ, cui eſt impoſita illa pœna.
Ita communiter, Thomiſtæ cum D.
Tho. 1. 2. q. 96. ar. 4. & 22. q. 62. ar. 3. Va-
ñes ibi, dub. 2. Silu. Ver. pœna num. 28.
in humanum enim eſſet, quod reus o-
cùltus condemnaret, & proderet ſe: &
ſimul eſſet iudex, teſtis, accuſator ſui,
& executor ſententiæ: ſecus ſit de pœna
conſiſtente in ſola priuatione, cuius-
modi ſunt cenſuræ Eccleſiaſticae, quæ
incurruntur ante ſententiam declara-
toriam a violantibus leges habentes,
tales pœnas. Et ratio differentiæ eſt, ut
ait Vañes, quia per iſtas pœnas non
priuatur homo bonis iam habitis, ſi-
cut per excommunicationem, non pri-
uatur homo bonis iam acquiſitis: ſed
ſuffragijs, quæ ſibi ab Eccleſia proueni-
re poterant, & per ſuſpenſionem & ir-
regularitatem non tollitur poteſtas iã
habita: ſed tantum impeditor exerci-
tium talis poteſtatis: non ſic autem in
alijs

De voto paupertatis.

alijs, sed per illas priuatur reus bonis iam habitis.

Sexto præcipitur ordinarijs, ac eorum Vicarijs, & superioribus regularium, vt curent, hoc statutum inuiolabiliter obseruari. Vbi notandum primo. Quod Papa non facit Episcopos executores istius legis, vt aliqui dixerunt, ratione cuius excusabatur aliqui: dum lex ista per Episcopos non promulgabatur: sed ipsis Episcopis sicut, & superioribus Religionum, singulis pro sibi subditis, etiam monialibus executio istius legis præcipitur. Multæ enim moniales subduntur Episcopis.

Secundo Not. Quod quando Prælati inferiores sub formali præcepto, & in virtute Spiritus Sancti præcipiunt istius legis sicut & aliarum legum suorum superiorum obseruantiam, sicut solet fieri in Religionibus, non imponunt nouum præceptum, nec istud præceptum cadit supra materiam, quæ stan-
do in

Liber I. Cap. III. 25

do in sola vi legis superioris non obligaret, sub peccato mortali: sed præceptum inferioris Præiati cadit supra promulgationem legis, & supra totam legem incommuni, in ea forma sicut in illa continetur: sicut qui vouet aut iurat statuta alicuius Religionis, vel Collegij, vel leges alicuius officij, promittit illa seruare secundum formam, & rigorem in eis contentam, & non sub maiori obligatione.

Septimo. In isto decreto reuocantur contraria priuilegia, & statuta etiam iurata ordinationes Apostolicæ, consuetudines, indulta cuiusvis ordinis, aut Collegij, quouis iuramento, & auctoritate etiam Apostolica roboratæ: dum non fiat expressa mentio istius legis de verbo ad verbum. Et intelligitur hoc de indultis concedendis ab eodem Papa, qui tollit istam legem. Nam vt Papæ successores aliter statuant, non necessitatur facere istā expressiōnem istius legis de verbo ad verbum.

D

De

De voto paupertatis.

De quo dicemus latius li.2.cap.3.dub.3. Et notandum quod hic non reuocatur ius commune, vt patet, & sic nec priuilegia in illo inserta: cum ista vendicent sibi aliud nobilius nomen, & sint iam leges communes, & sic non manent reuocata per generalem reuocationem omnium priuilegiorum. Ita communiter iuriste in le. hæres absens ff. de iudicijs Felin. ca. 1. de rescriptis, num. 12. & Naua. lib. 3. conf. 87. titulo de regularibus.

Octauo ponitur promulgatio dictæ legis. Et præcipitur, quod ista lex incipiat obligare intra montes post sexaginta dies a promulgatione in Romana Curia: & ultra mōtes post quatuor menses a dicta promulgatione. Et licet de hac lege fuit supplicatum, non tamen fuit a Papa admisa supplicatio. Et sic in Hispania per Nuntium Apostolicum fuit hoc intimatum cunctis ordinum Procuratoribus, illis præcipiēdo, vt de hoc suos superiores certiores faciant

faciant, & executioni mandent. Et ita est intimatum nostro prædicatorū ordini in capitulo generali Romæ anno 1601. Hoc decretum latius a nobis est interpretatum, vt ex eius interpretatione similia decreta interpretari noscamus.

C A P. IIII.

*De bonis in communi habendis
a Religiosis.*

DV B. Prim. An possint Religiosi habere bona in communi. Prima conclusio. Aliquæ Religiones nō possunt habere bona etiam in cōmuni. sicut sacra Religio Seraphici Patris Francisci. Item nostra sacra Prædicatorum Religio fuit fundata a sanctissimo Patriarcha nostro Dominico, cum hoc rigore non habendi possessiones, aut redditus etiam in communi, sed postea per Sixtum IIII. fuit in hoc dis-

De vonis in communi.

pensatum, vt habetur in nostris consi-
d. 2. ca. 1. & 10. Et merito. Quia cū nos-
tra sacra Religio sit specialiter institu-
ta pro salute animarum, ad quod tan-
to studio, & literarum exercitio, sicut
in hac veluti generali Vniuersitate pro-
fitemur, opus est: si Religiosi ad subue-
niendum tot necessitatibus extra sep-
ta monasterij passim egredi cogeren-
tur ab illo tam sancto, & valde neces-
sario literario exercitio nimis retarda-
rentur.

Secunda conclusio. Aliæ Religio-
nes præter Seraphicam possunt habe-
re bona in communi: & sic succe-
dunt Religiosi, & pro ipsis dum vi-
uunt, religio in bonis parentum, &
sanguineorum eo modo, quo succe-
derent, si essent in seculo. Ita con-
cessit ordini Prædicatorum Clem. 4.
Bul. 2. & Nicol. 3. Benidictinijs Bul. 1.
Item monasteria possunt acquirere
hæreditates, legata fidei commissa,
&c.

re. Ita

Liber I. Cap. IIII. 27

Et illa, & alia sibi debita reperere. Ita concessit Celestini. Eug. 4. Bul. 7. & Benedictini. Bul. 9. vbi ex communicantur, qui contravenerint, si intra tres dies a notitia huius indulti, non desistunt. Item possunt Religiosi recipere quæcunque, sibi donantur de male acquisitis, incertis, & de legatis in distinctæ relictis in pios usus. Ita concessit minoribus Alexandr. 4. Bul. 16. & 17. Et possunt religiosi commutare sibi legata ad vnum usum in alios usus. sine scandalo tamen illa legantium, ita concessit Sixtus 4. inter viua oracula, & idem etiam concessit inter viua oracula Leo 10. de rebus donatis per viuentes.

Dubium secundum, an habere bona in communi contrarietur paupertati Religionis, vel minuat paupertatem Euangelicam. Conclusio. Habere bona in communi in nullo minuit paupertatem Euangelicā. Imò ista est

De bonis in communi.

perfectissima paupertas a Christo, & Apostolis seruata, vt patet act. 2. Habebant enim Apostoli bona in cōmuni. Et oppositum nostræ Conclusionis damnatur a Ioa. 22. in extrau. ad conditorem, & in extrau. inter nō nullos de verb. sig. Et aliqui illud afferentes sunt sicut hæretici combusti. De quo in direct. inq. q. 17. & 18. Et Nicol. 3. qui hoc ipsum tenuit, errauit sicut Doctor particularis explicando suam sententiam, vt declarat Bened. 12. in direct. inq. loco cit.

Dub. tert. An administratio bonorū monasterij pertineat ad solum Prælatum regularium, ita quod solus ille sine consensu conuentus possit bona alienare.

Not. Prim. quod alienatio propriè sumpta est actus, quo trāsferitur dominium rei, quæ alienatur. Ita leg. 1. C. de feudo. Sed large sumpta includit, emphiteusim, locationem ad longum tempus scilicet vltra trieniū. Ita in extrau. ambi-

Liber I- Cap. IIII. 28

ambitiose de reb. Ecclesiæ non alie. Includit etiam venditionem sub conditione, donationem, vëditionem, permutationem, ac emphiteuticum contractum perpetuum. Ita in ca. nulli liceat de rebus Ecclesiæ non alie. Et in materia odiosa sumitur, alienatio proprię, & in materia fauorabili, sicut modo sumitur large.

Not. Secundo, quod inter bona Monasterij, alia sunt, quæ seruando seruari possunt: vt sunt bona immobilia, & mobilia prætiosa scilicet vestes sacræ ius ad annuos redditus, etiam redimibiles, vel ad annuos fructus. vt ait Panor. in ca. cum nullo, de reb. Ecclesiæ non alia, & Naua. lib. 3. conf. 6. & 7. tit. de reb. Eccles. alie. Item res quæ non corrumpuntur triennio, & alias sunt fructiferæ: vt oues sunt res quæ seruando seruari possunt: secundum Silu. ver. alienatio num. 7. Alia sunt bona, quæ seruando seruari non possunt, vt sunt vestes de trita, fructus arboris excissi,

De bonis in communi.

& res, quæ vnico consumitur vſu, ſicut oleum, vinum, triticum, immo & pecunia, niſi in duobus caſibus primo quādo eſt deputata pro emendis immobili- bus ita, quod Prælatuſ & capitulum ſic eam inueſtire teneantur, non tamē quando ſimpliciter, & ſine voto, aut iuramento ſic eam inueſtire deliberauit. Secundo, quando eſt in magna quanti- tate: Secundum Armi. verbo alienatio num. 4. & ſecundum alios, licet Silu. hoc non approbet, & merito aliāſ pe- cunia iſta a ſolo prælato alienata poſ- ſet repeti a cōuētu iuxta dicēda infra.

Prima conſuſio, Prælatuſ ipſe, ſi- ne conuentu poteſt alienare bona, quę ſeruando, ſeruari non poſſunt, vt patet ex vſu, ſemper tamē debet, ad eſſe cau- ſa ſufficiens, cum Prælatuſ non ſit do- minus, ſed diſpenſator bonorum con- uentus. Ita armi. ver. alienatio.

Secunda conſuſio, licita eſt aliena- tio bonorū Eccleſiæ, aut monaſterij, e- tiā bonorū, quę ſeruando ſeruari poſ- ſunt

Liber I. Cap. IIII. 29

sunt cū aliquibus tamē conditionibus prima, quod ad sit causa sufficiens V.g. si debita urgeant, & de redditibus monasterij solui non possint, ita in c. sicut. 12. q. 2. Item erit causa sufficiens utilitas conuentus, vt scilicet rem meliorem habeat, sicut fabricatio Ecclesie, ampliatio monasterij, ita in c. sine exceptione 12. q. 2. & c. tua nuper de his quæ sūt a Prelato sine cōsēs. ca. erit etiā causa sufficiens in cōmoditas, vt pote, quia res est magis damnosa, vel minus utilis. Ita in c. terrullas 12. q. 2. Itē erit causa sufficiens, pietas: sicut pro redēptione captiuorū, pro cibis pauperum in tēpo re famis. Ita in c. Sacrorū 12. q. 2. de quo Siluester verbo alienatio dub. 2.

Secūda cōditio est, licētia Prælati superioris V.g. in nostro predicatorū ordine postulatur, pro alienationibus istis licētia magistri ordinis. Ita habetur in nostris constit. d. 2. capit. 1. & per Paulum. secūdū excōmunicatur vtraque pars aliter cōtrahentium cū in va-

De bonis in communi.

lidatione contractus. Quia tamen iuxta easdem constitutiones d. 2. ca. 3. Prouincialis in sua Prouincia habet eandem potestatem, quam Magister ordinis, in toto ordine, Prouincialis licencia sufficiet, & de facto ita seruatur: de quo Silu. verb. alienatio. n. 3. Sed nota quod ex concessione Eug. 4. Bul. 20. pro cisterciensibus, & ex concessione Gregorij 13. Bul. 9. pro Augustinis possunt Generales ordinum ratificare, & reualidare alienationes a suis Religiosis factas sine licencia eorundem generalium, vel Prouincialium, & ut notat Manu. Rod. in qq. Reg. 10. 1. q. 27. art. 2. Cum Generales ordinum sint tantum dispensatores bonorum ordinis, non possunt reualidare dictas alienationes, sine tractatu, & causæ cognitione. Conceditur enim in dictis priuilegijs Greg. & Eugenij posse ratificare, & reualidare non quasuis alienationes a subditis factas, sed quæ sunt factæ, in euidentem eorum utilitatem. Dicitur enim in Bul. Greg. qui

Liber I. Cap. IIII. 30

qui scilicet generalis diligenter causa examinata, & euidenter vtili comprobata possit ratificare contractus: ita tamen quod non sint validi ante dictam ratificationem nec transferant dominium. Vnde ait Geminianus conf. 48. Præbit. colum. 3. non posse dictos Prælatos suam auctoritatem impartiri sine causæ cognitione: aliàs non erit valida auctoritas Prælatorum præstita, & cōsequenter nec alienatio.

Tertia conditio, quod præcedat tractatus inter Religiosos in capitulo congregatos an expediat talis alienatio. Et licet regulariter præmittantur, tres tractatus cum tribus interualis temporis: tamen vnus sollemnis, & diligens facit est: vt ait Armi. & Silu. verb. alienationum. 10. cum Panor. in cap. tua de his quæ fiunt a Prælato, & c. vbi etiam ait Glossa, quod tractatus non requirit deliberatum consensum, sed discussionem, & indagationem circa rem alienandam an expediat, quod alienetur & an

De bonis in communi.

& an possit subueniri Ecclesiæ, vel monasterio, sine tali alienatione.

Quarta conditio, quod ad sit cōsensus conuentus ad sonum campanulæ iuxta morem, in capitulo congregati. Et consensus iste debet esse expræssus nisi quando agitur de alienatione rei respectu, alicuius necessitatis ubi parum leditur monasterium: tunc sat erit tacitus consensus, & taciturnitas. Ita Rebusus de alienatione bonorum Ecclesiæ num. 118. Vbi not. quod stando in iure communi sat est consensus maioris, & sanioris partis capituli, id enim cōmunitas facere censetur, quod facit maior, & sanior pars, & maior pars totam cōmunitatem representat iuxta cap. Cum incunctis de his quæ fiunt a maiori parte, & c. Et cap. dudum de elect. & dicitur maior, & sanior pars illa quæ innuitur maiori rationi, & pietati iuxta cap. sane quippe. d. 9. Standū tamen semper est maiori parti, nisi contrarium probetur iuxta cap. dudū
el pri-

Liber I. Cap. IIII. 31

el primero de electione: vel nisi (vt dicitur in ca. cum in cunctis) minor pars rationabiliter contradicat, & id ostendat. Hæc procedunt stando in solo iure cõmuni: Nã stando in priuilegijs Clem. VII. (vt habetur inter priuilegia ordinis Prædicatorũ) concessit Generali Prouinciali reformato istius ordinis, & Prouinciæ reformatæ huiusmodi sibi subditis in Italia conuentibus vtriusque sexus, vt alienationes fiant de consensu duarum partiũ ex tribus partibus vocalium conuentus, & sic in cõstitutionibus istius ordinis dist. i. cap. 14. petitur pro alienationibus in toto ordine faciendis assensus prædictarum duarum partium hoc ipsum concessit Augustinis, & eorũ monialibus Gre. 13. Bul. 9. & idẽ cõcessit Leo. 10. Bul. 26. monialibus S. Claræ, & tertiarijs. Sed istæ, & similes cõcessiones in Religionibus, quibus sunt cõcessæ debẽt obseruari. In alijs vero Religionibus seruentur quæ illis fuerint cõcessæ cũ alijs de iure cõmuni requisitis, vbi de fuerit priuilegiũ.

Quin-

De bonis in communi.

Quinta conditio. quod fiat instrumentum alienationis vbi nomina consentientium scribantur secundum Bart. in l. i. ff. de albo scribendo. an vero sit necessaria subscriptio Religiosorum. in hoc Panor. relatus a Silu. ver. alienationum. 4. ait. Innocentium dare regulam quod non requiritur subscriptio nisi in casibus a iure expressis, quia regulariter in quavis dispositione satis est consensus nec requiritur scriptura. Ita le. pactum. c. de pactis, & sic in alienatione rei Ecclesiasticæ, non est necessaria regulariter prædicta subscriptio: nisi in tribus, scilicet in venditione, permutatione, & donatione iuxta cap. sine exceptione 12. q. 2. & cap. 1. & cap. tua nuper de hijs quæ fiunt a prælato, & c.

Tertia conclusio, alienatio sine dictis conditionibus facta irritatur, in clem. monasteriorum de rebus Ecclesiæ non aliæ. & in extraua. ambiciosæ eodem titulo, & alibi sepe, & incurritur excommunicatio, & suspensio ab officio a
alie-

alienare, & ab eo cui, res alienatur; & Episcopo, & Abbati alienati in contumacia Papa, aut contra tenorem dictæ extrava. ambrosiæ interdicitur, ingressus Ecclesiæ. In quo si obdurato animo per sex menses perseveret illis transactis est, suspensus a regimine Ecclesiæ, vel monasterij, & alij inferiores prælati sunt, ipso facto privati suis officijs Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, curatis, & simplicibus, dignitatibus, & administrationibus, & res alienatæ ad Ecclesiam, vel monasterium reuertantur, nullo dato pretio, vt notat D. Ant. 3. p. tr. 24. ca. 9. Item in capi. omnes 17. q. 4. omnes raptores Eccl. atque suarum facultatum alienatores, & eis consentientes a limine sanctæ Ecclesiæ pelluntur anathematicantur damnantur, & sacrilegi iudicantur.

Quarta conclusio generales ordinum habent multa priuilegia pro alienatione bonorum sui ordinis primo possunt reualidare, alienationes a subditis factas

De bonis in communi.

Etas alias in euidentem conuentus vtilitatem: sed sine solemnitatibus de iure requisitis V.g. si sint factæ sine instrumento, in quo fiat mentio de tali, vel tali re, &c. Ita Nauar. de Spoijis Clericorum §. 2. n. 6. Et patet in alienatione facta a pupilo sine licēcia tutoris vt ait Glossa in l. 2. ff. de acceptil. Quia, quando in aliquo actu requiritur aliqua solemnitas, in ordine ad certum finem valet, obrepto fine: licet deficiat solemnitas. Sat est enim, quod solemnitas postea interueniat. Quia iura tantū volunt effectum ad finem. Ita Corfe. in addi. versi. pupilus. Patet etiam exemplo electionis valide stando in iure naturæ, scilicet, ratione consensus eligentium: que valet in conscientia, nec electus teneatur renuntiare. Licet sit nulla, ob defectum solemnitatum requisitarum de iure positiuo. Ita Innocen. in ca. qui propter de elec. & Anton. de Burr. & Panorm. relati a Silu. ver. alienationum. 12. & 13. Quia ius positiuū
ad in-

ad inuenit, istas solemnitates ebuitanda scandala, & deceptiones, & sic ex, quo omnia ista cesant, & intervenit verus consensus satis erit tutus, quo ad Deum. Et notetur hoc dictum (ait) Silu. quia valet in omni actu in quo est omissa solemnitas iuris positiui, serua to aliâs iure naturali.

Secundo Greg. XIII. Bu. 20. concessit generali Societatis Iesu, vt accepta in formatione a Præpositis, vel Rectoribus domorum, vel ab eorum Vicarijs vel à Prouintialibus, vel ab alijs sibi bene visis, auditis, iuxta eorum institutum consultoribus possit, per se, vel per alterum, in euidentem tamen domorum vtilitatem, quævis bona vendere, alienare permutare, & emphiteusim, seu libellum, ad tres generationes vel ad longum tempus concedere. Et hoc priuilegio communicant, aliorum ordinum generales, iuxta dicenda, lib. 2. cap. 4.

E

Ter-

De bonis in communi.

Tertio, Generales ordinum ac capitula generalia possunt, quævis bona conventuum pro illorum utilitate, & necessitate vendere permutare, alienare, locare, vel in emphiteusim, seu libellum ad tres generationes, vel in longum tempus dare etiam cum donationis, & in vestitura acceptione, ac præsentata pecunia, sine diminutione tamē soliti eorum redditus, nec non generaliter, & specialiter obligare, & hipotecare, super illos census, quosuis redimibiles imponere, & vendere, nec non de bonis eisdem cōpromittere, & quomodolibet de eisdem transigere, illisq; simpliciter, aut liti de super habitis, & actionem etiam in non possessorem cedere, & renuntiare utilitatem, quæ venditionum, & aliorum huiusmodi, vel etiam necessitatem, vel aliam causam ob quam fiant simpliciter, & absque forma iudicii cognoscere iudicare definire, & pœnitus determinare, libere liciteque, & quodquilibet contractus
super

Liber I. Cap. IIII. 34

super prædictis initi, vsque ad istans cō-
cessionis tempus perpetuo valeāt, par-
tesque ipsæ, ad illorum obseruationē
omnino obligentur, & ipsi contractus
quibus generalium, vel capitulorū ge-
neralium consensus, seu confirmatio
acceserit non egeant alia Sedis Apof-
tolicæ cōfirmatione, & approbatione.
Ita concessit Societati Iesu, Iuli. 3. &
Greg. 13. vt habetur, in compen. Socie-
tatis tit. alienatio. §. 1. & 2. & refertur a
Manu. Rodr. inqq. reg. 10. 1. q. 27. ar. 3.
Quo priuilegio communicant alie Re-
ligiones, & sic earum generales ac ca-
pitula generalia possunt renūtiare cui-
us actioni, & liti habitæ super iuribus
pertinentibus ad monasteria etiam si-
ne consensu conuentuum, quibus com-
petunt talia iura, & hoc est magnum
priuilegium pro sedandis litibus inter
dum non sine scandalo ortis inter Re-
ligiosos ex vtraque parte, & inter Re-
ligiosos, & alios, ex hoc tamen non de-
bent generales facile cedere dictis iu-
E ■ ribus

De voto castitatis.

tribus nisi re vera hoc redundet in utilitatem monasteriorum aliâs, ut ait, Manu Rod. tenebantur satisfacere conuentibus læsis.

C. A. P. V.

De voto Castitatis.

NO T. Religiosum, per votum castitatis abdicare a se omnes venerorū delectationes, etiâ alias, sibi in statu coniugali licitas. & castitas, quæ ante votum ad solam virtutem temperantiæ, & castitatis pertinebāt, per votum pertinet etiam ad virtutem Religionis: & sic violatio castitatis in Religioso habet, duplicem specificam maliciam in confessione necessario explicandam, ut pote, & contra Religionem, & contra temperantiam, & castitatem.

Noc.

Liber I. Cap. V. 35

Not. Secundo, votum castitatis esse duplicem aliud simplex, aliud solemne: & fit solemne, vel per per susceptionem sacri ordinis, vel per professionem expressam, aut tacitam ad certam regulam seu Religionem, a Sede Apostolica approbatam.

Not. tertio, quod cum Religiosi magis subdantur, etiam per votum obedientiae Papae, quam Prelatis suorum ordinum, & ei potius obedire teneantur, ad eundem Pontificem spectat, statuere leges, quibus status Religiosus conservetur: Et sic pro voto castitatis, melius servando statuit leges vetantes ingressum secularium in monasteria Religiosorum utriusque sexus, & egressum monialium extra clausuram suarum domorum, quas in hoc capitulo explicare contendimus.

De voto castitatis.

DV B. I. An liceat mulieribus intrare monasteria Religiosorum. Not. quod per monasterium tantum intelligitur claustrum, dormitoriū, & officine interiores. vt patet ex Inocen. 4. nicho. 3. & Greg. 9. sic explicantibus regulam minorum vetantem dictum ingressum. Et sic mulieres intrātes hortos contiguos monasterijs, & sacrificium dum tamen per istorum portas, & non conuentus intrent, non violant Pontificum leges vetantes ingressum in monasteria. Nec obstat, quod Greg. 13. in suo proprio motu de quo statim, ait quod non liceat, intrare monasteria, & loca: quia per monasteria, & loca idem importatur licet Manu. Rod. exponēdo decreta, Pij V. & Grego. XIII. dicat intelligi de hortis etiā contiguis, sed contra vsum contrariū secundo in consti. fratrum Prædicatorū d. 2. ca. 1. habetur, quod mulieres nō intrent Claustrum, oratorium, vel alias officinas interiores. Et licet statim, in
Glos.

Gloſ. declarando, ponatur poena gra-
uioris culpæ introducētibus mulieres
in hortos, in dormitorium, in cameras
vel aliās officinas interiores tamē quā-
tum attinet ad culpam ſola priora lo-
ca, dicuntur monaſterium de quo lo-
quitur prohibitio Summorum Ponti-
ficum.

Prima conclusio, non licet mulieri-
bus intrare monasteria Religioſorū.
Quia Eug. 4. Bul. 9. pro benedictinis
excommunicat mulieres monasteria
Religioſorum intrantes, & ductores,
& receptores earum ſi voluntarie id
fecerunt. Et ſi dicas legem iſtam per
contrarium uſum eſſe abrogatam, ut
dicebat ſapientiſſimus, & Religioſus
valde magiſter frater Petrus Ferdinā-
dez confeſſarius Principis Hispaniarū
Philipi III. tamen poſtea Pius V. Bu.
20. excommunicat cum reſervatione
mulieres monasteria Religioſorū in-
trantes, prætextu aliquarum licentiarū
quas ibi reuocat, etiam ſi iſtas licentias

De voto castitatis.

habentes sint Ducisse, Marquionisse,
vel Comitisse. Et ibidem præcipit Præ-
sidentibus conuentuum, ac eorum Re-
ligiosis sub priuatione officiorum, &
inhabilitatione in posterum ad eadem
& similia, & desimilia, & suspensio-
ne a diuinis ipso facto, & sine alia de-
claratione incurrendis: ne eas introdu-
cere admittere, ve præsumant. Et pos-
tea Greg. XIII. Bu. 41. idem ac Pius. V.
& sub eisdem poënis statuit, & confir-
mauit. Imo & addit imponendo excô-
municationem late sententiæ, dictum
ingressum sub prætextu dictarum li-
centiarum permittentibus, vbi nota,
quod in dictis decretis, non compre-
henduntur, Imperatrices, Regine, In-
fante, quibus ingrediensibus licet se-
cum deferre, ancillas ex more eis affo-
ciantes. Quia secundum Panor. tit. de
priuilegiis. 7. priuilegium alicui cōces-
sum eius etiam socijs fauet, vt patet in
ilto, qui in tempore interdicti, inter es-
se potest diuino officio, cum associan-
tibus ei, ex more. Se-

Secunda conclusio licet, stādo in vigore prædictorū decretorū Pij V. & Greg. XIII. tantū videatur interdictus ingressus mulierū, in monasteria, sub prætextu illarū licentiarū, ibi reuocatarū, tamē stādo in declaratione Pij V. Data Romæ, die 27. Ianuarij anni 1568. omnibus mulieribus est interdictus ingressus quocunque motuo id faciant. Et declaratio Pij V. talis est.

Nos Alexāder miseratione diuina tituli S. Ioānis Ante portā Latinā Presbiter Cardinalis Cribelus nūcupatus, omnibus, & singulis præsentēs literas inspecturis, & auditoris: fidē facimus indubiā, & in verbo veritatis attestamur qualiter, sanctissimus in Christo pater Pius diuina prouidentia Papa V. vine vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuisse, & esse mētē suā, & intentionem, quod eius literæ sub forma breuis, sub die 24. Octobr. anni 1566. Pontificatus sui anno. 1. edictæ in quibus mulieribus, quibuscunque

De voto castitatis.

ingressus monasteriorum regularium cum derogatorijs clausulis, & irritantibus decretis prohibebatur non solum comprehendere, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem, & indulta ingrediendi huiusmodi monasteria, sed etiam omnes, & quascunque mulieres alias tam in genere quam in specie, &c. Ita refert Manu. Rod. inter vna oracu. Pij V. & ita servant Rome, Papæ penitentiarij de sententia Greg. 13. & Nuntius in Hispania. Et in nostro Prædicatorum ordine sic est executioni mandatum. Et intelligitur de mulieribus habentibus sex annos completos, ut etiam notat Manu Rodr. dum exponit dicta decreta.

Tertia conclusio, in aliquibus casibus licet mulieribus intrare monasteria Religiosorum. primo in declaratione prædicta Pij V. subiungitur sic, significans nihilominus idem sanctissimus dominus noster eodem ~~vive~~ vocis oraculo no-

lo nobis facto: quod propter hoc, & per dictas suas literas non intellexit nec intelligit, quod mulieribus præcludatur, aditus accedendi ad monasteria, & loca regularium ac eorū claustra, quando in eis Missa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando processionibus fiunt, & quando fidelium cadauera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt: sed libere concessit, & concedit eisdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs Catholicis personis accedere, libere, & licite possint & similiter, quod quando diuinum verbum in Ecclesia monasteriorum, & regularium locorum huiusmodi proponitur, vel propter aliquam causam est tantus concursus populi, quod commode ingredi nō possunt, per principalem portam Ecclesiæ concedit, eodē viue vocis oraculo vt dictæ mulieres, vna cum alijs secularibus personis possint ingredi, & egre-

De voto castitatis.

egredi per portam claustrum monasteriorum, & regularium locorum huiusmodi, dum tamen recto tramite accedant, ad portam, qua exitur a monasterio. Non obstantibus, &c. hæc Pius V. ubi Not. i. non licere facere processiones extraordinarias, hoc animo, ut mulieres claustrum intrent: si tamen aliqua mulier petat Missam in aliqua capella claustrum possunt cum ea omnes mulieres intrare.

Not. secundo, posse mulieres existere, in dictis locis, quando prædicta celebrantur non taliter, quod statim finita celebratione egredi teneantur: sed possunt aliquantulum immorari, quia res morales non consistunt in indiuisibili, sed habent latitudinem moralem ad arbitrium prudentium. Si tamē mulieribus, sic ingressis præbeatur, ibi prædium, aut si quando infesto corporis Christi processione facta de mane mulieres, per totum diem in claustro etiā ornato detinentur, violant dicta decre-

ta. Secus fit, si processio fit in mane, & vespere.

Secundo licet mulieribus intrare monasteria Religiosorum, Religioso grauitur egrotante, & deficiente medico potest intrare mulier medica, que eum medeatur: si Religiosus exire non potest, cum licentia tamen prioris de consilio discretorum, & cum aliquibus secularibus associata, vt sic vitetur scandalum. Quia conseruare vitam est cuique naturalissimum. Item quia egressus monialium a clausura strictius vetatur, quam ingressus mulierum in monasteria Religiosorum: sed moniales ob causam legitimam morbi, & aliarum rerum possunt egredi a clausura, vt dicetur latius. Dubio tertio ergo.

Quarta conclusio officia, quibus priuantur, & ad quæ inhabilitantur violatores istarum legum sunt, quæ habent iurisdictionem annexam, vt sunt Prioratus, &c. iuxta dicta supra

De voto castitatis.

supra in explicatione decreti de largitione munerum. Et sic possunt esse Definiores, Lectores, Predicatores, &c. Item isti violatores suspenduntur a divinis, scilicet, ab exercitio ordinum etiam minorum. Non enim possunt solemniter ministrare aliquod Sacramentum, nec dicere solemniter orationes in choro, nec Evangelium aut Epistolam solemniter nec cereos deferre, vel alia annexa ordinibus etiam minoribus exercere. Suspenduntur etiam a divinis officiis ordinibus non deputatis, etiamsi fiant extra Ecclesiam, exceptis horis canonicis, quas privatim recitabunt. Et officia ordinibus non deputata sunt, psallere in choro, psallere responsos, & letanias, baptizare sine solemnitate extra extremam necessitatem, audire Missam, acceptare electionem, excommunicare, & conferre beneficia. Verum est quod quando suspensus a divinis exercet, ista non deputata ordinibus non fit irregularis.

Liber I. Cap. V. 40

gularis, licet peccet. Ita Naua. in Ma.
ca. 27. n. 103. & Coua. in c. alma mater.
2. p. 9. 2. num. 2.

An verò iste, & similes poene incurra-
tur ipso facto per peccata externa omni-
no occulta: dixi supra exponendo decre-
tū de largitione munerum quis autē
possit absolvere ab istis censuris dice-
tur in fin. ca. 6. dub. 15.

Dubium secundum an liceat, intra-
re monasteria monialium. Prima con-
clusio non licet ista loca intrare perse-
loquendo. Primo quia in Conc. Trid.
ses. 25. ca. 5. vetatur sub excommunica-
tione talis ingressus omnibus personis
cuiusvis status, & etatis: nisi in casibus
necessarijs, & cum expressa licentia
Episcopi in scriptis pro suis scilicet sub-
ditis aut alterius superioris pro suis sci-
licet subditis. Secūdo quia Greg. 13. Bu.
40. & 41. reuocat, licētias personarū cu-
iusvis status etiam ducissarum, comitis-
sarum, & Marquonissarum, quarū prae-
textu dicta monasteria intrare conabā-
tur:

De voto castitatis.

tur: & sub excommunicatione sibi reservata præcipit, illis ne istarum licentiarum prætextu monasteria monialium, vel earum loca intrare audeant: nisi in casibus necessarijs, & cum licentia superioris in scriptis: iuxta dictum Conc. Trid. & Abbatissis Presidentibus conventibus ac alijs superioribus præcipit, sub excommunicatione Papæ reservata nec non priuationis dignitatum beneficiorum, & officiorum suorum ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda ne prætextu illarum licentiarum quæquā dicta monasteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant.

Secunda conclusio. Prælati regulares possunt, per se & per alios capere incarcerare, & secundum arbitrium suum, & delicti quantitatem punire, quoscunque repererint, intra clausurā monialium sibi subditarum. Ita cōcessit, Bonifa. 9. Prædicatoribus, vt habetur in eorum constitutionibus, d. 2. ca. 17. in glo. Ter-

Liber I. Cap. V. 41

Tertia conclusio in aliquibus casibus licet, intrare monasteria monialiū. Primo id licet Infantibus discretionē carentibus, cum ad peccatum incitare non possint. Et quando Conci. excludit, omnes cuiusvis etatis loquitur, de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccatum mouere possunt: vt sunt factui, qui licet intrando nō peccent, peccant tamen moniales eos admittentes. Ita Naua. in ca. statuimus. 19. q. 3. num 59. Secundo licet, intrare dicta monasteria, de licentia Episcopi, pro monialibus sibi subditis, aut de licentia alterius superioris pro sibi subditis: & in casibus necessarijs. Alias enim, sine necessitate etiam cum licentia intrantes, & moniales illos admittētes incurrūt, ex cōmunicationē, & alias pēnas, vt habetur in Bula 41. Greg. XIII. Et cōfirmatur, hoc ex declaratione cōgreg. Card. in tēpore Clem. VIII. relata a Manu. Rodrig. in cōpen. vbi dicitur non posse mulieres cōmorari

De voto castitatis.

in monasterijs monialium etiam cuncta
licentia Episcopi, vt moris erat in die-
cessi Salmantina: ob casus scilicet oc-
currentes litium scilicet matrimonia-
lium adulteriorum dissensionum in-
ter viros, & vxores: quibus in casibus
mulieres, ibi sequestrari solent: cū non
inueniantur alia securiora loca. Alias
si sic intrent, incurrunt excommunica-
tionem, & alias pœnas Conc. Trid. &
ibidem declaratur non licere in mo-
nasterijs intra hostiū clausurę, & clau-
strum, habere cubiculum, quo ex con-
suetudine intrent mulieres ad colloquē-
dum cum monialibus, sed quod cōtra-
rius vsus abusus reputetur, & pœnis
Conci. puniatur. Verum est, quod prof-
perus Farinatus Iurisconsultus Roma-
nus refert ex practica in Curia seruata
super Conci. Tridenti. ses. 25. ca. 5. pos-
se ordinarium puellas in monasterijs
collocare ad tempus donec lites finiā-
tur, & mulieres suspectas de adulterio
ob quod timent maritos: cum condi-
tionem

Liber I. Cap. V. 42

tionibus infra dicēdis circa ingressum
viduarum, &c. ad ibi conmorandum.

Not. prim. quod cum capitulū suc-
cedat, Episcopo in Sedeuacante, vt ait
Silu. Ver. capitulum num. 4. Prouisor
a capitulo nominatus erit superior ad
dictam licentiam concedendam respe-
ctu monialium Episcopo subditarum:
sicut respectu monialium Religiosis
subditarum mortuis Generali, vel Pro-
uinciali, Vicarij istis succedentes habēt
omnem eorum auctoritatem etiam cir-
ca moniales, vt conceditur a Iulio 2. &
habetur in constit. Prædicatorum, d. 2.
cap. 3.

Secundo, Not. quod licet minor
causa sufficiat, pro ingressu mulierum,
quā virorum in ista monasteria monia-
lium, & adhuc minor pro ingressu ma-
tris, vel sororis: non tamen est causa
sufficiens pro matre visitare filiam
morti proximam, aut quando profite-
tur, aut habitum recipit. Ita declara-
uit congregatio Cardi. vt refert Ma-

De voto castitatis.

num. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 64. arti.
11. quia nec est impraxi talis ingressus
nec salutis corporali, aut spiritali filiae
necessarius.

Not. rer. non esse necessariam licen-
tiam in scriptis pro casibus communi-
ter occurrentibus : vt pro ingressu me-
dici confessoris visitatoris artificis, &
aliorum quorum repentina opera pas-
sim sunt necessaria : potest enim supe-
rior hanc generalem licentiam in scrip-
tis committere priorissis, vel confes-
soribus monialium, vt in similibus ca-
sibus ipsi dent licentiam : vel potest
dici, non esse necessariam licentiam su-
perioris expressam in his etiam ver-
bo tenus, sed priorissa ex præsumpta
interpretatiua voluntate superioris
eam concedere potest. iuxta Diuum
Thom. 2. 2. quæst. 147. art. 4. vbi ait,
non requiri superioris dispensatio,
quando causa non seruandi legem,
est euident, aut superior adiri non po-
test, maximæ si consuetudo ita habet.

Ter-

Liber I. Cap. V. 43

Tertio licet, Religiosis curam monialium gerentibus illarum monasteria intrare, pro exercendo monasterij opere pro conseruandis monialibus ab incendio, aut similibus, & pro defendendis a latronibus. licet etiam Præbitero cum soccio intrare pro ministrandis Sacramentis in infirmitate monialium, aut famularum ac pro cadauera sepeliendo. Ita concessit minoribus Innocē. VIII. Bul. 12. Quarto licet, superioribus monialium intrare earum monasteria in casibus tamen necessarijs, & commitati a paucis personis senibus, & Religiosis. Ita Greg. XIII. Bu. 42. & ibidē Episc. sine causa necessaria intrātes in monasteria suarum monialiū interdicuntur, pro primo ingressu ab ingressu Ecclesiæ, & pro secūdo ingressu excōmunicantur, & suspenduntur, a munere Pōnificali, & a diuinis, & alij superiores regulares sine causa necessaria, in monasteria monialiū suarum intrātes; excōmunicantur

De voto castitatis.

& officio, & omni ministerio sunt privati. Vbi Not. quod licet in Conc. Trident. ses. 25. c. 5. statuatur, quod qui praeest electioni Priorisse, aut Abbatisse Episcopus, aut alius superior, non intret monasterium, sed ante cancelorum fenestelam vota singularum audiat, aut accipiat, tamen lex ista, & si nullam ponat, exceptionem est limitanda sic, nisi Prælati prudenter iudicent, non posse fieri canonice dictam electionem ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium & suspicionem subornationis votorum, inter ipsas subortam, aut ob alias iustas causas a superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere. Ita Naua. loci nu. 59. & Manu. Rodr. ar. 4. & 5. & patet, quia cum ipsi possint cum alijs dispensare, ex causa necessaria in isto ingressu, etiam secum idem poterunt, secundum Caiet. 12. q. 96. ar. 5. & Cord. lib. 5. q. 31. & ita disponitur in Bula Greg. citata.

Secundo, non obstante Conc. Trid.
si alias

Liber I. Cap. V. 47

si alias non obftet, statutũ alicuius Religionis licet, recipere, in monasterijs monialium viduas, mulieres nobiles, & puellas vsque ad vicesimum quintum annum, vt in moribus instruuntur, cum habitu seculari honesto, & sine ancillis, & cum licẽtia superioris monialium, & consensu Abbatisse, & maioris partis monialium, & seruando legem communem clausuræ: & si semel e monasterio egrediantur, iterum illuc intrare sine noua licentia, non permittantur: nisi ad hoc, vt fiant moniales. licet tamen curandæ valitudinis causa dare licentias ad balnea, dictis puellis, & sic cum dicta licencia in monasteriũ redire possunt. Ita refert. Prosp. Parin. loc. cit. ex practica in Curia seruata. vbi etiam refert declarationẽ Cardi. factã Episcopo Abulensi, pro monasterio sanctę Annę eiusdem ciuitatis: vbi habetur, non licere ancillis monialium secularibus claustra monasterij intrare, & exire quoties vellint.

De voto castitatis.

DV B. III. An moniales possint,
exire a monasterio. Prima conc.
non licet, moniali professæ exire a mo-
nasterio etiam ad breue tempus quo-
uis prætextu, nisi ex aliqua causa legi-
tima per Episcopum approbanda. Ita
in Cōc. Tri. ses. 25. c. 5. & loquitur Cōc.
demonialibus Episcopo subiectis: nam
approbatio causæ ad exeundum pro
monialibus Religiosis subiectis debet
fieri per earum generalem, aut Prouin-
cialem. Et licet Pius V. in motu, qui
incipit decori, & honestati edito calē-
dis Februarij, anni 1569. requirat pro
egressu monialium non tantum licentiā
suorum superiorum, sed etiā Episcopi,
& ita etiam declarauerit, congregatio.
Cardinalium, vt refert Manu. Rod. in
qq. reg. to. 1. q. 49. art. 6. tamen in His-
pania hæc lex pro hac parte per cōtra-
rium vltimum est abrogata, & cum sola
licentia suorum superiorum exeunt mo-
niales. Et intelligitur nostra conclusio
etiā de monialibus tertij ordinis prædi-
cato-

Liber I. Cap. V. 45

cātorum, & minorum Collegialiter viuentium cum istarum vota, ita solemn. nia sint, & irritantia matrimonium, sicut & aliarum monialium vota ex privilegio Paul. III. Bul. 6. & eodem rigore tenentur ad castitatem seruādam sicut, & moniales habentes velum.

— Secunda conclusio moniales exeuntes a monasterio, sine licentia, & superiores sine causa rationabili ad id licentiam concedentes & qui illas sic egressas committantur, & recipiunt, incurrunt excommunicationem Papę reservatam: & ultra hoc dicti superiores, & moniales ipso facto priuantur, officijs dignitatibus, & administrationibus, & ad obrenta, & in posterum obtinenda in habilitantur. Ita statuit Pius V. in motu proprio citato. Quis autem possit absolvere, ab istis pœnis dicetur capit. 6. Dub. 15. eadem enim est ratio de istis ac de pœnis violantium clausuram monasteriorum

De voto castitatis.

DV B. IIII. quæ causæ sufficiant, ut superior licite dispenset, cum egressu monialium a monasterio. Prima conclusio causa legitima pro isto egressu erit, prima, magnum incendiū lepra, aut epidemia ita Pius V. in motu citato. Vbi not. r. quod existente aliqua istarum necessitatum petenda est licentia a superiore, si in breui haberi possit, cum sit in iure vetita talis egressio sine tali licentia. in ca. monachū 20. q 4. & in Conc. Trid. lo. cit. si tamen sit periculum in mora fat est licentia præsumpta, & tunc transferrant, se moniales ad locum competentem ubi quantum conmode fieri possit, clausæ merentur quousque de monasterio sit provisū. Ita statuit Vrba. 4. pro monialibus sanctæ Claræ, ut refert Manu. Rod. in qq. regu. tom. 1. q. 49. arti. 1. & a Pio V. lo. cit. præcipitur, & declaratur, quod ad solum tempus necessarium stare licet monialibus extra monasterium, & nō amplius.

Secun-

Liber I. Cap. V. 46

Secundo not. quod stando in rigore vocabuli, epidemia potest hic accipi, pro morbo multos inuadente, & populariter graſante etiam, ſine pernitia, & morte, non enim eſt reſtringenda dicta lex Pij V. ad ſolam Epidemiam peſtilētē, & mortiferā: cōſidera uenim pater ille ſanctiſſimus, quod ſi dicta epidemia etiam abſque pernitia & morte ex vna in alias moniales tranſeat, & per monaſterium graſetur, difficilime ſeruaretur monaſteriorum clauſura, cum ad minus neceſſe ſit, illuc introducere mulieres ſeculares ad monialium medicamen, & iſtas ad curationem extra ſepta monaſterij frequenter exire.

Secunda cauſa legitima pro egreſſu monialis erit, vt ſi a ſuo ſuperiore mittitur, ad fundādum alibi monaſterium vel vt in alio conuentu ſit prælata, vel magiſtra nouitiarū, vel, vt ponatur in alio officio in quo maximè conſiſtit honeſtas Religionis: ex quo per actū officio ad ſuum monaſterium reuerti.

Debet —

Item

De voto castitatis.

Item ob correctionem potest duci monialis ad aliud monasterium, quando in suo monasterio, ob cognatos, aut alter non potest corrigi. Item possunt moniales exire, quando de mandato sui Prælati primo monasterio ex causa rationabili, relicto totus conventus ad aliud monasterium se trāsfert. Imò si ista translatio fit, a locis desertis ad oppida commendatur, maximè a Conc. Trid. ses. 25. ca. 5. Prædicti casus referuntur ab Vrba. 4. lo. cit. nec sunt renovati a Pio V. in suo proprio motu ponendo tātum incendium, lepram, & epidemiam: nā præterquam, quod isti casus sunt similes casibus Pij V. cum omnes concernant, bonum communis, & non bonum monialium, in particulari, tamen ex usu etiam comprobatur. Et hoc etiam est conforme Concilio Tridentin. lo. ci. disponenti non licere moniali exire a monasterio nisi ex rationabili causa ab Episcopo approbāda: sed iam iste causæ sunt appro-

Liber I. Cap. V. 47

approbatæ ab Vrba. 4. totius orbis Episcopo, ergo. Vnde superiores dū cōcedant, monialibus licentiā exeundi a monasterio, in istis casibus, solū debēt declarare istos mer casus esse eorum qui sunt approbati a Papa.

An verò liceat, monialibus exire a monasterio ob alias causas præter iam dictas. In hoc Cutierrez in qq. cano. ca. 14. ait illud esse licitum in causis similibus cum causis exceptis a Pio V. V.g. in casu hostium invadentium monasterium, in casu aquæductus, aut ruine domus, & aliorum similium incendio, & in alijs infirmitatibus contagiosis, & nociuis communitati monialiū: sicut sunt lepra, & epidemia. Et hoc tāquam certum ab omnibus acceptatur iuxta dicta a nobis supra explicādo motū propriū de largitione munerū in principio de quo etiā vide Silu. ver. aliena. n. 11. nō tamē erit licitus iste ægressus ait iste Doctor, in infirmitatibus soli moniali nociuis, quia cū Papa in suis tribus exceptionibus incendij scilicet lepre

De voto castitatis.

præ, & epidemiæ semper consuluerit
& prouiderit, bono communitalis, &
non monialis in particulari: bene colli-
gitur tãtum voluisse, commoditatem
communitalis esse præferendam clau-
suræ, & cum clausuræ detrimento ef-
se conseruandã secus tamen est, de cõ-
moditate, & necessitate monialis in
particulari, his non obstantibus.

Secunda conclusio sit, satis pia, &
prouabilis est sententia. Naua. in ca. sta-
tuimus num. 4. extendens dictum de-
cretum Pij V. ad infirmitatem soli mo-
niali nociuam: cui exeundo a monaste-
rio remedium adhibetur, si alias peri-
culum vitæ, aut grauis, & diuturnæ in-
firmitatis probabiliter timetur. Et hoc
maximè habet verũ in monialibus non
ex voto, sed ex statuto Ecclesiastico
ad clausuram obligatis. lex enim huma-
na non obligat, cum tanto rigore, &
moralipericulo mortis, aut grauis, &
diuturnæ infirmitatis. Imò nec votum
perpetuæ clausuræ ab aliquibus mo-
niali-

Liber I. Cap. V 47

nialibus emissum fit, ab eisdem cū isto rigore moriendi potius, quia exeundi a monasterio, nec in earum regula hoc postulatur, sicut postulatur in regula carthusiensium potius esse moriendum, quā carnes gustandum. Et cōfirmatur ex doctrina Bald. in rubri. C. de consti. particu. & aliorum iuristarum communiter asserentium statuta regularium non esse ita rigurosa interpretanda, ut apices iuris seruentur, sed debent ampliari ex bono, & equo, hoc est secundum æquitatem naturalem licet non ad libitum, sed prudenter secundum terminos iuris naturalis, & gentium & hoc maximè debet verificari, in nostro casu ubi agitur de periculo vitæ, aut grauis, & diuturnæ infirmitatis.

C A P. VI.

De voto obedientie.

NO T. I. quod per votum obedientie obligatur, Religiosus obedire
Præ

De voto obedientie.

Prælat^o, secundum statuta suæ Religio-
nis, & non maiori rigore, quo ibi, obli-
gatur. Si enim inter sua statuta aliqua
nō obligent, sub peccato nō tenerur, ex
vī voti illa sub peccato seruare. Ex
quo patet non teneri Religiosum obe-
dire Prælato præcipienti aliquid con-
tra Dei mandata, aut Ecclesiæ ordina-
tiones, aut si aliquid præcipiat, contra
regulam, aut statuta suæ Religionis, vt
quod sanus comedat carnes. Item non
tenerur obedire, si præcipit, aliquid su-
praregulam, vel sua statuta: vt quod
ieiunet, in pane, & aqua, nisi alias hoc
sibi imponatur, in pœnam suorum de-
fectuum. Item nō tenerur obedire quā-
do præcipit ea ad quæ non se extendit
prælaturæ authoritas: vt quod sibi re-
uelet suum peccatum occultū, aut quod
confiteatur, peccatum iam confessum.
Ita habetur in consti. fratrum Prædica-
torum d. i. ca. 15.

Secundo not. quod Religiosus per
votum obedientiæ, subijcit se plenariæ
suo

Liber I. Cap. VI. 49

uo superiori, vt Priori, vt iudici, & vt
Præato : vt in sequentibus videbi-
mus.

*Artic. I. De potestate pater-
na Prælati regula-
rium.*

DV B. r. Quanta sit ista paterna po-
testas. prima cōclusio potestas ista
extēdit se ad corrigēda, & puniēda de-
licta subditorū: etiā leuia nulla præmis-
sa de istis leuibus accusatione, aut de-
nuntiatione, nec facta super istis ali-
qua informatione, eo modo quo pa-
ter familias respectu suorum filiorum
ad ista puniēda procedit.

Secunda conclusio, Prælati Reli-
giosorum, sicut prior & alij similes
& superiores Prælati: possunt per po-
testatem dominatiuam irritare om-
nia suorum subditorum vota, & iur-

De voto obedientia.

ramenta : exceptis tribus votis solemnibus paupertatis scilicet castitatis & obedientia, & excepto voto transeundi ad arctiorem Religionem, ut est communis sententia de quo latius in materia de voto: possunt tamē hoc votum dispensare, ut dicetur dub. 2.

Art. 2. de potestate praelati regularium in quantum index.

DV B. II. An Religiosi sint exēpti a potestate iudicum secularium. Prima conclusio omnes Religiosi, & Ecclesiastici ex iure humano canonico, & civili sunt exempti a potestate, & iurisdictione seculari: tam in causis civilibus, quam in criminalibus patet ex Conc. Trid. ses. 25. cap. 20. & in authen. statuimus de Episcopis & Cler. & in iure Hispano. lib. 5. tit. 6. par. 1. & lib. 1. ord. reg. tit. 3. le. 6. & in Bula Cœ
næ ex-

Liber I. Cap. VI. 50

ne excommunicatur iudices seculares
se intromittentes ad cognoscendas cau-
sas Ecclesiasticorum, vel vocantes ad
sua tribunalia Ecclesiasticos. Et si ali-
quando Religiosi, aut laici ad consiliū
regale recurrūt, quādo vidēt se graua-
ri aliquibus literis Apostolicis aliquid
sub grauibz poenis præcipientibus, &
tunc regale consilium detineat literas:
præcipiendo ne executioni mandētur
non ideō sit quia cōsiliū regale de hoc
vellit iudicare, nec etiā præcipit quod
literis Apostolicis non obediamus:
sed quod non mandentur executioni,
quousque Papa certificetur, de incon-
ueniētibz talium literarum executio-
ni obstantibus, & videat, quid facto
opus sit. Et ista literarum detentio licī-
tē fit siue ex priuilegio, vt fertur a Va-
ñes. 2. 2. q. 67. ar. 1. dub. 2. conc. 5. siue ex
causa rationabili, quia ita expedit paci
& bono regimini, vt ait Bald. in candi.
2. p. de Bula Cœne n. 22. Cob. in pract.
q. 35. num. 4. & alij quos refert Manu.

De voto obedientia.

Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 6. art. 8. & eadem authoritate auditores cancelariorum, & consilij regalis sæpe præcipiunt iudicibus Ecclesiasticis, vt absoluant a censuris iudices seculares, aut alios ad eos confugientes, per via de agrauio, o fuerça, dñ examinatur, an iudex Ecclesiasticus legitimè procedat.

Secunda conclusio, & si Religiosi, sicut & Clerici teneantur seruare leges ciuiles in bonum reip. ordinatas cuiusmodi sunt leges taxantes præcia rerum, vetantes aliquod genus vestium arma aliqua, venationem, in certis temporibus: tamen istarum legum transgressionem punire, spectat ad superiores delinquentium, & non ad iudices seculares.

Tertia conc. Religiosi sicut, & Clerici non possunt cogi ad iurandum, vel testificandum in extraneis secularium tribunalibus: imò nec in tribunalibus aliorum ordinariarum Ecclesiasticorum extra ordinem, licet eorum testimonia

Liber I. Cap. VI. 51

nia etiam pro ipforum Religioforum
causis, in omni tribunali Ecclesiastico
& seculari, sint legitima, & admitten-
da prout cōcessit Celestinis Eug. III.
Bu. 7. & Benedictinis Bu. 9. & 17.

D V B. III. An superiores Religio-
forum sint eorum iudices. Prima
cōclusio superiores Religioforū sunt
eorum iudices ad punienda eorum de-
licta iuxta sua statuta. & Bonifa. VIII.
& IX. cōcesserunt Prælati ordinis Pre-
dicatorum, ad quos spectat Religioso-
rum punitio posse, eos libere punire se-
cundum constitutiones approbatas, &
instituta ordinis generalia facta, & fiē-
da, relictis rimulis, & apicibus iuris etiā
iuris ordine postposito. Ita habetur
in constitu. istius ordinis d. 2. ca. 17. vbi
nomine rimulorum, & apicū iuris non
venit intelligenda acusatio, & citatio:
hæc enim in causis grauibz necessario
debent præcedere: alias sententia lata
sine his, etiam inter Religiosos erit
nulla. Ita Nauar. libr. 2. consil. 1. titul.

De voto obedientia.

de sententia, & reiud. & Manu. Rodri, in su. tract. de ordi. iudi. ca. 12. num. 7. non tamen est necesse, quod ista accusatio fiat per Religiosum offensum aut etiam per alium Religiosum sicut enim iudex secularis saltem in criminalibus etiam non accusante iniuriato perse, vel per alterum tenetur, ex officio procedere dum ad sit, aliquod supplens vicē accusatoris: ut pote clamorosa insinuatio, publica infamia per maiorem partem vicinię, vel communitalis sparsa, vel euidencia patradi sceleris coram iudice existente cum alijs, ut ait Caie. 22. q. 57. ar. 3. ad secundū D. Tho. ex ca. euidencia de accusa. a fortiori ad id tenetur superior regularium in eisdem casibus. Alias Religiosorum cōmunitas, & Religio, quæ semper petit satisfactionem maxime lederetur. Et cum Religiosi, non ita facile conquerrantur apud superiorem de iniurijs sibi illatis, sed ferant patienter, observantia regularis paulatim corrueret delictis.

Etis impugne manentibus. Item inter rimulos & apices iuris non comprehenditur, quod dicta testium declarentur sub præcepto iuramento, vel excommunicatione, & quod non scribantur a iudice, sed a secretario, vel notario, vel saltem ab ipsis testibus: hec enim omnia cum alijs de iure substantialibus necessario debent interuenire etiam in causis regularium: ut notat Manu. Ro. in qq. regul. tom. 1. quest. 13. ar. 1. & 2. secus sit de alijs non substantialibus quæ nomine apicum & rimulorum intelliguntur.

Secunda conclusio. Religiosus sine licencia ab ordine recedens potest, per suum superiorem compelli censuris ad hoc, ut reuertatur. Et istum detinentes post denuntiationem priuilegiorum quæ regulares habent, circa hoc, sunt excommunicati. Ita concessit Prædictoribus Sixtus III. Bul. 33. & Iul. 2. Bul. 26. Et ordinarij locorum a Religiosis requisiti tenentur denunciare tamquam

De voto obedientia.

excommunicatos eos, qui dictum Religiosum detinent, auxilium, aut fauorem apostatandi præbent. Ita concessit minoribus. Clemens. IIII. Bul. 15.

Tertia conc. Religiosus fugitiuus, vel qui transijt ad alia monasteria, aut seruitia etiam alicuius Cardinalis sine licencia sui superioris, potest per ipsum etiam cum auxilio brachij secularis (si opus sit) capi incarcerari, & censuris compelli. Ita concessit benedictinis Eug. 4. Bu. 8.

Quarta conc. ordinarij a Religiosis requisiti examinare debent, licentias Religiosorum ab ordine exeuntium, & si non inueniãtur vere reuocentur, aut saltem non permittant eos morari ubi sunt monasteria suorum ordinum. Ita concessit minoribus Iul. II. Bul. 12.

DV B. IIII. An liceat Religiosis appellare a correctione suorum superiorum.

Liber I. Cap. VI. 53

Prima conclusio, non valet appellatio Religiosorum ad iudicem extraordinem. Primo quia Iul. 2. prohibet appellationes fratrum & monialium ad curias Ecclesiasticas, aut seculares, & præcipit sub excommunicatione iudicibus quarumlibet curiarum: ne istas appellationes vlllo modo recipiant vel cognoscant: & aliter factæ ab eo irritantur non obstantibus ordinationibus Apostolicis, vel dicti ordinis scilicet Prædicatorum statutis in contrarium. ita habetur in consti. ordinis Prædicatorum d. 2. capit. 8. Secundo ex Bonifa. VIII. loco cit. habetur, quod nullus frater, vel soror ordinis prædicti coram iudice extraneo ex quauis causa cōuenire, nec a correctione quauis seu aliâs ab aliquo Prælato, aut fratre dicti ordinis quauis occasione appellare, aut contra eos querellam proponere audeat: nisi prius coram Priore seu Prouinciali, seu Magistro ordinis causam, & querellam suam

De voto obedientia.

suam proposuerit verbo, aut scripto. Tercio Greg. XIII. Bu. 2. prohibet fratribus minoribus sub excommunicatione appellationes ad secularia tribunalia, sed.

Maiores difficultas est, an liceat appellare ad Papam, aut ad Prælatos superiores eiusdem ordinis. Et videtur, quod non primò quia est vetita Religiosis talis appellatio, in cap. ad nostrā & cap. reprehensibilis de appellationibus. Secundo quia Bonifac. VIII. Bu. 1. pro minoribus, & Bu. 10. pro cisterciensibus, & Eug. III. Bu. 9. pro benedictinis dicunt, non licere Religiosis appellare a correctionibus suorum superiorum etiam ad Papam, & irritant appellationem si fit.

Tercio in constitutionibus ordinis Prædicatorum distinctione. 2. ca. 8. habetur sic, declaramus, quod licet appellatio, sit de iure naturali unusquisque potest iuri suo renuntiare, & eo ipso, quo quis obedientiam proficitur secundum

Liber I. Cap. VI. 54

cundum nostras constitutiones secundum quas non licet appellare, ex hoc renuntiat iuri sibi a natura competenti de appellatione sicut & iuri possidendi aliquid, ut proprium: unde in cap. apud carcasonam celebrato anno 1312. sic dicitur volumus, & ordinamus, quod quicumque frater repertus fuerit iudicio eius ad quem spectat sine causa rationabili a suo superiori appellasse, incarceretur: denuntiantes fratribus universis, quod de iure communi, & ex privilegio ordinis speciali nulli licet a correctione, vel officiorum remotione appellare. Et iterum, ne delicta maneant impunita, & obedientia per appellationes friuolas infringatur, qui contra obedientiam appellare presumit: nisi infra duos menses renuntiet, vel infra annum prosequi non incipiat, vel incepta prosecutione non desistat, vel in ipsa succubat sit ipso facto carceri addictus. Et iterum, qui appellat ab absolute facta, aut facienda Prouincialatus Vicariatus Prio-

De voto obedientie.

prioratus etiam prætextu grauaminis
sic ipso facto ab illo officio absolutus.

Pro parte affirmatiua sunt etiam aliquot argumēta. Primo ex titulo cap. ad nostram citati in oppositum, vbi sic habetur a correctione excessiua non appellatur: nisi modus excedatur. Et hoc etiam ita videtur iuxta cap. super quæstionum, & cap. de Priore de appellatione, & glos. in cap. ad nostrā. Secundo quia in cap. generali celebrato in conuentu sancti Pauli valeoletani anno 1605. sub magistro fratre Hieronimo Xauier præcipitur, quod in appellationibus seruetur constitutionis modus, vt pote, quod appellatio fiat gradatim ergo iam admitantur appellationes.

Tertio Greg. XIII. Bu. 2. cōcessit minoribus, posse appellare ad Generalem ad Protectorem, vel ad Papam. Item a congregatione Cardinalium præceptū est anno 1587. vt appellatio gradatim hoc ordine pro sequatur a Guardiano,
ad

Liber I. Cap. VI. 55

ad Prouintialem a Prouintiali ad Generale, a Generale, ad Protectorem a Protectore, ad sacram Cardinalium congregationem. Et ista appellatio permittitur in constitutione Sixti V. de quo Manuel Rod. in qq. reg. tom. 2. q. 29. ar. 2.

*Propter ista argumenta Naua. lib. 2. conf. 4. de appella. Lud. Lop. in su. 1. p. ca. 284. Aragon. 22. q. 69. ar. 3. Silu. ver. appellatio nu. 9. Armi. ver. appellatio. num. 15. & Manu. Rod. loco cit. dicunt quod quamuis non liceat Religiosis appellare a correctione suorum superiorum iuste facta secundum sua statuta, aut ad efugiendam Ecclesiasticam disciplinam, & hoc intendant testimonia, in primo loco adducta maximè priuilegia Bonifacii, & Eugenii: licet tamen Religiosis in causis grauissimis a mandatis, aut correctionibus excessiuis recurrere per viam appellationis, aut simplicis querelle aut defensionis ad superiorem, non tantum intra ordinem sed etiam ad Papam
ad*

De voto obedientie.

ad protectorem ad sacram Cardinaliū congregationem ad legatos Pape habentes iurisdictionem, & potestatem, in regulares. Et ad argumenta in contrarium adducta ex ca. ad nostrā dicūt non loqui de correctione excessiua, vt ait Sila. & constat ex ti. dicti cap. sed de correctione iustā facta, vel de correctione leui, & hoc ipsum intendunt privilegia Bonifacij, & Eugenij. Testimonia verò, ex cōstitutionibus ordinis Prædicatorum a lata intendunt, remouere appellationes factas, sine causa rationali, & appellationes friuolas, quibus obedientia infringitur: vt patet ex contextu, & appellationes circa res leues, in quibus parū iniuriæ Religioso irrogatur. In his enim Religiosus patiēter ferat, & humiliter pareat, vt si in ordine nostro Prædicatorum damnetur, quis etiā iniustā ad pœnas grauis culpæ scilicet ad tria ieiunia in pane, & aqua, & totidem disciplinas, quæ solēt infligi pro negligentijs, quæ non sunt pe-

Liber I. Cap. VI. 56

peccata etiam venialia. Appellationi enim ab istis, & similibus videtur Religiosum renuntiasse: secus esset, si in dicto ordine damnaretur, quis in iuste ad poenas grauioris culpæ cum ex hoc magnam incurrat infamiam, quam sine culpa pati non debet, sed habet ius a natura defendendi se medijs licitis qualis tunc est, appellatio, pro tuenda fama ad virtutem conseruandā maximē necessariam: secundum illud Eccles. 41. curam habe de bono nomine hoc enim magis permanebit tibi quam mille thesauri preciosi, & magni. Imo quando sic esset fama necessaria pro virtute conseruāda, vt regulariter contingit, & insinuatur, Eccles. loco citat. non posset homo cedere iuri appellandi, quando hoc medio sibi recuperat famam iniuste ablatam sicut licet homo sit dominus diuitiarum si tamen illis opus habet pro alenda familia, non potest illas prohibito prodigere. sic etiam a fortiori nō posset

set

De voto obedientie.

set famæ renuntiare quando est necessaria ad virtute in conseruandam, his tamen non obstantibus, sit.

Secunda conclusio non licet Religiosis maxime Dominicanis appellare. Patet hoc argumentis in primo loco factis. Secundo quia appellatio suspendit sententiæ executionem, vt patet ex lib. 6. tit. 23. p. 3. & alibi sepe: sed nō suspenditur executio sententiæ in Religionibus ergo, &c. Religiosus enim bene potest omni appellationi renuntiare (maxime quando aliter potest, recuperare famam) pro bono Religionis altiori, sicut & Carthusianus pro eodem bono licite renuntiat comestioni carniū, etiā quando hic, & nunc esset necessaria pro vite conseruatione.

Tertia conclusio licet Religiosis, si quando sentiunt se iniuste in causis grauissimis grauari recurrere ad superiores per viam simplicis querelæ, aut defensionis. Sic enim recuperāt sibi famam, dum superiores talem querelam
admi-

Liber I. Cap. VI. 57

admitendo: maturo consilio, agēdo potius patrum quam iudicum officiū, & misericordiā cū iustitia ꝑ coniungentes pœnarum temperant, rigorem, aut innocentiam accusati declarant.

† Art. 3. de potest. superioris regulariū in quantum pꝛelatus.

DV B. V. An Religiosi sint exēpti ab obedientia, & iurisdictione Episcoporum pꝛi. cōc. Religiosi erāt olim subiecti Episcopo diœcesis vbi morabātur. Ita patet ex c. qui vere 16. q. 1. & ex Cōc. Tol. 4. c. 5. & ex Cōc. Calce. c. 4. & ex D. T. 2. 2. ar. 186. ar. 5. ad 3. Et tūc Episcopus sicut generales admitebāt ad professionē Religiosos, vt habetꝫ inc. viduitatis 27. q. 1.

Secūda Concl. Religiosi iā nūc ex privilegio sunt exēpti a iurisdictione Episcoporum, & aliorū ordinariorū, & Sedis Apostolicæ immediate subiecti. Bonif. 8. & Marti. V. exemi ordinē pꝛædicatorū, ac eorū moniales ab ordinarijs. Vt habetꝫ in monū. ordi. cōces. 681. & Ma. Rod. in qq. reg. to. 2. q. 63. & idē Mā. Ro.

H

in com-

De voto obedientia.

compen. authenticato multa refert priuilegia, circa hoc. Primo refert priuilegium Benedicti 12. Bul. 1. concedētis nullum præter Papam, vel Cardinalē legatū posse cēsuris ligare monachos Benedictinos, imo nec Clericos Ecclesiæ suorum monasteriorum. Secundo Eug. III. Bul. 7. exemit celestinos cū suis bonis ab omnibus legatis, & Episcopis, & a habentibus iurisdictionem ordinariam, & contra hoc facientes excommunicātur si moniti non desistant, intra tres dies. Tertio Sixtus III. Bul. 33. & Iuli. 2. Bu. 25. cōceserunt ordini prædicatorum ne ratione delicti, aut alterius rei possint conueniri corā ordinarijs. Imo & idem Sixtus III. cōcessit minoribus Bu. 14. & Prædicatoribus Bu. 33. q̄ Ecclesiæ. Parochiales apud istos Religiosos constructæ, & capellanei seculares per istos Religiosos deputati sint, liberi ab omni ordinariorum superioritate. Sed postea Leo. X. Bu. 45. edicta in Co. late, statuit posse

posse Episcopos visitare Ecclesias parochiales monasterijs vnitas: & idem statuit Conc. Trid. ses. 25. ca. 11. excipiendo tamen monasteria, vbi capita ordinum sedem ordinariam principalē habēt, & monasteria vbi Prælati regulares exercent iurisdictionem Episcopalem, & temporalem, in Parochos, & Parochianos, & excipiendo etiam monasterium cluniacense, cum suis limitibus. Alias Bulas ad hoc refert Manu. Rodri. loc. cit.

3. Tertia conclusio Religiosi, in Conc. Trid. & alibi, in aliquibus subduntur Episcopis, tanquam delegatis Sedis Apostolicæ, vt ex dicendis cōstabit.

D V B. VI. an Religiosi habeant intra ordinem suos Prælatos. Prima conclusio affirmatiua V. g. in nostro Prædicatorum ordine, præter Papam qui est omnium fidelium pastor, proprii Prælati sunt Magister ordinis, pro toto ordine: Prior Prouincialis pro sua prouintia: & Prior conuentualis, pro

De voto obedientia.

suo cōuētu: & quolibet istorū mortuo vel amoto Vicarius eis succedēs quia Iul. 2. concessit istis Vicarijs omnē potestatem tam Apostolica auctoritate, quam quomodolibet concessam, aut concedendam, illis quorum sunt Vicarij exceptis illis tantum, quæ in suis cōstitutionibus eis inhibentur. Ita habetur in constitut. prædicatorum d. 2. cap. 3. Et notetur ista concessio pro multis casibus. Ex quo colligitur, quod Vicarius Magistri ordinis, & Vicarius prouintiales habent eandem potestatem in moniales: quam habebant dum uiuerent Magister, & prouintialis, & possunt etiam sicut illi creare Vicarios, pro monialibus.

Secunda conclusio licet superior ex officio suo nec habeat curā animarū, nec sit prælatus, vt dicitur in prolog. constitutionum fratrum prædicatorum: tamen mortuo, vel amoto priore vices eius in omnibus plenarie obtinet, quousque prior electus, & confirmatus

Liber I. Cap. VI. 59

matus in domo præsens sit: nisi prouin-
cialis aliter ordinauerit. Ita colligitur
ex dicto priu. Iul. 2. cū supprior sit Vi-
carius prioris, & ita habetur in consti-
prædicatorum d. 2. ca. 2. vbi glos. (con-
formiter ad limitationem in dicto pri-
uilegio contentam scilicet exceptis il-
lis, quæ in suis constitutionibus eis inhi-
bentur, declarat esse intelligendum de
his quæ iur^o ordinario cōpetunt prio-
ri: vt sunt creare Vicarium, eligere sibi
& subditis confessorum, recipere Reli-
giosos ad habitum, & professionem.
Non tamen succedit supprior priori
in illis, quæ competunt priori ex comis-
sione: sicut sunt cura monialiū, præsen-
tare Religiosos Episcopis pro ordini-
bus recipiēdis, aut pro cōfessionibus se-
culariū audiēdis, &c. Verū est tamē Be-
nedictū 12. cōcessisse Vicario cōuētus
de Guadalupe, in Sede vacante omnia, &
singula in spiritualibus, & tēporalibus
quæ prior quomodolibet facere pote-
rat, vt ipse etiā facere valeat: nil limitā-

De voto obedientia.

do sicut limitauit Iul. II. vt vidimus ita habetur in cōpē. D. Hier. ver. Vicarius §. 1. & sic iusta hoc priuilegium dicto rū Religiosorū Vicarij, illos præsentiāt Episcopis pro ordinibus recipiendis. Quo etiam priuilegio communicant alie Religiones, iuxta dicenda a nobis lib. 2. cap. 4 nisi consuetudo per cētum annos per scripta iuxta dicenda a nobis lib. 2. cap. 3. dub. 2. obstat in contrarium vel alia lex, qua hoc priuilegium bene dict. 12. derogetur.

DV B. VII. Quanta sit Prælatorum regularium potestas, & ad quæ se extendit. Prima conclusio Prælati isti habent in sibi subditos tantam potestatem, quantam Episcopi, in suas oues. Sunt enim vere Prælati habētes plenissimam potestatem, in vtroque foro Ecclesiastico ad ligandum etiam censuris & soluendum. Secundo, quia Eug. III. Bu. 9. concedit Abbatibus Rectoribus, & Prioribus benedictinorum, vna cū eorum cōuentibus, in omnibus casibus aucto.

Liber I. Cap. VI. 60

authoritatem ordinarij de iure necessaria. Ex quo colligitur, quod ea quæ in iure communi de nouo conceduntur Episcopis cōsequēter censentur concessa, dictis Prælatiis, pro sibi subditis: nisi oppositū exprimatur. Ita Panor. in cap. at si Clerici §. de adult. num. 18. de iuditijs, sequendo Benedictum, & Fredericum: alias subditis istorū prælatorum, non esset ita ac secularibus prouissum, cum alias ne cogantur egredi, extra septa monasterij debeant esse melioris conditionis.

Secunda conclusio Religiosi quantumvis exēpti, & licentiati ad seruendum alicui beneficio sunt subiecti superioribus suorum ordinum: nisi alias per Sedem Apostolicam habeant, Ecclesiast. parochiales, aut earum perpetuas vicarias illis actualiter seruendo. Ita concessit ordini prædicatorum Leo X. Bu. 32. Imò & Religiosi assūpti in Capellaneos Papæ manent subiecti suis prælatiis. Ita concessit Greg. XI. Bul. 1.

De voto obedientie.

Tertia conclusio, Religiosus nō potest assumi in socium prælatorum, aut aliorum, nisi assignatus a suo Generali vel Prouintiali: Qui aduc eisdem subdatur, & per eosdem, aut per suos Vicarios corrigatur, & amoueat, & alius substituatur. Ita concessit minoribus. Innocen. III. Bul. 5. Iul. II. Bu. 25. & Alexan. III. Bu. 1. Et idem potest prouintialis, circa prædicatores Cruciatæ, eos a mouēdo, & alios substituēdo. Ita idem Iul. II. & Sixtus III. Bu. 33 pro prædicatoribus. Item per Leo. X. Bu. 4 nullus legatus, nisi delatere potest vllum Religiosum ad secum commorandū, vel pro suis negocijs assumere.

Quarta conclusio literæ, vel excēptiones Religiosis a Papa concessæ, nullo modo eis sufragantur, sine expresso consensu Vicarij generalis. Ita concessit minoribus. Leo. X. Bu. 4 quod etiam antea concesserat prædicatoribus Innocen. 8. Bu. 3. & potest generalis reuocare gratias etiam a Papa concedendas

Liber I. Cap. VI. 61

das sine licentia superiorum regulariū
cum limitatione de qua dicemus lib. 2.
cap. 6. dub. 2.

Quinta conclusio, Religiosus, sine
sui ordinis licentia non potest in Epis-
copum assumi. Ita concessit minori-
bus Alexand. 4. Bul. 5. & in consti. ordi-
nis predicatorum d. 2. cap. 13. in glos.
habetur tres Papas concessisse isti or-
dini, ne quis Religiosus, sine licentia
Magistri ordinis vel provincialis spe-
ciali, vel mandato Sedis Apostolicæ
electioni, vel postulationi, ad quamvis
dignitatem extraordinem de se factæ
audeat consentire, aliter factum sit ir-
ritum. Et ibidem statuitur in textu,
quod Prouintialis acceptans Episco-
patum, sine licentia Magistri ordinis
& qui vis alius, sine licentia Prouin-
cialis manet priuatus suffragijs Societa-
te ac omnibus beneficijs ordinis invi-
ta, & in morte: nisi per talē cogatur ac-
ceptare, quod sit peccatum mort. non
obedire.

De voto obedientia.

Sexta conclusio Episcopus Religiosus, est iã ab obediẽtia sui ordinis exẽptus, & quando iam est consecratus licet Episcopatum deferat non potest, in suo ordine officium tenere. ita concessit, & statuit pro Episcopis cuiusvis Religionis Paul. III. Bu. III.

D V B. VIII. An iurisdictio Prælatorum regularium, sit ordinaria, & consequenter delegabilis.

Prima conclusio, non tantum iurisdictio competens Prælati regulariũ, ex iure communi, vel particulari suarũ legum est ordinaria ac subinde delegabilis: sed etiam iurisdictio illis cõcessa ex privilegio Principis perpetuo. Ita Naua. in Manu. c. 27. num. 42. Bart. Bald & Panor. citati a Manu. Rod. in qq. regul. tom. 1. q. 17. art. 11. An verò delegatio talis potestatis spiret morte delegantis, dicitur lib. 2. cap. 3. dub. 1.

Secunda conclusio, si alicui etiã prælato committitur certum, vel nudum ministerium, sine iurisdictione, vt prædicare

Liber I. Cap. VI. 62

dicare, &c. Non potest illud subdelegare: nisi alias sit delegatus Papæ, vel nisi illud ministerium sit leue, & parui momenti. Ita Silu. cum Panor. & Innocen. verb. delegatus nu. 10. sicut nec etiã potest subdelegare, ille cui aliquid cõmittitur quãdo per verba rescripti seu cõmissionis, sibi facti deprehẽditur electa fides, & industria istius, sicut quãdo dicitur in rescripto confidimus de tua industria, vel si dicitur personaliter exequaris, vel quando negotium non est per alium bene expedibile: hoc autem (ait Silu.) non currit in delegato Papæ, qui adhuc in istis casibus subdelegare potest.

Tertia Conclusio etiam in nostro Prædicatorum ordine, (& idem est in alijs ordinibus) Prouincialis in sua prouintia, habet eandem authoritatem quã Magister ordinis, in toto ordine, vt habetur in nostris constit. d. 2. ca. 3. tamen authoritas, quam de iure communi, vel particulari habent Prælati regu-

De voto obedientia.

regulares potest limitari non tātum a Papa, sed etiam authoritas prælatorū inferiorum potest, limitari per superiores iuxta sua statuta, quia licet vtrisque prælatis sit concessa talis potestas iure communi, vel etiam diuino, secundum aliquos Doctores citatos a Manue. Rodr. art. 1. & 6. tamen concessa est ordine hierarchico, ita vt minores pendeant a maioribus, vt ait Manue. Rod. art. 7.

D V B. IX. An prælati regularium possint reseruare casus. Prima cōclusio affirmatiua declarauit enim Alexand. 6. Bu. 4. posse Generales, Prouinciales, ac Guardianos, reseruare casus: & quod ab illis sine istorum licencia absoluentes nil faciunt, sed incurrunt in excommunicationem latam in cap. Religiosis de priui. contra absoluentes a reseruatis. Et in nostro prædicatorū ordine Vicarij, in capite ac suppriorres, in Sedeuacante reseruant casus, cum succedant Priori in competentibus

bus ei ex officio secundū dicta dubi. 6.

Secunda conclusio, olim dicti prela-
ti poterant quos uellent reseruare ca-
sus: sed iam ex decreto Clem. 8. edito
16. die Maij anni. 1593. solos casus in-
frascriptos reseruare possunt. Primo
veneficia sortilegia incantationes. Se-
cundo apostasia etiam retento habitu
quando eo peruenit, ut extra septa mo-
nasterij fiat egressio. Tertio nocturna
ac furtiua egressio a conuentu licet
non fiat animo apostatandi. Quarto
proprietas contra votum paupertatis,
quæ sit peccatum mortale. Quinto,
lapsus carnis voluntarius opere con-
sumatus. Sexto occissio vulneratio,
seu grauis percussio alicuius grauis
personæ.

Septimo, malitiosum impedimentū
retardatio, vel apertio literarū a supe-
rioribus ad inferiores, aut ecōtra. Octa-
uo iuramētū falsū in iudicio regulari,
seu legitimo. Nono, auxiliū cōsiliū, aut
procuratio ad aborsū, post animarū ferū
etiam

De voto obedientia.

etiam effectu non securo. 10. falsificatio manus, aut sigili officialis conuētus 11. furtum de rebus monasterij in quantitate, quæ sit peccatum mort. & declaratum est ab eodem Papa esse intelligendum etiam de rebus applicatis ad vsum alicuius Religiosi, & addit Papa, quod si quod aliud pro Religionis conseruatione oporteat reseruare, id fiat de consilio capituli prouincialis, pro tota prouincia matura discussione, & consensu, & non aliter.

Item præcipit Papa superioribus regularium, ne confessiones subditorum audiant, nisi quando habent casum reseruatum, aut ipsi subditi id sponte petunt, & derogantur cōtraria priuilegia cōsuetudines in memoriales, cōstitutiones, vel ordinationes Apostolicæ etiā Concilij generalis, & constitutiones ordinum etiam a Papa confirmate.

D V B. X. An casus reseruati a prælatis regularium sint etiam reseruati, pro suis nouitijs. Prima conclusio proua-

Liber I. Cap. VI. 64

prouabilis est pars affirmatiua. Ita Cordo. lib. 1. q. 3. & Man. Rod. in expositione Bulæ §. 5. num. 26 quia cum nouitij sint exempti a iurisdictione Episcoporum, vt ait Silu. ver. Religio. 2. §. 11. & 12. manebunt sub iurisdictione prælatorum sui ordinis.

Secunda conclusio, multo probabilior est pars negatiua. Ita ledes, in su. c. 13. de penitentiâ dub. 14. quia ante professionem, non sunt Religiosi, ergo nec sunt stricti legibus religiosorum. Secundo inter casus reseruatos prælatis Religionum solent aliqui reseruari, qui supponunt professionem, sicut peccata contra votum paupertatis, &c. quæ in nouitijs non imputatur ad culpam, ergo. si arguitur nouitij gaudent priuilegio cap. si quis suadente diabolo, vt habetur in cap. Religioso, de sent. excommunicationis, si enim illos percussas excommunicaris, & gaudent alijs fauoribus, circa absolutionem a peccatis, & censuris reseruatis, ac si essent vere

re

De voto obedientie.

re Religiosi, vt infra videbitur ergo ad hoc resp. q̄ nouitij, & si nō sint Religiosi participant aliqua Religiosorum cū sint in via ad Religionē, & sic secū dum ius gaudent fauoribus Religiosorum. In odiosis tamen cum non sint professi non se habent sicut Religiosi: & sic nō sunt subiecti iurisdictioni prælatorum Religionum. Ex quo patet nouitios posse absolui a casibus Episcopo reſeruatis, & commissis ante Religionis ingressum, & per cōfessorem ab Episcopo expositum, & per confessorem expositum a prælato sui ordinis. Et cum Bula possunt absolui per confessorem approbatum ab ordinario, & per confessorem approbatum a solo prælato sui ordinis, sicut & alij Religiosi professi. Imo quando Religiosi professi ob aliquod speciale decretū Papæ, non gaudēt, Bulla Cruciatę quo ad clausulam de eligendo confessorē non tamen debet hoc intelligi de nouitijs, qui in odiosis non intelliguntur
nomi-

Liber I. Cap. VI. 47

nomine Religiosorum . Ita lædes.

DV B. r. r. an prælati regulares possint sibi subditis concedere licentiam, ut dum sunt extra conuentum possint confiteri idoneo Sacerdoti seculari, aut alterius ordinis regulari. Et ratio dubitandi est, quia in constitutionibus minorum cauetur ne Religiosi istius ordinis præterquam suis prælatis, & de eorum licentia fratribus sui ordinis confiteantur.

Secundo in consti. prædicatorum d. r. ca. 14. in glos. habetur non posse priorem concedere sibi subdito licentiam confitendi Sacerdoti alterius ordinis, sed solus magister ordinis hoc potest concedere, quando non adest confessor ordinis. Per quod limitatur auctoritas ordinaria istorum prælatorum iuxta dicta dub. 8.

Prima conclusio prælati regulares possunt concedere sibi subditis, dictam licentiam. Ita concessit minoribus Six. 4. Bu. 30. hoc tenore. Ut fratres vestri, vel aliorum

I

præla-

De voto obedientia.

prælatorum, & suorum, qui pro tēpo-
re erunt licentia, solummodo tamen,
cum itinerauerint, vel extra conuentū
fuerint pro vt eis concedetis, confiteri
possint, &c. Concedimus. Secundo In-
nocen. 7. Bula vnica concessit prædica-
toribus hoc tenore. Inoc. Episcop. &c.
Nos igitur supplicationibus inclinati
fratribus huiusmodi, quos itinerare, &
per eorum superiores miti contigerit,
vt si aliquem præsbiterum idoneum,
ex professoribus dicti ordinis habere
non possint, quencumque alium præ-
biterum idoneum, & discretum Reli-
giosum, vel secularem in eorum con-
fessore eligere valeant: qui confes-
siones eorum audire & eorum confes-
sionibus diligenter auditis, pro commis-
sis, eis debitam absolutionem impen-
dere, ac pænitentiam salutarem iniun-
gere licite possit: nisi talia commisse-
rint, propter quæ Sedes Apostolica, sit
merito consulenda authoritate Apoc-
tolica tenore presentium, indulgemus.

Ex

Liber I. Cap. VI. 48

Ex quo colligitur contra Manu. Rod. in qq. regu. tom. 1. q. 62. art. 5. posse dictos prælatos concedere, sibi subditis existentibus extra conuentum licentiã vt absoluantur, a sibi referuatis: cum in hoc priuilegio solum excipiantur casus Papæ referuati. Imò in eodem, cū sola licentia itinerandi, aut existēdi extra conuentum videtur concessa facultas confitendi, & absoluēdi a prædictis sine alia speciali licencia prælati circa hoc. Et licet in isto priuilegio concedatur ista facultas confitendi extraneo Sacerdoti in absentia idonei Sacerdotis proprii ordinis: tamen in priuilegio Sixti 4. non limitatur hoc.

Not. idoneum Sacerdotem, pro Religiosis absoluendis reputari, quilibet Sacerdos alias non suspensus, aut excommunicatus. Ita D. Anto. 3. p. tit. 1. cap. 7. Silu. ver. confessor. 1. §. 3. Soto d. 18. q. 4. ar. 3. Et idem isti censebant de confessore idoneo, pro secularibus ante Cō. Trid. vbi iam sess. 23. cap. 15. statuitur,
I 2 quod

De voto obedientie.

quod pro secularibus etiam Sacerdotibus ille solus idoneus reputetur, qui est parochus, aut ab ordinario approbatus at pro Religiosis nihil, ibi innouatur. ex dictis patet solutio ad rationes dubitandi ille enim procedunt secluso priuilegio.

Secunda conclusio, in licentia data Religioso itinerandi clauditur virtualiter licentia confitendi: maximè si ex naturali obliuione non petitur licentia confitendi idoneo Sacerdoti. Non tamen poterit cum sola ista licentia, & secluso priuilegio, Imò nec cū expressa licentia confitendi conuallit absolui a reſeruatis. Iuxta c. si Episcopus de peni. & rem vbi sic dicitur in generali cōſeſſione non veniunt, quæ non eſſet quis vero ſimiliter in ſpecie conſeſſurus. Et ſic, ſi Religioſus exiſtēs extra conuentum, & habens peccata reſeruata celebrare debeat reſpectu reſeruatorum gerat ſe, ac ſi non haberet copiam confeſſoris. Ita quod licet teneatur illa cōfiteri cū alijs peccatis non reſer-

ſer-

Liber I. Cap. VI. 49

feruatis, & in directu ab eis absoluantur
sed tamen cum obligatione illa ite-
rum confitendi legitimo confessori,
quando adfit oportunitas.

Tert. cōc. Religiosi hospites in con-
uentibus sui ordinis possunt, absolui e-
tiam a reſeruatis ſuo prælato, per prio-
rem, ſeu præſidētem taliū conuentuū
Ita conceſſit Prioribus prædicatorum
ac eorum Vicarijs. Greg. 11. & Clem.
4. vt patet in monu. ord. cōcef. 318. 319.
& 548. Et in prolo. conſti. prædicatorū
habetur quod Vicarius prioris abſen-
te priore poſſit abſoluere omnes fra-
tres ordinis etiam hospites a peccatis
& cēſuris, nā a iure, quā ab homine ge-
neraliter latis exceptis Papæ reſerua-
tis. Et vt dicitur in c. 14. dictarū cōſtit.
d. 1. iſta poteſtas nō poteſt eis limitari
per ſuperiores prælatos cū, ſit eis a Pa-
pa conceſſa. ex quo ſequitur, quod cū
iſta poteſtas, & iuriſdictio ſit ordinaria
vt pote ex priuilegio perpetuo ob-
tenta iuxta dicta dubio octauo po-
teſt delegari cuius Sacerdoti etiam

De voto obedientia.

a nullo ordinario approbato. Nec hoc est contra Conc. Trid. lo. cit. cum ut dixi, loquatur de confessoribus regularium etiam Sacerdotum, relinquendo Religiosos dispositioni suorum prælatorum & statutorum.

Quarta conclusio prælati Ecclesiarum, & alij confessores extra ordinem non possunt, Religiosorum confessiones audire eorum superioribus inuitis. Ita concessit minoribus Sixtus 4. Bul. 14. & prædicatoribus Bu. 33. & cisterciensibus Alexand. 4. Bul. 29.

DV B. 12. An Religiosi possint, sine licentia suorum superiorum uti priuilegijs eligendi confessorem.

Not. quod in aliquibus priuilegijs conceditur Religiosis, ut per confessorum a suo prælato deputatum absoluantur, sicut Sixtus 4. interuiua oracula concessit minoribus etiam nouitijs habentibus animum profitendi, ac sororibus Sanctæ Claræ, ac terciarijs vtriusque sexus, & istorum famulis semel eligere

Liber I. Cap. VI. 50

re confesso rem de huiusmodi obseruā-
tia, qui eorum confessione audita, ab-
soluat eos ab omnibus peccatis, & cen-
suris, ab irregularitate, homicidio volū-
tario, & mutilatione exceptis, & idem
concessit pro articulo mortis. Secūdo
idem Sixtus concessit prædicatoribus,
& minoribus etiam nouitijs, plenissi-
mam absolutionem a peccatis semel
inuita, & in articulo mortis: per idoneū
confesso rem ordinis de licencia suorū
superiorum electum. Ita habetur in mo-
nu. ord. concessione 360. Ter. Leo. X.
inter viua hora. concessit monialibus
Sanctæ Claræ, vt per cōfesso rem a suis
superioribus deputatum, quater in an-
no absoluantur ab omnibus peccatis,
& dispensentur in omnibus votis, ex-
ceptis substantialibus, dum tamen sub
spe huius gratiæ non peccent. Quarto
idem Leo. concessit dictis monialibus
sub cura minorū obseruantia existēti-
bus, vt in omnibus solemnitatibus Do-
mini Sabaoth. B. Virginis, omniū Sācto-
rum

De voto obedientie.

B. Francisci ac Sanctæ Claræ earū cōfessores in absolutione suarū confessionum eas plenariē absoluant ita in monu.ordi. concess. 132. & idem concessit sororibus. B. Virginis, sub cura minorum existentibus, pro dictis festis & pro festo sanctorum Apostolorum, Petri, & Pauli, & pro tota hebdomada maiori, ut patet cōcessione 137. De dictis privilegijs non est difficultas cū postulent confessorem a Prælato deputatam, aut de eius licentia electum, quod de confessoribus ordinarijs deputatis, a prælato etiam verificatur licet alias seclusis istis privilegijs non possent absolvere a reservatis. ista enim privilegia aliquid debent concedere, sicut absolutionem a reservatis. nam alias, sine illis posset prælatus concedere absolutionem saltem a sibi reservatis iuxta dicta dub. 8 & 11.

In alijs tamen privilegijs Religiosorum non ponitur, quod confessio fiat confessori deputato a prælato, vel de eius

Liber I. Cap. VI. 51

eius licentia electo sicut Innocen. 8. id concessit pro articulo mortis, sine ista limitatione, vt habetur in privilegio Benedictinorum, & refertur, a Manu. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 62. art. 6. Secundo Leo. 10. concessit minoribus quod in festo sanctæ Catharinę Martiris plenarię absoluantur. ita habetur inter viva oracula.

Ter. in Bula Cruciatę conceditur summenti illam posse per Sacerdotē ab ordinario approbatū semel in vita, & in morte absolui a casibus Papę reseruatīs sola hæresi excepta, & ab alijs casibus non reseruatīs Papę quoties opus sit. dubium ergo est, an Religiosi in cōsultis suis pręlatis possint vti istis privilegijs.

Prim. conc. in aliquibus ordinibus speciali Papę concessione cautū est ne Religiosi vtiātur dictis privilegijs, sine licēcia suorū superiorū, ita cōcessit prędicatoribus Iul. 2. Bul. 16. & Pius V. Bul. 13. Secundo Leo. X. Bul. 24. concessit minoribus, ne fratres absoluantur

De voto obedientie.

a reſeruatis virtute cuiusvis priuilegij aut Bulæ etiã Cruciatę. Tertio. Greg. XIII. conceſſit, nō poſſe Religioſos Societatis, ſine expreſſa ſuorum ſuperiorum licencia vti facultatibus Iubileorum Bularum Cruciatę, cōfeſſionaliũ vel aliorum Apoſtolicorum indultorum, quę communitatibus perſonis, vel Pijs locis quouis modo conceſſa ſunt, aut concedentur licet in eis exprimat, quod omnes regulares etiã mendicantes illis vti valeant, ita habetur in compen. Societatis. ti. abſolutio §. 11.

Quarto Sixtus III. idem conceſſit Hieronimĩs, vt habetur in eorũ compen. Innocen. 8. idem conceſſit minoribus, & Auguſtinis, & Iul. 2. Cifterciensibus, & Greg. 11. conceſſit ſic congregationi montis Oliueti, ſi quis monachus, vel monialis quodcunque confeſſionale impetrauerit, vel eo abſque ſui ſuperioris licēcia vti præſumpſerit, eo ipſo impetratis caret, ac pœnis conſtitutionum, & diffinitionum ſcilicet in
habiti-

habilitatis, & suspensionis subiicitur a quibus a nullo nisi a Papa dispēfari potest, prout concessit Clem. 7. congregationi sancti Georgij de Algala, prædicta priuilegia late refert Man. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 62. art. 4. Quinto Innocen. 8. Bul. 3. concessit prædicatoribus, & Leo. 10. Bul. 4. concessit minoribus ne literæ, & exemptiones Religiosis, a Papa concessæ eis suffragentur, sine expresse consensu Vicarij generalis.

Tandem Clem. 8. Bul. 9. decernit cōcessionem cruciatæ, & aliorum indulgentiarum particularium quantum ad articulum eligendi confessorem, & absolvendi a reservatis cū Religiosis vtriusque sexus locum non habere, sed (ait Papa) nostræ intentionis esse, quod dicti Religiosi in prædictis, dispositionibus suorum prælatorum sint subiecti, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo declaramus. Vbi nota, quod hic Clem. 8. solum declarat suam intentionem

De voto obedientie.

tionem (vt patet) ex contextu pro Bullis scilicet & indultis particularibus a se concessis, & concedendis: non tamē est absoluta, & generalis declaratio pro concedendis etiam a suis successoribus, quidquid alij dicant.

Sed difficultas est an ista priuilegia suspendantur per Bullas Cruciatę concessas post talia priuilegia ab alijs Pontificibus: nam certum est non suspendi per Bullas eorundem Pontificum etiā concessas post dicta priuilegia cum in eis habeatur non posse Religiosos vt Bullis concessis, aut cōcedendis ab eisdem scilicet Pontificibus, vt ex concessione Greg. 13. citata constat.

Secūda cōclusio probabile est, quod priuilegia primę conc. non suspendūtur per Bullam Cruciatę, & sic Religiosi sumentes Bullam, licet gaudeāt gratijs suę regulę non contrarijs, vt sunt indulgentiæ, esus ouorum, &c. Non tamen priuilegio eligendi confessorē Et patet primo, quia quando in Bulla

la

la suspenduntur, omnes Indulgentiæ, gratiæ & facultates, expressæ excipiuntur gratiæ Indulgentiæ & facultates concessæ, superioribus mendicantium, quoad sibi subditos: qualia videntur esse dicta privilegiata. Secundo patet quia Episcopo Valentiniensi consulenti, an moniales sibi subditæ possent, per Bullam eligere confessorum resp. congreg. Cardinalium in tempore Gregorij 13. sic. Congregatio Concilij censuit, quatenus gratia ex Bulla Cruciatæ pertinet ad moniales: non posse vigore facultatis in eadem Bulla concessæ, alios eligere confessores, præter eos qui ad audiendiendas confessiones earum, ab ordinario sunt approbati. Ita refert Man. Ro. in expos. Bullæ §. 9. n. 24.

Tert. Conc. probabile etiam est, privilegia primæ conclusionis suspendi, per Bullas concessas ab alijs Pontificibus: & sic Religiosi sumendo Bullam Cruciatæ possunt eligere confessorē, & absolui, a reservatis iuxta tenorē eius.

Ita

De voto obedientie.

Ita Enriq. tom. 1. fol. 448. & 543. lit. B. & glos. x. Antolinez de indulg. & ita fertur tenuisse Vañes. Ioannes Vincen. Luna, & alij. Qui etiam dicunt, quod quando Bula post suspensionem omnium indulgentiarum graciary, & facultatum excipit cōcessa superioribus mendicantium, quoad suos Religiosos ista exceptio intelligitur respectu tantum indulgentiarum: vt patet ex contextu, dum dicitur, quod ab sibi subditos quod verificari debet de indulgentijs, V. g. de indulgentia plenaria concessa visitantibus nostras Ecclesias in die B. Dominici patris nostri, quæ suspenditur quoad seculares non tamen quoad Religiosos, sed sine Bula lucrantur illam, & sic de alijs similibus. Secundo patet Conclusio, quia hæc doctrina, vt ait Manu. Rod. in expositione Cruciatæ §. 9. dub. 7. practicatur in cons. Cruciatæ, & patet etiam ex usu sapientium, & timorum videntibus dissimulantibus, & consequenter consenti-

tienti.

Liber I. Cap. VI. 54

tientibus prælatis, quorum est tollere a subditis ignorantiam rei ita necessaria ad salutem, & oppositum executioni mandare.

DV B. 13. an prælati regulariū possint eos absoluerere a reseruatis Papæ extra Bulam Cœnæ. Prima conclusio ante publicationem Bulæ Cœnæ poterant prælati regulares ac eorum Vicarij perse, & per alios absoluerere, suos Religiosos, & hospites sui ordinis ab omnibus casibus etiam Papæ reseruatis, & etiam commissis ante Religionis ingressum, exceptis tantum hæreticis relapsis, scismaticis, falsarijs litterarum Apostolicarum, & differentibus prohibita ad infideles. Ita declarauit & moderauit Sixtus 4. Bul. 14. pro minoribus, & Bul. 33. pro prædicatoribus. Et idem antea concefferat: vt constat ex bulis Sixti, Clemens 4. Generalibus Prouincialibus, & custodibus minorū. Et licet Sixtus 4. Bul. 20. quæ dicitur Bula aurea abstulisset dictā potestatem
antea

De voto obedientie.

antea commissam Prioribus prædicatorum, & eorū Vicarijs: tamen postea idem Sixtus Bu. 12. & 22. illam iterum concessit prioribus, & eorum Vicarijs Prouincię obseruantię, Hispanię, & Lóbardię. Quo etiam iam gaudent omnis Priores, & eorum Vicarij totius ordinis per communicationem iuxta dicenda lib. 2. cap. 4.

Secunda conclusio dicti prælati posunt, Religiosos etiam nouitios ad reincidentiam, si non profitentur conuersos perpetuo donatos, & oblatos absolueri, ab omnibus criminibus censuris inhabilitatibus, & pœnis a iure, vel ab homine, quouis modo latis etiam Papæ reseruatis, semel inuita, & si ex ignorantia, vel in aduertentia talia incurrerint possunt absolui quoties opus sit. Ita concessit Benedictinis Eug. 4. Bul. 1. & inter viua ora.

Tertia Conclusio generales ordinū ac ab eis deputati possunt prædictos quoties opus sit absolvere a prædictis

exceptis tantum casibus Sixti.4. in 1. cō-
clusionē numeratis. Ita concessit socie-
tati Iesu, Pau. 3. bu. 8. Et intelliguntur di-
cta priuilegia & alia similia de casibus
etiam reseruatis post dictas concessio-
nes & priuilegia : nisi alias in alicuius
casus reseruatiōe, illa expressē dero-
gantur, sicut iam derogantur in reser-
uatiōe casuum bullæ Cenæ. Item, per
dicta priuilegia possunt absolui supra-
dicti etiam si peccent in contemptum cla-
uium, vel ex confidentia istorum priui-
legiorū, cū in illis non excipiantur isti
sic peccātes, sicut in alijs solent excipi.

Quarta cōclusio, generales ordinū
& prouinciales, & istis amotis eorū vi-
carij (iusta dicta dub. 6. ex cōcessiōe
Iul. 2.) & confessores ab istis deputati,
possunt absolvere moniales sibi subdi-
ctas ab omnibus peccatis & cēsuris, a
quibus possunt absolvere suos religio-
sos: quia Sixt. 4. cōcessit monialibus S.
Claræ ac S. Dominici omnia priuilegia
a suis prædecessoribus cōcessa, & a se

De voto obedientie.

cōcessa & cōcedēda minoribus, Agustinis, Carmelitis, Seruitis, ac Minimis. Ita in monum. ordi. cōces. 362. & Man. Ro in qq. reg. tom. 1. q. 55. art. 13. item Bonifa. 8. Bu. 4. & Leo. 10. Bu. 16. & 21. cōcessit monialibus sanctæ Claræ, ac alijs ordinis minorum omnia priuilegia cōcessa, & concedenda omnibus ordinibus.

An vero nouitiæ dictarum monialiū gaudeant priuilegijs professorum. Ad hoc dico, quod licet pro illis non sit speciale priuilegium, sicut pro Religiosis nouitijs: vt patet ex Secunda cōclusionē possunt tamen absolui, tum per priuilegium Paul. 3. Bul. 7. concedētis Religiosis Societatis posse absoluere omnes fideles a casibus, & censuris etiam Papæ extra Bullam Cœnæ reseruatis, tum etiā quia Generales, & Prouintiales, & c. Habent potestatem ordinariam in suos nouitios, vt latè ostendit Manue. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 17. ar. 11. ergo eandem etiam habēt potestatem

testatem in nouitias ad eas absoluen-
dum, & in votis ac alijs legibus Eccle-
siasticis cum illis dispensandum.

DV B. 14. An prælati regulares pos-
sint absolvere sibi subditos a casi-
bus Bulæ Coenæ. In hoc Manu. Rod.
cum alijs ab eo relatis in qq. regul.
to. 1. q. 20. ar. 9. tenet quod sic, & pro-
bat primo quia Iulij 2. Bul. 17. cōcedit
prælati ordinis prædicatorum posse
absolvere sibi subditos a casibus Bulæ
Coenæ, exceptis casibus Sixti 4. citatis
dubio præce. & excepto peccato conf-
pirationis in Papam. Imo secundū Pa-
nor. & alios citatos a Manue. Rod. ibi
possunt absolvere ab hæresi occulta.
Quia istius absolutio conceditur Epis-
copis in Conc. Trid. ses. 24. ca. 6. de re-
for. sed quæ in iure concedūtur de no-
uo Episcopis censentur etiam cōces-
sa dictis prælati pro sibi subditis nisi
oppositum exprimatur, cum isti præ-
lati in sibi subditos habeant iurisdic-
tionem, quasi Episcopalem ergo, &c. Ita

De voto obedientie.

etiam Naua. lib. 5. cons. 23. de priuil. & Panor. in ca. atsi clerici, §. de adult. n. 18 de iudicijs, sequens Benedictus. & Fredericum, alias ait istorum prælatorum subditis nõ esset, ita ac secularibus prouissum, cum alias ne cogantur egredi extra septa monasterij, debeant esse melioris conditionis.

Secundò, quia Pius. 5. bu. 13. data ad petitionem prouintialis Hispaniæ ordinis prædicatorum sic concedit. in super quia sacrum Conc. Trid. cõcessit Episcopis posse absolvere in foro consciencie ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus prout habetur ses. 24. ca. 6. ne prior conuentualis, & superiores prælati dicti ordinis tam in dicta prouintia, quã extra deterioris conditionis, quam Clerici seculares existant, eisdem priori conuentuali, & superioribus prælatis, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in sibi subditos quoad absoluedi, & dispensandi huiusmodi, & quo ad alias quascumque facul-

facultates eisdem autoritate tenore
etiam perpetuo concedimus, & indul-
gemus atque etiam declaramus, pre-
sentes literas perpetuo durare, & vale-
re. His non obstantibus.

Prima conclusio in tempore Iulij 2.
Pij V. & aliorum Pontificum, qui con-
cesserunt prælatis regularum posse ab-
soluere sibi subditos a casibus Bulae Cœ-
næ, bene poterant isti prælati vti dicta
facultate absoluendi: vt constat ex di-
ctis concessionibus, & hoc probant ar-
gumenta facta.

Secunda conclusio iam nunc, non
possunt dicti prælati absoluere, a casu-
bus Bulae Cœnæ. Siquidem ista Bula
quotannis promulgatur, & in illa ex-
pressè reuocantur contraria priuile-
gia, etiam mendicantium, & aliorum
ordinum sub quavis forma concessa.
Et de hæresi specialiter patet, quia o-
lim etiam ab Episcopis erat ablata po-
testas absoluendi ab hæresi, & in Cœc.
Trid. loc. cit. solis Episcopis restituitur

De voto obedientia.

ad illud Panor. quod concessa de nouo in iure communi Episcopis, censentur concessa praelatis regularium, pro sibi subditis nisi oppositum exprimaturo dico, quod iam exprimitur oppositum in Bula Coenæ: dum reuocantur contraria priuilegia etiam Religiosorum. Et sic reuocantur priuilegia Iulij 2. Pij V. & aliorum. Ad illud quod Religiosi non debent esse Prioris conditionis dico, quod pro talium absolute ne possunt Religiosi cum licencia suorum superiorum subijcere, se iurisdictioni Episcoporum iuxta doctrinam Frederici Senensis, quam sequitur Naua. lib. 5. conf. 13. tit. de priuil. & colligitur ex Bul. 14 Sixti 4. pro minoribus, & ex Bu. 33. pro prædicatoribus. Vbi inhi betur praelatis Ecclesiarum, ne contra voluntatem praelatorum regularium audiant suorum subditorum confessiones. Vbi insinuatur, quod cum illorum licentia bene possunt.

Cir-

Circa censuras.

D V B. 15. An prælati regulariū possint sibi subditos absoluerē, ab excommunicatione suspensione interdicto, ac ab alijs priuationibus, & in habilitatibus.

Prima conclusio prælati regulariū, non possunt absoluerē sibi subditos ab excommunicatione casuum Bulæ Cœne, quia in casibus Bulæ Cœnæ sicut, & in casibus Papæ extra Bulam Cœnæ reservatis, excomunicatio est quæ principaliter reservatur: & ob illa reservatur casus, taliter quod ablata excommunicatione, licet peccatum non remittatur, utpote si excommunicatio tollatur extra Sacramentum, aut in Sacramento inualido, peccatum non manebit reservatum: ita D. Anto. Palud. & alij, quos refert & sequitur Cano. 5. p. de poenit. Navar. in man. cap. 26. num. 13. & cap. 27. num. 154. & Manu. Rod. in

De voto obedientia.

sum. 1. p. cap. 55. Secunda conclusio prælati regularium ac istis absentibus eorum Vicarij possunt absoluerè, in foro conscientia, sibi subditos ab omni excommunicatione. Papæ extra Bullam Coenæ ¹⁴ seruata. Ita concessit benedictinis Marti. 5. vt refert Manu. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 20. artic. 2. & quod dicitur in foro conscientia: non intelligas, quod debeat fieri absolutio præmissa confessione, in foro Sacramentali, cum absolutio a censuris non sit annexa absolutioni a peccatis: sed sensus est quod illa absolutio illis sufragetur in foro conscientia, & non in foro externo Ecclesie, siue impendatur, absolutio ista in Sacramento siue extra. Ita Enriq. lib. 3. & 7. de indulg. cap. 13. vbi citat. pro se victoriam Poeniam, & Medi. Dominicane familiae.

Tertia cōc. dicti prælati possunt absoluerè suos Religiosos, etiā nouitios ad reincidentiam, si nō profitentur, & hospites sui ordinis, ab omni excommunicatione.

Liber I. Cap. VI. 59

nicatione, suspensione, ac interdicto, a iure, vel ab homine generaliter latis, etiam incurfis ante Religionis ingressum. Ita concessit Clem. 4. Generali, Prouincialibus ac custodibus minorũ, vt ait Manue. Rodri. in qq. reg. tom. 1. q. 20. ar. 21. vbi refert aliam similem cõcessionem eiusdem Papæ extensam ad priores conuentuales ordinis prædicatorum. Et licet Leo. 10. Bul 45. vbi moderatur priuilegia regularium exigat satisfactionem ante professionem in excommunicato, pro aliquo inter esse tamen postea Paul. 3. Bul. 8. idem concessit, sine tali limitatione præposito tamen generali, & alijs ab eo deputatis. Et ibidem concedit præposito isti, & ab eo deputatis posse absolueræ prædictos ab omnibus censuris pœnis, & inhabilitatibus etiam Papæ reservatis, quoties opus sit exceptis casibus Sixti. 4. de quibus dubio 13. conclusionẽ. 1.

De voto obedientie.

Quarta conclusio. Prouinciales, & eo absente, eius Vicarius, & alij ex istorum commissione possunt absolvere, etiam volentes ordinem intrare, licet de facto non intrent, & nouicios licet retrocedant, ab omnibus excommunicationibus sententijs, censuris, & peccatis, etiam Papæ extra Bullam Cœnæ reservatis. Ita concessit Clem. VII. Prouinciali Prædicatorum S. Crucis de la Española, vt refert Manuel Rod. q. 20. ar. 21. qua concessione gaudent omnes orbis Prouinciales, & ipsis absentibus eorum Vicarij, & alij ex istorum commissione iusta dicenda, lib. 2. cap. 4. & iuxta istam, & illam Mart. V. concessionem posita in secunda cōclusionione, & alias similes, possunt prædicti in hac, & secunda conclusionione absolvere à censuris à iure, vel ab homine, etiam specialiter latis. Quia concessis casibus, & censuris Papæ, consequenter conceduntur censure aliorum inferiorum. Cui enim licet plus licet, etiā minus

Liber I. Cap. VI. 60

minus, vt habetur de reguliuris in 6.

Quinta conclusio. Priores, & per istos deputati possunt semel inuita absolvere novitios, cum animo proficendi conuersos, perpetuo donatos, & oblatos, ab omni censura, & inhabilitate ad dignitates administrationes, & officia ordinis etiam habentia curam animarum: etiam si istam inhabilitatem contraxerint ob violationem legum Papalium ponentium, istam poenam, & licet dictæ censuræ sint Papæ extra Bullam Cœnæ reservatæ. Ita concessit Eug. 4. inter viua hora. & postea Iul. 2. Bul. 2. extendit hoc indultum ad totam familiam minorum. Simile etiam, indultum concesserat, pro benedictionis, & profemel inuita Eug. 4. Bul. 1. licet novitij secundum istud indultum reincidunt in censuras, si non profiteantur sicut etiam dixi dub. 13. Conclusionem 2.

Et not. 1. quod etiam facultas istius quintæ Cœc. nō detur Vicarijs priorū, aut aliorum superiorum in eorum absentia

De voto obedientie.

sentia tamen mortuis, vel a mortis dicti prelati Vicarij eis succedentes iuxta concessionem Iulij. 2. de qua dub. 6. succedunt illis in omni potestate, quo vis modo concessa, aut concedenda dictis prelati scilicet ordinis predicatorum exceptis illis, quæ in suis statutis, eis inhibentur, ut ibi dixi quo etiam privilegio communicant aliæ Religiones, ut diceretur lib. 2. ca. 4. Et hoc indultum notetur pro similibus concessionibus factis prelati, & non eorum Vicarijs.

Secundo not. quod in concessione Eug. 4. inter viua ora. petitur pro habilitatis, si sint satis literati recitatio septem Psalmorum poenitentia, cum letania per annum in singulis septimanis: dum non sint legitime impediti. Et si non sint sufficientis literature recitatio aliarum orationum arbitrio confessorum taxandarum. Et si ista non recitent in una septimana, ob impedimentum, aut obliuionem suppleantur, in septimanis sequentis anni. Ista tamen satisfactio

Liber I. Cap. VI. 61

ctio, non est conditio, qua cesante, absolutio, aut dispensatio erit nulla. Et colligitur ex eo quod ibi conceditur, absolutio a peccatis, & censuris, quæ in sui valore non pendet ex impletionem dictæ satisfactionis, ergo idem erit de illa habilitatione. Si tamen habilitandus non acceptet istam satisfactionem, non est absolvendus, etiam in sententia asserente, non teneri poenitentem acceptare poenitentiam sibi a confessario iniunctam. Quia sub peccato mortali tenetur acceptare, & implere, dictam satisfactionem, ob præceptum a Papa impositum volentibus gaudere dicto indulto. Ita Manuel Rodriguez in quæstion. regular. tom. 1. quæst. 20. art. 20.

20 Sexta conclusio Generales, & Provinciales, & istis amotis, eorum Vicarij: iuxta supradicta possunt, etiam in foro externo, restituere priuatos ab officijs, & perpetuo inhabiles ad illa, per constitutiones Apostolicas ob crimina graua: si alias Papa non refer

De voto obedientie.

reservat sibi talium dispensationē quia in ca. atsi Clerici de iudicijs dicitur, quod in adulterio, & alijs minoribus dilectis: potest Episcopus dispēfare cū Clericis peracta pænitentia in pœnis talium delictorum, quādo alias ille pœne non reservātur: etiamsi in illorū tenore ponātur ista verba ipso facto sit perpetuo priuatus: Et ita docēt doctissimi iuristæ Salmanticēses, quos refert & sequitur Manue. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 24. art. vlt. sed Generales, & Prouintiales respectu suorum subditorum habent iurisdictionem quasi Episcopalem iusta dicta dub. 7. & 14. ergo sicut Episcopi possunt isti dispensare.

Ex dictis sequitur primo posse dictos prælatos dispensare cum sibi subditis in pœnis introducentium mulieres in monasteria, cum hoc non sit gravius adulterio, cū hoc sit prohibitum, quia malum: illud vero est malum, quia prohibitum, & alias iste pœnæ non reservantur

Liber I. Cap. VI. 62

uantur Papæ, de quibus vide supra ca. 5. dub. 1. & 2. Secundo sequitur, nō posse dictos prelatos dispensare in pœnis subornātium, in electionibus cuiusmodi est priuatio vtriusque vocis per sex menses: tum quia ista priuatio est reseruata Papæ specialiter: tum etiā quia subornatio est peior adulterio cum ledat immediatius bonum commune, & obeādem rationem, nec dispēfare possunt impenis motus proprii dilargitione munerum. Cum transgressio illius legis alias etiam prohibita, quia mala, sit peior adulterio.

Septima cōclusio Generales ordinū possunt cum sibi subditis dispensare alias ad ordines male pro motis, etiam dum erant in seculo, vt ministrēt in ordinibus male susceptis, & vt vltius ad ordines promoueamur. ita concessit Generali prædicatorum Honorius 3. Bul. 5. Si obijcias, quia Sixtus V. in motu qui incipit Sanctum, & salutare edictum, nonis ianua, anni 1588. imponit male

De voto obedientie.

malè pro motis ad ordines scilicet per saltum, sine etate, vel dimissorijs, &c. poenam suspensionis ab exercitio ordinum, etiam minorum, susceptorum, & sine spe ascendendi ad vltiores ordines, & si ministrare præsumunt: facti irregulares manent priuati omni beneficio officio, & administratione, & inhabiles ad hæc, & similia, & dissimilia & vltra hoc si sint regulares priuatur vtraque voce, & prædictorum absolutio, & dispensatio etiam irregularitatis, soli Papæ etiam in foro conscientie reservatur. Non obstante quouis indulto Iubileo Cruciata, vel mari magno. Imò & reuocatur Conc. Trid. ses. 24. c. 6. vbi conceditur Episcopis in foro tamen conscientie dispensare in omni suspensione ex delicto occulto orta, &c.

Ad hoc respon. quod post hæc Cle. 8. bul. 21. reducit dictum decretum Sixti ad Conc. Trid. & ad constitutionem Pij. 2. cum ex sacrorum quæ est
bulla. 8.

Liber 1. Cap. VI. 63

bullæ. 8. Pij. 2. & vult Clem. 8. quod pœ
ne contentę in illo decreto Sixti, cū di-
cta reservatione, tantum habeant ro-
bur, in symoniace ordinantibus & ordi-
natis, ita quod cū istis, nec Episcopus,
nec prælatus regularium, etiam in foro
conscientię dispensare valeant bene, ta-
men cum alijs aliter male promotis.

Circa irregularitates.

DV B. 16. An prælatus regularium
possint dispensare in irregularita-
te orta ex delicto.

- Prima conclusio, isti prælatus non pos-
sunt dispensare in irregularitate orta
ex celebratione symoniace ordinati,
in ordine scilicet symoniace recepto.
Cū ista irregularitas, etiā occulte cōtra-
cta sit Papæ reservata, etiam in foro
conscientiæ iuxta dicta dub. 15. in fine.

- Secunda conclusio, prælatus regula-
rium & eorum vicarij in suis conven-
tibus, possunt cum sibi subditis & hos-

L

pitibus

De voto obedientie.

pitibus sui ordinis, dispensare in alijs irregularitatibus oris, non tantum ex delicto occulto, alias non deducto ad forum contentiosum: cum hoc concedatur Episcopis in Conc. Trid. ses. 24. ca. 6. sed etiam ex delicto notorio, & ipsis prælatis potest idem beneficium impertiri ab eorum confessoribus. Ita concessit prædicatoribus, clem. 4. ut habetur in eorum mari magno de quo manu. Rod. in quæstion. reg. to. 1. q. 20. art. 1. & sola ista concessio extenditur ad hospites. Imo & a Sixto. 4. bu. 14. cōceditur ista facultas custodibus minorum & superioribus prælatis pro novitijs: dū tamen istæ & aliæ censuræ ibi cōcessæ, sint latæ a iure, vel ab homine generaliter, & non specialiter contra istum, licet postea ab eodem Sixto, ut habetur in monu. ordi. concess. 1; 1. sit ablata ista restrictio, & pro eisdem novitijs ad reincidentiam, si non profitentur concedatur prædictarum irregularitatum dispensatio. Et non est modo
sermo

Liber I. Cap. VI. 64

sermo de irregularitate orta ex delicto homicidij, vel mutilationis, de his enim postea dicetur, sed de illa quæ cōtrahitur ab excommunicato, suspensio, interdicto, vel in loco interdicto celebrante.

15 Tertia conclusio, generales ordinū, & ab istis deputari possunt quoties opus sit dispensare cum sibi subditis, etiā nouitijs ad reincidentiam, si non profitentur in dictis irregularitatibus. Ita concessit præposito generali Societatis Pau. 3. bu. 8.

16 Quarta conclusio, religiosi etiam nouitij cum animo profitendi & religiosorum famuli, possunt dispensari, semel in vita in omni irregularitate, homicidio & mutilatione volūtarij exceptis, per confessorem eiusdem ordinis ab eis electum, audita prius eorū cōfessione. Ita concessit minoribus Sixtus 4. vt refert Manu. Rod. lo. vt quæf. 62. artic. 13. Et licet hic non excipitur irregularitas bigamiæ, semper

De voto obedientie.

tamen intelligitur excepta: cum etiam excipiatur a Pio.4. in concessione facta Minorum prælatis, vt patet in lib. monum.ordi.conces.252.

Quinta conclusio, dicti religiosi per aliam concessionem Eug.4. inter viua ora. possunt semel in vita dispensari, per confessorem a suo prælato deputatum in omni irregularitate, excepta bigamia, homicidio & mutilatione voluntarijs, & si dictas censuras ignorãter: aut inaduertenter contraxerint, absoluantur quoties opus sit, & cum onere recitandi in singulis septimanis septẽ Psalmos modo dicto dubio præcedenti, conclus.4. & idem Papa, idem pro semel in vita concessit Benedictinis bu. 1. sed sine onere recitandi dictos Psalmos.

DV B. 17. an prælati regularium possint dispensare in irregularitate cū sibi subditis, bigamis, orbatis, aut nouiter conuersis.

Prima conclusio, prælati regulariũ possunt

possunt dispensare ad ordines & ad prælatias cum sibi subditis, bigamis, similitudinarijs, scilicet, cum Religioso, vel initiato maioribus ordinibus: qui contraxit & consumavit matrimoniū. Iste enim dicitur bigamus similitudinarius, ut ait Silu. ver. bigamia & communiter. Et patet conclusio, quia Episcopi possunt dispensare cum sibi subditis in ista bigamia orta, alias ex delicto occulto, & non deducto ad forum contentiosum, prout sibi conceditur, in Cōc. Trid. ses. 24. cap. 6. sed prælati regularium pro sibi subditis habent auctoritatem Episcoporum: ut patet ex dictis dub. 7. & 14. in princ. maxime ex declaratione Pij. 5. ibi relata, & idem declaravit concedendo Abbatibus Cisterciensibus Hispaniæ Greg. 13. anno 1574. ut habetur in compen. dicti ordinis, ver. absoluto, quæ ad fratres, §. 11. ergo & prælati regularium poterunt cum suis dispensare in ista irregularitate, alias orta ex delicto occulto, & non de-

De boto obedientia.

ducto ad forum contentiosum.

Secunda conclusio, dicti praelati possunt cum sibi subditis dispensare in irregularitate cum habente membrum abscisum, etiam manifestum & sua culpa: dum tamen cesset homicidij praesumptio, ut si caret pede, oculo dextro, vel digito, qui alias non sit pollex. Quia cum predictis sibi subditis potest Episcopus dispensare, ergo & dicti praelati cum sibi subditis sic orbatis. Et ex hoc sequitur posse dictos praelatos dispensare, etiam cum infami infamia facti in irregularitate, cum ista irregularitas ab Episcopo dispensetur, ut ostenditur in tract. de irregularitate.

Tertia conclusio, dicti praelati possunt dispensare ad ordines & beneficia cum nouiter conuerso sibi subdito, sicut & Episcopi id possunt, ita Coua. in Clem. si furiosus, 1. par. §. 2. num. 7. & paret conclusio ex dictis in 1. conclusione.

Gravissimum est delictum, si quis
DVB.

DV. B. 18. an prælati regularium possint cum sibi subditis dispensatione in irregularitate illegitimitatis.

Prima conclusio, illegitimi sunt irregulares & ad ordines & ad dignitates, ut constat ex cap. 1. & ult. de filiis presbyt. Et sic non possunt habere officia quibus possibiliter sit annexa iurisdictio ordinaria: ut officium superioris cui in nostro prædicatorum ordine competit iurisdictio ordinaria mortuo, vel amoto priore. Nō tamē vetatur eis iurisdictio delegata, & sic possunt esse vicarii prioris absentis: dum tamen ista delegata iurisdictio non sit, superior aliqua iurisdictione ordinaria: qualis est iurisdictio vicarii generalis, vel provincialis qui est superior prioribus, & sic illegitimi non possunt esse visitatores cōuentuum, vel prouintiarum, nec vicarii generalis, vel vicarii prouincialis, nisi dispensentur. Ita Silu. ver.

de censuris c. 1. §. 1. L. 4. §. 1. præ-

De voto obedientie.

prælatus, n. 3. & manu 20. in quaestionibus reg. 10. 1. q. 13. art. 20.

Not. quod ille dicitur in præsential legitimus qui est genitus ex parentibus inter se non coniugatis: & licet naturalis filius, vt pote ex soluto & soluta, nō habentibus impedimentum dirimens ad matrimonium genitus, per sequens matrimonium, etiam in senectute, vel post aliud intermedium matrimonium celebratum legitimeur: secundum Bart. in le. cum mihi, Cou. in episto. 4. p. cap. 8. §. 2. n. 10. & Sarmiento li. 1. selec. cap. 9. n. 9. tamen si isti haberēt impedimentum dirimens eorum filius, nec dicitur naturalis, nec legitimabitur: licet postea dispensatio impedimēto, matrimonium inter eos contrahatur: nisi alias ante filij cōcepti natalem parentes ad matrimonium dispensentur. Ita Cou. Sarmient. Silu. ver. de filiis legitimis, q. 7. & Ledes. in su. ca. vlt. de matrimon.

An vero filij geniti ex soluta a Cōmen-

Liber I. Cap. VI. 67

commendatarijs Sancti Iacobi, Alcantaræ,
& Calatrauæ, sint sacrilegi, nec legiti-
mabiles per sequens matrimonium.
Ad hoc aliqui Doctores quos refert
& sequitur Manuel Rod. in quæstioni-
bus reg. to. 1. q. 13. art. 2. dicunt esse sa-
crilegos & a ueris Religiosis genitos.
Sed oppositum tenet Diu. Thom. 2.
2. q. 186. art. 4. ad 3. iuxta sup. dict. ca. 2.
dub. 3. Secundo, quia licet in l. 11. Taur.
inter sacrilegos comprehendantur los
hijos de los frailes y de los freiles, ta-
men iam in noua reco. lib. 5. ti. 8. lc. 7.
ablata sunt illa verba, y de los freiles:
ex eo, quod isti Commendatarij, per
dispensationem Papæ non emittunt
votum solemne castitatis, sed vxoran-
tur, & sic eorum filij dicto modo geni-
ti, sunt naturales & legitimabiles per se-
quens matrimonium.

Secunda conclusio, illegitimi per
professionem in religione approbata
manent dispensati ad omnes ordines,
vt patet ex ca. 1. de filiis presbyt.

De voto obedientia.

Tertia conclusio, prælati regularium poterant olim dispensare cum sibi subditis illegitimis ad personatus & dignitates qualia sunt prælature, & officium diffinitoris, vt concesserat minoribus Sixtus 4. bu. 14. & prædicatoribus, bu. 33. sed iam non possunt isti illegitimi ad prædicta dispensari, nisi per generalem, vel prouincialem, cum generali, vel prouinciali, seu intermedio capitulo. Ita concessit Greg. 14. data bulla anno 1550. idibus Martij, quam refert manu. 20. in quæstionib. reg. 10. 1. q. 23. art. 6. vbi Greg. 14. moderatur rigorem Sixti. 5, qui in suo motu contra illegitimos, qui incipit: Cum de omnibus Ecclesiasticis, ordinibus, dato 6. Calendas Decem. ann. 1587. tollebat ab omnibus sibi inferioribus facultatem dispensandi cum illegitimis, tam ad ordines, quàm ad officia, de quo etiam iterum dicemus, cap. 8. dub. 1.

Quarta conclusio, licet Papa sine causa dispensans cum illegitimo peccet,

cer, valet tamen dispensatio ob plenitudinem potestatis. Secus fit si fit dispensatio a praelatis religionum sine rationabili causa: quia in dicta bulla Gregor. 14. conceditur istis praelatis, dispensare cum illegitimis suffraganeis eorum meritis, & non alias. Verum est, quod examinatio & iudicium de his relinquitur arbitrio boni iuri.

Quinta conclusio, secularis dispensatus ad quævis beneficia, intrando religionem non eger noua dispensatione ad praelatias ordinis. Secus fit si tantum sit dispensatus ad beneficium simplex, vel curatum: quia cum illa dispensatio sit limitata, & secundum Nauarr. lib. 4. consilio. 1. tit. qui filij sunt legitimi, stricti iuris, erit strictè interpretanda, secundum ius commune, vt tenet Panormit. in decre. in cap. de multa, numer. 4. Geminia. consilio 47. num. 3. Nec in dispensationibus valet extensio, etiam ad casum maiori

ratione

De voto obedientia.

ratione pollentem. Vt docent Doctores in cap. postulastis de rescrip. cum Panor. in cap. ad aures num. 7. eod. tit. & secundum hoc dispensatus ad curatum, non potest habere beneficium simplex, vel dignitatem.

Ex dictis sequitur, quod cum dicti praelati tantum possint modo dicto dispensare ad beneficia in religione obtinenda, ut patet ex bu. Greg. 14. consequenter si isti a religione recedant egent alia dispensatione ad beneficia Ecclesiastica. Imo si dispensati in vna religione ad aliam se transferant, egent in illa noua dispensatione, pro praelatijs illius religionis: cum per priorem dispensationem in priori religione factam, non sint absolute legitimati: sed tantum ad dignitates prioris religionis.

Sexta conclusio, non valet legitimatio per facultatem principis obtentam: nisi legitimanti, manifestetur omne id quod eum potest retrahere a tali legitimatio concedenda, alias surrepticia
indi-

Liber I. Cap. VI. 69

iudicabitur. Secus tamen est de legitimatione in religione facta, i. pars, patet ex multis capitulis citatis a Couar. in 4.2.p.c.8. §.9. num.1. manifestandum enim est legitimanti, an legitimandus sit spurius: & si ex adulterio, incestu, vel sacrilegio, & si ex adulterio utrimque, & in quo gradu incestus, & si ex sacrilegio cū sacerdote, religioso moniali, aut utrimque, & an concurrerint simul sacrilegium adulterium, vel incestus. Ita Couar. Panor. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi, Silu. ver. legitimus n.8. & alij ab istis citati. Si tamen princeps in tali dispensatione dicat ex quouis coitu conceptum legitime, valet dispensatio, licet prædicta reticeantur, nisi alias illegitimitas sit talis de qua præsumitur, quod in particulari explicata non dispensaretur. Secunda pars, patet quia in religionibus verisimiliter creditur, prælatos earum vel le dispensare cum illegitimo in quouis gradu, maxime, quia cum religiosis facilius,

De voto obedientie.

cilius, quam cum sæcularibus est, dispensandum & ius commune, vt dixi, eos habilitat per professionem, multum confidens de eorum continentia ad sacros ordines.

DVB. 19. an prælati regularium, possint cum sibi subditis dispensare in irregularitate homicidij, aut mutilationis membri.

Prima conclusio, prælati regularium possunt dispensare cum sibi subditis iuste occidentibus homines, & ad ordines minores, & ad beneficium simplex. Cum hoc ipsum possit Episcopus vt ait Medina in sum. & alij communiter in tract. de irregularitate. Imo dicti prælati possunt cum prædictis dispensare ad ordines maiores, & ad dignitates & prælatias, &c. quia Sixtus. 4. bu. 14. pro minoribus & bu. 33. pro prædicatoribus concessit prælatis istorum ordinum, posse dispensare cū sibi subditis in omni irregularitate, excepta irregularitate, bigamiæ, homicidij & mutilationis

Liber I. Cap. VI. 70

lationis: & Iul. 2. inter vna ora. tantum
excipit bigamiā, & homicidium volū-
tarium. Quod intelligitur de bigamia
vera & de homicidio proprie, scilicet,
de iniusta hominis occisione, hoc e-
nim significat homicidium, ergo
&c. Et ita sentit Caie. ver. irregulari-
tas in fine, quam sequitur Cou. in Cle.
si furiosus, 2. p. §. 3. n. 7. Naua. in manu.
c. 27. n. 217. & 240. Vañes, 2. 2. q. 40. ar. 2.
& Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 24. ar. 8.
Secūda cōc. dicti prelati possūt dispēsa-
re ad ordines maiores cum sibi subdi-
to iniusto mutilatore & cum homici-
da casuali ad minores ordines: quia vt
ostēditur in materia de irregularitate,
Episcopus potest in hoc dispensare cū
sibi subditis, ergo & dicti prelati idem
possunt iuxta dicta dub. 17.

Tert. cōc. dicti prelati possūt ad omnia
dispēfare cū sibi subditis in irregulari-
tate homicidij iniusti alias occulti. Et di-
citur occultū, secundū Nau. in manu. c.
27. num. 250. quod non est notorium:

ita

De voto obedientie.

ita quod a multis sciatur, licet in iudicio probari possit. Et patet conclusio, quia Marti. 5. concessit Abbati Benedictino Valeoletano, posse cū sibi subditis dispensare in omni irregularitate, quam Papa solet sibi referuare, ut pote in irregularitate homicidij, voluntarij & mutilationis, & enormi sanguinis effusione: dum tamen hoc non sit notorium ob scandalum. Ita habetur in quadā bulla quæ seruatur in dicto Cōuentu, & Iul. 2. idem concessit ordini Prædicatorum, ut habetur in compen. Societatis, ver. dispensatio, §. 1.

Si obijcias, quia post Mart. 5. concessit Sixtus. 4. facultatem dispensandi cū homicida casuali excipiendo homicidium, & mutilationem voluntariam. Ut dixi conclus. 1. ad hoc dico, quod ista exceptio Sixti tantum procedit respectu concessionum eiusdem Sixti, & non aliorum Pontificum: cum hoc nō exprimat. Nullum enim priuilegium reuocatur, etiam per legem communē

con-

Liber I. Cap. VI. 71

contrariam, nisi de illo fiat expressa mē-
tio: saltim in communi dicēdo quibus-
vis priuilegijs in contrarium non ob-
stantibus: & ita habet vsus, vt patet, ex
Conc. Trid. sess. 33. cap. 15. vbi quando
statuitur, quod nullus nisi ab ordinario
approbatus audiat sæcularium confes-
siones statim subditur quibusvis priui-
legijs in contrarium non obstantibus,
& sic in alijs locis, quod latius ostende-
mus, lib. 2. c. 3. dub. 6.

Si obijcias secundo quia ista priuile-
gia Mart. 5. & Iul. 2. videntur per non
vsus abrogata ad hoc dico, quod hoc
non constat ex eo quod prælati non
dispensant, in plateis & coram omni-
bus cum ista priuilegia concedantur,
pro casibus occultis, nec tot se offerrāt
casus ad dispensandū. Præterquā, quod
Veracruz in suo cōpendio manu scrip-
to refert, religiosos ordinis Prædica-
torum vsos esse ista facultate in suo
primo capitulo, celebrato in Guati-
mala anno 1553. Item etiam vt cesser

De voto obedientie.

aliquod privilegium per nō vsum multa requiruntur, de quibus dicitur lib. 2. cap. 3. dub. 2. vide dubio 5. vbi ostenditur privilegia regulariū per non vsum reuocata, esse, a Paulo. 5. confirmata.

De potestate prælatorum regularium, circa vota iuramentales leges Ecclesie, officium divinum, ieiunia, & ciborum qualitatem.

DV B. 20. an prælati regularium possunt cum sibi subditis dispensare in votis & iuramentis.

Prima conclusio, Iuli. 2. inter viua ora. absoluit moniales a votis & iuramentis: & statuit quod de cætero istarum vota, aut iuramenta si fiant, non valeant, nec obligent ad peccatum mortale.

Secunda

Liber I. Cap. VI. 72

Secunda conclusio, dicti prælati possunt dispensare omnia suorum subditorum vota & iuramenta, etiam trāseundi ad arctiorem religionem: solis tribus votis essentialibus exceptis. Ita Caie. 22. q. 88. ar. 8. quia votum arctioris religionis, non est simpliciter votū religionis, sed religionis arctioris.

Ex quo sequitur posse istos prælatos ista vota commutare, cum sit minus commutare, quam dispensare, ex eo quod per dispensationem tollitur omnino vinculum voti: non sic autem per commutationem, sed obligatio voti mutatur in aliam materiam, ratione cuius minor causa sufficit pro commutatione.

Tertia conclusio, dicti prælati non possunt suorum novitiorū vota cōmutare, cum non sint sibi per professionē & votum obedientiæ traditi: ob potestatem tamen, quam in eos habent spiritalē, possunt vota eorum & iuramenta dispensare & cōmutare in exercitia

De voto obedientia.

citia ab eis in religione regulariter facta, & patet hoc ex bul. 21. Eug. 4. ubi concedit Abbatibus Cisterciensibus posse ab soluere, in foro confessionis ab omni voto, excepto voto religionis, omnes donatos, oblatos, & commissos, idest novitios cum reincidentia, si non proficiatur. Item, idē Eug. bu. 11. idem & eodē modo concedit, respectu commissorum, præfidenti, visitoribus, abbatibus, prioribus, & rectoribus conventus sanctæ Iustinæ ordinis S. Benedicti in Roma. Et ibidem eisdem concedit, posse dispensare cum vouente religionem arctiorem, dum tamen ipforum dispensantium religionem solemniter profiteatur: & licet ad dispensandum, requiratur semper causa rationabilis sufficiet nunc pro causa: si dispensandus putet Deo, melius in hoc ordine, quam in arctiori famulaturum.

Quarta conclusio, omnia vota commutantur cum professione in religione approbata, ita D. Thom. 2.2. q. 88. art.

Liber I. Cap. VI. 73

art. 12. ad. 1. & in 4. d. 38. q. 1. art. 4. & Ar-
mi. ver. votum.

DV B. 21. an prælati regularium, pos-
sint cum sibi subditis dispensare in
legibus Ecclesiæ.

Prima conclusio, stando in iure &
secluso privilegio dicti prælati, possunt
cum sibi subditis dispensare in legibus
Ecclesiæ: nisi quando specialiter, vel ex
consuetudine dispensatio reservatur
Papæ. Et patet quia iuxta dicta dub. 6.
7. & 14. prælati regulares habent in sibi
subditos potestatem Episcoporum, sed
Episcopi, licet non possint cum aliquo ge-
neraliter dispensare in legibus Ecclesiæ,
sed hoc sit supremi capitis Ecclesiæ: ta-
mē ex causa rationabili, possunt cum sibi
subditis dispensare in omnibus casibus,
sibi alias non prohibitis expressē, vel sal-
tim, ex consuetudine, iuxta Clem. ne Ro-
mani, de electione, cum glo. ibi, & c. vnic.
de æta. & quali. præficiēdorū in 6. & ha-
betur etiā le. 20. ti. 17. p. 1. ergo id ipsum
possunt dicti prælati cum sibi subditis.

De voto obedientie.

Secunda conclusio, si certo constat observantiam legis nocere communi, vel particulari saluti propriæ, vel aliene potest omitti etiam in consulto superiore, secundum D. Tho. 1.2. q. 96. ar. 6. & 2.2. q. 147. ar. 4. potest enim comedere quis carnes die venito, si non habet alium cibum, quod enim pro charitate, institutum est contra charitatem, militare non debet. Imo ut ait D. Tho. 1.2. lo. cit. licet sit recurrendum ad superiorem pro dispensatione, vel interpretatione legis quando servare legem, non habet ita subitum periculum, si tamen periculum sit ita subitum, quod illam moram non patiatur, ipsa necessitas dispensationem habet annexam. Necessitas enim non subditur legi, ubi Caie. & Med. pro maiori declaratione dicunt, quod in casu dubij, an lex obliget in aliquo casu, consulatur superior si fieri potest, sin minus servetur lex: nisi alias dubium sit de periculo salutis: quia quando res est dubia & utrinque peri-

periculosa eligatur, minus periculum
cuiusmodi est non seruare legem. Imo
secluso periculo salutis, si sit verifimile
viro prudenti, quod si adesset legisla-
tor, non obligaret illum non teneretur,
tunc seruare legem, quia licet dubium
sit speculatiuum, tamen certum est mo-
raliter licere tunc vti epicheia.

DV.B.22. an prælati regulariū pos-
sint cum sibi subditis dispensare in
recitatione horarum, in ieiunijs, & in
qualitate ciborum.

Secunda conclusio, dicti prælati pos-
sunt dispensare, cum sibi subditis seni-
bus, vel infirmis, non valentibus sine te-
dio horas canonicas recitare, vt in tem-
pore infirmitatis, vel conualescentiæ
loco horarum recitent aliquid, ad arbi-
trium prælatorum & similiter cum ip-
sis prælatis, presbyter, monachus ab eis
electus dispensare potest. Ita concessit
Abbatibus Cisterciensibus Eug. 4. bu.
21. & idem cōcessit Hieronimis Mart.
5. vt habetur in compend. mōasticum

De voto obedientia.

de quo Manu. Rod. in quæstionib. reg. to. 1. q. 42. art. 7. & licet iuxta dicta dubio præce, posset prælatus regularium, sicut & Episcopus dispensare cum suis in recitatione horarum in casu necessitatis, absque privilegio, valet tamen privilegium ad maiorem claritatem & securitatem, ut dicetur lib. 2. c. 1. dub. 1.

Secunda cōclusio, prælati regulariū, possunt cum sibi subditis, de consilio medici, si commode haberi potest sin minus sine illo dispensare in esu carniū, ovorum & lacticinorum: & idē potest vicarius, absente priore, & id ipsum potest concedi istis prælatis ab eorum confessoribus. Ita concessit Hieronimis Eug. 4. ut habetur in compen. mēdicanti. ieiunium §. 7. Et idem ibi conceditur dictis superioribus pro familiaribus monasterij, licet quantū ad istos hoc privilegium, per bullam Cruciatæ suspendatur. Ut ibi patet, ubi in generali suspensione indulgentiarum, gratiarum & facultatum excipiuntur
con-

concessa superioribus mendicantium
quod ad suos tantum subditos.

Tertia conclusio, dicti prælati & ip-
sis absentibus eorum vicarij, possunt
cum sibi subditis & familiaribus mona-
sterij (modo explicato in secunda con-
clusionem) dispensare etiam sine medi-
co in ieiunijs Ecclesiæ. Et idem possunt
istis superioribus concedere eorū con-
fessores: ita concessit Eug. 4. loco cit.
imo & Sixtus 4. concessit minoribus
non valentibus bono modo ieiunare
ob infirmitatem, vel debilitatem, quod
ad id non teneantur. Ita in lib. monu-
men. ordinum conces. 99. & Man. Rod.
in su. i. par. cap. 24. nu. 4. & sic Religiosi
non tenentur adire Prelatum pro hac
dispensatione.

Quarta conclusio, religiosi maxime
actu prædicantes, possunt servato ieiu-
nio anticipare, & retardare horam co-
mestionis, & collationis. Ita concessit
Minoribus Leo X. inter viua ora. n. 57.
& n. 60. cōcedit Minoribus itinerantibus

De voto obedientie.

posse transferre ieiunia diei itineris in alium diem, & Pius. 5. inter viua orationum concedit pedester itinerantibus posse in die ieiunij de mane ieiunari, & vespere cenare, & hoc vt habeant meritum ieiunij.

C A P. VII.

De his que competunt religiosis, vt sunt predicare docere mēdicare transire de vna in aliam religionem.

DV B. 1. an liceat religiosis mendicare.

Prima conclusio, licet religiosis mēdicare, nec tenentur manibus laborare. Ita definitur contra Vbicleph. in Conc. Constantien. & D. Tho. 2. 2. q. 18. ar. 5. Et licet religiosi (quod absit) male uiuant,

uant, no. tenentur, sicut nec alij paupere
res restituere, eleemosynas sibi etiam
hoc animo datas: vt pro benefactori-
bus orent. Cum in hoc non interueniat
pactum. Et sic licet peccent non oran-
do contra virtutem gratitudinis non
tamen contra iustitiam.

Secunda conclusio, ordinarij, aut alij
impedientes, scilicet, per vim, aut do-
lum, ne eleemosynę dentur religiosis,
sunt ipso facto excommunicati. Ita con-
cessit Augustinis Sixt. 4. bu. 34. & Car-
melitis, bu. 37. vbi præcipitur, quod ad
petitionem religiosorum procedatur
contra sic impedientes, sicut contra hæ-
reticos.

DV B. 2. an liceat religiosis docere
& prædicare.

Prima conclusio, & si prædicare ex
officio competat, solis habentibus cu-
ram animarum: licite tamen committi-
tur, religiosis prædicationis munus. Ita
D. Tho. 2. 2. q. 187. art. 1. & definitur in
cap. moderamine, & cap. ex authorita-
te,

De voto obedientie.

te. 16. q. 1. & in Ecclesia sunt institute religiones ad prædicandū: sicut ordo SS. Patriarche Dominici, & iuxta doctrinā D. Tho. 2. 2. q. 188. art. 6. religio ad prædicandum instituta inter omnes primum tenet, ut pote, cum attingat contemplationis supremum gradum: qui est contemplata alijs traddere, ex quo propius statui Apostolorum accedit.

Secunda conclusio, parochus poterat olim in sua parochia committere religiosi, aut alijs prædicationis munus, sed iam in Conc. Trid. ses. 5. cap. 2. de refor. statuitur, quod nullus religiosus prædicet in suo monasterio sine licentia saltem interpretatiua sui superioris, & alias Episcopo non contradicente, ut habetur ses. 24. cap. 4. de refor. & ad prædicandum in Ecclesijs extra ordinem, cum licentia sui superioris, debet etiam habere, religiosus licentiam Episcopi. Vnde si prædicet sine vlla dictarum licentiarum peccabit.

bit. Cum hoc sibi sub excommunicatione ferrenda inter dicatur, in cap. excommunicamus. r. §. quia vero. de hæreticis : si tamen habet licentiam saltim interpretatiuam alicuius ex dictis prælatis, peccabit tantum venialiter, si de consensu parochi (& alias Episcopo non renuente) prædicet in sua parochia : quia quo ad hoc verba Concilij non important tantum rigorem, vt ex usu comprobatur.

Not. tamen, quod si religiosus prædicet absque vlla dictarum licentiarum, non potest ab Episcopo, sed a suo superiore puniri ita declarauit congreg. Card. in tempore Clem. 8. vt refert Manu. Rod. in compen.

Tertia conclusio, licet per dictum decretum Conc. Trid. sit, reuocatum priuilegium concessum religiosis Societatis a Pau. 3. bu. 7. quo vbique prædicare poterant : cum hoc priuilegium sit concessum anno 1545. & illa ses. 5. Concil. Trident. sit celebrata
anno

De voto obedientie.

anno 1546. non tamen est reuocatum priuilegium postea eidem Societati cōcessum a Greg. 13. bu. 28. vbi reualidat dictum priuilegium Pau. 3. & concedit religiosis istis Societatis, alias idoneis, etiam sola prima tonsura initiatis: vbi-que prædicare verbum Dei, de licentia suorum prælatorum. Non obstāte quo-uis Concilio generali, & ibidem man- datur ordinarijs, ne eos impedian. Et hoc priuilegio gaudent aliæ religiones iuxta dicenda lib. 2. cap. 4.

Caueant tamen religiosi ne ponen- do os in Cœlum in suis concionibus detrahant, sacerdotibus: eos specialiter nominando, aut equivalenter dicendo. Alias peccabunt mort. secus sit si in ge- nere, & sine scandalo eos reprehen- dunt: ita Naua. in manu. cap. 25. n. 142. imo in clem. religiosi, de priu. præcipi- tur religiosi in virtute sanctæ obediē- tiæ, & sub interminatione maledi- ctionis æternæ: ne in concionibus suis detrahant prælatis Ecclesiarum, eos
scilicet

scilicet nominando, vel per circumlocutionem quæ vicem habeat proprii nominis, vt explicat glo. & armi. ver. prædicare, n. 6.

DV B. 3. an liceat religiosis transire de vna in aliam religionem.

Prima conclusio, transitus iste seculi sa magna necessitate, vel vtilitate non approbatur a D. Tho. 2. 2. q. 189. art. 8. quia facilius (ait proficit quis in religione quam consuevit : quam in alia quam non est expertus.

Secunda conclusio, transitus iste sine causa & licentia, factus est peccatum mort. cum in iure, maxime in Conc. Trid. sess. 25. cap. 4. sub grauissimis pœnis vetetur. Imo in extraua. ambiciose excommunicantur cum reservatione ad Papam mendicantes transeuntes ad monachales, excepta Carthusia, & qui illos recipiunt, & ipse receptus nihil faciunt: sed sunt in malo statu dum receptus ad priorem religionem non reuertitur. Hæc habentur de iure communi.

Tertia

De voto obedientie.

Tertia conclusio, omnibus fere religiosis est vetitus dictus transitus ex privilegio. Primò, Cistercienses sine licentia sui generalis, vel capituli generalis, non possunt ad alium ordinem transire: ita Mart. 5. bu. 6. Secundo, religiosi ordinis Prædicatorum, non possunt recipi in alio ordine Mendicantium, etiã vigore cuiusvis licentiæ, nisi in eã fiat mentio ordinis a quo recedit, & ad quem se vertit. Ita habetur in consti. prædicatorum, d. 2. cap. 17. Item, prædicatores sub excommunicatione Papæ reservata, non possunt recipere, minores, nec isti prædicatores. Et aliter factum est irritum: ita concessit minoribus Inocen. 4. bu. 3. & prædicatoribus Alexan. 4. bu. 20. & Clemens 4. bu. 12. Tertio, Mercenarij non possunt recipere, aut retinere Minores, aut alios strictioris regulæ, prætextu cuiusvis privilegij, aut quarti voti: ita Clem. 5. bu. 13. ubi declarat regulam esse iudicandam strictiorem ab alio, quã a quarto voto.

Quarto,

Quartò, Minimi sine licentia sui generalis transeunt ad alium ordinem, & illos retinentes excommunicantur a Iul. 2. bu. 27. et a Leo. 10. bu. 42. et ab eodem Iul. 2. bu. 11. præcipitur istis minimis ne recipiant, aut retineant minores. Quintò, religiosi professi Societatis Iesu, sine licentia sui generalis, non possunt intrare, aut recipi in alia religione, excepta Carthusia, aliàs possunt reduci censuris et brachio sæculari: ita concessit Pau. 3. bu. 8. imò nec post votum simplex, possunt isti religiosi aliū ordinem intrare: vt concessit Greg. 14. bul. 4. aliæ etiam religiones possunt se iuuare dictis privilegijs per communicationem.

Quarta conclusio, religiosus habens licentiam transeundi ad alium ordinē, si intra tres menses, vel intra tempus in licentia taxatum non transt, eius prælatus potest procedere contra ipsum, sicut cōtra apostatam, ita concessit Benedictinis Euge. 4. bul. 9. et idem est si

De voto obedientia.

exuto habitu de licentia sumpto non reuertitur ad priorem religionem, ita Iul. 2. bu. 25.

Quinta conclusio, mendicantes transeuntes, etiam cum licentia Papæ ad non mendicantes, priuantur in Clem. 1. de regula, vtraque voce, & loco in capitulo, licet ista ab alijs sibi libere concedantur. Nec possunt habere administrationes prioratus, vel officia etiam sicut vicarij: nec pro se, nec pro alijs curam animarum exercere, & aliter factum est irritum. Item, religiosus ordinis minorum, ex priuilegio Nico. 4. bu. 4. si intret aliam religionem, etiam cum licentia, non potest ibi aliquam habere administrationem, prælaturam, personatum, vel officium cum cura animarum, absque expressa licentia Papæ, in scriptis faciendis memoriâ de hoc statuto.

Sexta conclusio, religiosus etiam cum licentia transiens ad alium ordinem, non potest ferre, secum bona ad proprium, vel commune bonum deputata, & potest

Quartò, Minimi sine licentia sui generalis transeunt ad alium ordinem, & illos retinentes excommunicantur a Iul. 2. bu. 27. & alio. 10. bu. 42. Et ab eodem Iul. 2. bu. 11. præcipitur istis minimis ne recipiant, aut retineant Minores. Quintò, religiosi professi Societatis Iesu, sine licentia sui generalis, nõ possunt intrare, aut recipi in alia religione, excepta Carthusia, aliàs possunt reddendi censuris & brachio sæculari. ita concessit Pau. 3. bu. 8. imò nec post votum simplex possunt isti religiosi aliũ ordinem intrare: vt concessit Greg. 14. bu. 4. Aliæ etiam religionis possunt se iubare dictis priuilegijs per communicationem.

Quarta conclusio, religiosus habens licentiam transeundi ad alium ordinẽ: si intra tres menses, vel intra tempus in licentia taxatum non transit, eius prælatus potest procedere contra ipsum, sicut contra apostatam illa cõcessit Benedictinis Eug. 4. bu. 9. & idem est si

De voto obedientie.

ex voto habita de licentia sup̄to non reuertitur ad priorem religionem, ita Iul. 2. bu. 25.

Quinta conclusio, mendicantes transeuntes, etiam cum licentia Papę ad nō mendicantes, priuantur in Clem. 1. de regula, vtraque voce, & loco in capitulo, licet ista ab alijs sibi libere concedantur. Nec possunt habere administrationes prioratus, vel officia etiam sicut vicarij: nec pro se, nec pro alijs curam animarum exercere, & aliter factum est irritum. Item religiosus ordinis minorum, ex priuilegio Nico. 4. bu. 4. si intret aliam religionem, etiam cum licentia, non potest ibi aliquam habere administrationem, pręaturam, personatum, vel officium cum cura animarū, absque expressa licentia Papę, inscriptis faciētibz memoriā de hoc statuto.

Sexta conclusio, religiosus etiam cū licentia transiens ad alium ordinē, non potest ferre, secum bona ad proprium, vel commune bonum deputata: & potest

Liber I. Cap. V II 80

est censuris cōpelli a priori religione, ut illa sibi restituatur: ita cōcessit Greg. 11. bu. 3. Et idē est de religiosis ad dignitates assumptis, qui omnia sua resignare debēt, nisi eis a suo ordine ad tēpus cōcedatur: ita Alex. 4. bu. 3. & Clem. 4. bu. 5.

Septima conclusio, religiosi Episcopi non possunt consecrari antequam resignent, quæ habent ab ordine: nisi prior cum conuentu vsum illorum ad tempus sibi concedat: alias suspenduntur ab executione Pontificalis ministerij: inter ista tamen bona, non compræhenduntur quaterni sermonum, aut aliarum rerum notabilium: ita declarant Alexan. 4. & Clem. 4. locis cit.

Octaua conclusio, religiosus in Episcopum promotus & consecratus, non possunt in suo ordine officium tenere: ita concessit Pau. 4. bu. 4.

Nona cōc. religiosi, sine licētia ad aliū ordinē transeuntes, sicut & expulsi, & egressi a religione: non tantum sunt privati muneribus, & dignitatibus

De voto obedientie.

Ecclesiasticis & sæcularibus: sed etiam officio docendi prædicandi, & confessiones audiendi super quibus à prælatis suæ religionis excommunicari possunt: ita concessit Celestinis Eug. 4. bu. 18. minoribus, Inocen. 4. bu. 8. & Alexan. 4. bu. 9. & Iuli. 2. bu. 26. Et isti expulsi sine licentia suorum generalium, aut prouincialium, non possunt in alio ordini recipi: ita concessit minoribus Sixtus. 4. bu. 14. & prædicatoribus bu. 33. & minimis Iuli. 2. bu. 26.

DV B. 4. an religiosi teneantur portare habitum suæ religionis, de Episcopis an ad id teneantur dixi iam c. 2. dub. 4.

Prima conclusio, religiosus tenetur publice portare habitum suæ religionis: ita decernitur in Conc. Trid. ses. 25. ca. 19. imo qui animo vagandi occultat habitum suum, taliter quod à prætereuntibus propius accidentibus, non cognoscatur: incurrit excommunicationem latam in c. vt periculosa, ne clerici, vel mona-

Liber I. Cap. VII 81

monachi, contra dimittētes temerarie
habitū suæ religionis: ista enim habitus
occultatio adlibere vagandum est for
malis dimissio habitus, secūdum Caie.
ver. excommunicatio. c. 61. Silu. & Ar
mi. ver. auus, Vañes, 2. 2. q. 12. art. 1. &
communiter Canonistæ, licet Panor.
in c. Deus qui de vita & honest. cle. fa
tis probabiliter oppositū teneat: quia
ait illa pœna fertur contra dimittentes
temerarie habitū, ergo non est extendē
da ad occultantes habitū: & dicitur te
meraria dimissio habitus: quādo dimiti
tur habitus ad patrādū aliquod malum,
verbi gratia, furtū, homicidium, aut ali
quam turpitudinem, quæ sit peccatum
mort. alio habitu assumpto. Nam si non as
sumit alium habitum quo libere possit
vagare, aut si dimittit suum habitū, &
assumit alium, ex motivo tātum peccati
venialis: non incurrit dictam excommu
nicationem. Vt si religiosus nocte vt
transeat de vna in aliam domum, sine
malo fine mortali: sed ad euitandū scā
dalum

De voto obedientia.

dalum assumit, palium quo occulteretur, secus esset si ille trāsitus ex aliqua quacumque circumstantia fieret peccatum mort. ita Vañes lo. ci. & communiter.

Ex hoc sequitur, quod si religiosus assumit habitum alterius religionis, de licentia praelati talis religionis ad præstandum aliquod obsequium, pro tali religione, verbi gratia, ad prædicandum, vel disputandum, & nō ad ibi profitendum: nec peccat, nec incurrit dictam excommunicationem, cap. vt periculofam, cum non sit dimissio proprii habitus temeraria, vt pote, ad libere vagandum, vel scelus patrandum.

C A P. VIII.

De recipiendis in religione.

DV B. r. an illegitimi possint, admitti in religionibus.

Prima conclusio, in tempore Sixt. 5. ille-

Liber I. Cap. VIII 82

illegitimi, vt pote, facrilegi & incestuo
si intra tertium gradum erāt inhabiles
ad religionem, & alij illegitimi pote-
rant admitti certis conditionibus. & ha-
bita prius informatione de eorum vita
& moribus, & aliter facta professio e-
rat nulla: ita statuit Sixt. 5. in motu qui
incipit: Cum de omnibus Ecclesiasticis
ordinibus, sexto Calendas Decemb. an-
ni 1587. vbi tamen non comprehende-
bantur, legitimati persequēs matrimo-
nium: sed habiles censebantur, ad pro-
fessionem, ad gradus, honores & digni-
tates, sicut alij legitimi: ita declarauit
idem Sixtus in motu qui incipit: Ad Ro-
manum spectat Pontificem edito, die
12. Nouemb. anni 1588.

Secunda conclusio, post Sixtum. 5.
eius successor Gregor. 14. in bulla edi-
ta idibus Martij, anni 1590. redu-
xit decretum Sixti prædictum ad ius
commune, in iure tamen communi ille-
gitimus, non est inhabilis ad professio-
nem, sed ad ordines & dignitates, &c.

De voto obedientie.

Et ad ista dispensantur iuxta dicta cap. 6. dub. 18. prohibet tamen prædictus Greg. ne dictus illegitimus patre vi- uente admittatur, in religione in qua eius pater ante, vel post filij natalem fuerit professus: si tamen de facto ad- mittitur & profitetur, valet professio cum ibi non irritetur.

DV B.2. an maiores sexdecim an- norum sint ad religionem admit- tendi.

Prima conclusio, in dicto motu Six- ti. 5. habetur, quod nullus maior sexde- cim annorum ad habitum religiosorum admittatur: nisi prius de eorum paren- tibus, patria, vita & moribus diligen- ter inquisitus, & compertum sit, ex fi- dedigna relatione eos, non aliquorum criminum, sicut sunt homicidia, furta, latrocinia, vel similia, aut grauiora reos, vel suspectos existere, vt propte- rea damnati sint, vel ne damnentur for- mident, nec ingenti ere alieno supra vires suarum facultatum grauatos, vel reddend-

Liber I. Cap. VIII 83

reddendis ratiocinijs, ita obnoxios, ut ex hoc lis, vel molestia eis iam illata, vel timendum sit ne inferatur: & nisi constet eos non humana aliqua ratione, sed tantum deuotionis & pietatis feruore, vitam religiosam sponte, & ex animo elegisse: & quod de his omnibus in generali, vel prouintiali capitulo, plena & indubitata fide facta, tam generalis, siue prouintialis, quam diffinitorum consensu approbati, & ad habitum admissi fuerint. Et omnes dicti criminosi, vel suspecti, aut ere alieno oppressi, vel ratiocinijs obligati, ad religionem inhabilitantur: & istorum receptores, tam religiosi quicunque, quã eorum superiores voce actiua & passiua, officijs, gradibus, honoribus & dignitatibus quibusuis per eos obtentis, ipso facto priuantur: & ad illa & alia obtinenda perpetuo inhabilitantur. Et postea idem Sixtus in motu, qui incipit: Ad Romanum spectat Pontificem, edito die 12. Calendas Nouemb. anni 1588.

De voto obedientia.

declaravit circa criminosos, &c. debere intelligi, quando actibus publicis cōfiterit, ipsos iudices & Curiam sæcularem ante susceptum habitum, de ipso crimine aduersus eos accusationē suscepisse, vel inquisitionem instituisse.

Secunda conclusio, post hæc Greg. 14. in decreto cit. dub. 1. statuit, quod modus recipiendi istos maiores sexdecim annorum iuxta decretum Sixti, factum prius examine sufficiēti, de eorum vita & moribus modo a Sixto explicato, sub eisdem pœnis in eodem maneat robore. Excepto, quod istorum approbatio non spectet ad capitulum, sed ad eos quos prouintialis designauerit. Et post hæc Clemens. 8. bu. 7. reducit ad ius commune receptionem maiorum sexdecim annorum: quo ad hoc quod si recipiantur sine dicta informatione de moribus, valet eorum receptio, & professio illorum: tamen receptores manent obnoxij pœnis contentis in bul. Sixt. 5. & Greg. 14.

DVB.

Liber I. Cap. VIII 84

DVB. 3. an in receptione nouitorū,
possint monasteria aliquid recipe
re. Prima conclusio, licet sit symonia
recipere aliquid in precium pro ingres
su religionis: vt ostenditur cum D. Th.
2. 2. q. 100. ar. 3. licet tamen aliquid reci
pere, etiam ante professionem, pro ali
mentis recipiendis: ita permittitur in
Conc. Tri. ses. 25. c. 16. & ita habet usus
in aliquibus religionibus, maxime in
ter moniales.

~~Sed~~ cōc. ante professionē pr̄ter victū
& vestitū est vetita cū excōmunicatio
ne, datio & receptio ex bonis nouitij,
vel nouitię: ne hac occasione descede
re nequeat, quod totā, vel maiorē partē
sue substātię, monasteriū possideat: ita
in Cō. Tri. lo. cit. vbi etiā pr̄cipitur, q̄
nouitio ante professionē recedēti: om
nia sua integre restituātur, ad q̄ si opus
sit religiosi ab Episcopo cēsuris cogāt.

Tertia conclusio, conuentus & capi
tula sub suspensione: pr̄lati & singu
lę personę regulares vtriusque sexus
sub

De voto obedientia.

sub excommunicatione Papæ reser-
uata: tenentur in receptione nouitio-
rum vtriusque sexus, vel post recep-
tionem non petere, vel exigere etiam
indirecte, pastus prandia cenas peccu-
nias, vel alia iocalia, etiam ad Ecclesia-
sticum, vel alium pium vsum. Ita præ-
cipit ante Conc. Trident. Greg. 10. bu.
2. sed hic tantum vetatur prædictorum
petitio, sed non receptio eorum quæ li-
bere donantur, item vetatur hæc peti-
tio ex pacto: ita Caie. ver. excommuni-
catio. ca. 73. imo & licet petere solitas
dotes, lectisternia & similia, cum ista ti-
tulo alimentorum exigantur.

DV B I V M 4. an ad professionem
sit necessaria ætas sex decem anno-
rum.

Prima conclusio, in omni religione
viro- & mulierum, non fiat profes-
sio ante decimū sextum ætatis annum
expletum: nec qui minori tempore,
quam, per annum in probatione stete-
rit, post susceptum habitum, aliter fa-
cta

Liber I. Cap. VIII 85

Et professio irritatur in Concil. Trid. ses. 25. cap. 15. post hæc Pius. 5. bu. 11. concessit, pro nouitijs monialium ordinis prædicatorum posse profiteri, in articulo mortis ante annū probationis expletum, vt indulgentiam consequantur: sed hoc videtur iam reuocatum, iuxta dicenda lib. 2. c. 3. dub. 6.

Secunda conclusio, religiosus præ-
tendens per vim, aut metum religio-
nē intrasse, aut ante debitam ætatem ef-
se professum, aut aliud simile, vellitque
habitum dimittere quacumque de cau-
sa, aut cum habitu discedere sine licen-
tia superiorum non audiatur: nisi intra
quinque annos a die professionis cau-
sas deduxerit, quas prætendit coram
ordinario & suo superiore. Et si ante
hoc sponte habitum dimisserit, non
admittatur, ad alegandum quamcum-
que causam, sed ad monasterium red-
dire cogatur, & sicut apostata punia-
tur: interim tamen nullo priuilegio sue
reli-

De voto obedientie.

religionis iuvetur, ita statuitur in Con. Trid. ses. 25. c. 19.

Not. quod qui cogit mulierem præterquam in calibus in iure expressis, ad ingressum monasterij, vel ad suscipiendum habitum cuiusvis religionis, aut profitendum, & ad id consilium, auxilium, aut fauorem dantes : & qui coactionem scientes, quovis modo eidem actui præsentiam consensum, vel auctoritatem interposuerint excommunicantur in Conc. Trid. ses. 25. cap. 18. Et eadem poena imponitur, ibi impediētibz mulierem ne velum accipiat, vel votum emittat. Et Eug. 4. bu. 7. pro Celestinis & bu. 8. pro Benedictinis excommunicat, non tantum extrahentes, vel retinētes religiosos professes sine suorum superiorum licentia, sed etiam impediētes alios (scilicet vi, aut dolo) religionem intrare. Item, in Conc. Tri. ses. 25. cap. 17. dicitur: quod Episcopus, vel eius Vicarius, aut alius eorum superioribus,

Liber I. Cap. VII 87

tibus, ante mensem professionis moni-
tus a præfacta monasterij, exploret
monialis voluntatem: an libere,
an coacte profi-
teatur.

(?)

LIBER SE- cundus, de priuilegijs regularium.

PROLOGVS.

QUAMVIS In primo
libro multa sint regularium
adducta priuilegia: quibus
status religiosus maxime illustratur:
in hoc tamen libro ad particularia des-
cendentes, ex professo tractabimus, de
priuilegijs eorum naturam ostenden-
tes: et specialiter explicantes multa
O priui-

De natura priuilegij.

*priuilegia regularibus concessa, pro ~~se~~
~~temporalibus~~ pro secularibus: tam circa spiri-
tualia ~~et~~ sacramenta, quam circa tē-
poralia.*

C A P. I.

De natura priuilegij.

DV B I V M. r. quid sit priuilegium.

Prima conclusio, priuilegium,
(quod ut dicitur in c. priuilegia, d. 3. &
in D. Th. 1. 2. q. 96. ar. 1. ad 1. priuatorū
lex, seu priuata lex nuncupatur) est sin-
gulare ius contra ius commune indul-
tum: ita Silu. ver. priuilegium, ex c. Ab-
bas. de verb. signi. semper enim priuile-
gium operatur, aliquid contra ius cō-
mune. Ut dicitur in l. fin. C. de inoffici.
test. ff. de usuris, & licet aliquando non
tribuat aliquid contra ius commune,
aut præter ius commune, tamen ut ve-
re dicatur priuilegium, sat est, quod tri-
buit.

Liber II. Cap. I. 90

buat, clarius & facilius, idem ius quod tribuit ius commune: & sic priuilegia continentia ius commune, hoc contra ius commune operantur.

Secunda cōc. priuilegiū differt & a dispensatione in hoc quod priuilegiū solet cōcedi sine causa: at dispēfatio est prouida iuris relaxatio, seu moderatio, vtilitate siue necessitate pensata: ita Panor. in c. cum in cunctis 1. de electione: sic adeo, quod dispēfatio facta sine causa etiam a Papa, circa legem pendentem a iure diuino, erit nulla, sicut dispēfatio in votis, aut iuramentis: & tā dispēfantes, quā id procurātes peccāt: ita Caie. 12. q. 96. ar. 5. & q. 97. ar. 4. & Soto 1. de ius. q. 7. ar. 3. imo licet dispensatio circa legē pure humanā, sicut circa ieiunia, qualitātē ciborū, & circa impedimēta matrimonij facta a legislatore sine causa, sit valida, & dispensatus possit vti illa absque peccato saltem mortali: vt ait Soto. 1. de iust. quæst. 3. Nauarr. in manu. cap. 23. numer. 42.

De natura privilegij.

& Viſto. de poteſt. Papæ n. 15. contra
Caie. tamen ſi talis diſpenſatio fit a
prælatiſ inferioribus, taliter pender a
cauſa iuſta, quod illa deſiciente diſpen
ſatio erit nulla. Vt ait Naua. in manu.
prælud. 9. n. 13. & 14. quæ tamen cen
ſeatur cauſa iuſta in particulari arbi
trio prudētium relinquitur: vt ait Silu.
ver. religio. 4. §. 1. & 2. omniſ tamē cau
ſæ iuſtitia eſt ſumenda in ordine ad bo
num commune. Nam cum lex, iuſta
non ſit niſi ad bonum commune refe
ratur, ſic nec diſpenſatio circa eam. Et
iuxta iſtam doctrinam numerantur in
Conc. Trid. ſeſ. 23. c. 1. de reſor. quatuor
cauſæ vt prælatus licite diſpenſet in
obligatione reſidendi de iure diuino &
naturali cum ſuis ouibus: quæ omneſ
ad commune bonum referruntur, qua
rum prima eſt, Chriſtiana charitas vt
pro liberanda altera Eccleſia ab hære
ſibus: quibus propriuſ Episcopuſ reſi
ſtere non valet, vel ad componenda
deſidia inter Episcopuſ & clerū. Secū
da,

Liber II. Cap. I. 91

da,urgens necessitas Ecclesiæ,vel Episcopi. Tertia,debita obedientia,vt si vocetur a Papa,vel a Rege pro negotijs Regni,vt pro iurando,vel baptizando Principe: tunc potest Episcopus illuc accedere pro paruo tempore. Quarta, euidens Ecclesiæ,vel reip.vtilitas,&c. ex dictis sequitur,quod ex eo quod dispensatio requirit causam est strictius interpretanda,quam priuilegium,vt late ostendit Rebus.citatus a Mano.Rod.in qq.reg.10.1.q.22.ar.2. vide dicta supra hb.1.c.6.dub.18.conc.5.

DV B.2. an priuilegium sit dandum in scriptis.

Prima conclusio,vt priuilegium in iudicio probetur,debet dari in scriptis alias si,viuæ vocis oraculis eadem fides,quæ literis Apostolicis adhiberetur,multæ fraudes passim euenirent.

Secunda conclusio,scriptura,seu bullatio,non est de essentia priuilegij: ita in Clem.dudum de sepul. in fine cum glo.& Inocen.in c.constitutus de res-

De natura privilegij.

Scriptis, Archid. & Ioan. Andr. in proce.
sexti. Item, Leo. 10. inter viua ora. nu. 4.
die 15. April. anni 1516. concessit, mino-
ribus, quod vtantur secura conscientia
omnibus concessis, a Sede Apostolica
& a Romanis Pontificibus, siue per bul-
las, siue per breuia, siue per viue vocis
oracula, prout in libris ordinis reperiū-
tur: ac si omnia tunc essent specificè ex-
pressa & pro maiori conscientiarum
securitate omnia de nouo concedit:
item, quod non sint minoris efficacie
viue vocis oracula, quam si per breuia,
aut per bullam ad perpetuam rei me-
moriam essent concessa, vide Silu. &
Arm. ver. gratia.

Tertia conclusio, privilegia regula-
rium, siue facta in forma breuis, siue
per supplicationes expedita, in quibus
placuit, vt sola signatura sufficiat, ean-
dem omnino habent efficaciam, etiam
in iudicio: ac si plumbeo sigillo essent
signata: ita concessit Augustinis, Iul. 2.
bu. 22. vbi sic dicitur. Præterea, vt om-
nia

Liber II. Cap. I. 92

nia firmissima sint, &c. volumus, ut hæc nostra concessio, & quæcumque alia tibi, vel tuo ordini facta, siue per se, siue per communicationem cum alijs ordinibus, eandem vim & efficaciam habeant, tam in iudicio, quam extra, ac si plumbeo sigillo signate essent. Quod intelligi volumus, tam de his quæ in forma brevis, quam de his quæ per supplicationes expedita sunt: in quibus placuit ut sola signatura sufficeret. Quamobrem, tam omnia præmissa, quam quæcumque alia fuerunt tuo ordini, ut cumque concessa, siue per ipsa exemplaria, siue ipsorum transcripta ostendantur, prælati alicuius, vel publici notarij manu signata, vel etiam generalis ordinis sigillo firmata, eodem motu scientia & potestate, mandamus eandem omnino, & vim esse & fidem adhiberi: ac si plumbei signum haberent, hæc Iuli. secundus.

De natura priuilegij.

DV B. 3. an ad valorem priuilegij, sicut & ad valorem legis sit necessaria eius promulgatio.

Prima conclusio, promulgatio est de ratione legis. Leges enim instituuntur cum promulgantur, vt habetur in c. in istis, d. 4. ita D. Tho. & communiter Thom. 12 q. 90. ar. 4. & patet inductiue in omnibus legibus: lex enim naturalis satis omnibus promulgatur per lumen rationis, lex vetus fuit promulgata, Exo. 20. quando populus Israeliticus audiebat voces, videbat fulgura montemque, fumantem: lex etiam Euāgelica a Christo dum viueret, & in die Sancto Pentecostes, fuit Hierosolimis solemmniter promulgata: & de legibus humanis, canonicis & ciuilibus experientia constat earum promulgatio.

Secunda conclusio, vt lex humana dicatur satis promulgata non sat est, quod in curia promulgetur: nec requiritur, quod singulis notificetur, sed sat est, quod in locis insignioribus promulgetur.

Liber II. Cap. I. 93

getur. Patet ex anthen. vt factę constitutiones: vbi præcipitur, quod leges civiles proponantur, in omnibus prouincijs: & quod post promulgationem nõ valeant, vsque post duos menses elapsos: vt sic ad omnium notitiam perueniant: lex etiam Ecclesiastica debet promulgari in omnibus diœcesibus. Et hæc doctrina nõ tantum habet verum in legibus præceptiuis: sed etiam in legibus reuocantibus gratias & priuilegia, quæ nullam vim habent, quo vsq; promulgentur, non tantum in prouincia, sed etiam in diœcesi: ita Soto. 1. de ius. q. 2. ar. 4. Silu. & Armi. ver. gratia, Med. 12. q. 90. ar. 4. Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 21. ar. 10. Facta tamen sufficienti promulgatione lex, incipit: Obligare etiam ignorantes licet ob ignorantiam inuincibilem, a culpa & pœna excusentur.

An vero interposita supplicatione suspendatur, obligatio legis: dum legislatori fit relatio de inconuenientibus

De naturā priuilegij.

obstantibus executioni legis. In hoc aliquibus viris doctissimis & timoratis visum est, quod sic: & ita obseruarent absque scrupulo in motu de largitione munerum supra explicato lib. i. cap. 5. dub. 5. Ad hoc tamen dico, quod licet executio literarum Papæ, aut alterius, etiam cum excommunicatione super aliquo negotio missarum, suspendatur interposita supplicatione, obediendo illis literis, & alegando causas executioni obstantes: vt habetur in cap. si quando de rescriptis, & ibidem Feli. Bart. & Inocen. secus tamen est de legibus generalibus latis pro conseruatione Ecclesiæ, vel reip. quia cum legis sit consulere bono communi, & sit lata iuxta dictamen rationis vult Papa, aut legislator, quod non suspendatur, eius executio interposita supplicatione, licet aliqui ex illa grauentur: at præceptum literarum particularium facit, quoddam ius particulare, secundum allegata ex parte petentis, vel proponentis:

Liber I I. Cap. I. 94

mentis : in quo cum possit esse error ob malam relationem, non mirum si vellit superior, quod spectetur secunda iussio ipsius, ut executioni mandetur.

An vero efficacia legis pendeat ex eius acceptatione ad hoc dico, quod lex quæ reuocat gratiam aliquam, aut priuilegium, quale est decretum Papæ statuentis ne religiosi vtantur aliqua gratia bulla Cruciatæ, verbi gratia, facultate eligendi confessorem in illa cōtenta, &c. non pendet ex acceptatione. Quia cum iste gratiæ & priuilegia ex mera principis voluntate concedantur, ex eadem voluntate sine ordine ad acceptationem possunt in toto, vel in parte reuocari: lex tamen præceptiua, vel prohibitiua non obligat, dum non recipitur per maiorem partem reip. ut ait Nau. in manu. c. 23. n. 41. & alij quos refert & sequitur Manu. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 6. art. 10. & dicitur lex non recipi, vel quādo ignorāte principe per decen-

De natura privilegij.

decennium illi contrauenitur, vt ait
Con. 2. variarum n. 6. aut quando scien-
te & tacente Principe per binos, aut tri-
nos actus illi contrauenitur: cum ad in-
ducendum consuetudinem sufficiant
illi actus: vt ait Panor. ca. de tregua &
pace, Bart. Casaneus & alij relati a Ma-
nu. Rod. ar. 12. imo sat est, quod isti a-
ctus fiant scientibus, & non contradi-
centibus auditoribus Regijs & Princi-
pis correctoribus, si lex sit civilis: & si
est Ecclesiastica scientibus Nuntio A-
postolico & ordinario, vel superiore
quibus incumbit prædicta executioni
mandare: vt ait Burgos in le. 1. Tauri,
n. 132, & 133.

Tertia conclusio, non est necessaria
notitia privilegij in illo contra quem
obtinetur, ad hoc quod suum effectum
operetur, ita Bart. in l. omnes populi, q.
1. §. par. principalis n. 37. ff. de iust. & iu-
re. Requiritur tamē scientia eius in pri-
uilegiato, nisi oppositum constet de vo-
luntate cōcedentis: ita Cardi. in proce.
Clem.

Clem. c. 1. de concessione præbende in 6. Bart. & communiter in l. penul. C. de curio. lib. 10. imo si quis per se, vel per alterum obtinet aliquod priuilegium, verbi gratia, ne ab ordinario possit excomunicari: statim bullato priuilegio, incipit: Habere suos effectus: licet priuilegiatus ignoret tale priuilegium. Nam tunc iam concurrunt voluntas Papæ concedentis, & voluntas priuilegiati tale priuilegium acceptantis, per se, aut per alterum: ita Silu. ver. priuilegiū n. 14.

C A P. II.

De interpretatione legum & priuilegiorum.

DV B. 1. quis possit leges & priuilegia interpretari.

Prima conclusio, iudicialis istorum interpretatio, soli legislatori reseruetur, in c. cum venissent de iudicijs. Et ali-

De interpretatione privilegij.
aliquando alijs à Papa committitur, si-
cut interpretatio dubiorum emergen-
tium circa Conc. Trid. commissa est,
Congregationi Cardinalium quorum
declaratio, authenticata sigillo Congre-
gationis, aut alio iuridico: obligat in
conscientia & in iudicio. Habet enim
dicta Congregatio auctoritatem de-
clarandi ista dubia: maxime, quia con-
sultit Papam ut constat, ex commissio-
ne sibi data relata a Man. Rod. in qq.
reg. 10. 1. q. 11. a. 1. quæ est Six. 5. & talis est.

*Congregatio octava, pro inter-
pretatione & executione
Conci. Trid.*

DEo autē patri misericordiarū gra-
tias agētes, qui in æcumenico Cōc.
Tri. Spiritus sancti lumine diffusus Ca-
tholicā veritatē omnibus patefecit, hæ-
reses nostrorū temporū cōfutavit, mo-
res & disciplinam restituit, eiusdemq;
Conc.

Conc. decreta ab omnibus observari
vollentes: cum ad singularem Romani
Pontificis auctoritatem tantum modo
spectet generalia Concilia indicare,
confirmare, interpretari, & ut ubique
locorum serventur curare, & præcipe-
re, eorum quidem decretorum, quæ ad
fidei dogmata pertinent: interpreta-
tionem nobis ipsis reservamus. Car-
dinalibus vero præfatis interpretatio-
ni & executioni Conc. Trid. si quando
in his quæ de morum reformatione dis-
ciplina ac moderamine, & Ecclesiasti-
cis iudicijs alijsque huiusmodi statuta
sunt, dubietas, aut difficultas emerse-
rint interpretandi facultatem, nobis ta-
men consultis, impartimur, &c.

Secunda cōcl. doctrinalis declaratio le-
gum & privilegiorum, licita est docto-
ribus, & literatis, & iudicibus in tribu-
nalibus, pro cōmuni utilitate: iuxta tra-
dita in Conc. Trid. ses. 25. cap. 2. de
refor. qui sæpæ per epicheiam tempe-
rant legum rigorem, iuxta præsupptam
legis-

De interpretatione privilegij.
legislatoris interpretationem, vt docet
Cova. in regula possessor. 2. p. §. 6. nu. 2.
Caie. & alij communiter cum D. Tho.
1. 2. q. 97. & 2. 2. q. 6. ar. 5. Sot. 1. de ius. q.
7. ar. 3. & hoc ita expedit, maxime, quā
do superior adiri non potest, pro inter
pretatione suæ legis.

Si obijcias, quia Pius. 4. in bulla con
firmationis Concilij, quæ incipit. Bene
dictus. Præcipit prælatis sub pœna in
terdicti ingressus Ecclesiæ, & alijs sub
excommunicatione, ne commentarios
glossas scolias, vltum ve interpretationi
nis genus super ipsius Conci. decretis
quouis modo edere, vel statuere au
deant, etiam prætextu maioris corro
borationis, vel executionis ipsius Conc.
Ad hoc respōdetur, quod in hoc decre
to nō vetamur facere annotationes, vel
commentarios adiuvandam memoriā,
sed ne fiant ista commentaria & scolias
ad publicandum, sicut qui imprimunt
libros eo animo, vt ad omnium notitiā
deueniant. Sic etiam Doctores licite in
suis

suis libris incidenter declarant, aliqua decreta Conci. cum hoc non sit edere commentarios glossas, &c. super decreta Concilij.

DVB. 2. quis possit interpretari statuta & priuilegia dubia religiosorum.

Prima conclusio, Archiepiscopi & alij inferiores prælati, illud non possunt: ita concessit prædicatoribus & minoribus Clem. 4. bu. 13.

Secunda conclusio, generales ordinum possunt interpretari omnia dubia occurrentia in ordine regula, statutis & consuetudinibus, & in omnibus alijs vt pote in priuilegijs: ita concessit Tertiarijs Clem. 7. bu. 5.

Item, lul. 3. viue vocis oraculo concessit magistro ordinis prædicatorum (qui tunc erat frater Stephanus Vfusmaris) vt quæcumque in capitulo Romæ anno 1553 per eum sint instituta, concessa, declarata, & approbata, pro reformatione & bono sui ordinis statu, va-

P lida

De interpretatione privilegij.
lida sint, derogando pro hac tantum vi-
ce omnia oracula, & literas Papæ in
contrarium: ita habetur inter acta istius
capituli, & in virtute istius indulti, in se-
cunda declaratione dicti capituli sic ha-
betur. Declaramus nullum breue, vel
oraculum Apostolicum esse ponendū
in usu, in aliqua prouintia, nisi de licen-
tia magistri ordinis obtentum, & ab ip-
sa prouintia prius petatum, vel saltem
postea acceptatum: & acta istius capi-
tuli, sunt acceptata in eodē anno 1553.
a prouintia Hispaniæ in capitulo Bur-
gis, celebrato 22. Octobris.

Tertia conclusio, prior, prouintia-
lis, de consensu maioris partis capituli
prouintialis potest declarare, an sit ab-
stinendum ab usu alicuius viue, vocis
oraculi, & post talium declarationem,
non possunt subditi, uti tali concessio-
ne ac si esset reuocata: ita concessit
Leo. 10. inter viua ora.

Quarta conclusio, vicarius genera-
lis, cum aliqua persona in dignitate
consti-

tuta: & duobus iuris consultis, potest interpretari dubia, circa leges & privilegia exorta. Et religiosi subditi possunt secure stare istis declarationibus: ita concessit fratribus prædicatoribus Hispaniæ Innocen. 8. inter viua oracula.

Quinta conclusio, in rebus dubijs, & scrupulosis conscientias minorum tangentibus: eorum generales prouintiales & custodes, cum consilio aliquorum patrum si res sit magne importantiæ, possunt in his determinare: & istorum determinationi subditi secunda conscientia, possunt & debent stare: ita concessit minoribus Leo 10. inter viua ora. numer. 14. Imo & numer. 61. concedit, quod fratres nimis scrupulosi possint, in omnibus dubijs suas conscientias tangentibus stare declarationi, & determinationi sui guardiani, vel cuiusvis alterius prælati.

De interpretatione privilegij.

Ex dictis patet declarationem prælati in dubijs esse optimam ad quietandas timoratas subditorum conscientias: & religiosus debet captivare intellectum tali declarationi acquiescendo: iuxta D. Tho. & Caie. 22. q. 147. art. 4. & Naua. in manu. c. 21. n. 22. vbi ait imprudenter agere prælatos: qui dubitantibus subditis, an ad ieiunia teneantur, hoc suis conscientijs relinquunt: & idem ait Caie. de qualitate ciborum.

DVB. 3. an sint aliquæ regule pro legum & privilegiorum interpretatione.

Prima conclusio, multe a iuristis dantur regulæ pro interpretandis legibus & privilegijs: ex quibus communiores & magis necessarias referam.

Prima, quod attendatur intentio legislatoris, quæ ex procemio legis, aut privilegij indagatur: procemia enim ista, causam finalem continet: ita in ca. Marciom. 1. q. 1. & c. sedulo, d. 38. & c. intelligentia, & c. in his de verb. signi.
& in

Liber II. Cap. II. 99

& in l. fin. ff. de hæred. insti. & ibi Bart. Bal. & Ange. Et huc tendit illa regula ab aliquibus assignata, scilicet, verba legum & priuilegiorum sunt intelligenda, secundum id ad quod principaliter proferuntur a legislatore: & sic verba posita ad vnum finem, in ordine ad illum sunt interpretanda: ita in ca. intelligencia, & c. fin. de verb. sign. Et sic quando in Conc. Trid. sess. 6. cap. 4. diffinitur nos iustificari per gratiam & charitatem in cordibus nostris diffusam, non intenditur nos iustificari per habitus infusos, sed quod non iustificamur ab extrinseco per non imputationem peccati: vt dicebat Lutherus, sed per internam renouationem.

31 Secunda regula, vna scriptura declaratur, & per vnam partem eius, & per alias partes omnino ab ea separatas: ita Augus. 3. de doc. c. 26. vbi ait cum verba scripturæ apertius in vno loco ponantur, ibi discendum est quomodo in locis intelligatur, obscurioribus: & in

De interpretatione privilegij.

cap. secundo requiris de appella. Dicitur utriusque iuris argumenta nos docēt ea quæ in principio ad medium, & ad finem, & quæ in medio ad finem & principium sæpē referri contingat. Quod sumat Bald. ibi, his verbis. Per media declarantur extrema, & per vnum extremum declaratur aliud.

Tertia conclusio, voluntas legislatoris a vero simili indagatur: ita in l. non est verosimile, ff. de eo quod metus causa. Nam qui arguit a verosimili arguit a ratione naturalium similitudo sit cognata naturæ: ut ait Bald. conf. 180. num. 3. vol. 3. Et pro lege habetur, ut ait Oldradus conf. 13. & Grauea consil. 292. num. 6. ubi refert eum qui habet verosimile pro se, habere causam legis pro se: unde verba generalia constitutionum ad verosimilia extenduntur, ista tamen regula deficiit in legibus pœnalibus: nam pœnæ legum potius sunt moliendæ ex declaratione legum, quam exasperandæ. Et sic

sic primum casum non excedunt : ita
in le. in his, ff. de condi. & demonst.
Secus est in alijs legibus, quia aliæ le-
gibus non pœnales taliter pendent, a ra-
tione quod ratio legis dicitur, mens &
anima legis. Et sic Panor. in le. fin. de
rescrip. & Bald. in l. non dubium, C. de
legibus, dicunt quod lex, non est aliud
quā ratio eius: ita quod vbi illa eadem
ratio inuenitur ibi etiam eadem habea-
tur lex. At lex pœnalis non pendet om-
nino a ratione, sed ex legislatoris vo-
luntate, in quantum certam pœnam
decreuit: quia licet ex recta ratione pro-
cedat, quod crimina puniantur nulla ta-
men ratio cogit, quod tale crimen tali
pœna puniatur, sed hoc pendet ex sola
legislatoris voluntate.

Quarta regula, leges favorabiles sunt
ampiāde, & odiose restringēde: iuxta
regulā vulgarē: & illa lex cēsetur fauo-
rabilis, quę principaliter intēdit favorē,
licet ex cōsequēti in alicuius damnum
cedat: ita glos. in cap. sciant cuncti de

De interpretatione privilegij.
elec. secundum Nauar. lib 3. cont. 32.
de regu. de quo Feli. in c. non dubium
de elect. & secundum hoc lex quæ ex-
communicat percussores clericorum,
est fauorabilis, quia intendit præcipue
fauorem Ecclesiæ licet sit pœnalis de-
linquenti.

Quinta regula, lex taliter interpre-
tetur, quod inutilis non reddatur: ita in
l. non dubium, C. de legi. & sic licet lex
sit pœnalis & consequenter stricte in-
terpretanda, debet etiam ampliari ne
inutilis & ridicula reddatur: & eius ver-
ba sunt proprie intelligenda, vt eius
mens seruetur: ita Sarmiento lib. 1. fe-
lec. c. 12. n. 7. & 8. vnde licet in exposi-
tione legum pœnaliū, semper præsu-
mitur, pro parte per quam pœna vita-
tur, vt dicitur in l. proximè, ff. de his
quæ intest. delin. non tamen, quando
casus est clarus: vt pote quia si proprie-
tas verborum importaret, pœnam sta-
remus proprietati: vt dicitur in l. cum
lege, vbi Aret. ff. de regu. iuris: & con-
firmatur

firmatur ex doctrina Panor. in c. 1. de consti. ubi ait, quod licet in dubio præualeat interpretatio legis, quæ est benignior, tamen plurimum debet attendi verborum proprietas.

○ Sexta regula, ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, nisi auctoritate alterius legis: ita Bart. in l. unica, C. quorum leg. quia constitutio generalis per aliam specialem limitatur: ita Bart. in l. quæsitum, §. fur. n. 12. ff. de fide instruc.

— Septima regula, lex non includit, id ad quod mens & ratio authoris non se extendit: ita in l. cum pater, §. dolo, ff. deleg. 2. & Panor. in c. suggestum, & in c. meminimus de appella. & in dubijs mens principis semper præsumitur, esse talis qualis de iure debet esse. Ut notat Bald. ex le. ex facto, not. 4.

○ Octava regula, verba legis intelliguntur, iuxta subiectam materiam: ut dicitur in c. cum intelligentia de verborum signif. unde quando Clemens. 8. præci-

De interpretatione privilegij.

pit, quod informationes intrantium religionem fiant, coram notario: non est necesse quod sit notarius regius, vel Apostolicus: sat est enim, quod sit notarius ordinis creatus a generali, vel provinciali prout est, consuetum in religionibus. Concessum enim est a Pio. 5. bul. 12. generali & provincialibus ordinis prædicatorum posse creare, quinque aut plures religiosos sui ordinis ab eis approbatos, in notarios publicos pro intimandis mandatis & rescriptis Apostolicis publicam, aut privatam utilitatem dicti ordinis concernentibus.

Secunda conclusio, aliæ etiam regulæ sunt specialiter pro interpretatione privilegiorum.

Prima regula, sit privilegia recipiunt, interpretationem a supplicatis cum mente enim supplicantis præsumitur, se conformare concedens: ita in c. inter dilectos, §. cæterum de fide instrumentorum cum glo. ibi.

Secunda regula, quando privilegium

gium est obscurum, & contra ius debet, stricte interpretari: ut minus quam possit deroget iuri communi: ita in ca. cum dilectus de consuetu. ut si cum illegitimo dispensetur ad ordines, intelligitur de ordinibus minoribus tantum, secundum Panor. in cap. si quisquam de cohabitac. cleri. & mulie. Silu. & Armi. ver. priuilegium: imo si non exprimitur causa concessionis, vel non fit ex certa scientia, vel motu proprio, non præsumitur de voluntate principis, l. i. C. de peri. bono: imo per importunitatem obreantum per l. i. C. de fundis limi. & vult Bald. & alij in c. licet causam de prob. quod ponatur simul ex certa scientia & motu proprio: & idem est de rescripto tollente ius tertij. Ut de priuilegio ad beneficia. Ut habetur in c. quamuis de preb. in 6. & hoc nisi consuetudo aliter interpretetur: ut notatur in cap. quod dilectio de consang. & affin. vel nisi verba aliud exprimant: quia ab illorum propria significatione non debemus rece-

De interpretatione priuilegij.
recedere, nisi de mente aliter constet,
vt in cap. olim & c. in his de verb. signi-
ficat.

Tertia regula, priuilegium enormi-
ter ledens Ecclesiam, aut alios, non
valet nisi fiat mentio de ista enormi
læsione: quia in dubio non præsumi-
tur principem concedere, aliquid cum
alterius graui dispendio, l. quoties, C.
de præben. in per. offi. & Panor. in c. cū
ad hæc de cleri. non resid. vnde priuile-
gium immunitatis ab oneribus alicui
concessum non liberat eum ab oneri-
bus: quæ potest leuiter & breuiter ex-
pedire: vt est casus in l. decurio. C. de
decurio.

Quarta regula, priuilegium large
sumptum, pro omni concessio præter ius
largissime interpretetur, in præiudi-
cium concedentis: stricte tamen si est,
in aliorum præiudicium: ita in c. quia
circa de priuilegiis in glos. vlt. & Inocen. in
c. olim de verb. significat. sed non interpre-
tetur ita stricte, quod nihil operetur,
semper

semper enim priuilegiū debet aliquid operari: ita in c. si Papa de priui. in 6. & seruetur proprietate verborum: quia quando in priuilegio sunt verba lata, vniuersalia & præcisa, est late interpretandum, secundū Anto. de Butrio in ca. olim de verb. signif. & licet materia sit odiosa non excluditur, lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum nascitur: vt insinuat Panor. in d. cap. olim: vbi ait, quod priuilegium late est interpretandum, vbi verba hoc patiuntur, & quando priuilegium concessum personæ loquitur simpliciter, intelligitur secundum conditionem personæ: ita c. si placuit & c. si viue. 16. q. 1. & quando constat de mente legis, vel priuilegij debet seruari, secundum Panor. in c. quanto, in glo. fin. in dubio recurrendum est ad verba. reg. fina. de regu. iuris in 6.

Quinta regula, priuilegium latissime interpretetur, quantum fieri possit de donat. cū dilectus, ff. de consti. princ. l. bene-

De interpretatione privilegij.
le. beneficia. Nisi præiudicet iuri alie-
no, quia tunc reducitur ad ius commu-
ne: ita in c. dilectus de consue. §. penul.
& fin. dum tamen aliquid operetur: ita
Innocē. Bernar. Gofe. relati a Silu. ver.
privilegium.

Tertia conclusio, aliæ etiam regulæ
solent specialiter assignari pro inter-
pretandis privilegijs regularium. Pri-
ma regula, privilegia dubia regulariū,
dubietate orta ex ambiguitate verbo-
rum, & ex iuristarum interpretatione
in fauorem regularium sunt intelligen-
da: ita concessit Camaldulensibus Leo
10. & Iul. 1. Congregationi montis Oli-
ueti, vt habetur in compen. Societatis,
ver. privilegia, §. 4. & hæc regula no-
tetur a regularibus pro decisione mul-
torum dubiorum.

Secunda conclusio, statuta regula-
rium non ita rigurose interpretentur,
vt apices iuris seruentur, sed amplia-
ri debent ex bono & æquo. Hoc est
secundum naturalem æquitatem, non
adli-

adlibitum, sed secundum terminos iuris: vt ait Bald. in rubr. C. de consti. pe-
cu. quod humanæ æquitates in se vim
statuti minimè habent: nisi aliquo sta-
tuto & consuetudine legitime perscri-
pta sint munite: & sic (ait) debent inter-
pretari, quæ ad regulares pertinent,
non secundum apices iuris, sed ex bo-
no & æquo secundum terminos iuris
naturalis & gentium, & non adlibi-
tum cuiusque.

C A P. III.

De cessatione privilegi.

DVB. 1. an gratia, vel privilegiū con-
cessum, cesset morte concedentis.
No. quod gratia, aut privilegium dupli-
citer cōceditur. Primo, absolutè. Secun-
do, cū limitatione vt pote ad beneplaci-
tū concedentis, aut eius dignitatis, vel
donec illud reuocet. Item, privilegium

aut

De interpretatione privilegij.
aut gratia: alia, dicitur facta, quæ scilicet perfectè conceditur ei, in cuius gratiam datur, & in dependenter, ab eo cui facienda committitur: alia dicitur gratia facienda quando non conceditur, absolute ei in cuius fauorem datur: sed dependenter ab alio cui facienda committitur: vt si in fauorem certe personæ, cum qua dispensandum est, committitur alicui potestas dispensandi cū illa.

Prima conclusio, gratia concessa cum limitatione, vt pote ad beneplacitum personæ concedentis, eius a motione spirat: quia voluntas personæ morte perit, & cōsequēter peribit gratia cōcessa, dum ea voluntas durauerit: sicut etiam priuilegium concessum pro certo tempore, cessat elapsototali tempore: & priuilegium cōcessum ex certa causa, cessat cessante causa, iuxta c. suggestum de decimis: vbi habetur, quod priuilegium concessum de decimis, non soluendis certis monachis cessauit, ex
eo

eo, quod postea creuerunt monasteria illius ordinis: & concessum fuit ex eo, quod cum a principio essent, pauca monasteria illius ordinis paruum præiudicium sequebatur, his quibus de iure cōpetebant: ita Panor. cum communis in eam accessissent.

5b Secunda conclusio, gratia concessa etiam cum limitatione, sed ad beneplacitum sedis, vel dignitatis, scilicet, perpetue & habentis successorem, non spirat morte concedentis: quia cum dignitas sit perpetua, eadem reputatur in successore: & sic idem erit de gratia ad eius beneplacitum concessa: ita in c. si gratiose de rescrip. in 6. de quo Sanchez lib 8. de matrimonio, disp. 28. nu. 49. & 59. to. 3.

10 Tertia conclusio, gratia absolute concessa, si est gratia facta, non spirat morte concedentis, etiam re integra: si tamen sit gratia facienda petit morte concedentis re integra. Secus si res nō esset integra, patet ex c. si cui nulla de

Q

præben.

De cessatione privilegij.

præben. in 6. Vbi habetur, facultatem alicui concessam concedendi beneficia non spirare obitu concedentis, etiã re integra: secus si detur potestas conferrendi personis expressis, non in gratiam & fauorem collaturis: sed eorum quibus beneficia conferenda sunt, ea enim facultas spirabit morte concedentis re integra: & glo. dat rationem ex textu deductam: quia in primo casu erat gratia facta & omnino perfecta, nulliusque executione egens respectu eius, in cuius fauorem concessa est, scilicet respectu collaturis beneficia: at in secundo casu non erat gratia facta, sed facienda. Mandabatur enim fieri in cuius fauorem conceditur: & sic habet vim commissionis & mandati, quod perit morte mandantis re integra: ita colligunt glo. Ancha. Bald. & alij quos refert & sequitur Sanchez n. 64. Rose. & Silu. ver. gratia, & Naua. in manu. cap. 27. num. 253. & intelligitur primo nisi, sit gratia facienda sub nomine dignitatis

tatis concedentis, vel ad beneplacitum sedis: tunc enim non perit morte concedentis, etiam re integra, cum sedes illa non moriatur. Secundo nisi potestas executoris, cui est facta commissio sit, accessoria gratiæ iam factæ: tunc non spirat morte concedentis re integra: sed sequitur naturam principalis gratiæ: ita in c. super gratia de officio deleg. in 6. de potestate data executori ad exequendam gratiam a Sede Apostolica concessam: & datur ibi dicta ratio: & idem est de executore gratiæ ab alijs inferioribus concessæ: cum sit eadem ratio. Tertio intelligitur, licet gratia facta tempore mortis concedentis non esset acceptata ab eo cui est facta, non spirat. Sic Doctores quos refert, & sequitur Sanchez numer. 43.

Ex dictis sequitur primo, licentiam delegatam audiendi confessiones non spirare, mortuo, vel a moto delegante: ita Frede. Ioan. Andræ. Panorm.

De cessatione privilegij.
& alij quos refert & sequitur Sanchez
nu. 80. Ange. Rose. Silu. Armi. Tabie.
ver. gratia, & Naua. lib. 5. cons. 1. de pri-
ui. quia licet ista licentia, sit data in fa-
uorem poenitentium, cum non conce-
datur in fauorem personæ determina-
tæ, aut ad eius petitionem reputatur, po-
tius gratia facta ipsis sacerdotibus, &
in fauorem eorum. Et sic statim ac il-
lis conceditur est perfectè concessa, &
a nullius executione dependens. & hac
ratione potestas dispensandi cum per-
sonis incertis non spirat morte conce-
dentis: quia cum in gratiam dispensatu-
ri, sit concessa, est gratia facta, vt in si-
mili casu de potestate conferendi be-
neficia personis incertis, dicitur in c. si
cui nulla de præben. in 6. Patet etiam
ex usu: mortuo enim Episcopo, confes-
sores ab eo expositi, audiunt confessio-
nes, sicut antea, donec licentiæ a succes-
sore, vel capitulo reuocantur.

Si arguitur iurisdictio contentiosa
cessat morte delegatis re integra: quia
dele-

Lib. II. Cap. VII. 107

delegatus non habet illam iure proprio, ac in se radicatā, iante eius vsum: sed ea est in delegante & ceterorum vana & eadem cum delegantis potestate: quæ cum eius morte spirat, sed idē est in nostro caso, quando tali potestate vt non ceperat. ergo. Confr. licet iurisdiction vicarij sit ordinaria spirat morte Episcopi, ex eo, quod ab eo est participata, ergo a fortiori iurisdiction cōfessorum: cum sint quasi vicarij Episcopi. Ad argum. resp. illā nō esse rationem adæquatam, sed supposita dispositione iuris statuētis iurisdictionem delegatam contentiosam spirare, morte concedentis re integra: doctores tradunt illam congruentiē rationem: quæ non est applicanda his, in quibus est contraria iuris dispositio: vt contingit in gratijs iam factis, inter quas computatur licentia audiendi confessiones. Secundo resp. quod cū iste gratia a tempore concessionis, sint iam omnino facta transferunt ex tunc efficaciter po-

De cessatione privilegij.

testatem in delegatum. Ad confir. resp. Episcopum & eius vicarium constituere vnum & idem tribunal: & ita re etiam non integra perire potestatem vicarij cum morte Episcopi.

Si arguitur secundo, quia cap. super gratiam de offi. dele. in 6. & c. si cui nulla de præb. in 6. agunt de gratijs a Papa concessis: qui ob supremam potestatem potest, privilegia perpetua concedere: non sic autem Episcopus, vel alius. Ob hoc, tenet oppositum Palud. in 4. d. 17. q. 4. ar. vlt. D. Anto. 3. p. ii. 17. cap. 9. Naua. in su. Hispana, c. 27. n. 264. solum excipit quando nomine dignitatis delegatis concessa esset. Sed ad hoc respondetur, idem esse de gratijs concessis a Papæ inferioribus: nec dicti textus innotantur supremæ potestati Papæ, sed eo quod illæ gratiæ factæ iam sunt, quæ non pereunt morte concedentis: vt enim colligitur ex cap. si cui nulla de præb. gratia absolute, & sine temporis limitatione concessa: non spirat morte

con-

Liber II. Cap. III. 108

concedentis re integra : si tamen sit gratia facienda perit morte concedentis re integra:secus si res non esset integra , quæ verificantur de licentijs Episcopi pro audiendis confessionibus, cum inter gratias factas computentur:& idem est de licentia data alicui absolvendi a reservatis:ita Sa,ver. gratia , & Suarez de poeni. disput.26. sec.3.n.9.

Secundo sequitur, licentiam datam sacerdoti audiendi confessionem poenitentis determinati, & in illius fauorem spirare morte concedentis re integra, hoc est, quo ad confessionem nondum ante mortem inceptam: quia cum ista gratia sit cōcessa in istius poenitentis fauorē, & nondū perfecta, sed per cōfessorē exequēda, nō habet rationē gratiæ factæ, sed gratiæ faciēde: quæ morte concedentis re integra spirat.

An vero licentia data a prælato, vel a valente eam iure ordinario concedere alicui : eligendi confessorum

De cessatione privilegij.

spiret morte concedentis : in hoc Pa-
nor. Ange. Silu. Cord. Feli. & alij citati
a Sanchez tenent quod sic: at Sanchez
n. 74. & 75. tenet non spirare morte cō-
cedentis, etiam re integra. Quia (ait)
ista facultas non tanquam delegatio,
sed tanquam gratia facta reputatur, ut
etiam contrarij fateantur alias, etiam si
esset a Papa concessa periret: & patet,
quia in hoc casu non datur, directe fa-
cultas confessori, sed pœnitenti, & con-
sequenter confessori electo: indirecte:
& sic statim ac conceditur cēsetur gra-
tia absoluta, & perfecte facta, respectu
pœnitentis cui conceditur. Si argua-
tur: Si arguitur iurisdicctio, non datur sa-
cerdoti eligendo quousque actu eliga-
tur: at quando eligitur non potest ei
dari iurisdicctio ab Episcopo mortuo,
nec a pœnitente, qui solet esse laicus
ergo. Ad hoc resp. quod datur a cōcedē-
te licentiam, cuius virtus moraliter ma-
net, in privilegio, vel gratia ita conces-
sa: quia concedens istam facultatem
ex

Liber II. Cap. VII. Quod

ex tunc transfert iurisdictionem in alium quantum est, ex efficacia voluntatis quam tunc habet, quæ dum non retractatur a concedente, vel successore, facit abique nova voluntate: & sola applicatio quasi materialis, ad talē personam *quæ* est, quæ sufficienter fieri potest virtute priuilegij permanentis. Ista est sententia Naua. in c. placuit. n. 162. de pœni. d. 6. Manu. Rod. in qq. reg. to. 2. q. 46. ar. 8. Enriq. lib. 7. de indul. c. 21. n. 9. Suarez de pœni. disp. 27. sec. 4. n. 8. & 9. Sa, ver. gratia, n. 4. & alij quos refert, Sanch. lo. ci.

Tertio sequitur, licentiam celebrandi in privato oratorio concessam ab Episcopo, non spirare eius morte: cum sit gratia facta ita Naua. ex decis. Rotæ in c. placuit, nu. 163. de pœni. d. 6. & idem est de licentia faciendi, alias vetita: vt comedendi carnes non ieiunandi aut prædicandi. Iste enim sunt gratiæ factæ ita Naua. lib. 5. conf. 6. de priui. item non spirat facultas dispensandi

De cessatione privilegij.

cum personis incertis & indeterminatis : quia cum in gratiam dispensaturi sit concessa, censetur gratia facta, ut in simili de potestate conferendi beneficia personis incertis statuitur, in cap. si cui nulla de præben. in 6. cum enim hæc non sit potestas ad iurisdictionem contentiosam exercendam, numeratur inter gratias factas: ita Fred. Ioan. And. Panor. Feli. & alij quos refert & sequitur Sanchez nu. 80. Ange. Rose. Silu. Armi. Tabie. ver. gratia, & Naua. in man. c. 27. n. 253. Idem etiam dicendum de licentia testandi concessa Episcopo monacho, est enim gratia facta: ita Co. ua. Naua. Enriq. Gutie. & alij quos refert & sequitur Sanchez num. 82. & ob eandem rationem, idem dic de dimissorijs ad ordines concessis ab Episcopo, capitulo, vel prælatis religionum: ita Doctores cit. & Ledesm. cap. 8. de ordine. Item, licentiæ ad omnia concessæ a quouis superiore absolutè, & non ad certum usum temporaneum, vel

Liber II. Cap. III. 110

vel ad certum tempus sunt perpetuæ dum a concedente successore, vel superiore non reuocantur: cum sint gratiæ factæ: ita Panor. Cardi. & alij quos refert & sequitur Sanchez, n. 85.

Et intellige prædicta stando in iure communi, & seclufis peculiaribus statutis, alicuius status, aut religionis: quæ semper erunt seruanda, sicut in religione Seraphica inter acta cap. generalis Toleti, celebranti anno 1583. cap. 6. §. de casibus reservatis habet, quod gratia alicui a generali, vel prouintiali concessa pro absoluendo a casibus reservatis, non spirat mortuo concedente, si alius eius loco non sit electus: itaque secundum hoc quando alius cedentis loco, sit electus spirat.

DV B. 2. an priuilegium cesserit per non usum.

Prima conclusio, priuilegium concessum Ecclesiæ, cessat per non usum quadraginta annorum, secundum Innocen. 3. in cap. accedentibus de priui. Et
contra

De cessatione privilegij.

contra Ecclesiam Romanam est necessaria præscriptio, seu non vsus centum annorum.

Secunda conclusio, contra monasteria loca personas, vel alia bona religionis forum non currit præscriptio non vsus nisi post 60. annos: ita concessit Benedictinis Eug. 4. bu. 7. imo bu. 17. concedit Benedictinis Romæ: quod sicut contra Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit præscriptio: ita dicto monasterio minoris temporis præscriptio non obstat. Et iam hoc privilegiū est ad totum ordinem extensum, ac alijs ordinibus communicatum iuxta dicenda cap. 4. l. si non oportet. 2. l. 5. §. 1. Tertia conclusio, privilegium concessum personæ privatæ cessat, per non vsus decem annorum: iuxta l. 1. de iurisdic. Armi. ver. privilegium & idē tenet Bart. cum communi de privilegio concesso communitati, in cap. cum accessissent, secundo, scilicet, privilegio circa

Liber II. Cap. III. III

circa hoc & stando in iure communi.

Quarta conclusio, ut currat dicta præscriptio requiritur. Primo, quod habeatur notitia talis priuilegij, & voluntas non utendi illo. Secundo, quod occurrat casus de quo loquitur priuilegium infra tempus talis præscriptionis: alias si non occurrat non amittitur priuilegium.

Quinta conclusio, non potest prouincialis renuntiare priuilegio ordini concessio: ita Silu. & Armi. ver. exemptio: & patet ex ea. cum tempore de arbitrii. ubi dicitur exemptum non posse renuntiare, quando scilicet cedit, non tantum in suum fauorem, sed etiam in fauorem aliorum: & in consti. ordinis prædicatorum d. r. cap. 18. imponitur poena grauioris culpæ, renuntianti aliquid priuilegio ordini concessio: sine assensu capituli generalis: & ibi dicitur, quod renuntiatio sine tali licentia facta est nulla.

Sexta conclusio, quando Papa confirmat

De cessatione priuilegij.

firmat aliqua priuilegia hoc tenore, scilicet, quatenus sunt in usu, hoc est, quæ adhuc sunt in usu, per ista verba fit, quod si sint aliqui anni transacti pro præscriptione contra talia priuilegia, incipiant, de nouo priuilegia ex instanti talis confirmationis: ac si tunc de nouo concederentur: & sic anni transacti nil deseruiunt præscriptioni: ita Cord. in addi ad compen. ti. absolutio, quo ad sæculares, 2. versu, quod d. §. 15. Item si in confirmatione priuilegiorum addantur ista verba, scilicet, de nouo concedimus: intelligitur, de priuilegijs, alias non reuocatis: ita declarat Iul. 2. bu. 9. nisi alias addantur ista verba, scilicet, non obstantibus reuocationibus Apostolicis: tunc enim per ista verba viuificantur & de nouo conceduntur, etiam priuilegia reuocata: ita Cord. & Panormit. in cap. cum super de cau. pos. & propri. & Rose. tit. absolutio 1. §. 122. & 123. & multi Doctores Salmantini: ita determinant

runt

tunt, vt testatur Manuel Rodri. in quæstionibus regul. tom. 1. quæst. 8. arti. 2. alias illa verba, non obstantibus reuocationibus Apostolicis, &c. nil operarentur: cum tamen verba posita in literis Apostolicis, aliquid de beant operari.

DV B. 3. an priuilegium cesserit per vsum contrarium.

Prima conclusio, stando in iure communi priuilegium cessat vnico actu contrario directe facto a habente potestatem renuntiandi priuilegio: sic enim censetur ille renuntiare, nisi alias fiat protestatio in contrarium, iuxta doctrinam Bartol. communiter receptam, in le. 1. C. de his qui spon. Et intelligitur conclusio. Primo, de priuilegio habente actum momentaneum, sicut in casu cap. cum accessissent de consti. Si enim alicui Ecclesiæ conceditur, non habere primicerium, & canonici contraueniunt huic priuilegio, eligendo etiam semel

De cessatione privilegij.

semel primicerium: amittitur illud privilegium. Non tamen intelligitur conclusio, de privilegio habente actum successivum: ut si conceditur alicui privilegium non solvendi decimas, aut alia tributa, semel illa solvendo: etiam sine protestatione non amittitur privilegium. Ita Bart. in l. fin. infra de consti. principum, & Alexan. cons. 93. qui citat Botium in pract. crim. tit. de principi. & principum: 320. Vbi etiam advenit, quod si privilegium consistat in faciendo, siue in non faciendo non amittitur, quando potest capi alia conjectura, quam conjectura renunciationis privilegij: secundum glo. communiter receptam in c. cum illorum de præben. Secundo intelligitur conclusio, de privilegio concesso persone privatae, non de concesso communitati, aut Ecclesie: ita Arm. ver. privilegium ex gl. in c. cum accessissent. Etsi obijcias quia decisio istius cap. cum accessissent, procedit de privilegio non eligendi primicerium concesso canonicis Ecclesie

clesiæ Tuliensis: quod tamen ibi decernitur amitti per vnā contrauentionē. Ad hoc respondetur, quod hoc priuilegium non est datum fauore Ecclesiæ, sed fauore & intuitu personarum, & sic amittitur vna contrauentione: ita habetur ibi in glo.

Secunda conclusio, priuilegia religiosorum non amittuntur per vnā, aut plures contrauentiones: ita concessit Benedictinis Eug. 4. bu. 9. & Celestinis bu. 11.

DVB. 4. an priuilegia cessent per reuocationem.

Prima cōclusio, affirmatiua & omnibus certa. Not. tamē, quod quādo gratia seu priuilegium concessum reuocatur, non spirat ante certificationem de reuocatione: nisi quando Papa vellit expresse, statim non valere: ita Silu. ver. gratia, & Gemini. ca. 1. de concessione præben. in 6. & iuxta dicta cap. 1. dub. 3. Secundo not. quod gratia iam facta, seu dispensatio, aut priuilegium, non
R tollitur

De cessatione privilegij.

tollitur per legem contrariam sequentem: etiam si effectus pendeat a futuro eventu, sicut forma data pro testamentis faciendis non comprehendit, testamenta iam facta, licet nondum sint sortita effectum. Præterita enim perfecte acta non tolluntur, per dispositionem sequentem, etiam si effectus eorum pendeat a futuro eventu: ita Nauar. lib. 4. cons. 1. si. qui filij sunt legi. cum Panor. Imola, Feli. & Bart.

Secunda conclusio, privilegia regularium non reuocantur per generalem reuocationem omnium privilegiorum: quia cum ista ob merita concedantur non reuocantur, licet in reuocationibus verba generalia & geminata ponantur: ita Mando. in regula Cance. 3. quest. 8. num. 6. Secundo, Leo 10. inter viua ora. num. 19. concessit minoribus die 15. April. anni 1516. quod per reuocationem omnium privilegiorum, etiam mendicantium, non intelligantur, reuocata, vel suspensa privilegia, indulta,

Liber II. Cap. III. 114

indulta, vel gratiæ minorum: nisi de illis fiat expressa mentio specificè & nominatim, & ista concessio saltem quo ad illa verba, specificè & nominatim tantum verificatur, respectu reuocationum priuilegiiorum mendicantium ab eodem Leone promulgatarum, non respectu Pontificum successorum: iuxta modo dicenda.

Tertia conc. ad hoc quod regulariū priuilegia reuocentur, non est necesse, quod illorū fiat expressa mētio de verbo ad verbū, licet hoc in eorū cōcessionibus aliquādo postuletur. Sat est enim quod eorū fiat mētio sub quauis forma generali: & iste est stylus Curix, nec in vllis fere reuocationibus priores literę inferuntur. Nisi forte aliquādo ad abūdātiore cautelā: alias si hoc esset necessarium manus Pontificum, essent ligatę ad reuocandum concessa a suis prædecessoribus: cū sit moraliter impossibile omnia scire: ad hoc, quod in literis reuocatorijs priores literę inferantur:

De cessatione priuilegij.

ita Armi. ver. priuilegium. Et idem ait de testamentis reuocantibus, aliqua ex prioribus testamentis.

DVB. 3. an priuilegia regularium reuocata a Leone 10. sint postea reuadata.

Prima conclusio, Leo. 10. in Con. Latera. anno 1516. die 19. Decemb. (& refertur a Manu. Rod. in compen. bu. 45. inter bullas Leonis) reuocat aliqua priuilegia regularibus antea concessa. Primo, Alexan. 4. bu. 25. concesserat, quod pacta & conuentiones, factæ in præiudicium ordinum & suorum priuilegiorum, cum prælatis, rectoribus & clericis Ecclesiarum, aut cum alijs: sint irritæ sine licentia generalis, vel prouintialis factæ, aut nisi acceptentur a generali, aut a capitulo generali: ita etiam concessit Honorius 4. bu. 1. & licet hoc sit postea reuocatum a Bonifa. 8. tamen post hæc Iul. 2. bu. 26. declarat nullas esse transactiones & concordias super funeralibus & quartis, etiam si fiant cū licentia

Liber II. Cap. III. 115

licentia prouintialis, vel vicarij generalis, sine consensu generalis, vel capituli generalis, aut sine confirmatione eorundem Sed in bu. 45. predicta Leo. 10. statuitur, pacta & conuentiones factas inter curas & prælatos regulares valere: nisi per sequens capitulum generale, vel prouintiale refutentur, & talis refutatio sit debito tempore intimata. Secundo statuitur præsbiteros sæculares posse in Ecclesijs regularium deuotionis causa celebrare, & quod regulares libenter eos recipiant.

Tertio, quod religiosi non intrent processionaliter, cum Cruce in alias parochias ad leuanda corpora defunctorum in suis domibus sepelienda: nisi vbi de hoc sit consuetudo, vel nisi clerici requisiti ad defferendum corpus id facere recussent, vt etiam concesserat Sixt. 4. inter viua ora.

Quarto, quod non possint religiosi absoluerelaicos & clericos a sententijs ab homine latis, sed de hoc cap. 7. du. 1.

R 3

Quinto

De cessatione privilegij.

Quinto, quod religiosi ordinandi, possint per ordinarios examinari, & per eosdem si competenter respondeant libere admitti, ac in eorum domibus ab alio, quam a diocesano Episcopo (nisi ipso, aut eius vicario super hoc cum debita instantia requisito, & sine causa rationabili contradicente, vel eo a diocesi absente) ad dictos ordines promoveantur, sed de hoc c. 8. dub. 1.

Sexto, quod Ecclesiæ, aut altaria religiosorum consecrentur & benedicantur ab Episcopo diocesano: nisi bis, vel ter requisitus cum debita reuerentia, & instantia venire recuset: & sic maner reuocata bul. 1. Viba. 2. & bu. 5. Innocen. 8. concessa Abbati Cister & communicata a Greg. 14. bu. 3. alijs Albatibus dicti ordinis: quibus poterant prælati regulares Ecclesiam altaria, etiam de nouo constructa, translata, restaurata, aut mutata chrismate sacro ab aliquo antistite Catholico recepto consecrare: de quo cap. 5. dub. 9.

Septimo

Liber II. Cap. III. 116

Septimo, quod non possint religiosi sine consensu curatorum sponso benedicere.

Octavo, quod religiosi sub pœna cœtum ducatorũ, nō pullent campanas in Sabbato sancto, antequā cāpana Cathedralis, vel Matricis Ecclesię pulsetur: & nomine Matricis Ecclesiæ, intelligitur Ecclesia Cathedralis, vt habetur in ca. venerabili de verb. signif.

Nono, quod religiosi moneant sæculares; vt soluant decimas.

Decimo, quod cōseruatores religiosorum sint in dignitate Ecclesiastica cōstituti, nec vllũ reũ trahāt vltra duas dietas a loco suæ solitæ habitationis, sed de hoc dicemus, c. 10. dub. 1. & 3.

Vndecimo, quod excōmunicati ob aliquod interesse; ordinem mendicantiũ intrare volentes, non possint absolui, nisi præuia satisfactione: procuratores etiam operarij & famuli religiosorum subsint sententijs excommunicationis Episcoporum, sed de hoc c. 5. dub. 4.

De cessatione priuilegij.

Duodecimo, quod fratres & iorores
tertij ordinis, mantelati corregiati pin-
chochere cordelati, & alij quouis no-
mine nuncupati, in proprijs domibus
habitantes: non gaudeant priuilegijs
collegialiter viuendum, & castitatem
vouendum. Et post hæc idem Leo. 10.
bu. 44. apud Manu. Rod. quæ est poste-
rior quam dicta bulla. 45. vt patet ex eo-
rum datis: ista declarat sic, quod dicti
fratres & sorores, licet possint eligere
sepulturam vbi vellint, tenentur tamẽ
Eucharistiam in Paschate, extremam
Vnctionem, ac alia sacramenta præter
pœnitentiam, a proprio sacerdote reci-
pere. Et tenentur ad alia onera laico-
rum, nec sunt admittendi ad diuina,
quando interdicto causam, vel danti-
bus causam, dederunt auxilium, consi-
lium, aut fauorem: ac collegialiter vi-
uentes, ac mulieres virginalem, seu ce-
libem, aut castam vidualem expresso
voto etiam simplici, vt ibi declaratur,
& sub dicto habitu vitam ducentes pri-
uilegijs

Liber II. Cap. III. 117

uilegijs quibus fratres ordinis, cuius ter-
tiæ regulæ habitum gestant gaudere
debent. Prout in Conc. Latè. contine-
tur, etiam si habitet in proprijs, vel con-
sanguineorum domibus.

Ultimo, in dicta bu. 44. statuuntur alia
quæ postea in Conc. Trid. iterum reno-
uantur: vt dicemus dub. 6. Primo, quod
Episcopi possunt visitare Ecclesias pa-
rochiales monasterijs vnitas. Secundo,
quod religiosi a prælatis requisiti va-
dant ad processiones solemnes. Ter-
tio, qualiter religiosi debeant ordina-
rijs præsentari, pro confessionibus sæ-
cularium audiendis. Quarto, quod suis
tantum famulis dum durant in eorum
obsequio (cum limitatione dicenda
dub. 6.) possint viaticum, pœnitentiam,
extremam unctionem ministrare. Quin-
to, quod teneantur publicare & serua-
re in suis Ecclesijs, censuras ab ordina-
rio in eius Ecclesijs promulgatas: quā-
do ab eisdem ordinarijs sint requisiti.
Prædicta omnia statuuntur in dicta bulla

De cessatione privilegij.

reuocando contraria privilegia religionum. Et de istis dubitatur, an adhuc modo sint reuocata: & non procedit dubium de modo numeratis in Conc. Trid. reuocatis: de his enim, ac de alijs ibi reuocatis dicetur dubio sequenti, sed de solis reuocatis, aut moderatis in dicta bulla 45.

Secunda conc. aliqua ex privilegijs in dicta bulla reuocatis sunt postea a Pontificibus successoribus, iterum religionibus concessa in toto, vel in parte, ut notabimus in suis locis.

Tertia conclusio, probauilissimum puto esse iam reualidata privilegia a Leone. in bu. 45. prædicta reuocata: & ad hoc moueor non propter rationes Man. Rad. quibus in qq. reg. 10. r. q. 8. tenet & præbat istam sententiam, sed ex eo, quod multi Pontifices post Leonem diuersorum ordinum privilegia confirmarunt: excipiendo tantum, quæ per non usum sunt reuocata, & quæ sunt contraria decretis Concilii Trid. ac sacris Canonibus eiusdem scilicet

Liber II. Cap. III. 118

scilicet Conci. Trid. cum in illo decre-
ta & canones contineantur: sic confir-
mat Greg. 13. bul. 1. privilegia mino-
rum. Eodem etiam tenore confirmat
idem Greg. bul. 10. privilegia Cister-
ciensium: & bul. 13. privilegia sancti Hie-
ronimi Iesustuarum: & bul. 14. privi-
legia Militiæ sancti Ioannis: & bul. 15.
privilegia Præmonstratensium: & sic
de alijs: & excipiendo tantum quæ
non sunt in usu, & quæ sunt tantum
contra Conc. Triden. firmat magis no-
stram conclusionem: nec valet dicere,
quod dicta privilegia erant reuocata
solum per non usum: quia ad istam re-
uocationem per non usum ut constet
ex dubio tertio, est necessarius non
usus centum annorum. Quos cer-
tum est, non transisse a reuocatione
Leonis, usque ad primam confirma-
tionem dictorū privilegiorū: imo nec
sexaginta. Itē, per hoc quod Conc. Tri.
reuocat aliqua ex privilegijs reuoca-
tis in dicta bulla Leo. 10. virtualiter
infi-

De cessatione privilegij.

insinuat & vult alia non esse reuocata, sed in suo robore permanere: sicut ex eo, quod apponendo Pius 5. in suo proprio motu de censibus aliquas conditiones ex appositis a Martino 5. & Calisto. 3. in suis decretis de censibus omit- tendo alias, colligunt Theologi, istas conditiones omissas a Pio. 5. non esse iam necessarias pro censibus.

Tandem ista conclusio efficacius cō- probatur, tum ex quadam bulla. Pauli 5. quæ incipit: Ad perpetuam rei me- moriam. Data Romæ, 1. die Dezemb. anni 1609. vbi confirmat & innouat, tam pro foro conscientie, quam pro fo- ro externo, omnes gratias, indulgen- tias, privilegia, &c. minoribus etiam per communicationem cum alijs ordi- nibus concessa: ac etiam a Clem. 8. ex certa scientia antea confirmata, non ex- cipiendo privilegia, quæ non sunt in vſu, sed illa tantum quæ non aduersan- tur decretis Conci. Trid. & saluis etiã decretis ab eodem Clem. 8. concessis

in

in fauorem fratrum reformatorem.
Tum etiam adhuc fortius ostenditur
conclusio ex quibusdam literis moni-
torialibus Auditoris Camerae Aposto-
licae, ad fauorem & pro manutenzione
priuilegiorum ordinis prædicatorum,
incipientibus: Ioannes Dominicus Spi-
nula, datis Romae die 11. Octob. anni
1612. Vbi fidem facit Paulum. 5. ad in-
stantiam procuratoris generalis dicti
ordinis manutenere, & velle in suo ro-
bore manere omnia priuilegia, quomo-
dolibet a prædecessoribus, etiam per
viam communicationis dicto ordini
concessa. Et præcipit ordinarijs, & om-
nibus alijs sub grauissimis censuris ex-
communicatione, suspensione, &c. ne
eos impediant quo minus eisdem pri-
uilegijs, gratijs, immunitatibus & exce-
ptionibus vti valeant: & signanter ma-
nutenet priuilegium Iuli. 3. die decima
Iulij anni 1551. in quo amplissimam fa-
cit communicationem ordini prædica-
torum, priuilegiorum omnium ordi-
nam.

De cessatione privilegij.

num. Et specialiter communicat dicto ordini, omnia privilegia congregationi S. Marię Fulienfis cōcessa, in quibus inter alia ab ordinario eximantur, & immediate Sedi Apostolicę subdūtur, & a decimarum taliarum & exactio- num aliarum solutione liberantur. Itē, tollitur ab omnibus facultas interpre- tandi illorum privilegia, & soli Papę istorum interpretatio reservatur. Dein- de præcipitur ne quis per se, vel per alios audeat, istos religiosos conventus Ecclesias domos contra formam dicta- rum literarum Apostolicarum mole- stare, vexare, vel perturbare, aut in eos aliquam iurisdictionem vllō prætextu exercere visitare punire, corrigere, seu emendare, aut de redditibus & bonis conventus fratrum & monialium, aut receptis, & expositis eorundem ali- quam exigere rationem, &c. hæc & alia communicat Pau. 5. in ista bulla ordini prædicatorum: & tam ista quam omnia alia ab alijs Pontificibus con- cessa,

cessa, sine exceptione aliqua vult in suo robore permanere. Vbi nota, quod licet in hac bulla, sicut nec in bul. 26. Greg. 13. vbi priuilegia Societatis Iesu confirmantur, non excipiantur priuilegia contraria Concil. Trid. tamen ex stylo Curiae Romanae semper ista priuilegia intelliguntur excepta. Vt testantur Naua. & alij curiales.

D V B. 6. an priuilegia regularium a Conc. Triden. reuocata adhuc sint etiam pro foro conscientiae reuocata.

Prima conclusio, in Concil. Trident. multa decreta statuuntur, expressè reuocando priuilegia regularium contraria dictis decretis. Primo, in ses. 5. cap. 2. de reformat. praecipitur religiosis ne praedicent, etiam in suis Ecclesijs, sine suorum superiorum approbatione: & cum ista approbatione Episcopo se praesentent: & ab eo benedictionem petant. Et quod in Ecclesijs quae non sunt suorum

De cessatione priuilegij.

suorum ordinum, non prædicent sine Episcopi, licentia, nec in Ecclesijs suorum ordinum prædicent, contradicente Episcopo: sed de hoc dixi lib. 1. ca. 7. dub. 2. Secundo ibidem dicitur, quod si prædicator quis errores, vel scandala diseminet, etiam in suo monasterio: Episcopus ei prædicationem interdicat: & si hæreses prædicet, secundum iuris dispositionem, aut loci constitutionem procedat, licet prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio, exemptum se esse prætendat. Tertio, in se. 14. c. 11. dicitur, quod nullus superior regularium, etiam vigore cuiusvis facultatis, religiosum alterius ordinis ad habitum, vel professionem admittat: nisi in ordine ad quem transfertur sub obedientia superioris in claustro perpetuo uiuat. Et sic translatus etiam si sit canonicus regularis ad beneficia etiam curata incapax existat. Quarto, in se. 22. decreto, de obseru. in Missa præcipitur Episcopis, vel alijs ordinarijs, ne patiantur Missam

Missam celebrari, etiam a regularibus in domibus priuatis: atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria ab eisdem ordinarijs designanda & visitanda, sed de hoc dicitur c. 5. dub. 7. Quinto, in se. 23. c. 10. dicitur, quod nō liceat, abbatibus, aut alijs quantumuis exemptis: infra fines alterius diœcesis, vel subditis alterius, sed tantum suis regularibus tonsuram & ordines minores conferre. Sexto ibi c. 12. dicitur, quod nullus ad subdiaconatum ante vigesimum secundum ætatis annum, nec ad diaconatum ante 23. nec ad præbyteratum ante 25. promoueatur: etiam si sint regulares, nec sine diligenti examine ordinentur isti, non obstante quouis privilegio. Septimo ibi c. 13. dicitur, quod nemini etiam regulari, duo sacri ordines eodem die conferrantur. Octauo ibi c. 15. dicitur, quod nullus etiam regularis audiat, confessiones sæcularium etiam sacerdotū, nisi sit parochus, vel ab Episcopo per

De cessatione privilegij.

examē si ei videatur, vel alias idoneus iudicetur. Et approbationem quæ gratis detur obtineat: & in omnibus prædictis expressē reuocantur regularium privilegia, vbi patet.

Nono in se. 25. multa præcipiuntur regularibus reuocando eorum privilegia in contrarium. Primo, in c. 2. dicitur, quod religiosi non habeant bona immobilia, imo nec mobilia, vt propria, vel nomine conuentus, sed conuentui incorporentur, & superiori tradantur, sed de hoc dixi. lib. 1. c. 3. dub. 2. Secundo, in c. 3. præcipitur, quod non fundentur conuentus sine Episcopi licentia obtenta, sed de hoc c. 9. dub. 1. Tercio, in c. 5. vitatur ægressus monialium a conuenta & ingressus ad eas, de quo dixi. lib. 1. c. 5. dub. 2. & 3. Quarto in c. 6. ponitur modus seruandus in electionibus, scilicet, per vota secreta, & nō supplendo absentium voces. Quinto. in c. 7. ponitur modus seruandus in electione prælatæ monialium, scilicet, quod eligatur

tur non minor annis quadraginta: & quæ octo annis post professionem expressam laudabiliter vixerit: & si nulla talis in conuentu reperitur, ex alio conuentu eiusdem ordinis eligi potest. Et si hoc incommodum præfidenti electioni videatur ex his quæ ibi annū trigessimum excefferint: & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint: Episcopo, vel alio superiore, scilicet, monialium consentiente eligatur: & quod præfidens electioni, claustra monasterij non intret, sed ante cancello- rum fenestelam vota singularium audiat, vel accipiat: sed de hoc dixi. lib. 1. c. 5. dub. 2. Sexto, in c. 10. dicitur, quod Eucharistia intra chorum, vel intra septa monasterij monialium, & non in publica Ecclesia minime seruetur, non obstante quouis priuilegio. Septimo, in cap. 11. dicitur, quod in monasterijs habentibus curam animarum, præter eas quæ sunt de eorum familia, regulares & sæculares istam curam exer-

De cessatione privilegij.

centes subint, immediate in pertinentibus ad istam curam & sacramentorum administrationem iurisdictioni visitationi & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita: nec ibi aliqui etiam ad nutum a mouibiles deputentur, nisi de consensu Episcopi & prævio examine per eum, aut eius vicarium faciendo. Excepto monasterio cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis monasterijs in quibus capita ordinum sedem ordinariam principalem habent: & exceptis monasterijs vbi prælati regulares Episcopalem & temporalem iurisdictionem in parochos, ac parochianos exercent: saluo tamen Episcoporum iure qui maiorem in dicta loca, vel personis exercet iurisdictionem. Vbi notandum non posse Episcopos visitare sacristias paramenta vasa sacra, altaria Eucharistiam in Ecclesijs regularium, quibus non incumbit cura animarum secularium: ita declaravit Congregatio Cardi. in tempore Clemen. 8. vt refert

Manu.

Liber II. Cap. III. 123

Manu. Rod. in compendio. Secundo
not. quod religiosi & vicarij etiam sæ-
culares Ecclesiarum monasterijs vnita-
rum in vacatione istarum Ecclesiarū:
non sint vocandi ad concursum per
æd. cta iuxta Conc. Trid. sed præsentia-
ti a prælatis religiosorum approben-
tur ab ordinarijs: ita concedit Sixtus. 5.
bu. 22. & in bu. 24 concedit, quod isti vi-
carij, seu parochi sint ad nutum a mo-
nibiles per monachos: & taxato eis ser-
uientibus salario decēti reliqui fructus
monasterio cedant. Octauo, in c. 12. di-
citur, quod censuræ & interdicta etiam
ordinariorum mandante Episcopo, a
regularibus in eorum Ecclesijs & pu-
blicentur & feruentur, & dies festi ab
Episcopo præcepti feruentur, etiam a
regularibus. Nono, in cap. 13. dicitur,
quod Episcopus amota omni appella-
tione componat regularium contro-
uersias, etiam circa præcedentiam in
processionibus exortas: & quod exēp-
ti omnes, tam clerici sæculares, quam

De cessatione privilegij.

regulares & monachi, ad publicas processiones vocati accedere compellantur : his tantum exceptis qui strictiori clausura perpetuo viuunt : & exceptis etiam illis qui distant a ciuitate per di-
midium milliare vt declarauit Congregatio Cardi.in tempore Clem.8.vt refert Manu.Rod.in compendio.

Nono,in c.14.dicitur, quod regulares extra claustra monasterij:ita notorii delinquentes, quod populum scandalizant, instante Episcopo a suo superiore intra tempus ab Episcopo taxatum seuerè puniantur.Ac de punitione Episcopum certiores faciat : sin minus a suo superiore ab officio priuetur, & reus ab Episcopo puniri possit. Decimo,in c.15.dicitur, quod professio regulariumvtriusque sexus non fiat ante decimum sextum annum expletum. Et nisi habitu suscepto per annum in probatione steterit, alias professio sit nulla. Vndecimo, dicitur in cap. 16. quod renuntiatio nouitij vt valeat fiat

20231

de

de licentia Episcopi, aut eius vicarij: & infra duos menses proximos ante professionem. Ac non aliter suum effectū fortiatur, nisi professione secuta: nec ante professionem præter victum & vestitum aliquid a parentibus propinquis, vel curatoribus ex bonis novitij monasterio detur: ne sic discedere nequeat, quia monasteriū totā, aut maiore partem suæ substantiæ possideat: nec facile si discedat recuperare possit. Et sub anathemate præcipitur dantibus & accipientibus, ne hoc vlllo modo fiat. Et quod abeuntibus ante professionē omnia sua restituantur, & ad hoc per censuras si opus sit ab Episcopo compellātur, sed de hoc dixi. li. i. c. 8. dub. 3. Duodecimo, in c. 19. præcipitur regularibus ne transeant ad laxiorē religionem: nec possit alicui concedi licētia ferendi occultē habitum sui ordinis: de quo dixi. lib. i. cap. 7. dub. 4. & statim in cap. 22. subditur hæc omnia & singula in superioribus decretis contenta

De cessatione privilegij.

præcepit sancta Synodus observari, in omnibus Cœnobijs monasterijs, collegijs, &c. non obstantibus eorum privilegij, &c. Vbi illa verba in superioribus decretis contenta loquuntur, de decretis istius sessionis non de alijs aliarum sessionum: & sic privilegia decretis istius sessionis contraria tantum revocantur in illis verbis, non obstantibus eorum privilegij: ita Manu. Ro. in qq. reg. 10. l. q. 8. ar. 6.

Decimo, in se. 25. c. 11. de refor. vetatur locationes honorũ Ecclesiæ anticipatis solutionibus in damnum successorum. Undecimo, ibi cap. 13. statuitur de quarta funerali soluenda Cathedralibus & parochialibus Ecclesijs, quæ solita est persolui ante annos quadraginta, sed de hoc dicetur latius sup. cap. 9. dub. 5. In predictis ergo decretis expressè revocantur regularium privilegia. Et ista tantum privilegia sic revocata censentur contraria Conc. Trident. de quibus fit sermo quoties in confirmatione

Liber II. Cap. III. 125

tionem privilegiorum regularium, excipiuntur privilegia contraria Con. Tri. ita sentiunt multa sapientissimi quos refert & sequitur Manu. Rodr. in qq. reg. to. 1. q. 8. a. 6. Ex hoc sequitur, quod licet in eodem Con. Trid. se. 23. c. 8. de refor. statuatur, quod ordines celebrentur temporibus a iure statutis: quia tamen ibi non reuocantur regularium privilegia, quæ habent circa hoc, possunt religiosi iuxta illa ordinari extra tempora statuta pro ordinibus celebrandis. & ita declaratum est a Congregatione Card. in tempore Gregor. 13. de quo Manu. Rod. in compen. Nec ista & similia privilegia censentur contraria illi decreto, nec per illud reuocari: cum lex generalis non reuocet privilegium paucorum, quando de illo saltem in generali non fit expressa reuocatio: iuxta dicenda c. 6. dub. 1. & ita tenent multi sapientissimi Theologi & Iuriste, quos refert & sequitur Manu. Rod. quam sententiam ait, secutus quidam

De cessatione privilegij.

Episcopus ordinavit extra tēpora quosdam religiosos. Secūdo sequitur, quod licet in se. 24. cap. 4. de refor. statuatur, quod non subdiaconus voce careat in cap. quia tantum ibi non reuocantur privilegia religiosorum, nec eorum statuta, aut consuetudines, possunt religiosi, si circa hoc, habent privilegium vocem habere prædictam, etiam non subdiaconi: & ita declaravit Congregatio Cardi. fratri Gaspari Paraselo generali minimorum, anno 1573. quod scilicet Concilium non contrariatur, constitutionibus regularium: si in aliquo ordine non subdiaconi de consuetudine, constitutione, vel privilegio ad actus capitulares admittantur.

Dubium ergo præfens procedit de privilegijs modo explicato contrarijs Cōci. Triā per illud sint adhuc etiā in foro cōsciētiæ reuocata vnde ad hoc sit.

Secunda conclusio, prædicta privilegia saltem pro foro externo, sunt adhuc reuocata in dictis decretis: & clarius

Liber II. Cap. III. 126

rius in bulla Pau. 4. quæ incipit: In prin-
cipis Apostolorum sede. Secundo, quia
quoties Pontifices post Conc. Triden.
confirmant priuilegia regularium ad-
dunt expresse: Dum tamen non sint cō-
tra Conc. Trid. ita confirmat priuilegia
minorum Greg. 13. bul. 1. & Clem. 4.
bu. 9. sic confirmat priuilegia Hieroni-
morum: & bu. 20. priuilegia Præmon-
stratensium: & bu. 21. & 22. priuilegia
Benedictinorum. Et idem de alijs con-
firmationibus, vna excepta confirma-
tione Gregor. 13. bul. 26. priuilegio-
rum Societatis Iesu, de qua dixi dubio
quinto. Nec obstat, quod Pius. 5. bul-
la. 7. quæ incipit: Et si mendicantium
ordines, multa concedit religiosis
ex priuilegijs in Concil. Tridentini
renocatis: quia postea Gregor. 13.
in bul. 38. quæ incipit: In tanta re-
rum, & negotiorum mole statuit,
de prædictis, & alijs literis Pij
Quinti, de eisdem rebus pro quo-
rumlibet, regularium, ordinibus
æditis:

De cessatione privilegij.

æditis: eam dispositionem, ac decisionem haberi de cætero, quæ siue ex iure veteri, siue ex sacris decretis Conc. Trid siue alias legitime ante æditionē dictarum literarum erat: ac si ipse non emanassent, ad quam dispositionem illa omnia reducit.

Tertia conclusio, certissimum puto, non posse religiosos uti etiam in foro conscientię privilegijs modo explicato contrarijs Conc. Trid. Ista conclusio est cōtra Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 8. ar. 9. ubi suam sententiam probat ex quoddam viue vocis oraculo Pij. 5. ubi Pius. 5. cōfirmat privilegia minorū pro foro conscientię, & cōsequēter aliorū religiosorum: etiam illa, quæ sunt contra Conc. Trid. Nec ista concessio (ait Manuel) reuocatur a Greg. 13. loc. cit. quia ibi (ait) tantum reuocantur literæ & constitutiones concessæ mendicantibus contrariæ Conc. Trid. ex quibus perturbatio inter Episcopos & religiosos solet oriri: at ex istorum privilegiorum

legiorum usu in foro tantum conscientia, nulla perturbatio oriri potest. Secundo probat, quia in dicta bulla Greg. non rocantur (ait) viue vocis oracula, etiam contra Conc. Trid. concessa: sed solæ literæ & constitutiones, ergo, pos sunt religiosi in virtute viue vocis oraculi Pij prædicti, vti priuilegijs sibi concessis etiam contrarijs Conc. Trid.

Sed iste rationes nihil conuincunt: quia vt ait Lud. Lop. in su. r. p. cap. 8. de bull. Greg. 13. in sua bulla, non tantum reuocat priuilegia scripta & literas, sed etiam reliqua indulta, etiam sine literis expedita: dum dicitur, quin etiam abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quæcumque alia nostris statuto ordinationi & reductioni contraria: ecce quomodo abrogantur, quæcumque alia, &c. vbi per ista verba satis intelligitur reuocatum, illud viue vocis oraculum. Secundo, quia Gregor. 13. in dicta bulla etiam meminit confessionum audiendarum pœnitentiarum iniungenda-
rum

De cessatione priuilegij.

rum a religiosis : quæ pertinent ad forum conscientia. Et etiam, quia non sunt ista ita secreta quin factum in publicum prodeat, & ad aures Episcoporum deueniat: ex quo oriuntururbationes & lites. Has cupiens Papa vitare, & confessiones & iniunctiones poenitentiarum, quæ in foro conscientia fiebant ex indultis Pij. 5. contra decreta supra dicta, Conci. Trid. concessas: voluit reuocare illa: ex dictis patet nostra conclusio. & argumentorum Manuelis solutio.

D V B. 7. an priuilegia regularium suspendantur per bullam Cruciate in regnis vbi ista bulla prædicatur.

Not. quod inter priuilegia regularium quædam conceduntur prælatis regularium pro sibi subditis: alia conceduntur religiosis pro sibi ipsis, vt quod tali die lucrentur tales indulgentias: alia conceduntur religiosis pro sæcularibus, vt quod possint eos absolueret a talibus peccatis & censuris.

Prima

Prima conclusio, quando in bulla, vel alibi suspenduntur, aut reuocantur omnia priuilegia, intelligitur de priuilegijs similibus priuilegijs bullæ. Qualia sunt priuilegia assistendi diuinorum celebrationi in tempore interdicti, eligendi confessoem, lucrandi indulgentias, ædendi laticinia, &c. Secus est de priuilegijs circa alias materias dissimilibus, illis quæ in bulla conceduntur: ita

Ange. ver. excommunicatio, quinto, casu. 31. Fel. Pan. & alij quos refert & sequitur Man. Ro. in qq. re. to. 1. q. 13. a. 23.

Secunda conclusio, priuilegia concessa prælatis religionum pro sibi subditis, & quæ conceduntur religiosis pro sibi ipsis, non suspenduntur in bulla: sed potius ibi, excipiuntur a generali suspensione priuilegiorum. Et Leo. 10. bu. 43. cōcessit, quod nō intelligatur suspēsa per bul, Cruciat aut alias indulgētijs indulta cōcessa, quo ad personas minorū

Tertia cōcl. priuilegia cōcessa religiosis pro sæcularibus, non suspenduntur
in

De cessatione privilegij.

in bulla: ita Manu. Rod. in qq. reg. to. r. q. 6 r. ar. 14. ubi retractat oppositū, quod docuerat in expositione Cruciatæ: & ait istam esse sententiam sapientissimorum: & patet, quia in bulla tantum suspenduntur, gratiæ concessæ, aut concedendæ alicui monasterio, hospitali, vel alteri loco pio, vniuersitati confraternitati, aut alicui singulari personæ: sed privilegia ista tertiæ conclusionis sunt concessa ordinibus in eorum fauorem & authoritatem, ergo, non suspenduntur: sed possunt religiosi absoluere, secundum illa privilegia a peccatis & censuris, dispensare & commutare vota & iuramenta, licet sæculares absoluendi, aut dispensandi, careant bulla Cruciatæ. Sicut etiam per sua privilegia, possunt religiosi in suis domibus ministrare Eucharistiam fidelibus, etiam carentibus bulla Cruciatæ: quia licet hoc & alia privilegia cedant in bonum sæcularium, sed immediatius & principalius respiciunt, authoritatem & fauorē reli-

religionum. Si obijcias, quia in bulla tantum excipiuntur, a generali priuilegio rum suspensione priuilegia concessa superioribus regularium quo ad sibi subditos, ergo manent suspensa priuilegia illis pro sæcularibus concessa. Ad hoc respondetur, quod illud dictum bullæ exceptis gratijs, &c. concessis superioribus mendicantium, &c. non est exceptio gratiarum concessarum religionibus: cum iste ut dixi, non suspendantur in bulla, sed est exceptio suspensionis gratiarum, &c. concessarum monasterijs, verbi gratia, indulgētia plenaria concessa visitantibus nostras Ecclesias in die S. Dominici patris nostri, suspenditur pro sæcularibus, qui sine bulla illam non lucrantur, non tamen suspenditur pro religiosis, sed sine bulla lucrantur illam: & ita etiam declarauit Leo. 10. inter viua ora. n. 19. quod, scilicet, per bullam, aut alias indulgentias reuocantes generaliter, vel suspendentes alia priuilegia etiā mēdicantium, nō

T

intel.

De cessatione priuilegij.

intelligentur reuocata, vel suspensa indulta, priuilegia & gratiæ cōcessæ quo ad personas fratrum minorum de obseruantia, & quo ad suspendendum interdictum, in festis Sanctorum sui ordinis: nisi de his specificè & nominatim fiat mentio, hoc autem quomodo sit intelligendum dixi dub. 3.

DVB. 8. an excommunicationes contra statuta priuilegia benefactores seruitores religiosorum sint valide & idem de alijs literis.

Prima conclusio, quæuis priuilegia & literę obtente a Sede Apostolica, contra religiosorum statuta, sunt nullę: ita concessit Cisterciensibus Clem. 4. bu. 1.

Secunda conclusio, censurę late contra priuilegia religiosorum sunt nullę: ita concessit Minimis Iul. 2. bu. 26.

Tertia conclusio, excommunicationes late contra benefactores, vt sic religiosorū, vel quia cōmunicant cū religiosi, aut ab eis Sacramēta recipiūt, a quo

Liber II. Cap. IIII. 13

quocūq; sint late irritatur ab Eug. 4. bu. 9.

Quarta conclusio, familiares seruitores religiosorum molentes in eorum molendinis, vel coquentes in eorum furnis, aut aliter cum religiosis cōmunicantes, non possunt excommunicari, in fraudem privilegiorum religiosorum: & aliter factum est irritum: ita cōcessit Cisterciensibus Inocen. 4. bul. 26.

C A P. IIII.

De communicatione privilegiorum.

DVB. an omnes religiones communicent in privilegijs, id est, an eo ipso, quod alicui religioni conceditur aliquod privilegium censeatur alijs religionibus concessum.

Prima cōc. omnes religiones, etiam nō mēdicātes, cōmunicāt in privilegijs Leo enim 10. bu. 33. cōmunicauit, & de nouo cōcessit ordini prædicatorū & illius Ecclesijs & oratorijs, & ista loca visitantibus, & contribuentibus pro

T.

earum

De communicatione priui.

earum manutentione & ornatu & domibus ipsis, generali, prouintiali, prioribus, fratribus, sororibus, monialibus, conuersis, oblatis, ac vtriusque sexus personis de poenitentia nominatis, & alijs personis eiusdem ordinis: omnes & singulas gratias, concessionem, indulgentias, remissiones peccatorum, prerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia & indulta spiritualia & temporalia quacumque illa sint, concessa ab ipso, vel a suis predecessoribus: & concedenda ab ipso, vel a suis successoribus coniunctim, vel diuissim in genere, vel in specie ordini Minorum, Augustinorum, Carmelitarum, Seruorum S. Marię ac Minimorum & eorum Ecclesijs & oratorijs, ac ipsas Ecclesias & oratoria visitantibus & domibus & praesidentibus, generalibus, prouintialibus & prioribus conuentualibus, fratribus, sororibus, monialibus, conuersis & oblatis, ac vtriusque sexus personis de poenitentia,

Liber II. Cap. IIII. 131

tia, seu terrij habitus nuncupatis. Et licet per hoc priuilegium tantum communicetur, ordini prædicatorũ expresse priuilegia Minorum, Augustinorum, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minimorum: tamen Clem. 7. bu. 2. communicat minoribus priuilegia & gratias concessas & concedendas mendicantibus, & non mendicantibus: & sic prædicatorum ordo, ac alij quibus minorum priuilegia communicantur, gaudent eisdem, per priuilegia communicationis cum concedantur eis priuilegia Minorum, Augustinorum, &c. quæliacumque illa sint in genere, vel in specie coniunctim, vel diuissim concessa & concedenda. Præterquã, quod Iul. 3. bu. 3. concessit ordini prædicatorum, domibus Ecclesijs, ac alijs locis eius omnia priuilegia, ab ipso & prædecessoribus concessa: alijs mendicantibus, alijsque ordinibus, congregationibus, confraternitatibus, fratribus, & personis Ecclesijs, monasterijs, domibus

De communicatione priui-

bus & oratorijs, ac alijs locis pijs: hæc de priuilegijs communicationis prædicatorum & minorem,

Aliz etiam religiones mendicantes habent similia communicationis priuilegia: ita concessit Augustinis Alexan. 6. bu. 12. & Carmelitis Sixtus. 4. bu. 37. & 38. & Minimis Pius. 5. bu. 19. & 20. vbi numerat illos inter mendicantes. Et idem statuit ibi de ordine Seruorum B. Mariæ: & de ordine Iesuitarum B. Hieronimi, ac de ordine Societatis Iesu. Hos enim quatuor ordines facit mendicantes Pius. 5. ibi: Et sic gaudent priuilegijs aliorum mendicantium, religiones etiam monachales, & alij non mendicantes: habent etiam similia priuilegia communicationis: ita concessit Benedictinis Eugen. 4. bul. 7. & Cisterci. Greg. 14. bul. 3. & Carthusiensibus Gregor. 11. & Pius. 5. vt refert Manu. Rod. in qq. reg. tom. 1. q. 55. art. 8. & ordini S. Hieronimi Pius. 4. & 5. & Sixtus. 5. vt refert Manu. Rod. loc. cit. art. 9. & Adria. 6.

Liber II. Cap. IIII. 132

Adria. 6. bu. 4. fecit amplam communi-
cationem pro fratribus & monialibus
SS. Trinitatis & Redemptionis captiuo-
rum: & pro Mercenarijs Leo. 10. & Six-
tus. 5. vt refert Manu. Rod. ar. 12. & re-
fert in hac quæſtione alia priuilegia cō-
municationis pro alijs religionibus e-
tiam militaribus. Item, moniales prædi-
catorum vt conſtat ex priuilegio Leo-
10. citato in principio: & moniales mi-
noribus ſubiectæ ex conceſſione Boni-
fa. 8. bu. 5. habent etiam ſimilia commu-
nicationis priuilegia cum mendicanti-
bus, & non mendicantibus, etiam ſi di-
ctæ moniales ſint tertiæ regulæ: ita cō-
ceſſit Leo. 10. bu. 16.

Secūda conc. cōmunicatio priuilegio
rū ſic intelligitur, quod ea quæ cōcedū-
tur, v. g. magiſtro generali ordin. præd.
cēſcātur cōmunicata generalibus alio-
rū ordinū: & quæ cōcedūtur prouintia-
libus, vel prioribus, cēſcātur cōmunica-
ta ſimilibus prælatis aliorū ordinū: & quæ
cōceduntur vni religioni, & feſtis eius

De communicatione priui.

cesseantur, communicata alijs religionibus & festis eorum: ita declarauit & concessit prædicatorum ordini Iul. 2. bu. 18. & Sixtus 4. bu 33. Et sic priuilegia & indulgentiæ concessæ pro festis Sanctorum ordinis minorum, intelliguntur communicata prædicatoribus pro festis suorum Sanctorum, non obstante quod plures Sancti in vno, quam in alio ordine celebrentur.

Tertia conclusio, in communicatione priuilegiorum non communicatur, usus, vel non usus priuilegij, sed ius vtendi priuilegio: & sic licet vnus non utatur priuilegio multis concesso, non præiudicat alijs vtentibus illo: ita Panor. in cap. cum accessissent de consti. & Silu. ver. priuilegium, §. 11. Vnde priuilegia vni ordini concessa: quæ per communicationem alijs ordinibus sunt communia, non amittuntur, nisi legitimo tempore contra illa præscribatur modo dicto c. 3. dub. 2. vt habetur in c. accedentibus de priui. Et cum contrariorum sit
eadem

eadem ratio : si aliquis ordo utitur aliquo privilegio, alius ordo, ubi contrarius viget usus sufficiens ad præscriptionem contra tale privilegium, non potest iubari ex alterius usu ad gaudendum privilegio præscripto. Quod enim a Papa impetratur per viam communicationis & extensionis est, ius utendi privilegio. Non tamen usus, vel non usus: cum ista non in iure, sed in facto contingant.

Ex dictis sequitur. Primo, quod cum Pius. 4. ad instantiam Catholicissimi & prudentissimi Philippi. 2. Hispaniarum Regis, de quo Man. Ro. art. 9. & Clem. 8. bu. 19. privilegia spiritualia & temporalia concessa vni monasterio D. Hiero. communicaverit toti ordini: & idē Clemens bu. 20. idem & eodem modo concesserit Præmonstrantensibus: & in bu. 21. & 22. gratiæ & privilegia monasterij Montisferrati ordinis S. Benedicti, communicaverit toti ordini S. Benedicti, & ante hæc Iul. 2. bul. 26. con-

De communicatione priui.

cessa vni monasterio minimorum, toti ordini communicauerit: consequenter aliæ religiones per priuilegia communicationis eodem gaudent extensionis indulto, ac si eis specialiter concederetur: & sic priuilegium concessum vni monasterio nostri ordinis prædicatorum eo ipso ad alia extenditur monasteria eiusdem ordinis: priuilegia tamē singulis religiosis concessa, non communicantur alijs etiam eiusdem ordinis: alias tota religionis obseruātia funditus euerteretur: & sic quo ad hoc manet in suo robore declaratio Leo. 10. quod fratres ordinis heremitarum gaudeant priuilegijs generaliter concessis congregationibus personis, & locis congregationum, non domibus & personis particularibus congregationum, seu ordinum concessis: ita in supplem. concess. 157. & Manu. Ro. ar. 8.

Secundo sequitur, omnes religiosos gaudere omnibus priuilegijs Societatis Iesu per priuilegia communicationis:
cum

Liber II. Cap. IIII. 134

cum in illis communicentur privilegia concessa & concedenda. Nec obstat, quod quando Leo. 10. & Iul. 3. concesserunt, verbi gratia, prædicatoribus privilegium communicationis, ordo Societatis non dum erat fundatus: ratione cuius aliqui tenent communicationem istam, non extendi ad privilegia concedenda ordinibus nondum fundatis, sed ad concedenda ordinibus iam tunc existentibus. Ad hoc respondetur, quod postea Pau. 4. bu. 1. pro minoribus: & Pius. 4. bu. 2. pro eisdem: & Pius. 5. bul. 7 pro medicantibus: & Greg. 13. bu. 1. pro minoribus: & bu. 10 pro Cisterciensibus: & bu. 13. 14. & 15. pro alijs ordinibus: & Sixt. 5. bu. 14. 18. 19. & 20. approbarunt & de novo concesserunt privilegia dictorum religiosorum: quando iam ordo Societatis erat fundatus: & post hæc Gre. 14. bu. 3. determinavit ordinem Cisterciensium frui posse privilegijs Societatis: dum ei concedit communicationem omnium privilegiorum omnium ordinum: & ut refert

Manu.

De communicatione priui.

Mano. Rod. loc. cit. ar. 7. idem Greg. 14. specialiter concessit ordini Crucifigerorum: vt fruantur priuilegijs Societatis. Et sic aliæ religiones gaudent ista cōcessionē, cum communicent in priuilegijs Cisterciensium & Crucifigero-
rum. Ex quo patet, quod si ante Greg. 14. concessum fuit Societati Iesu aliquod priuilegium tollendo eius communicationem pro alijs ordinibus, tamen iam per dictam communicationem & extensionem Greg. 14. manet communicatum: cum absolute a Greg. 14. concedantur & communicentur omnia priuilegia Societatis prædictæ absque vlla restrictione.

Tertio sequitur, quod licet religiosi Societatis Iesu non possint vti suis priuilegijs, nisi a præposito generali, vel ab alio per ipsum deputato eis communicentur, prout illis concessit Greg. 13. cuius indulti tenorem refert Man. Ro. ar. 5. probauit tamen esse posse vti talibus priuilegijs Societatis alios religiosos,
fos,

fos, absque eo, quod a suis generalibus, vel ab alijs sibi communicentur: ita tenet Manu. Rod. & patet, quia Greg. 14. concessit Cisterciensibus & Crucifigeris communicationem privilegiorum Societatis absolute: & absque dicta dependentia, & nobis etiam absolute, ac si essent nostra conceduntur, per communicationem sine restrictionibus quibus ab alijs ordinibus ob eorum peculiare regimen sunt a Papa impetrata.

C A P. V.

*De privilegijs regularium
circa Sacramenta.*

Circa Baptismum.

DVB. 1. an religiosi possint baptizare, & non est sermo de baptismo in necessitate: certum est enim licere tunc cuilibet etiam infideli, & non baptizato

De priuilegio circa Baptis.

tizato viro, vel foemina baptizare: vt docet D. Tho. 3. p. q. 67. art. 3. & 4. sed sermo est de baptismo extra casum necessitatis.

Prima conclusio, stando in iure diuino, cuilibet sacerdoti etiam monacho, competit ex officio baptizare: ita D. Tho. ar. 2. & colligitur ex c. diaconos d. 93. Et patet, quia soli sacerdotes consecrantur ad conficiendum Eucharistiam, quæ est sacramentum Ecclesiasticæ unitatis, ergo ad solum sacerdotem spectat, conferre baptismum quo homo fit particeps Ecclesiasticæ unitatis, & acquirit ius accedendi ad mensam Dei.

Secunda conclusio, stando in iure cōmuni canonico, soli parochō competit ex officio baptizare: ita in cap. placuit 16. q. 1. vbi dicitur hoc esse ministeriū parochi, & nō alterius etiā sacerdotis, ergo peccat mortaliter sacerdos qui baptizat inuito parochō & volēre baptizare: cū vsurpet eius officiū in re graui: ita Sor. cum communi sent. d. 4. q. 1.

ar. 3.

ar. 3. cōc. 3. non tamen est excōmunicatus, vel irregularis cum nulla talis pœna imponatur in iure isti delicto.

Tertia conclusio, cuilibet sacerdoti etiam monacho, imo & diachono potest a parrocho committi, ut etiam extra necessitatem, & cum solemnitate baptizet: ita in c. diachonos, d. 39. & si obijcias quia in c. placuit 16. q. 1. prohibetur monachi baptizare: ad hoc resp. quod intelligitur sine licētia parrochi.

Quarta cōc. religiosi Indiarū, possunt ibi omnia sacramēta infidelibus & noviter cōuersis ministrare: ita concessit Leo. 10. bu. 3. duobus fratribus minoribus eūtib. ad Indos. Et Adria. 6. bu. 1. cōcedit prouintialibus & religiosis quibus ipsi cōmiserint, posse baptizare filios etiā Hispanorū: & alios citra necessitatem cum limitationibus ibi positis: ut pote concedit istis, ubi non sint Episcopatus creati, vel si creati sint infra duas dictas ipsi, aut officiales eorum inueniri non possint: tam quo ad
suos

De priuilegio circa Baptis.

suos fratres & alios cuiusvis ordinis, ubi sunt deputati, ac super Indos ad fidem conuersos, quam ad alios Christicolas addictum opus eosdem mittentes, omnimodam auctoritatem suam in utroque foro habeant, tantam quantum ipsi, & per eos deputati de fratribus suis iudicauerint opportunam & expedientem, pro conuersione dictorum Indorum & manutentione, ac profectu eorum & aliorum præfactorum in fide Catholica, & obedientia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ viuētium. Et quod dicta auctoritas extendatur etiam quoad omnes actus Episcopales exercendos, qui non requirunt ordinem Episcopalem. Idem postea concessit Pau. 4. inter viua ora. fratribus prædicatoribus de Mexico, de Chiapa, & de Peru: ut fidem fecit Cardinalis Alexandrinus, qui fuit postea electus Papa Pius. 5. Et confirmauit omnia suorum prædecessorum priuilegia pro Indorum conuersione. Præsertim, quod possint fratres mendicantes

mendicantes omnia Sacramenta ministrare infidelibus & nouiter conuersis: & de nouo roborauit Apostolica auctoritate non obstantibus, &c. & sic manent roborata priuilegia Leo. 10. & Adria. 6. & idem postea concessit dictas Pau. 4. inter viua ora. cuidam religioso ordinis minorum.

Quinta conclusio, religiosi Indiarum non debent baptizare in aliena parochia, alias confunderetur Ecclesiasticus ordo contra sacros canones in cap. peruenit 11. q. 1. sed in suis Ecclesijs debent baptizare, nec aliter colligi potest ex dictis priuilegijs. Numquam enim Papa in generali concessione, visus est alicui præiudicare: imo & Pius. 5. bu. 4. concessit religiosis Indiarum, vt in suis monasterijs & locis sibi deputatis ibidem, possint baptizare & alia Sacramenta, sicut parochi ministrare: quo priuilegio gaudent omnes prouintiæ Indiarum, & sic religiosi omnes in suis Ecclesijs, & locis suorum monasterio-
V rum

De priuilegio circa Baptis.

rum possunt baptizare, non tantum Indos subditos, sed etiam non subditos: & ita est obseruatū vt testatur viri graues.

DV B. 2. an dicti religiosi possint vti in baptismo, Oleo sancto & Chrismate antiquis. Prima conclusio, licet chrisma & oleum cathecumenorum & infirmorum sit, quotannis in die, cœnæ conficiendum & vetus comburendum, vt dicitur in c. literis de conse. d. 3. non tamen debet vetus comburi quo usque nouam sit alatum. Nam præocupante morte potest sacerdos veteri chrismate baptizare: nam licet sit peccatum mort. secundum Naua. in man. c. 25. n. 75. & glo. in c. quoniā de sententia excommunicatonis vti dictis materijs veteribus ex natura rei, secus est in articulo mortis. Ex quo sequitur licere semper vti veteri chrismate in baptismo paruulorū, si nondum venit nouū: cum isti ob eorum tenelam ætatē semper sint in periculo mortis: & ob hoc mandatur iam quod in omni tempore
anni

anni possint pueri baptizari: quod olim non licebat extra tempora ab Ecclesia statuta, nisi in articulo mortis.

Secunda conclusio, religiosi in Indis ex concessione Leo. 10. bu. 3. possunt vii oleo & chrismate trium annorum: imo & quatuor annorum ex concessione Greg. 13. vt refert Man. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 31. ar. 5. quia in illis partibus oleum & balsamum difficile habentur,

Circa Eucharistiam.

DVB. 3. an liceat religiosis Eucharistiam fidelibus ministrare, & non est sermo de articulo mortis: tunc enim absente parrocho, aut nollente eam ministrare, illud licet cuilibet sacerdoti: imo sacerdote deficiente, aut nollente Eucharistiam conferre, id potest diachonus: ita Soto d. 13. quest. 1. art. 4. quem sequitur Suarez 3. par. disput. 72. sec. 1. & Manu. Rod. in questionib. reg. 10. 1. q. 56. ar. 8. contra Cardi. & Silu.

De priui. circa Eucharist.

quos refert & sequitur Naua. in manu. c. 21. n. 52. sermo est hic de ministratio-
ne Eucharistie extra mortis articulum.
Prima conclusio, stando in iure diuino
omni & soli sacerdoti competit Eu-
charistiam ministrare: vt late probat
D. Tho. 3. p. q. 82. ar. 3.

Secunda conclusio, stando in iure
communi canonico soli parochi ex of-
ficio competit Eucharistiam ministra-
re: patet ex Clem. 1. de priui. vbi etiam
excommunicantur religiosi Eucharis-
tiam, extremam Vnctionem ministrā-
tes, vel matrimonia solemnizantes, si-
ne parochi licentia speciali, vel genera-
li iuxta declarationem Eug. 4. vltu etiā
comprobatam: de qua fit mentio in sup-
plem. concess. 4. Secundo, quia sacramē-
torum administratio (vt ait Soto) est
actus iudicicos, ergo, qui administrat
illa, debet habere iurisdictionem, ex iu-
re communi, vel priuilegio, vel ex com-
missione concessam in eos quibus illa
ministrat.

Tertia

Tertia conclusio, religiosi ex privilegio possunt ubique saltem extra tempus Paschæ Eucharistiam fidelibus ministrare: quia Nico. 5. bu. 2. & Sixtus. 4. bu. 11. concesserunt minoribus: ut quorum confessiones audierint, eisdem Eucharistiam ministrent in omni tempore, excepto die Paschatis Resurrectionis. Et postea Leo. 10. inter viua ora. extendit illam concessionem ad omnes religiosos sacerdotes. imo & postea Iul. 2. ut habetur in supplem. cōces. 160. de qua Manu. Rod. 10. cit. art. 3. concessit minoribus, ut in suis Ecclesijs quoties opus sit ministrent, vel ministrare faciant Eucharistiam. Et sic sacerdotes sæculares de licentia religiosorum in istorum Ecclesijs, idem præstare possunt, quoties religiosi illud facere licet: ita Med. in su. lib. 1. c. 11. §. 13. & Enriq. 10. 2. de Euchar. lib. 7. c. 55. n. 1. vide quando possunt religiosi uti istis privilegijs, etiam extra sua loca sup. c. 6. dub. 5. conc. 5.

De priui. circa Eucharist.

DVB.4. an liceat religiosis ministrare in Pascha & Eucharistiam fidelibus, & sumitur modo Pascha pro toto tempore ab Ecclesia taxato, ad communionem annualem, scilicet a Dominica in Ramis, usque ad Dominicam in Albis inclusiuē.

Prima conclusio, licet religiosis ministrare, etiam in Pascha & in articulo mortis, omnia sacramenta familiaribus & seruitoribus actualiter religiosis seruientibus, & intra monasteria, aut loca religiosorum commorantibus: & sub eorum obedientia uiuentibus, patet ex concessione Clem.4. & Sixti.4. pro Benedictinis, ut habetur in monu. ord. cōces. 315. & cōfirmatur hoc a Cō. Tri. se. 24. c. 11. respectu istorum sic seruientium: ubi etiam a iurisdictione ordinarij eximuntur: licet sit ibi reuocata dicta cōcessio, respectu familiarium extra septa, ac domos religiosorum cōmorantium, quibus in dictis priuilegijs, etiam erat concessum recipere dicta sacramē

ta a religiosis tunc. Secundo, consulti
Cardinales in tempore Greg. 13. vt re-
fert Manu. Rod. in compen. an prælati
regularium possint audire cōfessiones
sæcularium qui sunt de sua familia, aut
alias deseruiunt in eorum monasterijs,
absque licētia & approbatione Episco-
porū: & similiter confessores aliorū re-
ligiosorū idē possint, respōdēt sic Con-
greg. Conci. censuit dictos religiosos
audire posse confessōres ~~regulares~~ sæculariū, qui
sint de sua familia & continui commē-
sales, non tamen eorum qui deseruiunt
in eorum monasterijs: & idem est de
Eucharistia & extrema Vnctione, vide
c. 6. dub. 1.

- Secūda cōc. licet religiosis ministrare
etiā in Paschatæ Eucharistiā fidelibus
cōmunicātibus ob deuotionē: nāquādo
in dictis cōcessionibus, excipitur cōmu-
nio Paschalis, sermo est de cōmunionē
impletiua præcepti communionis: hæc
enim, siue fiat in Paschatæ, siue intra
dies taxatos pro impletione præcepti

De priui. circa Eucharist.

communione, debet fieri in propria parochia: vt ait Suarez 1.p. disp. 82 sec. 2. Secus fit de communione quę fit ob deuotionem: hęc enim etiam in Paschatę licite fit in Ecclesijs religiosorum: contra Naua. in manu. c. 21. n. 52.

Terua conclusio, licet religiosi ministrare fidelibus in suis Ecclesijs Eucharistiam in Paschatę, etiam ad implendum preceptum communionis: ita concessit fratribus de Guadalupe Nic. 5. & Iul. 2. vt habetur in compen. istius ordi. §. 2. & 6. & eisdem concessit Pau. 3. inter viua ora. quod tam intus, quam extra in oratorijs grangijs, & locis monasterij, non contradicente priore, vel vicario, in absentia prioris possint ministrare Eucharistiam, etiam in Paschatę subditis monasterij, & ab eo dependentibus & illuc confluentibus vtriusque sexus: licentia curatorum, vel rectorum, vel locorum diocesano-
rum minime requisita, & sic Ecclesię precepto satisfaciant, non obstantibus contrarijs

trarijs quibuscumque, &c. ita in compen-
pen istius ordinis, ti. Eurist. Sacrament.
§. 6. Et cum hoc & alia priuilegia vni
monasterio D. Hiero. concessa, sint to-
ti ordini communicata, iuxta dicta c. 4.
alijs ordinibus censentur cōmunicata.
Nec ista priuilegia sunt per nō vsum
reuocata: tum, quia priuilegia minorū,
& consequenter aliorum ordinum, sunt
a Pio. 4. bu. 2. confirmata ex certa scien-
tia & de plenitudine potestatis, quę ver-
ba vt ait Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q.
8. art. 3. confirmant priuilegia per non
vsum reuocata, non tamen aliter reuo-
cata, iuxta dicta c. 3. dub. 2. tū etiā, quia
idem Papa non tantum confirmauit,
sed & de nouo concessit dicta priuile-
gia: & sic de nouo concessit minoribus
per communicationem priuilegia di-
cta Nico. 5. Iul. 2. & Pau. 3. Tum potissi-
me, quia Pau. 5. confirmauit, & de no-
uo roborauit priuilegia minorum &
prædicatorum, etiam per non vsum re-
uocata, iuxta dicta c. 3. dub. 5.

De priuilegio circa Missam.

DV.B. 5. an liceat religiosis ministrare Eucharistiam fidelibus in articulo mortis. Prima conclusio, negativa in sententia asserente non licere religiosis ministrare Eucharistiā fidelibus in Paschatz. & eo quod talis communio est impletiva praecepti: cum etiam sumptio Eucharistie in articulo mortis sit etiam impletiva praecepti: ita Suarez sec. 2. dub. ult. & ait esse communem sententiā, & refert priuilegium Pauli 3. concessum Societati Iesu, ubi illis concedit posse Eucharistiā fidelibus ministrare, excipiendo communionē in Paschatz, & in articulo mortis.

Secunda conclusio in sententia asserente licere religiosis ministrare fidelibus Eucharistiā in Paschatz: idē videtur dicendum de ministracione Eucharistiae in articulo mortis maxime, quia Leo 10. loc. cit. dub. 3. tantum excipit communionē Paschatis.

Circa Missam.

DV.B. 6. an liceat religiosis Missas celebrare ante horā & post horā ab Ecclesia

Ecclesia statutam Prima conclusio, interstitium tēporis intraquod est, Missa celebranda est, ab initio auroræ, vsq; ad meridiem: vt communiter docent Doctores cum D. Tho. 3. p. q. 83. ar. 2. ad 4. & initium auroræ est initium crepusculi diei, & prima lucis irradiatio, & adhuc moraliter taxetur: licet enim crepusculum non sit æquale in omni tempore, tamen in omni tempore licet incipere Missam hora & dimidia ante ortum solis: ita tenēt Suar. 3. p. disp. 8. sec. 4. & Ledes. c. 19. de Euchar. Secūda cōc. religiosi ex causa rationabili, possunt Missā celebrare ante horā & post horā ab Ecclesia statutā: ita cōcessit minoribus Sixt. 4. inter viua ora. & Pius. 2. etiā inter viua ora. cōcessit generali minorū posse cōcedere suis religiosis licētiā celebrādi Missas per vnā horam ante auroram: & Alexan. 6. bu. 13. concessit Benedictinis Montisferrati, posse in suo monasterio celebrare Missas immediate post duas horas post mediā noctem. Et

De priuilegio circa Missam.

Et Leo. 10. inter viua ora. concessit minoribus posse de licentia suorum superiorum, illico post matutinum Missam celebrare, & post meridiem, quando itinerando non potuerunt venire ad locum, vbi commode celebrent, vel Missam audiant, maxime in festis: itē Eug. 4. bu. 11. concessit Celestinis itinerantibus posse Missas celebrare, vsque ad nonam exclusiue. Imo inter viua ora. absolute cōcedit minoribus posse Missas sine escrupulo celebrare, vsque ad nonam. Item Greg. 13. bu. 22. concessit religiosis Societatis posse Missas celebrare, de licentia sui generalis, vel alterius ab eo deputati, ante auroram circa lucem, & infra horam post meridiem, itineris, aut alterius legitimi impedimenti existente causa legitima.

DVB. 7. an liceat religiosis extra Ecclesiam celebrare.

Prima conclusio affirmatiua, ita Soto d. 13. q. 2. art. 3. & de prædicatoribus & minoribus habetur in c. in his de priuilegijs.

Liber II. Cap. V. 143

uilegijs. Secunda conclusio, licet religiosi Missas celebrare in grangijs, & alijs locis monasterij: ita concessit prædicatoribus Sixtus. 4. bu. 33. & Iul. 2. bu. 20. & Innocen. 4. bu. 24. Et Alexand. 6. bu. 14. concessit Cisterciensibus, posse in grangijs, & alijs locis monasterij cappellas, Ecclesias & oratoria construere, vbi sine licentia ordinarij, vel alterius, possint Missas & diuina officia celebrare, & vassallorum Colonorum incolarum ibi commorantium, confessiones audire poenitentias iniungere, Eucharistiam & alia Sacramenta sine parochiæ præiudicio, per monasteriorum abbates & suos monachos ad id deputatos ministrare: & per parochiæ præiudicium intelligitur, quo ad exactionem decimarum et primitiarum, quæ solent clericis exhiberi: si enim in hoc nullum sequitur clericis præiudicium, possunt religiosi prædicta exercere: ita declarauit Sixt. 4. vt habetur in lib. monum. ord. concess. 465.

De priuilegio circa Missam.

Si obijcias ex Conc. Tri. se. 22. de cr.
de obser. in Missa vbi præcipitur Episcopis, ne patiantur Missas celebrari, etiam a regularibus, in domibus priuatis, & omnino extra Ecclesiam & oratoria ad diuinum cultum dedicata, designanda & visitanda ab eisdem Episcopis. Ad hoc responderetur, quod ibi tantum intenditur, quod in domibus priuatis non erigantur oratoria, sine approbatione ordinarij, vbi Missa celebretur. Secus est de grangijs monasteriorum: vbi sicut in eorum infirmarijs erigi possunt oratoria, & patet ex contex. dum dicitur non patiatur Episcopi vt Missæ celebrerentur etiā a regularibus, omnino extra Ecclesiā. Oratoria enim & altaria portatilia in grangijs & infirmarijs religiosorum erecta, nō censentur esse omnino extra Ecclesiā: quia secundū DD. cōmuniter, nomine Ecclesiæ monasteria intelligantur: ita Man. Ro. in qq. reg. to. 2. q. 75. ar. 1. Et confir. quia Eug. 4. vt habetur in cōpen. Cister. ii. grangiæ, §. 2. con-

cōcessit: istorū grangias sicut & Ecclesiarū atria, prauorū hominū in cursu & violētia, debere esse liberas & quietas: ita ut nemo in eis possit hominem capere, spolium & ruinam exercere præsumat: & hoc in virtute Spiritus sancti inhibendo statuit, ergo non debemus de istis grangijs iudicare, sicut de domibus priuatis: vbi Concilium vetat diuinorum celebrationem: cum domus priuata non gaudeat prædicta immunitate: & Leo. 10. ut habetur in supple. concessione 186. concessit, quod infringētes, aut violentiam facientes, in Ecclesijs, aut locis religiosorum sint excommunicati, nec possint absolui, nisi a Papa, aut a cōseruatoribus religiosorum: grāgiæ autem inter loca religiosorum computantur.

Tertia conclusio, licet religiosis in castris & arcibus, ad quæ obbela confugiunt: altare portatile erigere, & ibi Missas & officia diuina celebrare, saluo iure parochialium Ecclesiarum, & cuius

De priui. circa Missam.

& cuiusuis alterius: ita concessit Cisterci. Vrb. 5. bu. 1.

Quarta conclusio, religiosi vbique etiam in priuatis domibus sæcularium, possunt Missas celebrare: ita concessit minoribus Sixt. 4. bu. 14. & Alexan. 6. inter viua ora. concessit eisdem, posse Missas celebrare in cameris sæculariũ, & in plateis dato, quod non videantur loca honesta: quia in cameris sæcularium dormiunt coniugati, & in plateis fiunt multa prophana.

Si obijcias decretum Conci. Trid. supra relatum: ad hoc Naua. in manu. c. 25. n. 8. & alij dicunt, dicta priuilegia esse reuocata per hoc decretum: at Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 28. ar. 3. tenet oppositum, sed ad hoc dico, quod Concilium aliquo modo reuocat ista priuilegia: licet enim religiosi antequam ab Episcopo moneantur: possint vt dictis priuilegijs, non tamen post monitionẽ: quia in Concilio sic dicitur, non patiantur Episcopi, quod sacerdotes etiam regulares

Liber II. Cap. V. 145

gulares in domibus priuatis, & omnino extra Ecclesiam, vel oratoria, &c. celebrant, ergo dum Episcopi illud non vetant, poterunt religiosi ibi celebrare. Secus tamen erit post prohibitionem: cū ibi expresse reuocentur, contraria priuilegia, etiam religiosorum. ex dictis patet a fortiori licere religiosis celebrare iuxta dicta priuilegia in Ecclesia violata: nec hoc vetatur in dicto decreto Conci. Trid. sed celebratio in domibus priuatis & omnino extra Ecclesiam.

Not. 1. quod Iul. 2. bu. 28. concessit *de benedictione*
generali minimorum, qui tunc erat pos- *si*
se dispensare, vt valeant collectæ promissis, vsque ad nouem, tam pro Ecclesiarum fabricis, quam pro alijs fratrum necessitatibus: quando inuenerit conuentus, ita grauatos multitudine Missarum, vt eas celebrare non possint, applicando etiam porrigentibus talium eleemosynas Missarum, alia suffragia beneficia & satisfactiones. Et postea

De priuilegio circa Missam.

Leo. 10. anno 1513. in constitutione quæ incipit. Exposcit dilectorum: idē extendit & concessit, cuilibet generali dicti ordinis pro tempore existenti, vt refert Paraselus in lib. priuileg. fol. 45. & 58. Secundo not. quod licet Greg. 13. concefferit omnibus religionibus, posse celebrare solemniter cum processione festum SS. Corporis Christi in Dominica infra octauas eiusdem solēnitatis, reuocando priuilegium Pij. 5. nostro prædicatorum ordini concessum: vbi soli nostro ordini illud concedebatur, vt videre est in bul. 39. Greg. 13. tamen post hæc Clem. 8. nostro ordini, maxime affectus, in bulla quæ incipit: Dudum felicitis recordationis Pius Papa. 5. edita die 8. Martij, anni 1592. & habetur authenticatum transcriptum istius bullæ in conuentibus nostri ordinis, reuocat bullam Greg. & soli nostro prædicatorum ordini concedit, posse tunc dictum festum celebrare, & posse tunc deferre Eucharistiam
per

per vicos & plateas, & per loca a nobis electa: & concedit indulgentiam plenariam astantibus tali solemnitati, & merito hoc nostro ordini conceditur, ex eo quod noster Doctor Angelicus D. Thomas officium de SS. Eucharistię Sacramento, ab omni Ecclesia receptum & decantatum, & tot diuinis refertum sententijs diuino numine in lucem protulit.

DVB. 8. an liceat regularibus benedicere, vestes sacerdotales & corporalia. Prima conclusio, religiosi sacerdotes, possunt benedicere omnes vestes sacerdotales: ita concessit Sixtus 4. minoribus inter viua ora.

Secunda cōcl. prælati regulariū, & istis absētibus eorū vicarij, & qui habēt principale regimē monasterij: possunt benedicere nō tātū vestes sacerdotales, & alia ornāmēta Ecclesię, sed etiā corporalia: ita cōcessit minoribus pro vestibus & corporalibus pro eorū vsu tātū Leo 10. bu. 6. sed Pi. 5. & Inoc. 8. pro Hieron.

De priui. circa Missam.

idem absolute, & sine vlla limitatione concessit: vt refert Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 19. ar. 2.

Not. posse religiosos, etiam laicos, tangere calices & corporalia, cum reuerentia tamen: ita concessit Sixt. 4. inter viua ora. possunt etiam lauare corporalia, & alia Ecclesiastica ex concessione Calix. 3. inter viua ora. & idem Sixtus concessit etiam monialibus sub clausura, & in congregatione viuentibus, posse tangere corporalia & purificatoria prius a religiosis lota.

DVB. 8. an liceat religiosis consecrare calices benedicere & reconciliare Ecclesias & chrisma conficere.

Prima cōclusio, prælati regularium possunt, consecrare calices & patenas suorum monasteriorum, grangiarum & beneficiorum: ita concessit Benedictinis Iul. 2. bu. 25. imo iuxta concessionem Innocen. 8. bu. 5. factam abbati Cister. & alijs primis coabbatibus dicti ordinis, & iam cōmunicatam per Gregor.

gor. 14. bu. 3. omnibus abbatibus dicti ordinis possunt, consecrare calices etiā extraneos.

Secunda conclusio, prælati regularium possunt in suis terris conficere chrisma: ita concessit Vrba. 2. bu. 1. Nec hoc priuilegium, sicut nec alia primæ conclusionis, sunt reuocata per non usum. Tum, quia ut priuilegium per non usum reuocetur, requiritur notitia talis priuilegij, & non usus centum annorum: iuxta dicta ca. 3. dub. 2. Tum etiā, quia iuxta dicta cap. 3. dub. 5. priuilegia per non usum reuocata, iam sunt per Paulum. 5. reualidata.

Tertia conclusio, prælati regulariū, possunt consecrare Ecclesias, vel altaria chrismate sacro ab aliquo antistite Catholico recepto: ita concessit Innocen. 8. & Vrba 2. locis cit. & licet postea Leo. 10. ut dixi c. 3. dub. 5. statuit, quod Ecclesiæ, vel altaria religiosorū consecrentur & benedicantur, ab Episcopo diocesano, nisi bis, vel ter, cum

De priuilegio circa Missam.

instantia & debita reuerentia requisitus, venire recuset (per quod etiam reuocabatur priuilegium concessum Augustinis a Sixto. 4. bu. 34. & Eug. 4. bu. 9. quod quilibet Episcopus absque diocesani licentia, possit Ecclesias monasteriorum, & altaria consecrare) tamen iam Pau. 5. vt dixi. lo. cit. imo & alij ante ipsum vt probaui, confirmarunt & reualidarunt priuilegia a Leo. 10. bul. 45. reuocata: & ad minus certissimum est, non esse reuocatum priuilegiũ post Leo. 10. a Paul. 3. bul. 8. concessum pro religiosis Societatis, vt eorum Ecclesie & cimiteria consecrentur, a quouis Episcopo si diocesanus ultra quatuor menses illud facere differat: imo si diocesanus ter requisitus modo dicto venire recuset, potest quilibet Episcopus iuxta priuilegium Sixti. 4. & Eugen. 4. dictas Ecclesias & altaria consecrare, non spectatis dictis quatuor mensibus.

Quarta conclusio, prælati regularium,

rium, possunt reconciliare Ecclesias
etiam consecratas, cimiteria & orato-
ria quovis modo polluta: & hoc cum
aqua ab eis benedicta: maxime in locis
remotis, ubi Episcopum per duas die-
tas adire non possunt pro aquæ be-
nedictione: ita concessit minoribus
Leo. 10. bul. 6. & Iul. 2. idem concessit
minimis: ut habetur in supplem. cōces.
30. quod etiam intelligitur iuxta con-
ces. Leo. 10. quando Episcopus non exi-
stit intra duas dietas: & una dieta con-
tinet viginti milliaria, seu septem leu-
cas, secundum Sil. ver. benefic. 2. §. 1. &
Mandos. in Cancel. reg. 3. q. 2. n. 20. imo
secundū l. 8. ti. 3. li. 2. fori, & l. 25. in preg.
una dieta continet decem leucas.

Quinta conclusio, religiosi in terris
infidelium, possunt Ecclesias erigere, &
reformare vestes corporalia, calices, ci-
meteria (si Episcopus nō ad sit) benedi-
cere, ac Ecclesias violatas recōciliare,
& statuta necessaria facere, & ea muta-
re, & bis in die celebrare: ita cōcesit reli-

De privi. circa confes.

giosis Societatis Iesu Pau. 3. bu. 8. & supra c. 5. dub. 1. concl. 4. adduxi privilegium Adria. 6. concedentis religiosis ordinis minorum, in terris Indiarum omnem Episcoporum authoritatem pro actibus non requirentibus ordinem Episcopalem, cum limitationibus ibi positis.

C A P. VI.

De privilegijs circa sacramentum pœnitentiæ.

DVB. 1. an religiosi cum sola licentia suorum prælatorum, & sine licentia ordinarij possint absolvere sæculares. Prima conclusio, religiosi cum sola licentia suorum prælatorum, possunt etiam in Pascha, & in articulo mortis ministrare sacramenta pœnitentiæ Eucharistiæ, & extremæ Vnctionis, suis famulis qui in eorum morantur obsequijs: & possunt eos in suis domibus sepe-

sepelire, & gaudent isti famuli in articulo mortis priuilegijs & indulgentijs religiosorum: ita concessit Augustinis Innocen. 6. bu. 1. & Carmelitis Sixtus. 4. bu. 37. & Minimis Leo. 10. bn. 41. & Cōgregatio Cardinalium, vt refert Manu. Rod. in compen. in tempore Greg. 13. declarauit posse religiosos audire confessiones sæcularium, qui sunt de sua familia & continui commensales, non tamen eorum qui deseruiūt in eorum monasterijs, iuxta dictac. 5. dub. 4.

Secunda conclusio, religiosi omnes præter prædicatores & minores, non absoluunt valide sæculares, qui iuxta modo dicta non sunt de sua familia, si non habent licentiam ordinarij ipsorū sæcularium: patet ex Conc. Trid. se. 23. c. 15. vbi dicitur, quod nullus sacerdos etiam regularis, audiat confessiones sæcularium etiam sacerdotum: nisi sit parochus, aut ab ordinario approbatus. Non obstante quouis priuilegio, & cōsuetudine etiam immemoriali in contrarium.

De priuilegio circa confes.

trarium. Dixi præter prædicatores & minores, nã de istis disponitur in clem. dudum de sepul. quod electi a suis prælati coram ordinario se præsentent: humiliter petentes, vt suo placito liceat suorum ouium audire confessions: & si ordinarius ex causa rationabili aliquem expellit, non potest confessions audire: si tamen sine causa expellatur, non manet expulsus, sed a Papa tunc si bi conceditur ibi iurisdicctio: imo si nõ spectata præsentatione dicta, ordinarius præmonens dicat, non præsentetis aliquos religiosos: quia non admittemus secundum Cardi. ibi possunt querant præsentandi confessions audire absque alia præsentatione. Nec reuocatur dicta clementina in Conc. Trid. loc. cit. quia ibi tantum reuocantur mera priuilegia & consuetudines contrariæ, vt ibi exprimitur. At illa facultas prædicatorum & minorum est, inserta in iure communi illius clementinæ, sicut alię leges Ecclesiæ, & iuxta morem loquendi

loquendi Iuristarum, non mine priuilegij non intelligitur, quod est in corpore iuris insertum. Secundo, quod lex de nouo instituta non reuocat priuilegia in iure inserta, nisi de illis fiat expressa mentio, licet apponat quaslibet, non obstantias generales & reuocet omnia priuilegia, quia priuilegia in iure inserta vè dicant sibi, aliud nobilius nomen, & sunt iam leges communes: ita communiter Iuristæ in l. hæreses absens, ff. de iudicijs, Peli. c. 1. de rescrip. n. 12. Naua. lib. 3. cons. 87. ti. de regu. Bart. ver. vel diuersius in authen. qua in prouintia, & alij quos refert & sequitur Manu. Ro. in qq. reg. to. 1. q. 59. ar. 2.

Si arguas ex cap. licet de confi. in 6. vbi habetur, quod princeps condens legem censetur abrogare priorem contrariam cum præsumatur habere totum ius in scrinio pectoris sui. Ad hoc respondetur, quod hoc decretum non intelligitur generaliter, ita quod ferente Papa aliquam legem
nega-

De priui. circa confes.

negatiuam derogat, omnes affirmati-
uas circa eandem materiam. Hoc enim
est contra Doctores communiter sen-
tientes, quod nulla lex posterior abso-
lutè lata derogat legem specialem, vel
priuilegia in iure inserta, si nulla sit isto-
rum mentio. Sicut lex concedens nobi-
libus noctu arma deferre, non reuoca-
tur per legem postea absolutè præci-
pientem, quod nullus tunc arma deffe-
rat, sine reuocatione prioris legis : &
pater hoc ex regula. 34. de reg. iuris in
6. quæ sic ait, generi per speciem dero-
gatur, id est, legi generali per specialē
derogatur: & secundum hoc ait Naua.
lib. 3. cons. 1. de clericis non residē, quod
leges generales limitantur per particu-
lares. Intelligitur ergo illud decretum
quando duæ leges contrariæ condun-
tur, & dicuntur contrariæ non quando
vna est negatiua, & altera affirmatiua.
Sed quando sunt incompatibiles, vt iste
compatres, possunt contrahere ma-
trimonium compatres, non possunt
con-

contrahere matrimonium. Tunc enim, quando vna istarum legum additur, altera reuocatur, licet nō fiat mentio illius. Bene tamē cōpatiuntur inter se duæ leges, quarū vna est vniuersalis negatiua altera particularis affirmatiua. Vt iste nullus regularis sine approbatione ordinarij, audiat sæcularium confessiones: fratres prædicatores & minores, si ne tali approbatione audiant sæcularium confessiones. Præterquam quod Concilium, tantum procedit contra audientes sæcularium confessiones ex consuetudine, aut priuilegio: vt patet ex tex. dum subditur, quibusuis consuetudinibus & priuilegijs in contrarium non obstantibus: quod est priorum verborum explicatio, non tamen loquitur contra fratres prædicatores & minores, qui ex iure communi dicte Clem. dudum de sepul. cum sola præsentatione coram Episcopis modo ibi declarato, illud (vt iam dixi) præstare possunt.

De priui. circa confes.

Tertia conclusio, religiosi ab Episcopo approbati, etiam parochio renuente, possunt audire confessiones cuius talis Episcopi : ita concessit minoribus Alexan. 4. bu. 24. ubi eis concedit, posse prædicare, & confessiones audire absque parochorum minime requisito. Et Clemens. 4. bu. 10. concedit minoribus, quod si talis licentia prædicandi, & confessiones audiendi, detur eis a legatis Papæ: possint ea vi, sine consensu inferiorum prælatorum & curatorum: & a Ioann. 22. bul. 1. damnatur Ioannes de Poliaco: asserens quod confessi religiosi expositis tenentur, iterum eadem peccata confiteri proprio sacerdoti, aut parochio: & Sixtus. 4. bul. 33. pro prædicatoribus, committit inquisitoribus hæretice prauitatis hoc punire. Ex dictis patet, quod licet clerici ab Episcopo expositi cum limitatione ne confessiones audiant renuente parochio non possint confessiones audire parochio renuente, cum iurisdicatio istorum

fit,

fit, a solo Episcopo, & sic ab eo limitabilis: secus tamen est de religioso exposito cum eadem limitatione: quia dicta Pontificum priuilegia religiosis concessa hoc illis concedunt expressè, quæ concessio non potest ab Episcopo tolli, aut limitari.

DV B. 2. an religiosi cum sola licentia ordinarij & sine præsentatione facta per suos superiores possint audire confessiones ouium talis ordinarij.

Prima conclusio, religiosi nostri ordinis prædicatorum sine dicta præsentatione, etiam cum licentia ordinarij, non absoluunt valide. Cauetur enim in constitutionibus istius ordinis, ne isti religiosi audiant extraneorum confessiones, sine licentia & approbatione sui ordinis: ita in dis. 2. ca. 12. Et in cap. Roma, anno 1589. statuitur auctoritate Apostolica, quod nullus admittatur ad confessiones fratrum, aut sæculariū nisi per quinque examinatores: & ubi tot non suppetū idonei patres per tres
ad

De primi. circa confes.

ad minus idoneus iudicetur: & præcipitur examinatoribus in virtute Spiritu sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub excommunicatione latæ sententiæ: vt per vota secreta sua dantes suffragia, secluso omni particulari affectu insufficientes excludant, & sufficientes admittant tantum. Et in capitulo Venetijs, celebrato anno 1592. idem etiam statuitur, & suspenduntur non approbati, vt supra, ab audientia confessionum, quousque per quinque examinatores per vota secreta sint approbati.

Secundo, in quadam bulla Iul. 2. intimata in capitulo generali Salmanticæ, anno 1551. sub Francisco Romeo Castellionensi tunc Magistro generali, & in isto capitulo acceptata, annullantur omnes licentiæ obtentæ, & obtinendæ ab ordinarijs, per dictos religiosos ad confessiones audiendum sine licentia & consensu suorum prælatorum: ita etiam refert Manu. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 60. ar. 3. Et licet aliæ religiones possint
fint

fiat uti ista bulla per communicatio-
nem, cum contineat privilegium con-
cessum in fauorem iurisdictionis præla-
torum regularium, ad quos spectat præ-
sentare suos religiosos ab ordinario ap-
probandos, si tamen tales prælati ista
bullæ non utantur: eorum religiosi pos-
sunt absolvere sæculares iuxta potesta-
tem sibi ab eorum ordinarijs conces-
sam. Non tamen poterunt absolvere a
casibus tali ordinario referuatis: quia
privilegia Papæ concedentia religio-
sis posse absolvere a casibus ordinario
referuatis, supponunt quod sint ordina-
rio præsentati per suos superiores: ita
communiter Doctores in 4. d. 17. Nau.
in manu. c. 9. n. 6. Enriq. lib. 3. de pœnit.
c. 6. nu. 6. & idem sentit Manu. Rod. de
casibus Papæ referuatis: non enim est
credibile Papam concedere absolutio-
nem a suis casibus, & non a casibus Epif-
coporum.

Secunda conclusio, taliter est neces-
saria omnibus religiosis dicta præsen-
tatio,

De primi. circa confes.

tatio, quod si semel per suos superiores præsentati, & ab ordinario expositi, iuridice & legitime per suos prælates inhibeantur, & suspendantur ab audientia confessionum intentent absoluerenihil faciunt: ita Silu. ver. confessor. 2. §. 11. Lud. Lo. to. 2. c. 8. de bulla, & Man. Rod. ar. 2. Et patet ex priuilegio Leo. 10. concesso prædicatoribus ad instantiam sui generalis Stephani Vfusmaris. Dato Romæ die 7. Ianua. anni 1515. Vbi reuocantur licentiæ concessæ & concedendæ suis religiosis, ad confessores eligendum & confessiones audiendū, quas ipse magister generalis reuocandas iudicauerit, & vndecumque emanaturas gratias, sine licentia superiorum concedendas annullat, nisi manu Papæ, aut Cardinalis protectoris sint signatæ: ergo religiosi ordinis prædicatorum, & alij etiam per communicationem, non faciunt confessiones validas contra prohibitionem iuridicam suorum prælatorum, dicit si iuridice inhibeantur:

hibeantur : nam si per prohibitionem extraiudicialem interdicatur religiosus a suo superiore , ne audiat confessiones , peccabit illas audiendo , secundum Soto d. 18. quæst. 4. art. 3. circa fin. & Lud. Lop. contra cano. relect. de poenit. p. 5. tamen confessiones erunt valide : & ita intelligitur Ledes. cap. 13. de poenit. dub. 12. & patet , quia iam iste est adeptus legitimam approbationem sed in religionibus bene & suauiter omnia disponentibus , non potest quis priuari officio prædicatoris , vel confessoris , nisi per sententiam latam in conuictum : cum priuatio ista inter poenas grauiores computetur : ergo per simplicem prælati prohibitionem non manet religiosus dictis officijs priuatus.

DV B. 3. an approbatio regularium possit ab ordinario limitari ad certum tempus locum & personas. Prima conclusio, si ordinarius sine rationabili causa limitat , regularium approba-

De privi. circa confes.

tionem, manet limitata quantum ad iurisdictionem ab eo delegatam, non tamen quantum ad iurisdictionem ex privilegio Papæ concessam ipsis religiosis semel approbatis, sed quantum ad hoc sunt habendi veluti absolute approbati: ita Enriq. lib. 3. de pœnit. ca. 6. num. 8.

Secunda conclusio, si ordinarius ex rationabili causa, sicut ex defectu scientiæ pro mercatoribus, &c. restringat regularium approbationem valet restrictio, nec potest religiosus etiam per bullam, aut sua privilegia agere contra illam restrictionem: ita Angles, tit. confessor. 4. n. 25. conceditur enim Episcopis in clem. dadum de sepul. posse ex rationabili causa non approbare religiosum a suo prælato præsentatum, ergo a fortiore, possunt limitare approbationem ex causa rationabili, ita ut sit approbatus ad certum locum & non ad alia ubi maiori scientia opus est, & sit approbatus ad certum tempus, ut
vacet

Liber II. Cap. VI. 155

vacet studijs. Ex dictis patet, quod sicut
approbatus pro omnibus exceptis ne-
gotiantibus ex defectu scientiæ, nō est
ab istis, etiam per bullam eligibilis in
confessorem, sic nec approbatus pro
omnibus exceptis mulieribus ex defe-
ctu ætatis, est ab istis etiam per bullam
eligibilis in confessorem, nec pro illis
idoneus censetur: quia idoneitas con-
fessoris consistit non tantum in scien-
tiæ peritiis, sed etiam in probitate vitæ
in morum venustate, modestia & dis-
cretionem, ut colligitur ex clem. dudum
de sepul. quæ idoneitas regulariter nō
reperitur in sacerdote iubeni respectu
fœminarum: ita tenet Lud. Lop. 2. p. c.
8. de bulla, & hoc reputat securius Le-
des. c. 13. de pœnit. & Manu. Rod. in su.
1. p. c. 60. n. 4 licet alij aliter probauiliter
sentiant, sicut Antolinez in exposicio-
ne Cruciatæ, Enriq. 10. 1. lib. 6. c. 6. nu. 8.
Vega 10. 1. c. 62. calu 75. in fi. Et Sanch.
10. 3. de matrim. disput. 74. n. 16.

DVB. 4. an approbatio, seu exposi-
tio

De primi. circa confes.

tio regularium ad confessiones audiendum sit perpetua. Prima conclusio, sacerdos secularis, aut regularis expositus pro certo tempore, illo tempore finito, finitur eius expositio: nisi in casu quo quis sit expositus, usque ad Dominicam in albis, verbi gratia, & audita infra illud tempus alicuius confessione, oportuit differre absolutionem per aliquot dies, tunc poterit iste sacerdos illum poenitentem absolvere: etiā post Dominicam in albis: ita Ledes. c. 12. de poenit. licet oppositum reputet securius, sed patet, quia confessor ille habuit, tunc iurisdictionem ad audiendam illam confessionem, & differendum absolutionē pro tempore sibi viso conuenienti, iuxta c. omnis vtriusq; sexus de poenit. & rem ergo potest postea perficere sacramentum, licet enim spirasset licentia audiendi nouas confessiones, non tamen licentia finiendi inceptas.

Secunda conclusio, religiosi semel expo-

Liber II. Cap. VI. 156

expositi ad confessiones audiendū in aliqua dioecesi, si inde exeant & iterū reuertantur, non tenentur se iterū præsentrare eidem Episcopo pro noua licentia: ita concessit Euge. 4. inter viua ora. de quo Soto d. 18. q. 4. art. 3. & Naua. in manu. c. 27. n. 262. imo nec tenentur se præsentrare Episcopo successorī dum non reuocat eorum licentias: ut ait Silu. ver. confessor. 2. nu. 4. & Ange. ver. confessor. 4. n. 25. & idem etiam est de quouis confessore, etiā sæculari: ut ait Ledes. & iuxta dicta a nobis cap. 3. dub. 1.

Maiores difficultates est, an talis expositio possit reuocari, ab Episcopo qui exposuit, vel saltem ab Episcopo succedente, & ad hoc sit.

Tertia conclusio, expositio regularium, non potest reuocari ab Episcopo qui exposuit, nec a capitulo in Sede vacante: ita concessit Clem. 4. bu. 4. potest tamen reuocari ab Episcopo succedente: ita Pius. 5. bu. 10. vbi decernitur,

De priuilegio circa confes.

quod religiosus semel ab Episcopo præ-
uio examine approbatus, ab eodem ite-
rum non examinari, bene tamē ab Epif-
copo successore: non obstantibus priui-
legijs, &c. vbi reuocat quo ad hoc,
quod antea concesserat, inter vna ora.
die 23. Martij, anno 1567. reuolidando
priuilegia minorum in foro conscien-
tiæ, licet sint contra Conci. Trid. Item,
similis declaratio facta a Congrega-
tione Card. refertur a Manu. Rod. in
qq. reg. 10. 1. q. 59. ar. 4. Et talis est Con-
gregatio Concilij censuit, regulares se-
mel ab Episcopo præuio examine ap-
probatos: iterum ab eodem Episcopo
non esse examinandos: Bene tamen a
successore iuxta constitutionem prædi-
ctam Pij. 5. quæ a Greg. 13. non est re-
uocata per reductionem priuilegiorū
mendicantium ad terminos iuris, &
Conci. Trid. & ista declaratio Congre-
gat. Cardin. in tempore Sixti. 5. & post
Greg. 13. facta est, & sic a Greg. 13. non
potuit reuocari.

Quarta

Quarta conclusio, probabile est expositionem fratrum prædicatorum & minorum esse perpetuam: ita tenet Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 59. ar. 4. & probat primo, ex extraua. intercunctas, ubi ista perpetuitas istorum ordinum pro confessionibus audiendis, videtur insinuata dum dicitur: data vero licentia (prædictis, scilicet religiosis) per diocesanorum mortem nolumus terminari: quæ verba videntur approbari, in clem. dudum de sepult. dum conceditur, prædicatoribus & minoribus eadē authoritas quam habent parochi, sed Episcopis a parochis tollere auctoritatem absoluendi minime possunt, cum de iure diuino illam habeant: ut patet ex Conc. Tri. se. 23. c. 15. id insinuante, ergo idem videtur dicendum de prædictis religiosis. Si dicas dictos religiosos habere extensius tantam auctoritatem, quantam parochi: & hoc probare argumentum, non tamen quod illam habeant, eo modo quo parochi: aliàs de

De privi. circa confes.

iure diuino illā haberēt. Ideo probatur secundo, quia Pius. 5. bu. 12. declarat expositionem predictorum religiosorum esse perpetuam. Nec reuocatur ista declaratio a Greg. 13. bu. 38. vbi reuocantur omnia concessa mendicantibus per Pium. 5. contraria Concil. Trid. Tum quia declarationes Pij. 5. cum sint declarationes Concil. Trid. non sunt contra Conc. Trid. vt dicemus ca. 9. dub. 5. tum etiam, quia Greg. 13. reducit istam reuocationem ad terminos iuris communis, & Conc. Trid. sed concessio & declaratio Pij. 5. prout concernit prædicatores & minores, non est contraria decretis iuris, vel Conc. Tri. ergo.

Si obijcias, quia ex declarationibus allatis in tertia cōclusionē, sequitur prædicatores & minores, posse iterum examinari ab Episcopo successore, cum ibi reuocentur contraria priuilegia: ad hoc dico, quod si declaratio Pij. 5. allata in tertia cōclusionē sit a Greg. 13. reuocata & reducta ad ius cōmune, iam
secundum

Liber II. Cap. VI. 158

secundum ius commune clem. dudum
de sepulturis non reuocatum in Conc.
Trid. prædicatorum & minorum expo-
sitio est perpetua: si tamen non sit reuo-
cata dicta declaratio, vt declarauit Cō-
gregat. Cardi. adhuc ista prædicatorum
& minorum expositio est perpetua: cū
illa perpetuitas competat illis ex iure
communi dictæ clementinæ, & non ex
priuilegio, sicut alijs religionibus. In
declaratione enim prædicta Pij. 5. sicut
& in Con. Tri. non reuocatur ius cōmu-
ne: vt ibidē patet, nec priuilegia in iure
cōmuni inserta, quia cū ista vendicēt si-
bi aliud nobilius nomen, & sint iam le-
ges cōmunes, non manent reuocata per
generalē reuocationem omniū priuile-
giorum: ita cōmuniter Iuristæ, in l. hæ-
res absens, ff. de iudicijs, Feli. c. 1. de res-
crip. n. 12. & Naua. lib. 3. cons. 87. tit. de
regularibus, secus tamē est de alijs pri-
uilegijs. Ex dictis patet, quod licet ante
declarationes aīlatas in 3. cōc. clem. du-
dū esset extēsa, & cōmunicata August.
per

De priuilegio circa confes.

per Clem. 5. & Carmelitis per Ioannē 22. vt refert Manu. Rod. quia tamen ex-
tentio ista non competit illis ex iure cō-
muni, sed ex mero priuilegio reuocato
iam per istas declarationes si valent, vt
certum puto, vel per Conci. Trid. si di-
ctæ declarationes sint reuocatæ & re-
ductæ ad ius commune, & a Conc. Tri-
den. iam non fauent eis, vt patet.

DVB. 5. an expositio regularium pro
vna diœcesi valeat pro alijs diœce-
sibus. Prima conclusio negatiua, stan-
do in iure communi: ita Archidi. in ca.
perlectis. 25. d. 17. Silu. ver. confessor. 1.
§. 14. Soto d. 18. q. 4. ar. 3. & communi-
ter: & quando in Conc. Tri. se. 23. c. 15.
dicitur, quod confessorius sit ab Episco-
po approbatus, intelligitur ab Episco-
po eius cuius confessionem audit: nec
est audiendus Cord. in addi. ad §. 16. vbi
ait, quod regularis in vna diœcesi ap-
probatus est pro omnibus approbatus:
ex eo, quod Clem. 7. vt habetur in com-
pen. menditi. absolutio quo ad sæcula-
res

Liber II. Cap. VI. 159

res. 1. §. 16. concessit minimis alicui Episcopo præsentatis, nõ debere iterum præsentari, licet ad aliam transeat dioccesim, sed ista concessio Clem. 7. est similis illi concessioni Eugen. 4. de qua dub. præce. conc. 2.

Secunda conclusio, religiosi ex privilegio possunt aliquando audire confessiones omnium diocesis, ubi non sunt approbati. Primo, Nico. 5. bu. 2. & Leo 10. inter viua ora. concesserunt minoribus observantia, ut in diocesi ubi sunt expositi, audiant confessiones, quorum libet fidelium. Secundo, Sixtus 4. inter viua ora. concessit minoribus posse audire confessiones secularium, unde quaque venientiam ea autoritate quam habent ab Episcopo diocesis ubi existant. Tertio, Pau. 3. bu. 7. concessit presbyteris Societatis Iesu (alias, scilicet iuxta Conc. Trid. sess. 23. c. 15. approbatis ab ordinario) posse absolvere omnes fideles, etiam a reservatis Papæ extra bullam cœnæ. Et not. quod licet ista

con-

De priuilegio circa confes.

cōcessio vniuersaliter loquatur de omnibus fidelibus, nō tamen intelligitur de religiosis, quidquid aliqui improbaui-
liter dicant: cum isti ex vi suorum sta-
tutorum & priuilegiorum, non possint
absolui sine licentia suorum superiorū,
aut alio clariori indulto, iuxta dicta li.
1. c. 6, dub. 11. & 12. Nec in concessioni-
bus generalibus vnquam Papæ videan-
tur derogare statuta quę ignorāt: iuxta
notata in c. ex parte de foro competen-
ti: ita Silu. ver. confessor. 2. nu. 6. Armi.
ver. absolutio, num. 23. Quarto, Greg.
13. concessit confessoribus & prædica-
toribus Societatis, semel ab aliquo or-
dinario approbatis, & a suis superiori-
bus ad ista officia deputatis, vt quoties
iter faciunt possint, non repugnantibus
parochis prædicare, & quorumlibet fi-
delium confessiones audire, dummo-
do hoc non faciant in locis vbi ordi-
narij existunt, nisi cum eorum licentia:
ita in compend. Societat. it. confesso-
res. §. 2.

Quinto,

Quinto, in bulla plumbea Cruciatæ conceditur fumentum illam, posse eligere in confectorem ex regularibus semel tantum approbatum, hoc est, approbatum semel ab aliquo ordinario.

Tertia conclusio, religiosi possunt uti dictis privilegijs, etiam extra sua monasteria: quia secundum Panor. in ca. tuarum, & in c. cum capella de privile. quando datur exemptio ratione loci, scilicet, ratione alicuius Ecclesiæ, aut monasterij, sicut sunt privilegia concessa religiosis ad celebrandum in suis Ecclesijs in tempore interdicti, non habent locum, nisi in suis Ecclesijs: attamen quando datur exemptio ratione personæ, sicut privilegia dicta supra, committantur ipsam personam. Secundo, quia Pius 4. bu. 3. & Pius 5. bu. 7. concesserunt religiosis, alias, scilicet, expofitis, posse ubiq; etiã extra cõuentũ ministrare fidelibus sacramentũ poenitentiæ. & Euchar.

DVB. 6. an religiosi expofiti, possint absolvere a casibus Papæ.

Prima

De priui. circa confes.

Prima conclusio, regularis, sicut & alius sacerdos ab ordinario approbatus, potest absolvere habentes bullam Cruciatæ, a casibus Papæ (sola hæresi excepta) semel in vita & in articulo mortis: ita habetur in bulla: ubi etiam conceditur, bis summenti bullam intra annum posse bis in vita a prædictis (excepta hæresi) absolui.

Secunda conclusio, regulares (alias approbati, iuxta Conc. Trid. se. 23. c. 15.) possunt iuxta sua priuilegia absolvere quoties opus sit, omnes fideles a casibus sententijs censuris & poenis Ecclesiasticis Papæ, extra bullam Coenæ reueruatis. Ita habetur in priuilegio Pau. 3. bu. 7. de qua dub. præce. conc. 2. & intelligitur satisfacta parte modo explicando, cap. 7. dub. 1. nec hoc priuilegiū suspenditur per bullam iuxta dicta ca. 3. dub. 7.

Tertia conclusio, religiosi in terris infidelium remotissimis a Sede Apostolica, possunt omnes fideles absolvere,

Liber II. Cap. VI. 161

uere, etiam a reſeruatis in bulla Coenæ:
ita conceſſit religioſis Societatis Pau.
3. bu. 8. & Adria. 6. bu. 1. iam conceſſe-
rat ad inſtantiam Carol. 5. imperatoris,
quod prouintiales Indiarum & fratres
quibus ipſi commiſſerint, poſſint om-
nes Indos & omnes Chriſticolas com-
mitantes ad opus conuerſionis abſolue-
re in vtroque foro, & Papæ authorita-
tem quātam iudicauerint expedire pro *+ dedit*
conuerſione Indorum, & manutentione
ac proſectu illorum, ac aliorum præ-
factorum in fide Catholica & obedi-
entia Romanæ Eccleſiæ viuentium, vide
c. 5. dub. 1.

DVB. 7. an religioſi expoſiti poſſint
abſoluere a caſibus Epifcopo re-
ſeruatis. Prima conſuſio, regularis, ſi-
cut & alius ſacerdos ab ordinario ap-
probatus, poteſt quoties opus fit abſol-
uere, habentes bullam Cruciatæ a caſi-
bus Epifcopo reſeruatis patet in bulla.

Secunda conſuſio, probauilius eſt
poſſe religioſos, ſtando in ſolo iure cō-

De priuilegio circa confes.

muni & secluso priuilegio absoluere a casibus extra ius commune Episcopo reſeruatis: ita D. Anto. 3. p. ii. 17. cap. 11. Silu. ver. casus, & ver. confessio. nu. 28. Tabie. ver. dispensatio, §. 15. Arm. ver. absolutio, n. 25. Panor. in c. super specula ne cleri. vel monach. Bonif. in clem. dudum de sepult. & alij contra Naua. in man. c. 27. nu. 363. & contra alios: sed Conclusio, patet quia quando alicui cōceditur priuilegium ad instar aliorū nō limitatur isti, si postea alijs limitatur, sed in clem. dudum de sepul. conceditur prædicatoribus & minoribus, & cōsequenter alijs religionibus per cōmunicationem, iuxta dicta dub. 4. in fi. facultas absoluendi, a casibus a quibus curati dē iure possunt absoluere: & ibi datur facultas curatis absoluendi ab omnibus, exceptis casibus in iure Episcopo reſeruatis: ergo licet post hæc sit limitata curatis ista potestas per Episcopum, vel Papam, non ex hoc limitatur religiosis, sicut e contra si extenderetur curatis,

Liber II, Cap. VI. 162

curatis, non ex hoc extenderetur religiosis, secundum Bonifa. loc. cit. Secundo, quia in dicta clemen. datur religiosis a Papa tanta facultas, quanta in iure conceditur curatis: nec habuit Papa respectum ad statuta Episcoporum, quæ pro loco & tempore variantur: maxime, quia Episcopi tunc habebant alios casus, ex consuetudine sibi reseruatos, vt patet ex extraua. inter cunctas de priuile. quæ præcessit dictâ clem. dudum.

Tertia conclusio, religiosi iuxta sua priuilegia, possunt absolvere ab omnibus casibus Episcopo, etiam in iure reseruatis. Pater primo, ex concessione Pauli. 3. cit. dub. 5. vbi conceditur religiosis Societatis, posse absolvere ab omnibus casibus cæsaris & poenis, solis casibus bullæ coenæ exceptis. Secundo, Eug. 4. bu. 11. cōcessit Benedictinis, posse absolvere fideles ab omni peccato, excommunicatione, suspensione, ac interdicto, exceptis Papæ reseruatis: & inter

De priui. circa confes.

viua ora concessit confessoribus ordinis predicatorum, ut dum sunt in itinere, aut alibi: ita quod non possunt petere casus Episcopales, eo ipso possint vii plenarie auctoritate Episcopi. Tertio, Verba. 4. ut constat ex bu. 37. Sixti. 4. concessit Carmelitis, posse audire confessiones fidelium, nisi talia commiserint, ob quæ Sedes Apostolica sit merito consulenda. Et Eug. 4. ut constat ex eadem bu. Sixti concessit eisdem Carmelitis, eandem in hoc potestatem quã habent ex officio minores pœnitentiarij Romanę Curię: nec obstat si Carmelita non vtantur, isto priuilegio, ad hoc quod alij religiosi illo vii valeant per communicationem: cum per communicationem non communicetur priuilegiolorum vsus, aut non vsus, sed ius vtendi priuilegijs, iuxta dicta lib. 2. ca. 4. Ex dictis patet, quod licet Pius 2. & Sixtus 4. bu. 42. concesserit Benedictinis Valeoleti, posse absolueri sæculares in suo conuentu a casibus Episcopi, tamen in dictis

dictis privilegijs nulla venit restrictio: & sic religiosi possunt absolvere a concessis in illis, etiam dum existunt extra sua monasteria.

Si arguas primo, quia videntur dicta privilegia revocari in Conc. Trid. sess. 14 c. 7. ubi declaratur, posse Episcopos reservare casus, a quibus inferiores absolvere non possunt: ad hoc respondetur, quod in Conci. Trid. non revocantur regularium privilegia, & multo minus: clem. dudum de sepul. ubi prædicatoribus & minoribus, & consequenter alijs per communicationem conceditur, posse absolvere a casibus Episcopo extra ius reservatis: cum nõ fiat expressa mentio istorum privilegiorum, sicut fit semper quoties in aliquo decreto intenditur alicuius privilegij revocatio: iuxta dicta c. 3. dub. 6. nec ista Episcoporum reservatio est impertinens: tum quia est alias necessaria de lege ordinata, & efficaciam habens secluso privilegio: tum etiam, quia vim habet

Z, respectu

De priui. circa confes.

respectu non habentium priuilegium,
scilicet, clericorum. Si arguas secundo,
quia consultus Papa cū Congreg. Car-
dinal. an religiosi per sua priuilegia, pos-
sint absolvere a casibus Episcopi: resp.
Greg. 13. Romæ die 15. Septemb. anni
1577. quod non. Item, Episcopo Caiete
consultenti Congreg. Cardi. an per bul-
las ordinarias in quibus conceditur,
posse absolui a casibus Papæ compre-
hendantur, etiam casus reseruati Epis-
copis & prælatis religionū. Respondet
quod non nisi de eis fiat expressa men-
tio, ad hæc respondetur. Greg. 13. die
10. Maij, anni 1583. declarasse, non esse
mentis suę, quod per dictā reuocationē
sit derogata facultas religiosorū Socie-
tat. Iesu, eāque quatenus opus est cōfir-
mata refert collector priuilegiorum
Societ. ii. absolut. §. 1. Ex quo sequitur
religiosos istos, & alios cū istis cōmuni-
cantes, posse virtute suorū priuilegio-
rū absolvere a casibus Episcopi, iuxta
dicta c. 4. cōc. 3. maxime in 2. corolario.
DVB. 8.

DVB.8. an religiosi in sacramēto pœnit. possint cū fidelib⁹ dispensare in votis & iuramentis. Prima cōc. religio si ad cōfessiones expositi ab ordinario, possunt dispensare in votis Episcopo reservatis, quia Euge. 4. bu. 25. & Iul. 2. bu. 23. hoc concesserūt priori, seu præsidenti & quatuor monachis ab istis deputatis, vel ad nutum deputandis conventus Benedictini Valesoletani; & licet iste concessiones petant talium dispensationem fieri debere: in istorū conventu tamen Marti. 5. idem eisdē sine tali restrictione concessit: ita habetur in cōpen. Societat. ti. de pœni. §. 10. imo licet religiosi non possint dispensare in votis Papæ reservatis, scilicet, in votis simplicibus absolute & perpetuē castitatis, religionis, & peregrinationis Hierosolimitanæ, Romanæ & Compostellanæ, quando sunt absoluta, bene tamen quando ista vota sunt pœnalia, aut conditionata, quia ut sic non sunt Papæ reservata.

De priui. circa confes.

Secunda conclusio, licet qui etiam ex priuilegio, potest dispensare in votis possit illa a fortiori commutare: cum sit minus commutare quam dispensare, tamen ultra hoc possunt religiosi commutare in quoduis opus piū omnia vota præter illa quinque Papæ reservata: ita concessit Benedictinis Eug. 4. bul. 11. & Paul. 3. Societati bul. 7. & Greg. 13. ut refert Manu. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 63. ar. 5. extendit prædictam concessionem ad vota iurata eiusdem materiæ, dum tamen non fiat commutatio in præiudicium tertię personæ, non tamen fit in præiudicium tertię personæ, quando iuramentum factū Deo, de dando calicem vni Ecclesiæ, commutatur, aut applicatur, alteri Ecclesiæ: ut cum communi sententia tenet Naua. & ista concessio Greg. est peculiaris: quia licet qui potest dispensare & commutare vota, idem possit circa iuramenta votiva, cum idem sit & simul reserventur & concedantur, ut ait Sot. 8. de ius.

Liber II. Cap. VI. 165

q. 1. ar. 9. non tamen potest ex hoc dispensare aut cōmutare vota iurata. Ob duplex vinculum voti, scilicet, & iuramenti: ita Enriq. lib. 7. de indulg. ca. 30. lit. Y. & Manu. Rod. lo. ci. Secundo, Sixtus. 4. vt dicetur ca. 7. dub. 1. conc. 1. inter alia concessit Minimis, posse omnia vota cōmutare & relaxare, sicut potest diœcesanus.

Tertia conclusio, qui potest dispensare & cōmutare vota, melius faciet vtendo in hoc vtraque potestate, vt sic defectus in assignando sufficientem materiam pro cōmutatione, suppleatur per dispensationē: & causa sufficiens maior pro dispensatione, quā pro cōmutatione, suppleatur per cōmutationē.

Quarta conclusio, probauilis est sententia Nau. in man. cap. 27. n. 272. quod cui conceditur dispensare & cōmutare vota non ex hoc possit dispensare & cōmutare iuramēta votiuā: cū sint distincta vincula, & quando Papa hoc concedere intendit exprimit illud, tamen

De priui. circa confes.

opposita sententia Sor. lo. cit. vt dixi, est etiam valde probauilis : quod pro certo tenendum est de religiosis : cum ex concessione Greg. vt dixi, possint dispensare & commutare vota iurata, cū limitatione prædicta.

DVB. 9. an religiosi ad confessiones expositi, possint cum coniugibus incestuosis, aut voto castitatis astrictis dispensare in petitione debiti. Prima conclusio, isti religiosi ex commissione suorum prouincialium, possunt in foro tantum conscientie, dispensare cum coniugibus qui carnaliter peccauerūt cum consanguineis alterius sui coniugis, vt possint petere debitum a suo cōiuge: ita cōcessit Pius. 5. inter viua or. imo & Iul. 2. bu. 23. iam cōcesserat priori, seu præsidenti monasterij Benedictini Valeoletani, & tribus, aut quatuor monachis eiusdem conuentus per priorem, seu præsidentem deputandis, & ad nutum reuocandis, vt possint in suo monasterio cum prædictis dispensare: & ista

Liber II. Cap. VI. 166

& ista concessio vt in eadem bul^{lica} habetur, est iam extensa ad alia monasteria dicti ordinis : & consequenter alijs ordinibus communicata, iuxta dicta cap. 4.

Secunda conclusio, dicti religiosi ab ordinario expositi, ex commissione suorum prouincialium, possunt in foro tantum conscientie, dispensare cum eo qui ante matrimonium vouit castitatem, vt possit a suo coniuge petere debitum: ita concessit Pius. 5. inter vicia ora. Sed aduertant confessores dispensato, quod si soluto matrimonio super vixerit, non potest aliud matrimonium contrahere, & si de facto peccando illud contrahat, non potest petere debitum a nouo coniuge sine noua dispensatione.

Tertia conclusio, prædictorum dispensatio, nõ potest fieri sine causa legitima, & erit pro nunc causa legitima, si coniuges non se possunt continere: ita Manu. Rod. in su. i. p. c. 238.

Quarta

De priui circa confes.

postquam conclusio, religioni ab ordinario expositi designati a suo generali, aut de istius licentia ab alio superiore dicto generali subordinato, possunt aperire literas sacrae poenitentiarie ob signatas & directas in foro conscientiae Doctoribus in Theologia, vel iure canonico, & absolueret & dispensare iuxta earum tenore: ita concessit Societati Iesu Greg. 13. bu. 33.

C A P. VII.

De priuilegijs regularium circa censuras Ecclesiae.

DV B. 1. an religiosi expositi possint absolueret a censuris. Prima conclusio, religiosi ab ordinario expositi, possunt quoties opus sit absolueret ab omnibus censuris, etiam Papae extra bullam coenae reseruatis: patet ex dictis cap. 6. dub. 6. & 7. & consequenter possunt absolueret

Liber II. Cap. VII. 167

soluere manifestos percussores clericorum, & nominatim excommunicatos & alijs sententijs latis ab homine ligatos: non obstante quod Leo. 10. in bul. 45. de qua supra c. 3. dub. 5. decreuerunt nō posse religiosos absoluerē saculares a sententijs ab homine latis, reuocādo cōtraria priuilegia: tum quia iuxta dicta ibi priuilegia in illa bulla contenta, iam sunt iterum per alios Pontifices, maxime per Paulum 5. confirmata & reuallidata: tum etiam, quia alij Pōtifices post Leonem, vt patet ex c. 6. dub. 6. & 7. absolute concesserunt religiosis posse absoluerē a censuris, non excipiendo censuras ab homine latis, sed tātū reseruat Papæ in bulla cœnæ: & sic præter istas, alias a Papa & alijs inferioribus latis tollere possunt, iuxta dicta lib. 1. c. 6. dub. 15. Item, Sixtus. 4. concessit Minimis posse absoluerē ab omni excommunicatione, suspensione, interdicto, ac irregularitate, tā a iure, quā ab homine reseruatis quoties opus sit, ac omnia
VOIA

De priuile. circa censuras.

vota cōmutare & relaxare, sicut potest
diocēsanus: & quia posset dubitari an
ista concedantur religiosis pro sæcula-
ribus: ideo Iul. 2. in confirmatione ordi-
nis minimorum, ait quod dicti minimi
quarūlibet personarū Ecclesiasticarū
& sæculariū vbilibet possint audire cō-
fessiones, & ipsis auditis personas ipsas
iuxta tenorē priuilegij Sixt. 4. minimis
dudū concessi ac confirmati absoluerē
& pœnitentiā salutarem illis iniungere
possint: ita refert Man. Rod. in qq. reg.
10. 1. q. 61. ar. 3.

Secunda conc. prædictæ absolutiones,
sicut & absolutiones factæ per bullam
Cruciata, valent etiā pro foro externo
præmissa satisfactione: & sine illa pro
foro conscientie tātū: ita Med. in su. li.
2. c. 12. Nau. li. 5. cons. 26. ti. de sent. excō-
mu. Man. Ro. q. 61. ar. 6. contra Guti. &
Cou. ab eo relatos. Et confir. ex decla-
ratione Pij. 5. in quodā iubileo ab eo cō-
cesso 15. Kalend. Nouēb. anni. 1568. vbi
sic ait declarātes insuper tā præsentēs,
quam

quā alias quascumque concessiones similium & dissimiliū indulgentiarū, a nobis & prædecessoribus nostris emanatas, & in futurū quomodolibet emanandas literas, Christi fidelibus ipsis nisi ad earum effectum in foro conscientiae & poenitentiali consequēdū dūtaxat, non tamen in foro contentioso, nisi satisfecerint vllatenus suffragari: vbi duo insinuantur. Primo, quod satisfacta parte, possunt absolui etiam a censuris ab hominibus latis in foro etiā cōtentioso. Secundo, quod possunt in foro conscientiae absolui, sine satisfactione: maxime cum cautione de satisfaciēdo cum commode fieri possit, sicut cū subscriptione poenitentis, fideiussore, pignore, vel saltem præstito iuramento si alia non sint possibilia.

Circa interdictum.

DVB. 2. an religiosi habeant aliquot priuilegia circa interdictum, & cessationem a diuinis, & an sint reuocata.

Prima

De primi. circa interd.

Prima conclusio, religiosi in hoc habent multa priuilegia. Primo, in conuētibus separatis a populo, possunt religiosi in tempore interdicti, generalis diuina celebrare alta voce, campanis pulsatis, ianuis apertis, exclusis tamen interdictis, scilicet, specialiter & excōmunicatis, scilicet, non tolleratis: ita concessit Cisterci. Vrba 4. bu. 3. & iuxta hoc Iul. 2. bul. 9. pro minoribus concessit, quod si in aliquo oppido promulgetur, interdictum extendēdo illud ad tria milliaria, vt sic comprehendat aliquod monasterium religiosorum: non teneantur religiosi illud seruare, nisi alias monasterium existat intra terminū ex more præscriptum, vt iuxta ius cōmune teneantur religiosi illud seruare. Secundo, Ecclesiæ religiosorum non possunt interdici specialiter, nisi religiosi dederint causam interdicto, vel nisi ille ad cuius instantiam interdicuntur, prouideat religiosis de victu: ita concessit minoribus Leo. 10. bul. 29.

Tertio,

Tertio, religiosi in tempore interdicti, alias non Apostolici, possunt canere benedictionem mense, & gratias post refectiorem, & facere processiones per claustra, canendo hymnos, letanias & alia quæ sunt in usu: ita in compen. ti. interdictum. 1. §. 20. Quarto, in interdicto & cessatione, possunt religiosi bini, & plures extra Ecclesiam officium diuinum recitare: ita ibi §. 18. Quinto, in interdicto etiam Apostolico, possunt religiosi celebrare publice & solemniter, festa sanctorum ordinis etiam si talia festa in octauis habeant solam memoriam. Et etiam si ista festa sint translata, cum quibus etiam indulgentiæ pro illis diebus transferuntur: & intelliguntur ista nisi alias Ecclesiæ religiosorum sint specialiter, interdictæ, aut ipsi religiosi sint nominatim interdicti, vel dederint causam interdicti: ita concessit prædicatoribus Leo. 10. bu. 34 Et idem concessit pro cessatione Iul. 2. bul. 15. idem concessit Leo. 10. bu. 38. & 39. cū

De primi. circa interd.

dicta limitatione, & exclusis nominatim interdictis & excommunicatis non tolleratis, pro festo Conceptionis, Natiuitatis, ac Visitationis B. Virginis, & pro natiuitate S. Ioannis Baptistæ, & pro festis & octauis Patronorum suarum Ecclesiarum, & Sanctorum quorum corpora in eorum Ecclesijs sunt condita, & a primis vesperis Dominicæ in Ramis, vsque ad Dominicam in Albis, & promissis nouis religiosorum a primis vesperis, vsque ad finitâ Missam, & pro tēpore quo religiosus, vel religiosa proficitur, aut vellum accipit potest interdictum suspendi. Item, interdictum latum ab ordinario, potest suspendi in domibus religiosorum ad sepeliendum ibi religiosos, cum solemnitare & campanis: ita concessit minoribus Iul. 2. bu. 7. imo & per bullam concessam Benedictinis, vt habeatur in compen. mendi. ti. interdictum 1. §. 25. & tit. interdictum. 2. §. 10. potest suspendi omne interdictum etiam

Apo-

Liber II. Cap. VII. 170

Apostolicum & cessatio a diuinis, ad
sepeliendos religiosos, etiam nouitios
conuersos & famulos solemniter cum
officio & Missa, exclusis specialiter in-
terdictis & excommunicatis non tol-
leratis. Quin etiam in festis in quibus
religiosi suspendunt interdictum, pos-
sunt omnes fideles ibi cum dicta so-
lemnitate sepeliri, ac alia fieri, ac si non
esset interdictum exclusis iam dictis:
ita concessit Leo. 10. loc. cit. §. 7. &
11. & sic iuxta istam concessionem,
possunt tunc in Ecclesijs religiosorum
omnia sacramenta ministrari, vt ibi
exprimitur: ita Cord. in quadam re-
solutione ab eo circa hoc facta. Vbi
nota, quod quoties in domibus reli-
giosorum suspenditur interdictum,
aut cessatio, possunt clerici & alij
ibi solemniter omnia quæ religio-
si exercere: ita loc. citat. §. 1. 2.
& 3. & Silu. ver. interdictum. §. q.
§. §. 7.

De privi. circa interd.

Sexto, famuli procuratores negotiorū religiosorum & operarij non ligātur, interdicto, aut excommunicatione lata in personas, aut terras vbi religiosi habitant, & possunt audire divina in interdicto, nisi sint excommunicati, aut specialiter interdicti, vel ei causam dedecrint: ita Alexan. 4. bu. 7. imo ex concessione Eug. 4. bu. 9. pro Benedictinis, omnes habitantes intra septa monasterij in interdicto, possunt non tantum audire divina, sed & sacramenta recipere. Item, in interdicto & cessatione fratres omnes, etiam conuersi novitij donati moniales seruitores famuli & famulæ monasteriorum, possunt omnia sacramenta recipere: dum tamen Eucharistiam recipiant coram valentibus ex iure, aut privilegio audire officia divina: ita in compen. mendi. ti. interdictum. 1. §. 4 & interdictum 2. §. 11. Item, tertiarij, beatæ, serui, familiares, domestici, syndici, æconomi, procuratores, aduocati, officiales ordinarij, monasteriorum, reli-

religiosorum & monialium; in interdicto generali, aut speciali interesse, possunt diuinis, & in domibus religiosorum sine pompa sepeliri, & ibi omnia sacramenta recipere cum cautela, cap. alma mater, dum tamen prædicti, nec sint excommunicati, nec dederint causam interdictio: & iuxta ius commune & religiosorum priuilegia familiares & domestici vocantur, qui in domibus religiosorum commorantur, & illorum bonis aluntur, licet aliquando ob aliqua negotia absint a monasterijs: & sic ancillæ & seruitrices monialium, & alix mulieres intra illarum monasteria existentes, licet sint portionistæ gaudent dicto priuilegio, vt habetur loc. cit. ti. interdictum. 3. & idem etiam est de operarijs ob stipendiū pro diebus operis, & de famulis operarijs, & mercenarijs residentibus in grangijs, aut alijs locis religiosorum, qui dicto gaudent priuilegio, quando veniunt ad domos religiosorum. Item, prælati regulares

De privi. circa interd.

possunt eligere sex personas successive, qui in interdicto speciali & cessionem, alias nō latis a Papa, vel auctoritate Apostolica, possint gaudere prædictis: ita concessit Nicol. 5. bul. 4. Et per aliam concessionem cuiusdam legati a latere, possunt eligere ad prædicta quindecim personas, dum tamen non sint excommunicatæ non tolleratæ, vel specialiter interdictæ, nec dederint causam interdicto: ita in compen. Cister. ti. interdictum. 1. §. 23. & 24.

Septimo, ex concess. Iul. 2. loc. cit. §. 14. possunt religiosi facere in interdicto speciali: omnia quæ facere possunt in interdicto generali: & ista est magna concessio: quia iuxta ius commune, quando suspenditur interdictum non suspenditur pro personis & Ecclesijs specialiter interdictis: & iuxta istam cōcessionem, quæ fiūt in interdicto generali in Ecclesijs religiosorū licite etiam sunt in eisdē Ecclesijs, etiā specialiter interdictis, licet non corā personis specialiter

cialiter interdictis. Et Leo. 10. inter viua
ora. concedit religiosis, ut eodem mo-
do se gerant, etiam quoad familiares,
& alios de quibus supra in cessatione,
ac interdicto.

Secunda cōc. dicta privilegia habent
modo suā vim, nec sunt reuocata, etiā
in Conc. Trid. ita Medi. in su. lib. 1. §. 13.
Lud. Lo. 2. p. c. 21. & alij quos refert &
sequitur Man. Rod. in expositione Cru-
ciatae §. 5. contra Naua. in manu. c. 27. n.
vlt. & patet conc. ex dictis c. 3. dub. 6. Si
objicias, quia in Conc. Tri. se. 25. ca. 12.
præcipitur religiosis seruare interdicta
ordinariorum: & confirmatur, quia li-
cēt Pius. 5. bu. 7. declaret Conc. Triden.
non intelligi in festis religiosorum &
octauis, in quibus religiosi non obstan-
te interdicto, possunt diuina solemni-
ter celebrare: tamen postea Gregor.
13. bu. 38. reuocauit bullam Pij. 5. &
& vult non habere vim in contrarijs
Con. Tri. & licēt postea idē Greg. bul.
1. pro minoribus confirmet, & de nouo
conce-

De priui. circa interd.

concedat, omne id quod non contraria-
tur Concil. Trid. & alias sit in vſu: ta-
men priuilegium non ſeruandi interdi-
ctum in dictis feſtis videtur contra Cō.
Trid. ad hoc reſpondetur, Concilium
tātum intendere, quod religioſi ſeruēt
interdicta ordinariorum, ſicut de facto
ſeruant: ſed non reuocat dicta priuile-
gia in quibus conceditur religioſis poſ-
ſe aliquando ſuſpendere interdictum,
& aliqua miniſteria in interdicto exer-
cere. Mens ergo Concilij eſt reuocare
aliquarum religionum priuilegia, in
quibus concedebatur eis, nulla interdi-
cta ſeruare, ſicut fuit conceſſum reli-
gioſis Sancti Ioannis hoſpitalis Hieru-
ſalem per Anaſtaſium. 4. Alexan. 3. &
& 4. Vrba. 3. Clem. 3. & 4. & idem erat
conceſſum minimis per Leo. 10. hæc
& ſimilia priuilegia reuocantur a Cō.
Trid. lo. cit. Ex quo ſequitur dicta priui-
legia non eſſe reuocata cum non ſint
contra Conci. nec declaratio Pij citata
eſt quoad hæc per Creg. reuocata: cum
nec

nec sit contra Concilium Tridentin.

DVB. 3. an per bullam Cruciatæ suspendantur dicta priuilegia. Prima conclusio, bulla Cruciatæ non suspendit priuilegia in iure communi inserta, nec consuetudinem habentem vim legis: quia ut ait Bart. in extraua. ad reprimendam, verbo, non obstantibus, ad hoc quod ista reuocentur, debet fieri expressa illorum mentio, sicut sæpè fit in Conc. Trid. & in bulla cœnæ ubi priuilegia, & consuetudines immemorabiles solent reuocari. Secundo, priuilegia inserta in iure communi pertinent iam ad ius commune: ex quo colligunt Doctores initiatos prima tonsura posse in interdicto interesse diuinis: cum hoc sibi in iure concedatur, secundum Naua. in manu. c. 27. n. 173. & potestas prælatorum regularium ad concedendas literas fraternitatis, in quibus admittunt sæculares ad suffragia ordinis non suspenditur per bullam: & sæculares etiã sine bulla possunt illis frui, cum facul-

De priuilegio circa interd.

tas, ista sit de iure communi, secundum Naua. de indulg. notabili. 31. n. 21. & 22. ergo, &c.

Secunda conclusio, religiosi etiam sine bulla gaudent dictis priuilegijs: cū in bulla expresse excipiantur, priuilegia concessa superioribus mendicantium quo ad sibi subditos, licet suspendantur quo ad sæculares, & sic famuli & alij sæculares nominati dub. 2. imo & donati non habentes animum perseuerandi, non possunt in regnis ubi Bulla Cruciatæ prædicatur interesse diuinis sine tali bulla, nisi forte quis eorū sit necessarius pro adiuvando in Missa: tunc enim iste iuxta ius commune potest assistere.

Tertia cōcl. religiosi etiam sine bulla rectè suspendunt interdictum iuxta sua indulta, & sæculares tunc etiā sine bulla, si alias non sint excomunicati, aut specialiter interdicti, aut dederint illi causam, licite assistūt diuinis: quia priuilegium suspendendi tunc interdictum, etiam

etiam pro sæcularibus non suspēditur per bullam iuxta dicta c. 3. dub. 7. Item, Leo. 10. inter viua ora n. 19. cōcedit minoribus, quod per bullā Cruciatæ, aut aliam gratiam generaliter reuocātem, omnia priuilegia etiam mendicātiū, non intelligantur reuocata, aut suspēsa indulta, priuilegia, aut gratiæ concessæ quo ad personas minorum, & quo ad suspendendum interdictum in festis Sanctorum sui ordinis, nisi de illis fiat expressa mentio, de quo vide cap. 3. dub. 4.

An vero dicta priuilegia cōcessa pro tempore cessationis, valida sint, etiam si cessatio sit rigurosa, ut pote quando in Ecclesia non celebrantur diuina, nisi baptismus pro paruulis, & sacramētū poenitentiae pro adultis. In hoc aliqui negant, sed licet hoc ita verū sit, respectu particularium personarum, ut in suis domibus, vel in altari portatili in Ecclesia audiant Missam: secus tamen est de priuilegijs, in quibus ista religiosi
pro

De priu. cir. sacramē. ord.

pro tempore cessationis conceduntur: quia religiosorum priuilegia sunt ample interpretanda, iuxta dicta c. 2. dub. 2. & ita habet vsus.

C. A. P. VIII.

De priuilegijs circa sacramen- tum ordinis & officium diuinum.

DVB. 1. an priuilegia aliqua habeant religiosi circa sacramentum ordinis & quæ sint ista. Prima conclusio, religiosi circa sacramentum ordinis habent priuilegia. Primo, & si nouitij alias non habentes beneficium Ecclesiasticum sufficiens ad victum, iuxta Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. de refor. & Pium. 5. bul. 26. ad sacros ordines promoueri non possint, nec aliter promoti in altari ministrare valeant: tamen Greg. 13. bu. 25. hoc reuocat pro religiosis Societatis:

Liber II. Cap. VIII. 175

tatis: & præcipit ordinarijs vt istos religiosos cum licentia suorum superiorum ordinent, etiam extra tempora in tribus festis continuis, & non feruatis interstitijs, & absque vlla ordinum functione, nec eos inquirant decantu de officijs & ceremonijs Ecclesiasticis, vel de proprij ordinarij licentia, & parochi approbatione in vita & moribus. Et Greg. 14. bu. 2. concessit istis religiosiis emissis votis simplicibus ad sacros ordines promoueri posse, quibus priuilegijs gaudent omnes religiosi, iuxta dicta c. 4. conc. 3. in fine. Secundo, religiosi possunt extra tempora ordines recipere, iuxta declarationem Cardi. de qua cap. 3. dub. 6. cum in hoc habeant multa priuilegia, maxime priuilegium Greg. 13. modo citatum pro Societate Iesu. Tertio, & si in Conc. Trid. sess. 14. c. 2. statuatur, quod quilibet a suo Episcopo ordinetur, aut si ab alio, cum dimissorijs proprij Episcopi, quod Greg. 13. voluit intelligi etiam de religiosiis: imo

De priu. cir. sacramē. ord.

imo & Congre. Card. de mandato Sixti. 5. & auditis procuratoribus circa hoc idem, ac Greg. 13. declarauit: tamē post hæc Sixtus. 5. ex sententia Congregationis dixit, regulares prælatos suis posse concedere dimissorias ad Episcopum diocesenum, & isto absente, aut ordines non conferente, vel in sede vacante, de quo fiat mentio in dimissorijs ad quamlibet aliū modo ab isto, quoad doctrinam examinetur: ita refert Man. Rod. in compen. & Prosperus Farina. decis. 240. Postea autem Clem. 8. hoc ipsum absolute, & sine dictis limitationibus Sixt. 5. concessit Cisterciensibus, de quo Manu. Rodrig. in quæstionibus regul. tom. 1. quæst. 18. art. 6. & hoc ipsum prius concesserant Urban. 2. bul. 1. Benedictinis, & minoribus Alexan. 4. bul. 10. & prædicatoribus Sixtus 4. bul. 33.

Quarto, ex concessione Eug. 4. bu. 9. pro Benedictinis, quilibet Episcopis absque diocesani licentia, potest in mona-

Liber II. Cap. VIII. 176

monasterijs monachos ordinare : sed ista moderantur in bul. 45. Leo. 10. de qua supra ca. 3. dub. 5. ubi quo ad ordines habetur sic. Nullatenus in Ecclesijs domibus, aut alijs locis religiosorū ab alio, quam a diocesano Episcopo, nisi isto, vel eius vicario super hoc cū debita instantia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo a diocesi absente, ad dictos ordines promoveri debeant, scilicet, religiosi sed vide supra lo. cit. an ista moderatio habeat modo suam vim.

Quinto, abbas Benedictinus potest suos subditos, etiam seculares, ad minores ordines promoveri : ita concessit Gregor. 9. bul. 13. & Iul. 2. bul. 25. & hoc ipsum conceditur abbatibus, cap. quoniam dist. 19. nec hoc reuocatur in Conc. Trid. sess. 23. cap. 10. pro sibi subditis regularibus, sed pro alijs. Item, Innocen. 8. bul. 5. concessit abbati Cisterciens. Cabilonensis diocesis. & alijs quatuor abbatibus aliorum

De priuilegijs circa offic. diu.

conuentuum: & istorum successoribus
posse suis subditis conferre, subdiacho-
naum & diachonatum ac alios ordi-
nes minores. Sexto, in monasterijs reli-
giosorum ipsis inuitis, non possunt or-
dines celebrari, vel alia Póntificalia exer-
ceri, vel Synodi, aut processiones, Mis-
sæ, &c. celebrari, nec aliæ causæ agi: ita
concessit Cister. Eug. 4. bu. 18. & in bu.
9. pro Benedictinis, idem mandatur
Episcopis & ordinarijs: ita etiam con-
cessit August. Sixt. 4. bu. 34.

DVB. 2. an religiosi habeant priuile-
gia circa officium diuinum. Prima
conclusio, religiosi possunt mentaliter
legendo intra se per librum recitare
horas, & alia quæ in officio diuino, &
Missa præcipiuntur, dici secretis sub si-
lento: ita concessit minoribus Leo. 10.
inter viua ora, n. 12.

Secunda conclusio, religiosi non va-
lentes bene recitare in choro, ob defe-
ctum visus, vel auditus, si quid horarũ
sic omittant, satisfaciunt dicendo in fine
horarum

Liber II. Cap. VIII. 177

horarum Pater noster. vel Ave Maria. ita concessit minoribus Inocen. 8. inter viua ora. & Leo. 10. inter viua ora. concedit plenariam indulgentiam, & remissionem omnium defectuum humana fragilitate, & non ex malitia commissorum in diuinis horis, dicendo hanc orationem, scilicet, sacrosanctæ, ac indiuiduæ Trinitati, Crucifixi Domini nostri Iesu Christi humanitati, & beatissimæ, ac gloriosissimæ Virgini Mariæ fecunditati, seu integritati, & omnium Sanctorum vniuersitati, sit sempiterna laus, honor, virtus? & gloria ab omni creatura, nobisque remissio peccatorum, per infinita sæculorum sæcula amen. Et beata viscera Mariæ Virginis, quæ portauerunt Christum Dominum. Et deinde Paternoster. & Ave Maria. pro felici statu suæ Sanctitatis & Ecclesiæ. Et explicat idem Leo inter viua ora. num. 69. sat esse, dicere ista in fine plurium horarum vne contextu dicendarum. Et vt notat Naua. cap. 19. de ora

De privi. circa offic. div.

tione n. 89. ista privilegia non intelliguntur de omittentibus aliquam partem notabilem, sed de omittentibus aliqua parva cum culpa veniali. Et ita etiam intelligitur aliud privilegium minoribus concessum a Leo. 10. de quo Man. Rod. in qq. reg. 10. 1. q. 42. ar. 2. quod, scilicet, satisfaciant præcepto recitandi horas, quando non integre pronuntiant, ob negligentiam imperitiam malam pronuntiationem naturalem, ob defectum linguæ, aut aliter horas imperfecte dicendo, vel cum animi distractione sensuum vagatione: dum tamen hoc non fiat ex malitia, & quod recitantes cum istis non teneantur, iterum recitare, ab istis imperfecte dicta, vel non integre audita, ob distantiam loci obstreptum, vel aliam causam.

Tertia conclusio, religiosi dum prædicant, vel confessiones audiunt, scilicet in aduentu, vel quadragesima, possunt officium feriale anticipare, & festa illis diebus servare, quibus illos plus laborare

re necesse est: & non in fraudem officij diuini, sed vt liberius studio & consolationi spirituali fidelium vaccent: ita concessit minoribus Leo. 10. inter vna ora. n. 44.

Quarta cōc. religiosi extra sua loca existentes, possunt secum alijs regularibus & clericis conformare in diuino officio: ita cōcessit minoribus Ino. 4. bu. 11

C A P. IX.

De priuilegijs circa temporalia.

DVB. 1. an regulares possint noua loca & domos recipere, ac sua monasteria in alium locū transferre. Prima cōcl. religiosi mendicātes domos, vel loca recipiētes, vel recepta mutantes, alienantes, vel dēferentes, sine licentia Sedis Apostolicę excōmunicātur in clem. cupientes de pœni. & remi. & in c. 1. de excessibus præla. sed per priuilegia

De fundat. monasterij.

Minorum & Augustinorum, vt habetur in consti. prædicatorum, d. 2. cap. 1. possunt de nouo loca recipere cum licentia tamen Episcopi: vt decernitur in Conc. Trid. se. 25. c. 3. & ex decreto Clem. 8. bul. 18. non possunt Episcopi dare istam licentiam, nisi vocatis & auditis prioribus, vel procuratoribus conuentum eiusdem oppidi, & alijs interesse habentibus, & cognito quod sine istorum conuentuum damno, possint illi commode sustentari: & si super hoc ad Sedem Apostolicam sit appellatio, erectio nouorum conuentuum suspendatur, quo vsque a Sede Apostolica in eadem causa sit pronuntiatum, aliter factum sit irritum.

Secunda conclusio, prælati regularium possunt trāsferre monasteria fundata in locis sterilibus, & in aquosis, aut dominorum temporalium eorum bona occupantium ad alia loca, cum suis redditibus, fructibus & prouentibus: ita concessit Benedictinis Valeoletanis

Liber II. Cap. IX. 179

tanis Pius.2.bu.6. & minoribus Sixtus
4 bul.14. & prædicatoribus bul. 33. &
Alexan.4 bu.7.& isti concesserunt pos-
se secum bona deferre,& vendere ædi-
ficia,& solum,præter Ecclesias.

Tertia conclusio, nullus ordo etiam
mendicantium,aut alia persona prope
domos Carmelitarum,infra spatiū cen-
tum quadraginta canarum,per aerem
mensurandarum Ecclesiam, vel loca
construat,aut de nouo recipiat:ita Six-
tus.4.bu.37.& Augustinis idem conce-
ditur, respectu ordinum in paupertate
fundatorum,per Bonifa.8.bu.6. imo &
prædicatoribus conceditur per Clem.
4.bu.7. quod nullus ordo in paupertate
fundatus, qui ex suis legibus extra sua
monasteria nullas debet habere posses-
siones,possit prope Ecclesias prædica-
torum ad trecentas canas octo palmo-
rum,per aerem mensurandarum mona-
sterium Ecclesiam,vel oratorium con-
struere,vel ex alio loco transferre:ex-
cipitur a prædictis ordo minorum per
Iul.2.bu.10.

De unione monasteriorū.

DVB. 2. an religiosi possint vnū monasteriū alteri reungere. Prima cōc. generales ordinū ac capitula generalia possunt monasteria & prioratus ordinis, etiā monialiū vnire pauperibus monasterijs, sine licentia diœcesani, aut alterius, nō obstantibus statutis Apostolicis, vel monasteriorū etiam iuratis; ita concessit Cisterciens. Ioan. 23. bul. 1. & Pius. 2. bu. 6. concessit priori Benedictino Valeoletano, posse duo, vel tria monasteria, vbi ob exiguos redditus tres, aut quatuor monachi sustentari, nō possunt cum consensu superiorū taliū conuentuū in vnū monasterium vnire, vbi duodecim saltē monachi constituātur; imo Inoc. 8. bu. 3. concessit prædicatoribus, quod cōuentus non valēs sustentare octo religiosos, possit alteri incorporari per vicarium congregationis cum diffinitoribus; dum tamen sine scandalo fiat, & in Ecclesia loci incorporati, non cesser cultus diuinus.

Secunda conclusio, bona monasterio-

rio-

riorum monialium destructorum minoribus subiectarum, licet non sint sui ordinis sunt applicanda minoribus vicinioribus: ita cōcessit Sixt. 4. bu. 14. & idē concessit bu. 33. prædicatoribus respectu monialiū sibi subiectarum.

DV B. 3. an religiosi sint exempti a legibus tributorum. Conclusio, religiosi utriusque sexus, non tantum ex iure communi, sicut alij clerici, in cap. quāquam de censibus, sed etiā per multa privilegia sunt exempti a legibus tributorū. Primo, Alexan. 4. statuit, quod imponentes minoribus angarias, aut alias impositiones & exactiones, vel similia, sunt ipso facto excommunicati. Et si contumaces ab hoc non desistant, non possunt absolui nisi a Papa: ita in monum. ordi. concess. 556. Secundo, Eug. 4. bul. 29. facit amplissimam exēptionem pro monialibus Sāctæ Claræ: & in compend. Societatis, ver. exemptio. §. 8. refertur alia amplissima exemptio pro Camaldulensibus. Tercio, Pius. 5. bul. 7.

De exceptione a decimis.

eximit monasteria & collegia mendicantium a contributione pro seminarijs, quæ ab Episcopis exigitur, iuxta Conc. Trid. se. 23. c. 18.

DV B. 4. an religiosi sint excepti a decimis soluendis. Prima conclusio, religiosi non tenentur decimas solvere de laboribus, quos suis manibus, aut sumptibus colunt, nec de nutrimentis suorum animalium, ut concessit Benedictinis Benedict. 12. bul. 1.

Secunda cōcl. religiosi nō tenētur decimas soluere, de suis bonis mobilibus, & immob. possessionibus, & prædijs presentibus & futuris, etiā ab alijs cōductis, dū tamē illa suis manibus, vel sumptibus excolātur, aut pro sua sustentatione excoli faciant. Nec tenētur decimare de pratis, herbis, pascuis, nutrimentis animalium, ac pastorum eorumdē: ita concessit fratribus de Cuadalupe Greg. 11. Marti. 5. & Pau. 3. anno 1535. ut habetur in compen. D. Hieron. tit. decimarum exemptio. §. 12. 15. & 16.

Item

Liber II. Cap. IX. 181

Item Sixt. 5. bu. 18. eximit religiosos S. Ioannis Hierosolimitani, vassallos, Colonos, seruitores, &c. & ipsorum animalia, prædia, domos, molendina, & quæuis bona, a solutione decimarum, iuriũ, etiam synodaliũ, censuum & canonicarum portionum, seu charitatiui subsidij, aut iocundi aduentus, seu quartæ & aliorum onerum: & præcipitur ordinarijs, ne in hoc eos molestant.

Tertia conclusio, religiosi iuxta cap. nuper. de decimis. tenebantur decimare de possessionibus acquisitis post Cõci. latę si alias de istis possessionibus decimæ soluebantur: sed iam ab ista decimarum solutione liberantur per Pau. 3. bu. 8. vbi concedit Societati, vt de eorum domibus, prædijs, hortis, ac alijs locis quæ pro eisdem emendis ipsis pro tempore largiri, vel donari contingerit, & de alijs bonis ab eis possessis & obtentis, non soluant decimam, etiam Papalem, seu canonicam portionem, nec ad præstationem procuratorum

De exceptione a decimis.

legatorum dictæ Sedis, vel exactionū collectarum, vel prouisionem quarūcumque, nec ad id per literas Apostolicas possunt cōpelli, nisi istæ literæ de hoc indulto de verbo ad verbū, ac de Societate fecerint mētionē: etsi per se de Apostolicā ex pijs legatis dispositis, vel relictis aliqua pars alteri pię, vel nō pię causæ sit cōcessa, vel cōcedatur, legata Societati, vel relictā, vel in fauorē eius disposita sub his cōcessionibus nō cōprehēdātur, nisi de ipsa Societate & de hoc indulto, & de Pōtificis volūtate fiat mētio in eisdē, & non per clausulas generales idem importantes: sed quomodo ista verba intelligātur de cōcedēdis ab istomet Papa hoc tenore ista cōcedēte, vide c. 3. dub. 4. Itē postea Pius 4. bu. 5. cōfirmavit exēptionē a quibusuis decimis, etiā Papalibus prædalibus personalibus quartis medietatibus, & alijs fructuū partibus subsidijs, etiā charitatiuis & alijs ordinarijs oneribus, etiam pro expeditione contra infideles defen-

defensioneque patriæ, ac alijs quomolibet, etiam ab Imperatorum & inferiorum principū impositis; & licet in ipsa impositione caveatur, quod nulla omnino exēptio cuiq; aduersus illa suffragetur; & idē postea etiam confirmavit Greg. 13. bu. 21. expresse derogando dictum c. nuper de decimis.

Quarta conclusio, religiosi nō tenentur decimare, etiam de terris & possessionibus, alijs ad colendū traditis: imo ipsi possunt percipere decimas quas coloni tenentur alijs soluere, etiam si alij in possessione, vel quasi eas a colonis exigendi fuerint: ita concessit Cister. Bonifa. 8. bul. 10. & Ioan. 22. Carthusiensibus: ut habetur in compen. Cister. ver. decima. §. 4. & idem Bonifa. 8. præcipit prælatis Ecclesiæ, ut cum censuris inhibeant suis subditis, ne a fratribus hospitalis Sancti Ioannis decimas exigere præsumant de noualibus, vel alijs terris quas suis sumptibus, vel per suos arrendatarios, vel

De exceptione a decimis.

vel cultores ad tempus, & non in perpetuum excoli faciunt, vel de animalium nutrimentis, vel aliorum a suis terris nascentium, vel de hortis virgultis, & piscationibus, non obstante longa præscriptione, seu potius violenta supra dictis exactione eisdem fratribus irrogata: ita in compen. mendi. ti. decimæ. 6. 17. & Manu. Rod. in qq. reg. to. 2. q. 44. ar. 4. item Clem. 7. bu. 10. concedit ordini Militiæ S. Iacobi amplum privilegium circa hoc.

Ex dictis sequitur primo, dicta privilegia sinistre interpretari ab aliquibus iudicibus Ecclesiasticis: dicendo, quod quando religiosi proprijs manibus, vel sumptibus dictas terras excolunt, integram decimam recipere possunt: si tamen illas excolunt per colonos, excommuni aceruo prius extrahatur redditus monasterio soluendus, & de residuo decima pars parochio solvatur, nisi alias per quadraginta annos religiosi integram decimam a colonis percepissent.

Liber II. Cap. IX. 183

sent. Sed ad hoc dico, quod bona regularium per suum reale privilegium eximuntur a decimis prædialibus, & non tenentur solvere decimam personalem, vel quartam, aut aliam partem: ut probat Mandosius ad instar glo. 15. nu. 4. Et cum sit privilegium reale, ut constat ex litera privilegiorum, terra cum eodem privilegio transit ad colonos: quod adhuc clarius patet ex privilegijs Societatis Iesu, & peritissimi iuristæ fatentur, concedere plenum ius exceptionis etiam colonis conducentibus religiosorum agros: & ita iudicatum est in multis tribunalibus in favorem Societatis & colonorum, sicut Salmanticæ anno 1588. Bericæ, & Murtiæ adductis executoribus Pontificis mandatum est executioni, & contra confirmatum sententia rei iudicatæ: ut refert. Enriq. lib. 7. de indulg. c. 7. n. 7. ar. 1. & sic coloni debent solvere decimas monasterio. Secundo sequitur, quod ubi soluitur decima personalis, non tenentur servitores monasteriorum

De except. a quarta funer.

steriorum eam solvere: alias monasteria illam decimam soluerent: cum seruitores carius operas suas locarent, si eam soluerent.

Quarta conclusio, moniales eodem modo ac religiosi sunt exemptæ, a decimarum & primitiarum solutione: ita concessit monialibus S. Claræ Bonif. 8. bu. 3. ubi eximuntur a solutione decimarum a contributione in procurationibus ordinariorū, legatorū & nuntiorū Papæ, a collectis alijs pedagogijs & a thelonijs & alijs exactionibus, regibus, aut alijs soluendis, & idem eisdem concedit Leo. 10. bul. 23. habentque moniales sua privilegia communicationis, iuxta dicta supra c. 4.

DVB. 5. an religiosi sint exempti, a solutione canonice portionis & quartæ funeralis.

Not. quod canonica portio dicitur, quæ a canonibus est approbata, & iure decretorum debita: & est duplex alia quæ debetur Episcopo ab omnibus Ecclesijs

Liber II. Cap. IX. 184

clesijs suæ diœcesis, vt habetur, c. de his
10. q. 1. vbi dicitur, quod de terris vineis
mancipijs, & pecculijs Ecclesiæ a fide-
libus oblati: tertia pars Episcopo fide-
liter defferatur: & intelligitur secundū
Panor. quā refert & sequit. Armi. ver.
canonica portio, & secundū cōmunem
sententiā de Ecclesijs Episcopo imme-
diate subiectis, & nō de exemptis: quia
ista portio debetur Episcopo ratione
solicitudinis, quā de suis tantū Ecclesijs
habere debet: vt dicitur in c. conquære-
te de officio ordinarij. Alia canonica
portio debetur Ecclesiæ parochiali, de
omnibus a suo parochiano relectis, vel
ratione funeris obueniētibus illi loco,
vbi quis eligit sepulturā relictā sua pa-
rochia: vt habetur in cle. dudū de sepul.
Et licet olim ista portio esset varia, pro
more patriæ: nā alibi medietas alibi ter-
tia pars soluebatur, tamen ibi taxatur
quarta pars, & sic communiter appella-
tur quarta funeralis.

Prima conclusio, stando in iure
com-

De excep. a quarta funer.

communi, & secluso priuilegio, vel cōsuetudine, religiosi omnes etiam prædicatores & minores tenentur soluere dictam quartam funeralem & non amplius: ita in clem. cit. vbi habetur, quod ultra dictam quartam, nil aliud valeant parochi exigere, nec religiosi amplius illis impendere teneantur, nec ad id ab aliquo cogantur, & reuocantur illic cōsuetudines & priuilegia illucque cōcessa, & conuentiones, statuta & pacta in quantum alicui expremissis contrariatur.

Secunda conclusio, religiosi iam iuxta sua priuilegia non tenentur, soluere Episcopo, vel parochio dictam portionem, nec de funeralibus oblationibus, sepulturis, legatis vltimis voluntatibus, nec de alijs pro victu, ornamentis, aut alijs quomodolibet largitis: nec ipsi, nec qui eis illa solvunt, possunt ad illud coarctari: non obstante decreto clementinæ dudum. de sepul. & alijs statutis: ita concessit post dictam clementinam

Eug. 4.

Liber II. Cap. IX. 185

Eug. 4. bu. 12. pro Benedictinis, & Sixtus 4. bu. 14. pro Minoribus, & bul. 37. pro Carmelitis. Vbi etiam cōceditur, quod si a Papa mandetur dari alicui causæ piæ aut non piæ de pijs legatis, non intelligitur de legatis relictis religiosis, nisi de eis fiat expressa mentio: item in bu. 26. Clement. 8. Carmelitæ discalciati post contradictorium iudicium, & ventilata causa, a solutione quartæ funeralis liberantur.

Si objcias, quia in Conc. Trid. se. 25. c. 13. de reformatione habetur, quod dicta quarta funeralis solvatur, vbi solita est persolui ante annos quadraginta, hoc est, de quarenta años aca, non obstante quouis privilegio. Ad hoc respōdetur, Concilium loqui de monasterijs ante annos quadraginta fundatis, quæ dictam portionem soluebant: & sic si aliqua monasteria sint fundata a quadraginta annis citra, hoc est, de quarenta años aca, non tenentur soluere dictā quartam: ita declaravit Pius. 5. bu. 7. &

Cc si in-

De excep. a quarta funer.

si iustes, quod ista bulla est reuocata a Greg. 13. bu 38. & reducta ad terminos Con. Trid. Ad hoc respondetur. Primo quod in bulla illa Pij. 5. & conceduntur quædam priuilegia, ex quibus sola illa reuocantur a Greg. quæ sunt contraria Concil. Trid. modo explicato dub. 6. c. 3. & in super declarantur aliqua decreta Conci. Trid. & istæ declarationes nō etiam reuocantur, ibidem a Greg. 13. cum non sint contra Concilium, sed potius eius declarationes, & alias ad Papā spectat declarare ius. Secundo respondetur, quod eadem omnino declaratio Pij. 5. data etiam est, postea a Congreg. Cardi. quæ nec a Greg. 13. nec ab alio est reuocata, cuius declarationis tenor refertur a Man. Ro. in qq. reg. 10. 1. q. 39 a 2. & talis est Congr. Cōc. censuit non cōprehendi in dictis verbis Cōcilij monasteria ædificata a quadraginta annis citra, vel quæ in dies ædificantur, supposito quod ista monasteria sint illius religionis cui a Sede Apostolica sit indul-

tum,

tum, ut quartam funeralem non debeant solvere Episcopo: & ut refert Veracruz in suo compendio orta lite circa hoc, inter religiosos & Episcopum de Guatemala, Archiepiscopus Mexicanus tollit sententiam pro religiosis: & hoc ipsum patet ex bulla cit. Clement. 8. pro discalciatis Carmelitis: & sunt alia innumera privilegia religiosis ante & post clemen. dudum de sepul. concessa, quæ consulto omitto cum nil aliud præter iam dicta contineant.

Tertia conclusio, religiosi quartam funeralem soluentes, iuxta tenorem prædictum Concil. Tridentin. adhuc non tenentur illam soluere, de omnibus eis relictis, ut de missis decandis quæ dantur in manibus religiosorum: ut habetur in bu. 14. Sixti. 4. pro Minoribus, sed de his tantum quæ cum corpore defuncti deferri solent: ita declaravit Pius. 5. loco cit. & ita habet usus, ut notat Cardin. in clement. dudum de sepultur. §. verum, Covarruv.

De except. a quarta funer.

c. ult. de testa. n. 6. & 7. & Molin. de ius. trac. 2. disput. 215.

Quarta conclusio, quidquid a fidelibus in monasterijs religiosorum offertur, monachis sibi seruiētibz debet proficere, nec super hoc ab Episcopo, vel alijs presbyteris possant religiosi molestari: ita habetur definitum expressis terminis in c. 1. de statu mona. & can. nimis iniqua de excessibus præla. Et constat etiam ex dictis concl. 2. de quo etiã Silu. & Armi. ver. oblationes. Imo, si prælati celebrent in monasterijs religiosorum, non possunt sibi vsurpare, eis ibi oblata, sed tenētur ea monasterio dimittere: ita concessit Cister. Bonif. 8. bu 9. Ex quo patet non posse parochos sibi postulare candelas, aut alia oblata in Ecclesijs religiosorum, a mulieribus puerperis suos filios domino præsentantibus, vt aliqui clerici perperam, & contra dicta decreta & privilegia sibi vsurpari contendunt.

De iudice conseruatore.

NOT. religiosos per sua priuilegia posse creare iudices conseruatores, qui eos a suis molestatoribus defendant, etiam per censuras: ita concessit prædicatoribus Sixt. 4. bu. 33. & sunt alia multa priuilegia pro alijs religiosis circa hoc, vt ex dicendis in hoc cap. constabit.

DVB. 2. quæ personæ possint a religiosis creari in iudices conseruatores, & an ad hoc munus creati a religiosis teneantur acceptare. Prima conclusio, stando in iure communi cap. fin. de officio deleg. iudex conseruator, debet esse Episcopus, vel abbas, vel constitutus in dignitate Ecclesiastica in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata. Et Leo. 10. bu. 45. edita in Conc. Latera. de qua supra c. 3. dub. 5. statuit, quod conserua
Cc 3 tores

De conseruatore.

tores religiosorum sint, in dignitate Ecclesia constituti, & reuocantur contraria priuilegia. Ex quo tamen sequitur priores & similes prælatos regulariū, imo & vicarios conuentuum non habentium priores, posse esse iudices conseruatores, cum sint in dignitate Ecclesiastica constituti: ita Silu. ver. de lag. n. 3 & Manu. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 65. a. 3.

Secunda conclusio, conseruatores religiosorum ultra prædictos de iure communi, possunt esse canonici Cathedralium Ecclesiarū, & vicarii Episcoporum in spiritualibus, & eorum officiales generales vbilibet constituti: ita concessit Societati post dictam reuocationem Leonis. 10. Greg. 13. bu. 18.

Tertia concl. omnes prædicti (præter religiosos) requisiti a regularibus, tenentur sub excommunicatione acceptare iudicatorum, nisi alias sint legitimæ impediti: ita concessit Minoribus Iul. 2. bu. 9. dixi præter religiosos: nam isti ex priuilegio non tenentur acceptare iudi-

iudicaturas, & commisiones a Sede Apostolica, vel eius legatis iniunctas: ita concessit prædicatoribus Honor. 3. bul. 6. & Minoribus Gregor. 9. bul. 2. & Innocenc. 4. bul. 12. & Alexand. 4. bul. 9. & Euge. 4. bu 7. pro Celestinis, & bu. 9. pro Benedictinis, & Sixt. 4. bul. 37. pro Carmelitis.

Quarta conclusio, semel nominato aliquo conseruatore & acceptante & inchoante, non potest alius pro eadem causa nominari, stando in iure communi, cap. cum plures, nisi nominatus infirmitate, aut alia iusta causa impediatur, vel si nollit, aut malitiose in eo procedat: ex priuilegio tamen Societati concessso a Greg. 13. bu. 18. quilibet conseruatorum, potest proseguire articulum per alium inchoatum, licet qui inchoauit nullo sit canonico impedimēto præpeditus.

Quinta concl. stando in iure communi cap. fina. de offic. deleg. iudices delegati, morte concedentis extinguuntur,

De conseruatore.

guntur: nisi quo ad negotia incepta. Secus tamen est de conseruatoribus regularium: quia isti eliguntur a religiosis virtute suorum priuilegiolorum, quæ nō sunt gratiæ personales, sed reales certo generi personarum concessæ, & consequenter perpetuæ, sicut & priuilegia concessa ciuitati, vel loco, iuxta l. forma. §. quanquam, ff. de censu. & idem est de priuilegio concessio, ciuibus, vel religiosis iuxta l. 2. ff. de rebus dub. & ita habet usus secundum iuristas relatos a Manu. Rod. q. 65. a. 6.

DVB. 2. an iudex conseruator possit, delegare vices suas. Prima conclusio, stando in iure communi cap. fin. de officio deleg. iudex iste non potest delegare vices suas, exceptis citationibus & sententiarum denuntiationibus, nisi aliter eis specialiter committatur: & tunc non aliter nisi infra ciuitatem, aut diocesim in qua fuerint deputati.

Secunda conclusio, conseruator religiosorum potest ex priuilegio committere

Liber II. Cap. X. 189

mittere vices suas: concessit enim Minoribus Sixt. 4. bul. 14. & prædicatoribus bul. 33. & Augustinis bul. 34. & Carmelitis bul. 37. ut eorum conservatores conservent eos per se & per alios contra iniuriantes: & idem concessit Societati Iesu Greg. 13. bul. 18. debent tamen isti committere vices suas, illis qui alias iuxta dicta dub. 1. possunt esse iudices conservatores, conformiter ad id quod habetur in ca. fin. cit. ita Manu. Rod. cum Ioan. Andræ. loc. cit. art. 10.

DVB. 3. ad quantam loci distantiam se extendat conservatorum iudicium auctoritas. Prima conclusio, stando in iure communi cap. fin. de officio deleg. non potest iudex conservator procedere contra aliquem extra civitatem, aut diocesim, ubi est deputatus, aut aliquem trahere ultra unam dietam a fine talis diocesis computandam: & una dieta secundum Doctores in cap. nonnulli de rescrip. & Silu. ver. benefi-

De conservatore.

cium.2.§.1.& Mandos.in cance. reg.3.
q.2.n.2. Continet viginti milliaria, hoc
est, septem leucas, aut iuxta l.8.ti.3. lib.
2.fori, & leg.25. in preg. continet de-
cem leucas.

Secunda conclusio, conservator reli-
gioforum, potest procedere ultra duas
dietas, non obstante dicto cap. fin. de
vna dieta, & bul.45. Leo.10. de qua c.3.
dub.5. de duabus dietis: dum tamen ul-
tra tres dietas non trahant aliquem ad
iudicium: ita concessit Cisterciensib.
Greg.13. bul.3. post Leo.10. & iste di-
ctæ computantur a fine diœcesis, vbi ci-
tandi morantur: vt habetur in noua re-
cop. lib.20.ti.7.l.1. iuxta decretum Bo-
nifa.8. in c. fin.

Tertia conclusio, quando conserva-
tor regularium non valet tunc accedere
re, ad loca vbi morantur, qui sunt citan-
di, monendi, vel inhibendi possunt, ista
efficere per ædicta publica, affigendo
illa in locis publicis, de quibus fit veri-
similis coniectura, quod ad ipsorum
citas-

citatorum, monitorum, & inhibitorum
notitiam peruenire valeant: ita conces-
sit Societati Iesu Greg. 13. bul. 18. citat.

DVB. 4. contra quos & quibus pœnis
possit iudex conseruator procede-
re. Prima conclusio, conseruator reli-
giosorum potest procedere contra a-
lios religiosos, & ecclesiasticos, & con-
tra collegia, vniuersitates & communi-
tates habentes etiam facultatem eligē-
di conseruatorem, non obstantibus qui-
busuis inhibitionibus sibi factis, etiam
prætextu quarūlibet licentiarum, aut
priuilegiorum concessorum & conce-
dendorū: ita concessit Greg. 13. b. 18.

Secunda conclusio, conseruator iste
potest appellatione postposita, proce-
dere per censuras Ecclesiasticas quo-
ties opus sit, & vsque ad inuocationem
brachij sæcularis: patet ex priuilegijs
cit. nec potest ab ordinario impedi-
ri, sub priuatione exercitij officij & iu-
risdictionis ipso facto incurrenda,
& aliter attentatum est irritum:
ita

De conseruatore.

ita concessit Cister. Mart. 5. vt habetur in istorum compen. ti. bullæ conseruatoriæ. §. 1. Vbi not. quod si conseruator nollit, facere fidem ordinario de suis literis, non potest eum nolentem exequi eius sententiam excommunicare: quia delegatus non habet iurisdictionē supra ordinarium, nisi ordinarius sit ei rebelis: non tamen dicitur rebelis dum petit fidem de sua commissione, cum sic petendo faciat quod sibi competit de iure: secus sit si ordinarius maliciose afferat, se dubitare de commissione cōseruatoris, maxime alegando falsitatē rescripti, tunc enim delegatus exequatur perse quod possit, vt patet ex ca. ex literis de officio deleg. & puniat ordinarium si constet malitiose se oppondere: & potest eum damnare in triginta libras, iuxta l. 2. C. de legibus.

DVB. 5. an conseruator regularium possit procedere contra debitores ex causa ciuili. Prima conclusio, cum Papa sit supremus administrator bonorum

rum regularium & Ecclesiasticorum, potest per se & per alios procedere, contra illorum retentores, etiam laicos, ut sic illa recuperet, nec sic turbat regiam iurisdictionem, cum ista bona non sint laicalia: & hoc ita facere etiam creando ad hoc iudices conservatores expedit, maxime: tum quia iudices seculares solent esse negligentes in administrando iustitiam Ecclesiasticis, tum maxime ne Ecclesiastici ad tribunalia secularia trahantur, ubi causæ cum strepitu & figura iudicii tractantur, quæ omnia dedecent viros Ecclesiasticos.

Secunda conclusio, conservator religiosorum, potest procedere contra debitores ex causa civili, etiam laicos. Paret primo, quia in cap. fin. de officio de leg. conceditur istis conservatoribus, posse cognoscere de manifestis iniurijs & violentijs, ubi iniuria non tantum sumitur pro contumelia, vel conuitio (quidquid dicat Cutierr. in pract. crim. lib. 3. q. 9.) sed pro omni illo quod fit
contra

De conservatore.

contra ius & infert damnum monasterio. Secundo, Pius. 5. bu. 28. concedit religiosis militenſibus, conſervatores iudices contra inferrentes perſonis ſui inſtituti, ac eorum ſervitoribus & familiaribus iniurias, ſive grauamina, vel dāna in perſonas res & bona: licet hoc, quod hic dicitur de familiaribus & ſervitoribus, limitetur in Conc. Tri. ſe. 24. c. 11. de reſor. vt ſolis proſit ſeruientibus, alias intra ſepta domus commorantibus, ac ſub regularium obedientia uiuentibus, & his qui legitime, & ſecundum regulam profeſſionem fecerunt, de qua ordinario conſtet, & reuocantur ibi priuilegia, etiam religioſorum in contrarium. Tertio, Greg. 13. bu. 18. cōceſſit Societati Ieſu, quod poſſint in criminalibus, ciuilibus & mixtis, & in fauorem ſuorum priuilegiolorum, ſive ſint actores, ſive rei, creare iudices conſervatore, contra quacumque communitates collegia, &c. alia etiam extant religioſorum priuilegia circa hoc, de quibus

quibus vide Manu. Rod. in qq. reg. 10.
1. q. 65. a. 12.

Si obijcias primo, quia in l. 1. tit. 5. lib. 1. nouæ recopilat. præcipitur istis conseruatoribus, quod cognoscant tantum de iniurijs & offensis manifestis, contra monasteria Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas, secundum quod iura & Papæ disponunt, etiam si vberior potestas & iurisdictio eis concedatur, sub pœna amissionis temporalitatum & naturalitatis istorum regnorum: ergo in Hispania conseruator religiosorum, non potest compellere, debitores saltem sæculares ad soluendum monasterijs debita ciuilia.

Ad hoc respondetur, quod ista lex nō est contra supra dicta: nam in eo, quod ait secūdū quod iura & Papæ disponūt, iam se subiicit legibus Pontificum, qui successu temporis alia ampliora in fauorem religiosorū ordinant: & quādo ibi dicitur non obstante quod vberior potestas

De conseruatore.

potestas eis concedatur, non est sermo de vberiore potestate a Papa, sed ab alijs inferioribus concessa, qui iuxta ius commune non possunt concedere conseruaturas.

Si obijcias secundo, quia in cap. 1. de oficio deleg. in 6. præcipitur iudicibus conseruatoribus, ne cognoscant de exigentibus iudicialem indaginem, hoc est causæ cognitionem, seu examinationem quando dubia sunt: ergo si debitum negatur a debitore alias legitimas exceptiones alegando, non poterit conueniri coram iudice conseruatore: cum sic debitum reddatur dubium & requiratur indago. Ad hoc respōdetur, quod post hæc, est iam concessa iurisdictio conseruatoribus religiosorum, in requirantibus iudicialem indaginem per Benedictum. 11. ordinis prædicatorum in fauorem minorum. & per Eug. 4. in fauorem conuentus de Guadalupe: vt habetur in eorum compen. ti. bullæ conseruatoriæ, §. vlt. de quo Manu. Rod. lo. cit.

Liber II. Cap. X. 193

ci. ar. 12. & tandem per Greg. 13. bul. 18. conceditur conseruatoribus Societatis Iesu, quod procedant in requirentibus iudicialcm indaginem summarie simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicii, in alijs autem prout eorum qualitas exegerit.

DVB. 6. an religiosi pro debitis ciuilibus conueniri possint, coram iudice conseruatore, vel ordinario. Prima conclusio religiosi in claustro degentes, non possunt pro debitis ciuilibus conueniri, coram ordinario Ecclesiastico: hæc est contra Gutie. in prac. cri. lib. 1. q. 10. sed patet quia isti religiosi sunt exempti a iurisdictione Ecclesiastici ordinarij, iuxta dicta lib. 1. cap. 6. dub. 5.

Si obijcias quia in Conc. Trid. ses. 7. c. 14. dicitur, quod in causis mercedum & miserabilium personarum clerici seculares & regulares extra monasteriũ degentes quomodolibet exempti, & si certum iudicem in partibus habeant,

De conservatore.

alijs autem si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum ordinarijs, tanquam ad hoc a Sede Apostolica delegatis conveniri, & ad solvendum cogi possunt, non obstantibus, &c. Ad hoc respondetur, Concilium loqui de regularibus extra monasterium de gentibus: ut patet ibi, & sunt illi qui ex privilegio, vel speciali licentia habent domicilium extra sua monasteria: ille tamen, qui iuxta sua regularia instituta servit monasterio monialium, vel alicui beneficio, & maxime qui ob prædicationes, confessiones, eleemosynas, vel ob aliam similem causam extra monasterium moratur, non comprehenditur in isto decreto: cum non degat proprie extra monasterium, sed ad tempus & non permanenter: ita Nauar. in cap. non dicatis, num. 96. Prædictis tamen regularibus extra monasterium degentibus, conceduntur in licentia degendi extra monasterium iudices delegati, pro omnibus causis eorum, & co-

& coram istis debent conveniri pro debitis civilibus, sicut deberent conveniri coram prælatis sui ordinis, si intra monasterium degerent. Et si isti alicubi tales iudices non habent, debent conveniri coram ordinarijs, & ab eis cogi ad debita solvenda, ut dicitur in Conc. Trid. cit.

Secunda conclusio, religiosi non possunt conveniri pro debitis civilibus coram iudice conservatore, quidquid aliqui improbanliter dicant. Patet primo, ex privilegio concessio Carthusiensibus a Nico. 5. & relato a Manu. Rod. in quæstionibus reg. tom. 1. quæst. 65. a. 13. ubi statuitur, quod isti religiosi, & consequenter alij per communicationem non possint ad prædicta compelli per suos iudices conservatores. Secundo, quia religiosi non sunt astricti ad conservatores perpetuos, sicut olim, sed sunt ad nutum amovibiles, & pro singulis causis creant illos. Tertio, quia iudex iste cõceditur a Sede Aposto. religiosis

De conseruatore.

pro eorum conseruatione & defensione a molestantibus ipsos. Debent ergo religiosi a creditoribus, etiam sæcularibus conueniri coram suis prælatis, cum isti sint illorum iudices ordinarij: & sic sæculares solent recurrere ad prouintiales, vel generales, vel ad generalia & prouintialia capitula pro exigendis sibi debitis a religiosis, vel monasterijs.

Ex dictis constat ordinarios iniuste aliquando cogere religiosos, ad creando iudices conseruatores pro istis debitis: cum religiosi sint alias exempti a iurisdictione ordinariorum, vt patet ex lib. 1. c. 6. dub. 5. nec ordinarij habent a Papa commissionem, ad sic in isto casu cogendos religiosos: imo contrariū eis præcipitur a Nico. 5. in priuilegio cit. nec ista causa pertinet ad iudices conseruatores: quæ omnia aduertens Dionisius de Melgar, Vicarius generalis in ciuitate Toleti, postquam priorem Sancti Dominici de Hiepes censuris compellerat, vt designarit iudicem conseruatore

uatore

natores super quadam lite cum patre
no eiusdem conuentus, ostensis sibi di-
cto priuilegio. Nico. 5. & alijs priuilegijs e-
xemptionis loc. cit. relatis, a dicta coa-
ctione dictus vicarius cessauit, & cau-
sa deuoluta est ad Reuerendissimum
Magistrum Fratrem Iosephum Gonça-
lez a sacris confessionibus Serenissimi
Principis Hispaniarum Philippi Do-
minici Victoris, qui tunc erat prior pro-
uincialis eiusdem ordinis.

Si obijcias quandam declarationem
Congreg. Cardi. die. 19. Iunij anni 1573.
vbi sic habetur, regulares non possunt
conueniri a suis creditoribus coram
Episcopo, bene tamen coram suis con-
seruatoribus in casibus permisis in
Conc. Trid. sess. 14. c. 5. ita refert Prospe.
Farina. super Conc. Triden. loc. cit. Ad
hoc responderetur, hoc non obstare quia
in isto loco Concilij expresse eximun-
tur, a statutis in illo loco regulares &
illorum personæ, & tantum vult in suo
robore manere, quæ statuta sunt de re-

De conseruatore.

ligiosis, ses. 7. c. 14. circa causas mercedum & miserabilium personarum iuxta dicta supra.

DVB. 7. an conseruator excedens suam potestatem, & qui illum inducit ad hoc, incurrat aliquam poenam.

Prima concl. conseruator iste scienter excedens suam potestatem, suspensus manet per annum ab officio, & consequenter a beneficio: ita in c. fin. de officio deleg. cum glo. & in c. prater hoc, d. 32. & c. si qui, d. 81. & in lib. 1. nouæ recopil. priuatur temporalitatum, & naturalitatis istorum regnorum: & ille etiā dicitur scienter illud facere qui laborat ignorantia affectata, ut pote quando illud scire tenebatur & potuit scire & nolluit, sed dissimulauit, licet in foro externo ut scientia valeat debet probari: quia iuxta reg. 48. iuris, praesumitur ignorantia, ubi scientia non probatur: imo & ignorantia affectata est probanda,

banda, ut valeat, ut habetur in lege generaliter. C. de tabul. lib. 10.

Secunda conclusio, pars quæ procurat, quod conservator iudex excedat, suam potestatem, excommunicata manet ipso facto, nec potest absolvi quousque integraliter satisfaciatur de expensis, ei quem indebite fatigavit: ita in cap. fin. de officio deleg.

Et notat Navar. in manu. cap. 27. nu. 125. quod non incurritur ista excommunicatio, ab illo qui non est pars in iudicio, & si procurasset talem excessum, sicut nec ab eo qui est pars, & procuravit talem excessum, si iudex alias non excessit: quia lex quæ excommunicat operantem aliquid, regulariter non comprehendit consentientem, etiam si mandet consulat foveat, aut auxilietur, ante quam fiat, nisi ex eius tenore, aut ex tenore aliarum legum: id expresse, aut tacite colligatur: ut ait Cai. ver. excommunicat. c. 47. notab. 5. &

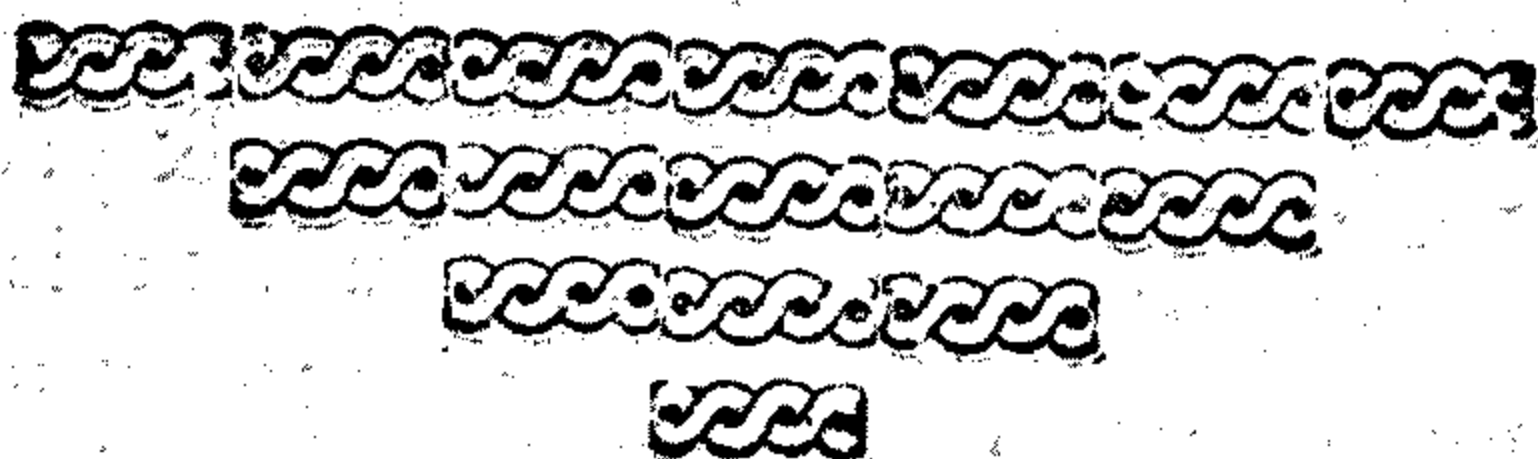
Dd 4

Navar.

De conservatore.

Naua. in manu. c. 27. n. 51. Hæc ad lau-
dem & gloriam Iesu Christi Domini
nostri, Beatissimæ Matris eius, ac Bea-
ti Dominici Patris nostri, necnon &
Angelici Doctoris D. Thomæ
Aquinatis dicta suf-
ficient.

(?)

INDEX

INDEX NO. tabilium.

A

Absoluunt prelati regulares, & istis a motis eorum vicarij, etiam per alios, suos etiam hospites & nouitios ad reincidentiam si non profitentur, a casibus & censuris reservatis, etiam Papæ extra bullam cœnæ satisfacta parte, lib. 1. cap. 6. dub. 15.

Absoluunt prædicti a prædictis conuersos oblatos, ac perpetuo donatos, semel in vita & ignorantes, aut in aduercentes quoties opus sit, dub. 13.

Et generales ordinum & istis a motis eorū vicarij, & ab his deputati semper absoluunt prædictos a prædictis, ibi.

Absoluunt generales, & prouintiales, & istorum absentium vicarij, etiam

Dd 5 per

Index.

per alios novitios & volentes ordinē intrare a censuris, etiam ab homine laicis & peccatis Papæ extra bullam cœnæ reservatis, dub. 15.

Absoluunt religiosi cum sola licentia suorum prælatorum famulos monasterij, li. 2. c. 6. du. 1.

Absoluunt religiosi expositi fideles a Papæ reservatis extra bullam cœnæ, & a casibus & censuris ab homine laicis etiam in foro externo, lib. 2. c. 6. du. 6. & 7. & c. 7. du. 1.

Absoluunt religiosi ex commissione suorum prouintialium in terris infidelium remotissimis a Sede Apostolica omnes fideles a reservatis in bulla cœnæ, li. 2. c. 6. du. 6.

Alienatio bonorum monasterij quibus solemnitatibus debeat fieri vt valeat, & de pœnis aliter alienantium ista, lib. 1. cap. 4. dub. 3. & 4. Generales ordinum multa possunt circa alienationem bonorum, & quid possit præsidentis in hoc in capitulo prouintialicum diffi-

diffinitoribus, ibi.

Apostata non est religiosus recedēs sine habitu cum animo redeundi, sed excommunicatus, & potest cogi ad reditum censuris a suo superiore, & sunt excommunicati istis fauentes scienter, aut detinentes, & idem circa religiosos sine licentia transeuntes ad alia monasteria, aut seruitia, etiam Cardinalis, li. 1. cap. 6. dub. 3. Portans alterius ordinis habitum, aut ei similem potest censuris cogi ab ordinario requisito, vt dimittat illum, c. 7. du. 4.

Appellare an liceat religiosis, cap. 6. dub. 4.

B

Baptizant in suis Ecclesijs, & locis religiosi Indiarum, lib. 2. cap. 5. dub. 1.

Bulla non suspendit priuilegia religiosorum pro secularibus, lib. 2. cap. 3. dub. 7. nec priuilegia inserta in iure, nec consuetudines habētes vim legis, nec

Index

nec literas fraternitatis bene tamē pri-
uilegia suis priuilegijs similia, c. 7. dub.
3 & c. 3. dub. 6.

Gaudent religiosi bullæ indulto eli-
gendi confessorem, li. 1. c. 6. du. 12.

C

Calices consecrantur a prælatis re-
gularium, li. 2. c. 5. du. 9.

Casus referuabiles a prælatis regula-
rium, li. 1. c. 6. du. 9. Et isti casus non sunt
pro nouitijs referuati, du. 10. Religio-
sus cum sola licentia generali confiten-
di, non potest absolui a referuatis, du. 11.
Præses conuentus, etiam per alterum
absoluit a referuatis hospites ordinis,
ibi.

Chrisma conficitur a prælatis regu-
larium in suis terris, li. 2. c. 5. du. 9. Reli-
giosi in Indis possunt uti oleo & chris-
mate quatuor annorum, du. 2. In cibis
quomodo dispensant prælati regula-
res & istorum absentium vicarij, li. 1.
c. 6. du. 21.

Conf.

Confitendi idoneo sacerdoti licentia clauditur in licentia itinerandi data religioso, li. 1. c. 6. du. 11. Prædicatores & Minores ordinario debite præsentati, & sine ratione ab eo reiecti sunt a Papa expositi, li. 2. c. 9. du. 1. Religiosus expositus, parrocho invito potest confessiones audire: & si habet licentiã prædicandi & confessiones audiendi a legatis Papæ, potest illud præstare sine licentia inferiorum prælatorum, ibi. Dominicani sine licentia ordinis non absolunt valide, sed alij cum sola licentia ordinarij vere absolunt, licet non a casibus Papæ, vel ordinarij, li. 2. cap. 6. du. 2. Religiosi confectores a suis prælatis iuridice suspensi, non absolunt valide, ibi. Religiosus rationabiliter pro viris expositus, non absoluit mulieres, etiam cum priuilegio, du. 3. Si tamen sine causa rationabili limitate exponatur, non manet limitatus quo ad iurisdictionem ex priuilegio Papæ. Expositio prædicatorum & minorum est perpetua,

Index

tua, nec revocabilis etiam ab Episcopo succedente, ibi. Religiosi ubi sunt expositi absolunt odes alterius diœcesis, & expositi in vna diœcesi ubique absolunt habentes bullam, & in itinere omnes, nisi in locis ubi ordinarij sunt, ibi.

Corporalia etiam extranea benedicuntur a quovis presidente monasterij c. 7. du. 8. Religiosi laici possunt calices & corporalia tangere & lauare, ibi.

D

Decimarum exemptio pro religiosi de omnibus rebus, lib. 2. cap. 9. dub. 4.

Dispensatio sine causa in iure divino non valet, nec dispensatio in lege humana facta sine causa ab inferiore Papæ, c. 1. du. 1. Religiosus ex commissione generalis aperit literas pœnitentiariæ, & dispensat iuxta illas, c. 6. du. 8.

E

Ecclesiæ cimiteria & altaria regularium

rium ab eorum prælatis consecrantur
& reconciliantur, c. 5. du. 9.

Electio iure naturæ valida valet in
conscientia etiam relictis solemnitati-
bus iuris, li. 1. c. 4. du. 4.

Eleemosynas religiosorum impediē-
tes excommunicantur, & c. c. 7. du. 1.

Episcopus monachus tenetur ad tria
vota essentialia, & ad ceremonias or-
dinis suo officio non repugnantes, &
ad portandum vestem monasticam,
nec potest testari, cap. 2. dub. 4. & iam
consecratus licet Episcopatum dimittat
non potest in suo ordine officium
tenere, cap. 6. dub. 7. & acceptando E-
piscopatum sine licentia ordinis, aut
mandato Papæ. priuatus est suffragijs
& beneficijs ordinis, ibi. Et ante conse-
crationem resignabit quæ habet præ-
ter quaternos, c. 7. du. 3.

Eucharistia quibus & quando pos-
sit a religiosis ministrari, lib. 2. cap. 6.
dub. 4. & cap. 5. dub. 4.

Index

F

FAmuli religiosorum sunt exempti ab ordinario, li. 2. c. 5. du. 4. Et gaudent in articulo mortis priuilegijs & indulgentijs religiosorum, c. 6. du. 1. Et cōseruator religiosorum procedit contra inferrentes istis grauamina.

G

Gratia facta morte concedentis nō spirat, secus est de gratia facienda, c. 3. du. 1.

Gratia delegati non spirat ipso amoto, li. 1. c. 6. du. 8.

Gratiæ concessæ religiosis Dominicanis, sine suorum superiorum licentia annullantur, li. 2. c. 6. du. 2.

H

HOræ dici possunt a religiosis mentaliter legendo per librum, li. 2. ca. 8. du. 2. In horarum recitatione quomodo dispensant prælati regulares, li. 1. c. 6. du. 21. Religiosi habent priuilegia ad
sup.

supplendum defectus horarum, & ad alia, lib. 2. c. 8. du. 2.

I

Ieiunia regularium quomodo dispensantur a prælatis eorum, li. 1. ca. 6. du. 21. Religiosus ieiunare, non valens ob debilitatem ad id non tenetur, ibi. Religiosus potest servato ieiunio anticipare, aut retardare prandium, aut collationem, & potest itinerando transferre ieiunia in alios dies, ibi.

Illegitimus non admittitur in religione ubi eius pater vivit professus, li. 1. c. 8. du. 1. Et dispensatur ad ordines per professionem, & ad dignitates a quo dispensetur, vide c. 6. du. 18. & alia circa hoc, ibi.

Incestuosus in foro conscientie quomodo dispensatur a religiosis ad petitionem debiti, li. 2. ca. 6. du. 9.

Interdictum quando suspenditur a religiosis, & quod eorum Ecclesie non possunt specialiter interdici, & quæ

Es

pos

possunt canere in interdicto, & quod monasteria a populo separata, non tenentur seruare interdictum & alia plura, c. 7. du. 2.

Irregularitas religiosi iuste occidentis, & illicite occidentis occulte, dispensatur a praelato istius, lib. 1. c. 6. du. 19. & idem de irregularitate religiosi, etiam hospitis orta ex delicto, excepta irregularitate celebrantis in ordine symoniace suscepto, dub. 16. idem de irregularitate bagami similitudinarij occulti, aut habentis manifeste & culpabiliter membrum abscisum, & de infami infamia facti, vel nouiter conuersi, dub. 17. Et quæ irregularitas nouitij dispensetur, & a quibus.

Iudices religiosorum sunt eorum praelati, & coram eis debent conueniri, qui possunt eos punire iuxta sua statuta & relictis a praeiudiciis iuris, lib. 1. c. 6. dub. 3. & 5. & lib. 2. c. 10. du. 6.

Iudex conseruator religiosorū, quis possit esse, & an teneatur acceptare, &
an

an possit committere vices suas, dub. 1.
& 2. & potest procedere ad tres dietas
du. 3. & contra quos dub. 4. & 5. & c.

L

Leges ciuiles obligant religiosos, li. 1.
c. 6. du. 2. & in illis dispensat præla-
tus regularis, dub. 21. Promulgatio est
de ratione legis etiam reuocantis gra-
tias, lib. 2. c. 1. dub. 3.

Lex non suspenditur interposita sup-
plica, fecus est de rescripto peculiari,
ibi.

Lex pendet ex acceptione, si alias
non reuocat gratias & priuilegia, ibi.
& lib. 1. c. 6. du. 12. & ibi quando dicitur
lex non recipi. Pro legem & priuilegio-
rum declaratione dantur regulæ, du. 3.

Lex generalis non reuocat specia-
les eiusdem materiæ, nisi de illis fiat
mentio. c. 6. du. 1.

M

Missa intra quod tempus celebra-
da, & vbi, li. 2. c. 5. du. 6. & 7.

Index

Monasteria religiosorum & monialium intrare quando liceat, & de pœnis illicite intrantium, li. 1. c. 5. dub. 1. & 2. In monasterijs monialium reperti possunt incarcerari & puniri per prælatos regulares monialium, ibi. Quando liceat monialibus exire a monasterio, du. 3. & 4.

Monasterium non fundatur sine licentia ordinarij & assensu monasteriorum oppidi, li. 2. c. 3. du. 9. & c. 9. du. 1.

Monasteria transferre, vel alijs unire quando liceat, c. 9. du. 1. & 2.

N

Notarij creantur a provincialibus, li. 2. c. 2. du. 3.

Novitij in fauorabilibus reputantur religiosi, & a quo possint absolui a casibus Episcopi, li. 1. c. 6. du. 10. Quomodo sint recipiendi maiores sexdecim annorum, c. 8. du. 2. De pœna cogētis, aut impediētis mulierem a religione, li. 1. c. 8. du. 4. De pœna impediētis, aut extra-

trahentis alterum a religione, vel retin-
nentis professum sine licentia sui supe-
rioris, ibi.

O

Oblatum etiam praelatis celebranti-
bus in Ecclesijs religiosorum istis
debet prouenire, li. 2. c. 3. du. 5.

Ordinantur religiosi, a quouis Epif-
copo cum sola licentia sui praelati, &
quomodo in suis domibus, & extra tē-
pora, & non seruatis interstitijs, li. 2. c.
8. du. 1.

P

Paupertas non minuitur habendo bo-
na in communi, imo & religio reli-
gioso viuentis, succedit in bonis paren-
tum eius, & licite acquirit alia de qui-
bus, lib. 1. c. 4. du. 1. & 2. Si religiosus po-
test habere pecculium si redditus an-
nuos si peccunias, etiam extra depofi-
tum, si potest illas in vsus illicitos ex-
pendere, & quomodo potest aliqua
recipere, dum est extra, vel intra con-
uentium, cap. 3. dub. 1. 2. & 3.

Et

Non

Non licet religioso, sine licentia emere, vendere, mutare, aut donare bene tamen commodare, imo si abest prælatus, & adest necessitas, aut utilitas habet interpretatiuam licentiam expendendi pecunias, du. 4. & 5. Donatio liberalis vetatur religiosis etiam inter se & est irrita, ibi.

33 Prædicare potest religiosus idoneus primæ tonsuræ cum sola licentia sui superioris, nec potest ab ordinario impediri, c. 7. du. 2.

Prælatus vnius conuentus, non est prælatus hospitum ordinis, c. 3. du. 5. Religiosus sine licentia prouintialis, non fit socius prælatorum, nec prædicator Cruciatæ, & potest ab eo tolli & alter loco eius poni, du. 7.

Prælatorum regularium iurisdictio, etiam ex priuilegio perpetuo obtenta est ordinaria, & sic delegabilis, lib. 1. c. 6. dub. 8.

Priuilegij scriptura, aut bullatio est necessaria pro foro externo, li. 2. c. 1. d. 2.

Priuilegia regularium, in quibus sola signatura notarii, aut alterius prælati petitur vim habent in iudicio, ibi.

Priuilegia statuta, &c. ordinum a generalibus suis, & non ab ordinarijs interpretantur, li. 2. ca. 2. dub. 2. & quid in hoc possit prouintialis & vicarius generalis.

Priuilegium, aut breue non ponatur in usu in prouintia, nisi de licentia generalis & a prouintia petitum, aut saltem postea acceptatum, ibi.

Priuilegium personæ cessat per non usum decem annorum: priuilegium Ecclesiæ per non usum 40. annorum: priuilegia regularium per non usum centum annorum: & quid requiritur ad cessationem per non usum, c. 3. du. 1.

Priuilegio ordinis, non potest renūtiare prouintialis sine capitulo generali, ibi.

Priuilegiorum confirmatio varijs tenoribus quomodo intelligitur, c. 5. d. 4.

Priuilegium quomodo cessat per a-

Ec 4

atum

Index

Etum contrarium, cap. 3. dub. 2.

Priuilegia regularium, non cessant per vnam, aut plures contrauentiones ibi, nec per generalem reuocationem priuilegiorū, sed per generalē reuocationē priuilegiorū regularium, li. 1. c. 3. du. 5. & c. 6. du. 1. & li. 2. c. 3. du. 3.

Priuilegia reuocata a Leo. 10. iā valent, du. 5. secus de reuocatis in Conc. Tri. dub. 6. In priuilegijs communicant omnes religiones, etiam cum Societate Iesu, & quomodo intelligitur hoc, & quod non communicatur vsus, sed ius vtendi priuilegio. c. 4.

Priuilegia vnius monasterij communicantur alijs eiusdem ordinis, ibi. Ad processiones non tenentur venire conuentus distantes a ciuitate per dimidiū milliare, li. 2. c. 3. du. 5.

Quarta funeralis a quibus & de quibus debeatur, c. 9. du. 5.

R

Religiosi expulsi, aut a religione egressi,

egressi, aut sine licentia alium ordinem intrantes quibus priuentur, & quomodo expulsus sine licentia prouincialis, non possit in alio ordine recipi, li. 1. c. 7. dub. 3.

Religiosi in terris infidelium multa possunt de quibus, li. 2. c. 5. du. 9.

S

Suspensio a diuinis quid, & quid includat, lib. 1. c. 5. du. 1.

T

Testes possunt esse religiosi in omni tribunali etiã pro suis causis, c. 6. d. 2.

Transitus de vno in alium ordinem vetatur multis religiosis, imo mendicantes transeuntes ad monachos nil faciunt, sed sunt excommunicati, dum nõ reuertuntur, & qui habent licentiam ad istum transitum intra quod tempus debeat illam exequi, c. 7. dub. 3. Et quibus isti priuentur, etiam cum licentia transeundo, & quomodo non possunt secũ sua supellectilia portare, ibi.

Index notabilium.

Tributum imponētes religiosi sunt
excommunicati, lib. 2. c. 9. du. 3.

V

VEstes sacre benedicuntur a religio-
sis sacerdotibus, ^{lib. 2.} c. 5. du. 8.

Vota beatarum tertij ordinis, prædica-
torum & minorum collegialiter viven-
tiam sunt sollemnia.

Vota regularium præter solēnia irri-
tantur ab eorum prælato, & ab eodem
dispensatur votum religiosi transeun-
di ad arctiorem ordinem, & vota & iu-
ramenta novitiorum oblatores, &c.
excepto voto castitatis & religionis,
& c. li. 1. c. 6. du. 1. & 20. & ibi habetur vo-
ta, aut iuramenta monialium, non tene-
re, nec obligare ad peccatum mort. &
quod omnia vota cum professione cō-
mutantur. Regularium potestas pro sæ-
cularium votis, aut iuramentis dispen-
satis, aut commutandis, li. 2. c. 6. du. 8.
Religiosus quomodo dispensat cū vo-
vente castitatē ante matrimoniū vt cō-
iugatus petat debitū, du. 9.

F I N I S.

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Ex officina Cosmæ
Delgado, Anno 1613.

CAM PRIVILEGIO

Matt, Ex officio Comes
Deigsdorff Anno 1013

